DECRETA
DIPLOMATA,
PRIVILEGIA
ALIQVA,

Ex multis, quæ in fauorem Religionis Catholicæ & Catholicorum in

GERMANIA

emanarunt,

ab anno 1620. vſq. ad annum 1629. ex Cancellaria Aulica Imperij, nec non ex Cancellarijs Regni Vngariæ, Regni Bohemiæ, Archiducatus Auſtriæ, Stiriæ, Carinthiæ, Carniolæ, & aliarum Prouinciarum, quæ ſunt hæreditariæ Domus Auſtriacæ, & ex Cancellaria Cameræ Aulicæ.

Digitized by Google

Digitized by Google

E X
CANCELLARIA
AVLICA IMPERII.

Digitized by Google

Digitized by Google

FERDINANDVS SECVNDVS

Dei gratia electus Romanorum Imperator ſemper Auguſtus.

Omnibus, & ſingulis Electoribus Ducibus, tàm Eccleſiaſticis quàm ſæcularibus, Prælatis, Comitibus, Baronibus, Dominis, Equitibus, Pretoribus, &c. & omnibus alijs noſtris, & Imperij ſubditis, &c. Noſtram amicitiam, gratiam, & omne bonum.

Declaratio primi grauaminis ſtatuum Imperij in materia Religionis in fauorem Catholicorum.

NON dubitandum tenemus, quin VV. dilectionibus, & vobis plus nimio notum ſit, in qua pernicioſa perturbatione noſtra dilecta patria nationis Germanicæ hactenus ſit fluctuata, cuius diffidentiæ, & valde periculoſi ſchiſmatis initium, & ſcaturigo originaliter quidem mæſtiſſima Religionis ſectio extitit, & exiſtit, poſt hanc autem hoc præcipuè, quod contra Religionis, & patriæ pacem, quæ propter hoc præcipuè fuerat erecta, vt ſtatus vtriuſquè Religionis huic paci conformiter, concorditer ſe inuicem gererent; & neutra pars alteri in ſuo iure, bonis, prouincijs, & ſubditis ullum præiudicium, & damnum inferret non; tantum diuerſa ſpolia, & alia pernicioſiſſima attentata fuerint exercitata, ſed inſuper ſub quouis modo quæſito prætextu, & per damnoſas diſputationes ſuper ipſamet Religionis pace, quaſi ipſa in ſuo ſenſu contrafacientibus fa-

uiſſet, defendi, & iuſtificari voluerint. Ex quo ſecutum eſt, poſtquam Turbatores in aliquot iudicijs contrariam ſibi ſententiam tulerunt, & ob ſuam iniuſtam inuaſionem alias iacturas timere debuerunt, vt tandem contra clarum ſenſum ipſiusmet pacis Religionis, ſicut contra alias Sacri Imperij deciſiones nullum amplius iudicem pati voluerint, ſed partem aduerſariam ad nouam concordiam, vt ſub ſpecie cuiuſdam compoſitionis omne ſuum ius dimitteret, cogere voluerint. & ad firmandũ tale indecens intentũ, primo omnifariam occultas intelligentias, ſecreta pacta, diuerſas correſpondentias, & tandẽ apertã vnionẽ, & tum cũ per exortam Bohemicam rebellionem, optatã occaſionem habere arbitrarentur, ſuum propoſitum promouendi vlteriores confœderationes cum huius, & aliarum ditionum, & communitatibus, imò cum hæreditarij hoſtis Turcæ admiſſione, conciliauerint, vſquè dum tandem per tales machinationes tota patria in flammas, & talem ſtatum in quo hucuſquè gementibus, & lamentantibus ſubditis fluctuat, fuerit redacta. Quamuis equidem hanc ruinam tam noſtri clari prædeceſſores in Imperio, quam Sacri Imperij Electores maturè præuiderint, & ex parte ſua libenter mederentur, vt anno 1559. cum inopinata querela contra Religionis pacem moueri tentaretur, Noſter dilectus Auus, & prædeceſſor Ferdinandus has querelas iudicio Camerali Cæſareo remiſit; ipſi verò Proteſtantes Cameram, tum fugientes, & rei deciſionem ab ipſomet Imperatore petierunt, tamen hæc deciſio propter periculoſum bellum Turcicum fuit dilata, & nihilominus non fuit intermiſſum, quin iuſtitia ſecundum Religionis pacem tam in Aula Cæſarea, quam Iudicio Camerali Spirenſi fuerit adminiſtrata, vſquè dum anno 1613. illi qui ſe correſpondentes appellabant, non tantum de talibus proceſſibus fuerint conqueſti cum oblatione nouorum grauaminum, ſed etiam ſupradictam Cæſaream deciſionem non amplius admittere voluerint, & pro noua concordia in illis Comitijs facienda inſtituerint, quod

ta-

tamen reſiſtentibus Catholicis efficere non potuerunt; vnde paulo poſt dicta Comitia Anno 1613 vna cum Catholicis etiam DD. Elector Saxoniæ, & Landgrauius Haſſiæ, noſtro D. prædeceſſori Matthiæ ſuaſerunt, vt ſupradicta grauamina ex officio Cæſareo decidere vellet iuxta conſtitutiones Imperij,&c.

Quandoquidem igitur noſtro officio Cæſareo conformiter perpenderimus tumultus Imperij componere, &c. & propterea ab Electorali Collegio de Milhauſen fuerimus rogati; vt prouidere vellemus, quatenus illa tam ſæpe à Statibus introducta, & incuſata grauamina, iuxta tenorem conſtitutionum Imperialium, & tam Religionis, quam profanæ pacis diſcuterentur, & deciderentur.

Ea propter has noſtro officio Cæſareo conuenientes declarationes, & deciſiones ſecundum Religionis, & profanam pacem, deciſiones Imperiales præſertim anni 1566. diutius differre noluimus, præſertim cum acceperimus confeſſum fuiſſe ab ipſiſmet Proteſtantibus in Comitijs anno 1613. hæc grauamina non eſſe noua; ſed ſæpius mota, & illorum participes ſæpe, ac ſufficienter eſſe auditos, inſuper iam pridem anno 1576. dicti Proteſtantes in ſuo memoriali ad noſtrum prædeceſſorum Imperatorem Maximilianum pro deciſione horum grauaminum dato bono cum fundamento clarè, ſunt confeſſi, non eſſe neceſſarium huius, vel illius partis conſenſum aſpicere, ſed Maieſtati Cæſareæ totam plenitudinem poteſtatis conuenire ſuum officium Cæſareum hic interponendi. Quod idem anno 1559. dicti Proteſtantes noſtro prædeceſſori Imperatori Ferdinando cum hac appendice inſinuarunt, rem cum grauaminibus ita ſe habere, vt ex puris, & claris verbis Conſtitutionum Imperialium, & pacis Religionis decidi poſſint. vnde quamuis igitur libenter omnibus talibus grauaminibus noſtram Cæſaream determinationem daremus, tamen intendimus, ad hoc etiam ab Electorali Collegio moniti, illa decidere, ſuper quæ ratione ſubmiſ-

ſionis

ſionis, ne minimum quidem dubium exoriri poteſt, vt ſunt illa grauamina, quæ etiam ſine omni ſubmiſſione in claris verbis Religionis pacis conſiſtunt, & in quorum determinatione ad recuperandam pacem communẽ plurimum eſt ſitum.

Vt rem aggrediamur; reperimus primo, quod contra Religionis pacem, & antiquas non propter hoc derogatas Imperij conſtitutiones in ſuperfluam diſputationem tractum ſit, & propterea iſte malus Status Imperij non parum cauſatus ſit, vtrum etiam illæ fundationes, monaſteria, & Prælaturæ, quæ in ditione Principum, & Statuum ſub Religionis pace compræhenſorum, ſunt ſita, potuerint ab illis, quibus prouinciæ, & territorij poteſtas conuenit, occupari, reformari, & in alia dona libera, vel ſecundum eorum placitum immutari.

Quod autem hoc fieri non debuerit, nequè talis inuaſio bonorum Eccleſiaſticorum, etiamſi Sacro Imperio non immediatè ſint ſubiecta; ſit iuſta, habetur ex pace Religionis §. e contra vbi dicitur, quod Confeſſionis Auguſtanæ addicti, alios Sacri Imperij Status antiquæ Religionis, ſæculares, & Eccleſiaſticos cum ſuis Capitulis, & alijs ſtatus Eccleſiaſtici, in quocumquè loco ſuam reſidentiam poſuerint, ſua Religione, fide, ritibus, ordinibus, & cæremonijs, bonis mobilibus, & immobilibus, iure, redditibus, cenſibus, decimis, iuriſdictionibus non ſpolient, ſed innocuos in his omnibus habeant, & ipſis frui ſine moleſtia patiantur, &c.

Quod nunc hæc verba, de alijs ſtatus Eccleſiaſtici, non de illis fundationibus, & monaſterijs, quæ Imperio immediatè ſubiecta, & Imperij ſtatus ſunt, ſed præcipue de illis, quæ in ipſorum Confeſſionis Auguſtanæ addictorum Territorijs, & ditionibus ſunt ſita, debeant intelligi, hoc non tantum Imperij Acta,

& pro-

Digitized by Google

& protocolla, quæ ſuper hoc puncto fuerunt celebrata, indicant; ſed etiam ex ipſo contextu patet, quod illis Eccleſiaſticis, qui ſuas reſidentias mutauerint, æquè ac ſi præſētes eſſent, ſua bona, & redditus ex aliorum territorijs præbeantur, &c.

Nequè obſtat, quod in pace Religionis §. vnd damitt, &c. ſtatuitur, vt Confeſſionis Auguſtanæ abdicti ſtatus, in ſua fide, cęremonijs, & ritibus, quæ in ſuis Ducatibus, ditionibus erexerint, non ſint impediti; vnde aliqui colligendum putauerunt, eos poſſe etiam monaſteria reformare; nam quamuis talia monaſteria in quibuſdam conceſſis iuribus ciuilibus, eo reſpectum habeant, tamen in fundationibus, & rebus ſpiritualibus non habent, quod agant cum illis, ſed (vt dictum eſt) ſunt Dei, & Eccleſiæ, &c.

Secundo non minus eſt publicum in Imperio, quod aliqui Status Proteſtantes contra expreſſam literam pacis Religionis in §. vnd nach dem, &c. in quo claris verbis ca-
„ uetur, ſi Archiepiſcopus, Epiſcopus, Prælatus, vel alius ſta-
„ tus Eccleſiaſtici a noſtra antiqua Religione deficeret, vt
„ ille ſuum Archiepiſcopatum, Prælaturam, & beneficia„
„ cum omnibus fructibus, & redditibus quos inde capiebat,
„ ſine omni repugnantia, & mora, tamen ſine detrimento
„ ſui honoris, relinquere teneatur; & capitulis, aut quibus
„ de iure communi, & conſuetudine Epiſcopatus, vel Eccle
„ ſiæ conuenit, aliam perſonam antiquæ Religionis eligen-
„ di poteſtas conceſſa ſit, qui etiam cum Eccleſiaſtico-
„ rum capitulis, & alijs Eccleſijs cum ſuis fundationibus,
„ electionibus, præſentationibus, confirmationibus, an-
„ tiquis vſibus, iuribus, & bonis mobilibus, & immobi-
„ libus non impediti, & in pace ſine moleſtia ſunt conſeruandi, &c. Nihilominus auſi ſint, non tantum poſt ſuum à Religione diſceſſum ſuos Epiſcopatus, & Prælaturas retinere; ſed etiam quos non habuerunt quærere, ſub hoc prætextu, quod iſte paragraphus, non ſit pars pacis Religionis, & in quem nunquam

B con-

Digitized by Google

conſenſerint, ſed potius ſæpe contra ſint proteſtati Idcircò diligenter nos informari fecimus, quomodo ſe res cum illo paragrapho, qui communiter reſeruatum Eccleſiaſticum dici ſolet, habeat; & reperimus eſſe illud quidem ſępe impugnatum, tamen à nullo noſtrorum prædeceſſorum eſſe pro eorum ſententia declaratum, & ſemper ea quæ in pace Religionis continentur completè ſunt obſeruata, vt patet ex Comitijs 1555. anno 56. 57. 59. quibus annis bene fuit contra proteſtatum, ſed ſemper pax Religionis intacta permanſit. Item in Comitijs anno 1566. ſub Maximiliano anno 1590. ſub Rodulpho vbi ſemper reſeruatum Eccleſiaſticum fuit declaratum, tanquam pars pacis Religionis,

Tertio quia tandem iterum producere volunt (quamquam ſit primo puncto valde contrarium, in quo nec illis Eccleſiaſticis, qui non ſunt ſtatus Imperij, vllum priuilegium volunt concedere,) quod etiam ſubditi Imperij ſint capaces pacis Religionis, & ideo Religionis cauſa à ſuis Dominis non poſſint expelli; licet ratione horum grauaminum ſtatus Confeſſionis Auguſtanæ non ſint vnanimes; ad cuius prætenſionis ſpecimen §. Vvoaber, &c. allegant, in quo diſponitur, ſi ſubditus cauſa Religionis aliò migrare, & alibi ſuum domicilium figere velit; ipſi talis commigratio, & conditio ſuorum bonorum ſine impedimento ſit concedenda. Item quod ſuper hoc puncto in cauſa ſubditorum, qui fuerunt ſub Eccleſiaſticis, & tunc exercitium Confeſſionis Auguſtanæ attulerunt, ab Imperatore Ferdinando ſecundo decretum obtinuerint, in quo pax Religionis ita fuerit declarata, vt tales ſubditi in ſua fide permanere à dominis Eccleſiaſticis permittantur, &c. Ita pariter voluimus in hoc puncto (licet ex ipſa pace Religionis in §. vnd. damitt. & §. dargegen. collen. &c. clarum ſit, in quo ſtatibus mediatis ſuam fidem, & cęremonias inſtituendi facultas conceditur, & ſtrictè præcipitur, vt in hoc à nemine impediantur) diligenter acta,

Comi-

Comitiorum anno 1555. fecimus reuideri, ex quo reperimus, quòd in magna quidem fuerit controuerſia, vt aliorum ſtatuum ſubditis pariter Confeſſio Auguſtana fuiſſet libera, & propterea particularis clauſula in pacem Religionis poneretur; tamen hęc à Catholicis nullo modo fuit admiſſa, quia cum ipſi alijs ſtatibus non præſcriberent, quid cum ſuis ſubditis agant; iniuſtum foret, ſi ipſi hac in re legem ab aduerſarijs acciperent. Quoad illud decretum, nihil de illo habetur in pace Religionis, neque vnquam fuit iudicio Camerali inſinuatum, neque vnquam ſecundum illud iudicatum, multo minus in vſum adductum, & ſine conſenſu ſtatuum Catholicorum cum ſit derogatio pacis Religionis, & ita vim habere non poſſit; quia etiam noſtri prædeceſſores ad multiplicem inſtantiam tale decretum nec paci Religionis incorporare, nec Cameræ inſinuare voluerunt; ſed in ſe ipſo ita relinquere, e contra pacem Religionis ſemper ſtabilem, & firmam voluerunt. nos quoq. propter hoc decretum à pace Religionis declinare non poſſumus.

Ex quibus hactenus à nobis diſcuſſis, & ſecundum tenorem pacis Religionis, ac aliarum conſtitutionum Imperialium, & actorum reſolutis articulis, declaramus, & decidimus; primò quod ſtatus Proteſtantes non habent occaſionem conquerendi, & pro grauamine allegandi, quod Ordinum Generalibus, Prælatis, & alijs ſtatus Eccleſiaſtici, qui Imperio non immediatè ſunt ſubiecti; dum propter ſuas fundationes, & bona occupata, hoſpitalia, & alia pia legata apud nos, vel noſtrum iudicium Camerale, pro neceſſarijs proceſſibus inſtituerunt; eis ſunt elargiti, & ſuper hoc ad iudicium, & executionem fuerit progreſſum. ſed quod e contra ſtatus Catholici, meritò, & iuſtè fuerint aggrauati, & horum mediatorum Eccleſiaſticorum patrocinium ſuſceperint, quod ipſis ſua bona, & monaſteria, quæ tempore concordiæ Paſſauienſis, vel exinde poſſederant, contra clarum ſenſum pacis Religionis occuparint, ſuos redditus diſtraxerint, inſuper ipſos, ac ſi pacis Religionis non

Digitized by Google

eſſent capaces,ab omnibus ſuis iuribus, & vindicationibus planè extruxerint.

Circa ſecundum articulum declaramus pariter, confeſſionis Auguſtanæ addictos nullam cauſam grauaminis habere, quod ſuæ Religionis aſſeclæ,qui Epiſcopatus, & Imperio immediatas Prælaturas tenent,vel eas prætendunt, à ſtatibus Catholicis non fuerint habiti pro Epiſcopis, & Prælatis,nequè illis ſua loca,& ſeſſiones in Comitijs Imperialibus fuerint præbita,cum e contra ex parte Catholicorum, iuxta reſeruatum Eccleſiaſticum,& eius indiſputabilem literam,hæc aperta grauamina non immeritò producantur. quod tales à Religione Catholica digreſſi Epiſcopi,& Prælati,nihilominus ſuos Epiſcopatus,& Prælaturas retinent, & omnia iura,ac priuilegia, quæ in Religione Catholica habuerunt,continuant, ac ratione talium prælaturarum pro ſtatibus Imperij haberi velint;quod etiam illi, qui non ſunt Religionis Catholicę, multò minus ad ſtatum Eccleſiaſticum habiles in tales Prælaturas ſeſe inſtruxerint, & intrudere pergant.itaq.totum ſtatum Catholicum Eccleſiaſticũ, quantum in ipſis eſt,extirpare conentur.

Cum etiam circa tertium punctum aliquorum ſtatuum Proteſtantium grauamina planè ſine fundamento reperiamus,ac ſi ſtatibus Catholicis negatum eſſet,in ſuis ditionibus ſuos ſubditos ad Religionem impellere, & ſi hac in re ſe non accommodare vellent,pro ſuo libitu eos proſcribere, vel eis interdicere,ne in alia loca ad cóciones,& ad exercitia excurrant,econtra Catholici merito fuerint aggrauati,quod eorum ſubditi ad defectionem fuerint allecti,&c.

Comitia præcipua, & maximè vrgantia grauamina,à quibus pax communis dependet,ex claris verbis pacis Religionis,conſtitutionum Imperialium, & publicorum iudicialium actorum copioſè,& ſufficienter declaratum,vt vtra pars conquerendi cauſam habeat,palam factum ſit.

Præcipimus hiſce noſtro iudicio Camerali (quemadmodum in omnibus punctis in deciſione controuerſiarum ſuper pace Religionis,quicquid per noſtrum publicum edictum declarauimus,iuſtum,& ęquum inuenerunt) vt ſecũ-

dum

dum hanc noſtram declarationem in poſterum ſine diſputatione, ſi ſimiles caſus occurrerint, in hac noſtra declaratione contenti, iudicent, & ſententiam ferant, & quia ſpolia, ac turbationes, ſicut & occupationes Epiſcopatuum, & Prælaturarum contra tenorem pacis Religionis, multis in locis publica, & nota, ac non negabilia, & ipſum ius, vt ſupra dictum ex verbis pacis Religionis, & alijs Imperialibus ſentẽtijs extra controuerſiã, ita vt aliud non ſuperſit, quam in his caſibus parti offenſæ aſſiſtere, & ſuum ipſi attribuere, ita ad tenendam vtramq. tam Religionis, quam profanam pacẽ tandem decreuimus, noſtros Cæſareos Commiſſarios expeditè per Imperium ablegare, tales vel vi, vel alio modo occupatos Archiepiſcopatus Epiſcopatus, Prælaturas, monaſteria, & alia bona Eccleſiaſtica, quæ tempore concordiæ Paſſauiẽſis, aut exinde fuerunt à Catholicis poſſeſſa, & iniuſtè fuerunt deſtituta, ab iniuſtis detentoribus repetere, & aptis ac fundationibus conformiter ſufficientibus, ordinatè vocatis, & ſanè idoneis perſonis prouidere, & vnicuiq. ſuum ſine ſuperfluis ambagibus attribuere.

Volumus etiam iuxta tenorem ſæpe nominatæ pacis Religionis, & aliarum ſuper ea Imperialium ſententiarum, præſertim an 66 hiſce publicè declaratum, & decretum, decernimum etiam, & declaramus, quod talis pax Religionis tantum antiquiſſimæ Catholicæ Religionis, & noſtro dilecto anteceſſori Imperatori Carolo V. anno 1530 25. Iunij traditæ immutatæ Confeſſionis Auguſtanæ addictos cõcernat; omnes aliæ profeſſiones, & ſectæ, quocunq. nomine appellentur, inde ſint excluſæ, interdictæ, & nullo modo tolerandæ.

Præcipimus inde VV.DD. & vobis omnibus, & ſingulis ſub pœna pacis Religionis, & profanæ, vt ſe non opponant his noſtris decretis, ſed in ſuis prouincijs, & ditionibus executioni ſine mora mandari curent, & non minus noſtris commiſſarijs ad eorum petitionem auxiliatrices manus porrigere, illis autem, qui tales Archiepiſcopatus, Prælaturas, monaſteria, hoſpitalia, & alia bona Eccleſiaſtica tenent, vt quamprimum poſt inſinuationem huius noſtri Cæſarei.

edicti

Digitized by Google

edicti, ad reſtitutionem, & derelictionem talium bonorum commiſſariorum, ipſa ſine detétione, & mora vlla cum omnibus adhærentibus, & pertinentibus reſtituant nam ſi his non obedirent, aut tardos, & moroſos ſe oſtenderent; ipſi non tantum in ſupradictam pœnam Religionis, & profanæ pacis, hoc eſt bandi, & ſuperbandi, & amiſſionem omnium priuilegiorum, iurium, & iuriſdictionum ipſo facto ſine vlterjori condemnatione, & iudicio, ratione huius ſuæ publicæ inobedientiæ incurrerint; ſed etiam nos quamprimum actualem executionem ordinabimus. mandamus etiam, ordinamus, & volumus, quod hoc noſtrum Cęſareum edictū, determinatio, & declaratio ab vniuscuiuſq. Circuli Principibus in ſuo Circulo publicè promulgetur, & ad omnium notitiam perducatur; vt etiam ab ijs Principibus miſſis copijs non minor, quam ipſi originali, fides habeatur.

Hoc volumus ſtrictè. Datum in noſtra ciuitate Viennenſi 6. Martij an. 1629. noſtrorum regnorum Romani decimo Vngarici vndecimo; Bohemici duodecimo.

IN

Digitized by Google

IN rebus cõmiſſionis ad immittendum ad Electorem Co lonieſem,&c.inter Patres Societatis Ieſu in Paderbronn, in vna contra Dominum Comitem Simonem de Lipp, acculatum,ſecunda parte, ratione monaſterij Falckenhagen, ad ſupramemorati Electoris immiſſa acta,& relationes iuſto conſentaneum eſſe concluſum eſt; vt prædicti Patres non impediti de Domini Comitis interlocutorijs, ad dictum monaſterium immittendi ſint.vnde talis immiſſio eſt rãtificata, à qua etiam de nominato Comite nulla in parte impediantur, ſi verò,ille vel Ordo Equitum Sanctæ Crucis ad hoc monaſterium iuſtam cauſam habere exiſtiment, iuris iuſtitiam reſeruatam habent. ſignatum Viennæ ſub ſigillo Sacræ Cæſareæ Maieſtatis, vndecimo Februarij Anno 1626.

Copia Sententiæ diffinitiuæ in rebus PP Societatis Ieſu, & Comitis de Lipp ratione monaſterij Falckenhagen &c.

IN

Digitized by Google

Copia Sententiæ deſinitiuæ pro Epiſcop Herbipolẽſi cõtra Comitẽ in Honavv monaſteriũ Schlichtem contingens, &c.

IN rebus Domini Philippi Adolphi Epiſcopi Herbipolenſis,ac Ducis Franciæ &c. Acculantis,in vna contra Dominum Philippum Moritium Comitem in Honavv, & Rinegg,&c.acculatum.ſecunda parte,mandatum cum clauſula ratione monaſterij Schlinchtern,omnibus conſiderandis conſideratis,concluſum eſt,vt dictus Comes Domino accuſanti,ac ſua Herbipolenſi fundationi nominatum monaſterium Schlichtern cum omnibus appertinẽtijs, pagis,ac ſubditis relinquere, ac reſtituere debeat. Simili modo ſub tempore Comitis Philippi in Honavv, anno 1567. temerarias occupationes,ſublatas decimas, item omnia mobilia, eccleſiæ ornamenta,litteralia documenta,Vrbaria fides, ac regiſtra cum omni intereſſe,nec vllo damno reddere, ſumptus quoquè in iuris iuſtitiam expenſos perſoluere teneatur,ad quę omnia præſtanda,vitute huius mandatur,ſin vero in petitorio oppoſitiones iuſtas habere exiſtimet,ius reſeruatum manere ſciat ſignatum Viennæ ſub Sacræ Cæſareæ Maieſtatis ſigillo. decimo Decembris anno 1626.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS.

ILluſtriſſimo Friderico Caſimiro Palatino Rheni Duci Bauariæ, Comiti in Valdenz, & Sponhaimb, qui ſe Præſidentem Decanatus Strasburgenſis, vel quaſi nominat, omnibus quoquè, & ſingulis, qui dictæ fundationis violentè occupatam Fratum uillam Strasburgi, & alia eiuſdem Cathedralis eccleſiæ ibidem bona, iam vel antehac tanquam Fratrumvillæ appertinentia, detraxerunt, cuiuſcunque dignitatis, aut conditionis, nullo excepto particularicaliter tamen Conſulibus, & Senatui Strasburgenſi declaramus. Apud nos Reuerendos, & deuotos dilectos N. Decanum ac Capitulares, Cathedralis eccleſię Strasburgenſis, humillimè ſupplicando interueniſſe, ac fusè, lateq. nobis declaraſſe; qualiter Sereniſſimus, &c. Princeps Cognatus noſter venerandus, ac Pater, Imperator Rudolphus Secundus, beatę memoriæ, anno milleſimo ſexcenteſimo, tertio Februarij, per publicum mandatum in ſpecie Comiti Hermanno de Solms, Erneſto Comiti de Mansfeldt, & Gebhardo Truggſeſſio, ac tum in communi omnibus eiſdem adhærentibus cum omni circumſtantia patefecerit, ſępiuſquè repetiuerit Suam Maieſtatem, & DD. antehac diuerſimodè ſingulariter ſub dato vigeſimo Maij anni milleſimi quingenteſimi octuageſimi ſeptimi, & duodecimo Septẽbris anni milleſimi quingẽteſimi octuageſimi octaui, ſub pœna amiſſionis gratiæ Sacri Romani Imperij mandaſſe, ac impoſuiſſe, prędictam Fratrũ villam cum omnibus ad Venerabile Capitulum ſpectantibus bonis; & redditibus, quæ poſt benè latam excommunicationem, & priuationem partim etiam excitatum tumultum, & diſcordiam intra Archifundationem, & Colonienſem Cathedralem eccleſiam; violento modo occuparunt, reſtituere, illaq. totaliter deſerere, ad quod non ſolum illos non paruiſſe, ſed vltra alia Canonicorum, Vicariatus, ac Venerabilis Capituli bona, mortuo Epiſcopo Ioa. exortoq. eo tẽpore belli tumultu; pagos Bors, Geiſpolzhaim, & Zamparthaim ſuæ ditionis feciſſe.

Renouatio mãdati ad Archifundationem Strasburgensẽ ſpectãtis, &c.

Quæ omnia cum non toleranda, ac nimia viderentur à Decano, totoq. Excellentiſſimæ fundationis Strasburgi

C Ca-

Capitulo ad Suam Maieſtatem, & DD. grauamina ſunt tranſmiſſa,ad quæ reſponſum eſt, ſubditos, & incolas illorum pagorum, ratione ſui iuramenti, & obligationis,quam dicti tres Comites pro ſe, & pro ſuis collegis abſtulerant, liberos fore; ac inpoſterum nulli, niſi Venerabili Capitulo ſubiectos, ac obligatos eſſe debere, ad cuius rei meliorem effectum, dicto Comiti de Solms, & Comiti de Mansfeldt, ac Gebhardo Truggſeſſio nó minus omnibus illis adherentibus ſub pœna Sacri Romani Imperij amiſſionis gratiæ mandatum eſt,ſupra,& ſæpe nominatam Fratrum villam, & alia Capituli, ac Canonicorum loca, ac domus, cum omnibus rebus, ab illis,vel ipſorum collegis tranſportatis, plenariè reſtituere, cunctaquè in priſtinum ſtatum mittere,ac ordinare.

Hiſce licet,& alijs diuerſis Suæ Maieſtatis,& DD.publicatis,ac inſinuatis Cæſareis mandatis,prædictos Comites de Solms,& de Mansfeldt Archifundationem quidem deſeruiſſe,Gebhardum verò Truggſeſſium in præſentia aliquorum teſtium, iuratiquè notarij ſe obſequuturũ beneuolum monſtraſſe;attamen his, & alijs ſepoſitis,Ducem Franciſcum de Coneburg,ne & ille ſuis partibus deeſſet, maxima excogitando grauamina,lamentando ſua, ſuorumquè adherentiũ damna, defendere, obſtare,erga dictam ſuam Maieſtatem Cæſarem Rudolphum non ſolum conari, verum vltra Præſidentis titulum ſibi ipſi attribuere non erubuiſſe, mortuo inde Duce Franciſco de Coneburg, Ducem Chriſtianum de Holſtain illum inſequi,ac illud ipſum factitare non abhorruiſſe,adeo quidem,vt vna cum ſuis collegis, tam nouo vſurpando, & indecenter ſibi attribuendo Præſidentis titulo,quam alijs omnibus iuribus, & Imperij ordinationibus contrarijs actibus deſtinatæ pœnæ,ſe participem fecerit;ſed quid ita? nullo inſuper omnino habente iure ad Canonicatus ſibi, & alijs, ac beneficia votum dare, in nominatam ſæpius Villam, & alias fundationis Straburgenſis Terras, acrius dominari, plus abuti, imò ad talem obſtinationem venire, vt vltra in pagum Zamparthaimb, (cuius media pars Capituli) milites imponere attentauerit.

Ve-

Digitized by Google

Verum enimuerò, cum tale Epiſcopus Strasburgenſis, Cardinalis Carolus de Lottaringia vna cum ſuo Capitulo ferri non poſſet, & ob id apud Suam Maieſtatem Cæſaream Rudolphum DD. conqueſtus, auxilium Suæ Maieſtatis humillimè imploraret. Mandatum eſt à Sacra Cæſarea Maieſtate anno milleſimo ſexcenteſimo ſecundo, ſecuncundo Auguſti, vt Dux de Hollſtain, ſuiquè collegæ mandatis anno milleſimo quinquageſimo octageſimo ſeptimo; & milleſimo quingenteſimo octageſimo octauo expeditis, publicatis, reiteratis, totaliter pareant, ac obſecundent, omnibusquè illorum mandatorum clauſulis, punctis, articulis integra reſtitutione, omniumquè hactenus Archifundationi, ac Venerabili Capitulo ſubtractarum rerum plana, & iuſta reſtauratione ſatisfaciant. prætenſum, ac iure temerarium attentatum Præſidentis titulum (quod magis illorum placito attribui poſſet) caueant, ac omittant. denominationem denique aliorum, vel magis intruſionem Canonicorum omnino deſiſtant, ac delinquant. Hæc fuit Suæ Maieſtatis voluntas. Rebus verò hinc inde variantibus; contigit, vt ob ſupradicta exorta bella, illorumquè continuationem, tandem de pace anno milleſimo ſexcenteſimo quarto intra ambas partes in Haganavv ad quindecim annos tractaretur; vbi expreſsè prouiſum, ac præſeruatum fuit, elapſis hiſce quindecim annis ſupranominatum Venerabile Capitulum, omnibus Cæſareis antehac publicatis, & conſequenter etiam Cæſaris Rudolphi ſupra inſinuati mandatis; vti, ac virtute eorundem, omnia quæ Capitulo conueniunt, ac de iure meritiſſimo ſpectant, occupare, ac ſuæ ditionis facere poſſe, poteſtatem habituros. vnde cum finiti fuiſſent dicti quindecim anni, anno milleſimo, ſexcenteſimo decimo nono, decimo Decembris ad ſtabiliendam pacem, ad alios ſepte annos, anno milleſimo ſexcenteſimo vigeſimo; vigeſimo ſecundo Febrarij; iſta tamen conditione fuit prolongata, vt ambæ partes in eo ſtatu maneant, ac debeant, vti concordia Hagennavvenſis clarius habet, ac explicat; niſi forte interea hoc

Digitized by Google

de negotio in Romano Imperio aliud concluderetur, ac ordinaretur.

Quæ cum ita ſint, nobiſquè, à ſępedicto Venerabili Capitulo Strasburgi non ſolum deſtinatum, ac concluſum quindecim annorum terminum; ſed etiam ſeptem vltra prolongatorum vigeſimo ſecundo Februarij annorum, elapſum fuerit iudicatum, intereamquè noſtri dilecti filij Archiducis Leopoldi Vvilhelmo DD. ad noſtri dilecti fratris Archiducis Leopoldi DD. factam ordinariam reſignationem ad Bpiſcopum ibidem electæ, acceptatæ, ac confirmatæ fuerint; nihilominus tamen Palatinum Præſidentis Decanatus Strasburgenſis titulo vti contra publica mandata, & ad id nullo habente iure, à ſuis illi adſcribi. quare Decani, & Capitulares obſequentiſſimè rogantes, ac flagitantes, placeret, ſæpius dictum Cæſaris Rudolphi ſub dato quinto Auguſti anno milleſimo ſexcenteſimo ſecūdo publicatum mandatum contra Tuas DD. tanquam Præſidētem Straſburgenſem renouare, ac confirmare.

Quandoquidem igitur hanc Venerabilis Capituli petitionem vna cum alijs in noſtra Cæſarea repertis regiſtratura ſumma cum diligentia perpendere, reuidere, ac poſtea nobis referre permiſerimus, iuri, iuſtitięquè conforme, ac conſentaneum viſum eſt, talia mandata clementiſſimè renouare, ac confirmare.

Quare mandamus poteſtate Cæſarea Romana T. Palatini dilectionibus, tanquam prolato, vel quaſi Præſidenti Decanatus Strasburgenſis, & vobis, ſub pęna noſtri, Romaniq. Imperij æſtimationis ſerio, & ſtrictè, & volumus, vt T. DD. & vos proximo poſt harum præſentationem, abſquè vlteriori mora, controuerſia, fuga, vel quocunquè alio modo, aut prætextu fieri poſſet, ſæpius dictis Cæſaris Rodulphi DD. anno 1587. & 1600. poſtmodum anno 1602. ſecundo Auguſti, publicatis per Euentualia ediſta reiteratis actualem paritionem, noſtro quoque renouato mandato in omnibus punctis clauſulis, & articulis, integra reſtitutione, omniquè reſtauratione, omnes illius ante hac, vel hactenus, ante, &

poſt

poſt factam ad interim Hagennavvenſem concordiam, Archifundationi, Decano, totiquè Capitulo occupati, ablati, tranſportati, vel etiam T.DD.& vobis præſeruati plenæ, ac totaliter ſatisfaciãt, illicitum, & ſolum ad maiorem diſcordiam, & ſeditionem attentatum Præſidentis titulum, vel alia propriо placito Eccleſiaſticá attributa prædicata omnino abſtineant, nominando, vel alios Canonicos inſtrudendo (quod in ſe ipſo quidem vanum, ac inualidum) planè deſiſtant. Præſertim verò vobis Conſulibus, totiquè Senatui Strasburgenſi, vt vos dictam Fratrum uillam, & alias adiacentes domos, redditus, ac decimas, in vrbe, vel extra vrbem in quacunquè veſtra iuriſdictione, dicto Decano, ac Capitulo abſquè vlla detentione, vel negatione liberè concedatis, pagum Lamparthaim nulli alij, niſi Venerabili Capitulo, eiuſdemquè electo, ac confirmato Epiſcopo noſtris ſcilicet dilecti filij DD. obedientiam facere curatis annuos cenſus, redditus, decimas, & alia quę ſuperioribus debentur, perſoluere, tribuere, non obſtetis, nec vos, neque T. Palatini DD. hoc in negotio moleſtos, aut inobedientes perhibeatis. vel ſi contra noſtram ſpem, paritio intra triginta ſex dies non fieret, quas T. DD.& vobis primo poſt harum inſinuationem incipiendo duodecim pro primo, duodecim pro ſecundo, & duodecim pro tertio peremptorio, & vltimo iudiciali die ponimus, vel ſi illo die iudicialis dies non foret, proximo ſequenti fide dignos teſtes productis omnes dein in ſua appoſitione hærentes, nobiſquè à Venerabili Capitulo nominati, ac ſpecificati, perſonaliter, aut per aduocatum in noſtra Cæſarea Curia, vbi illo tempore eſſe poterit, appareant, ad videndum, audiendum, ſe in conſtitutam Sacri Romani Imperij pœnam cecidiſſe, iure ac iudiciali ſententia declarandum, proferendum, cum executione deinde nullo habito reſpectu procedendum, vt iuſtum eſt. Hoc volumus, & mandamus ſtrictè, ſi T. D. D. & vos venietis, & ad ſiſtendum iudicio, benè, ſin autem, nihilominus T. DD. & veſtri abſentiæ, ac inualidæ proteſtationis non ducetur

ratio.

Digitized by Google

ratio, ſed ad difficultatis Decani, ac Venerabilis Capituli ſollicitationem procedetur, & agetur, vt ſecundum iuriſdictionis ordinem decet, ac conuenit. vndè vos diſponere ſcietis. Datæ in noſtra Ciuitate Viennæ decimo Aprilis, anno milleſimo ſexcenteſimo vigeſimo ſeptimo; Romani Imperij octauo, Vngarici nono; Bohemici decimo. Ferdinandus.

Locus Sigilli. V. T. Petrus Hencus de Stralendorff. Ad mandatum Sacræ Cæſareæ Maieſtatis proprium M. Arnoldinus de Elorſtain, &c.

FER-

FERDINANDVS, &c.

Copias Mandati Cæſaris Hamburgo ciuitati, vt Catholicos in ſuo exercitio non impediant.

Dilecti Fideles,&c.Memineritis,nos diuerſis vicibus,præcipuè ſub dato duodecimo Septembris anno milleſimo ſexcenteſimo vigeſimo ſecundo,voluiſſe,vobiſq. mandaſſe. non ſolum longo admodum iam tempore, in noſtram, ac Romani Imperij vrbem Hamburgi, ſub ſolè introductas, ac diuerſas repertas ſectas,quatenus paci Religionis de anno 1555.in qua duo exercitia,veluti Catholicæ Religionis, & Auguſtanæ Confeſſionis ſolummodo conceduntur, omninò aduerſetur,abſquè mora à vobis eſſe dimittendas,ac prohibendas,ac nullum aliud exercitium,niſi antiquiſſimæ Religionis,ac incorruptæ Auguſtanæ Confeſſionis, eo modo, quo an.1530.ſub noſtro Prædeceſſore Carolo,beatæ memoriæ fuit traditum,ac acceptatum,in quo pax Religionis etiã ſolum eſt fundata,ſiue apertè,ſiuè priuatim vlterius nõ eſſe patiendum,nec concedendum;ſed etiam in dicta ciuitate Hamburgi omnes,ac ſingulos Catholicos inhabitatores ciues,ac artifices,eiuſdẽq. Religionis homines,externos quoq. mercatores,conformiter paci Religionis,ſub præcepto amiſſionis Cæſareæ noſtræ gratiæ,atq.illius in noſtra,ſupra venerandi prædeceſſoris cognati noſtri,ac Patris Cæſaris Rudolphi Secundi fœlicis memoriæ,in communi omnibus Catholicis mercatoribus,ac artificibus Hamburgi,ad hunc finem, vt exercitiũ Catholicæ Religionis,nemine prorſus impediẽte, adminiſtrare,&cohabitare, poſſint, executas Cæſareas literas defenſorias,facta Cæſarea confirmatione impoſitę pęnæ,liberos in ſuo exercitio,quod habent, vel in futurum habere poterint,vti etiam in ipſorum Religione, fide nequaquam impediant,moleſtent, fuſius noſtris litteris declarantibus.

Et vti omni ex parte conueniſſet,ac decuiſſet noſtro Clementiſſimo mandato,ratione tã Imperij legum; quam etiã pacis Religionis,obedientiſſime obſequi,ac aures facillimas præbere.

Ita nos nullius alterius Clementiſſimę ſpei fuiſſemus,vos iuxta certiſſimam abnegationem, ac demiſſionem dictarũ

in Sa-

in Sacro Romano Imperio prohibitarum ſectarum, Catholicos Hamburgi in ſuo approbato, ac in pace Religionis cōceſſo execitio, quatenus priuatim inſuper factitarint, nunquam impedituros.

Habemus tamen à fide dignis, non abſq. ſummo noſtro mœrore, vos poſt reſcitum, ac recognitum Catholicæ Religionis exercitium minis maximis interdixiſſe; prohibuiſſequè, cum liceat, aliæ ſectæ præcipuè Caluini ex Anglia dogma, (quod contra expreſſas Imperij leges) quin minus etiam Iudęis publica Synagoga, his amore commerciorum, illis ratione annuæ penſionis, concedantur.

Cum igitur non reperiamus, nec videamus, qua de cauſa, vos Catholicis mercatoribus, ſuum exercitium in Romano Imperio iuxta Auguſtanam Confeſſionem conceſſum, impedire, vel denegare queatis. Vnde mandamus, clementiſſimè, ac ſeriò, vt vos ratione dictarum cauſarum, ſub certiſſima, ac non emanante, noſtræq. ſupra Cæſaris Rudolphi expeditas literas defenſorias, confirmationi inſerta pœna, Catholicos Hamburgi mercatores, artifices, eiuſdemquè gegeneris homines, in illorum exercitio, quod vel habent, vel in futurum habere poterint, vti etiam in illorum antiquiſſima Catholica Religione, ac fide, cum omnibus illorum cęremonijs, nulla in parte impediatis, moleſtetis, ſed liberos ſua abſquè moleſtia exercere permittatis. Ita facturos ſperamus, ac nos cum Cęſarea gratia erga vos propenſi manemus Datæ Viennæ 28. Iulij anno 1627.

Sua

SV A Romana Cæſarea etiam Hungariæ, & Bohemiæ Regia Maieſtas, Dominus Noſter Clementiſſimus Clementiſſimè percepit, qualiter Sereniſſimus, & Illuſtriſſimus Princeps, Dominus Auguſtus Palatinus Rheni, &c. tam pro ſe, quam pro ſuo fratre iuniore, Sereniſſimo quoque, ac Illuſtriſſimo Principe Ioanne Friderico Palatino Rheni, &c. apud Suam Maieſtatem in ſcriptis inſinuauerit, contra ſeniorem Dominum fratrem Sereniſſimum Principem Dominum Vvolffangum Vvilhelmum Palatinum Rheni, &c. ob inceptam in amborum iuniorum fratrum hæreditarijs territorijs reformationem vehementisſimè cum ſumma humilitate, tam oretenus, quam in ſcriptis conqueſtus in altam, ac profundam duci deliberationē clementisſimè ordinarent.

Copia Cæſareæ determinationis cōtra Palatinum Auguſtum & Ioannem Fridericum Germanos ratione factæ, & attentatæ, de domino fratre Vvolffango Vvilhelmo Palatino in ipſorum hæreditarijs territorijs, reformationis Religionis.

Quamuis de cætero Sua Maieſtas, præfatis ambobus Dominis Germanis in omnibus occaſionibus gratificari clementisſimè, & quam maxime ſit propenſa; attamen ex iſtis, de Domino Palatino Auguſto in originali productis, inter Illuſtrisſimos tres Dominos germanos 17. Iulij anno 1615. erectis, & factis fraternis concordijs, tam per ipſos Dominos iuniores germanos, quam per illorum ſubditos completis, acceptatis, approbatiſque reuerſibus; ſatis manifeſtè apparet, Domino Palatino Vvolffango Vvilhelmo tanquam ſeniori fratri, & ſoli imperanti Principi, in dictorum iuniorum amborum fratrum deſignatis territorijs, Ducalem, Principalem ſuperioritatem, tam ſtatuta, quam eccleſiaſtica mandata promulganda, fuiſſe reſeruatam, etiam abſque ſupradicta illorum territoriorom conſignatione; nihilominus talia Principatui, Neoburgenſi ſint incorporata, & ſic Domino Palatino Vvolffango Vvilhelmo Illuſtriſsimo, &c. Celſitudini, &c. propria, & quatenus Imperanti Principi, gubernanda. prout in præfata 17. Iulij anno 1615. concordata, & demum de ipſis ambobus Dominis iunioribus germanis totaliter exequutá fidei ſponſione, expreſsè, & prorſus ingenue ſe obligarunt, ſpoponderuntque nec ſe, nec vllum amore ipſorum ſuo proprio ſeniori fratri Dño Vvolfango Vvilhelmo in

Principatu Neoburgenſi, ob Ducalem, atquè Principalem inibi ſuperioritatem; omniaque eidem ſpectantia, vel ob alias iurisdictiones hæreditates, redditus, & quomodocunque tandem nuncupari posſint, reluctaturos, vel reſiſtere conceſſuros, inſuper in cæteris Principatui Neoburgenſi incorporatis territorijs, illis verò deſignatis, & conceſsis, ratione præfatæ Principalis ſuperioritatis ſtatutorum, appellationum, cenſuum, & tandem impoſitionum tribuendarum pecuniarum, omniumque aliorum ſibi non reſeruatorum, minimum impedimentum non illaturos.

Quin vltra ipſi in amborum iuniorum Dominorum germanorum conſignatis territorijs degentes, & habitantes ſubditi tempore conſignationis, in quo omnium trium (ſicut fusè fraterna concordia explicat) approbatione germanorum antea concordata, poſtmodum in calamum dictato, & executo reuerſu, prorſus clarè ſe obſtrinxerunt etiam optimè conſcij, habita quoquè alta rei deliberatione (vt verba formalia ſonant) libera in minimo non coacta voluntate, & animo, etiam particulari tradito conſenſu, & iuſſu ſui clementiſſimi Principis, & Domini Palatini Auguſti, proloquuti promiſerunt, ac ſpoponderunt, quod poſt factum, & præſtitum quoque ſuo Domino Domino Palatino Auguſto iuramentum nihilominus in futurum, vti hactenus, ſupra nuncupato ſuo clementiſſimo Principi, & Domino Palatino Vvolffango Vvilhelmo, ſuiſque Celſitudinis, &c. virilibus hæredibus, pro ſolo, & vnico imperante Domino, & Principe Neoburgenſis Principatus, cuius membra, & ſubditi exiſtant, agnituros, & profeſſuros, non minus illos, ſuoſque hæredes omnibus, & ſingulis Principatus Neoburgenſis ordinationibus, & mandatis, Eccleſiaſticis, & ſæcularibus, eccleſiarum, ſcholarum, ſuperattenentium ſtatutis, ſiue iam ordinatis, vel in futurum ordinandis, atquè in nomine ſupradicti Principis Palatini Vvolffangi Vvilhelmi, quatenus Principis imperantis, & nomine Palatini Auguſti

Digitized by Google

gûſti, quatenus Domini ipſorum hæreditarij, publicandis firmiter conſtanter obſecundaturus, & ſub cautione pęnarum talibus mandatis, & ordinationibus inſertarum, ſedulos obſeruaturos: prout etiam litium appellationes, in nullo alio loco, quam in ſua Illuſtriſſimæ, &c. Celſitudinis, &c. Neoburgica vrbe, eiuſdemquè conſilijs fieri, ſicut etiam omnes matrimonij lites prorſus nullibi, niſi in ſæpedicti Palatini Vvolfhangi Vvilhelmi, de ordinato Conſiſtorio appellari, cognoſci, atquè exequi debeant, tantum diligentiſſimè, quantum debitè proſpecturos.

Et licet ratione publicationis Nomine Domini Palatini Vvolfgangi Vvilhelmi, quatenus Domini imperantis, & Domini Palatini Auguſti, &c. mentio fiat, nihilominus tamen, ſi fortè ambo iuniores germani ad eandem conſentire nollent, Domino Palatino Vvolfgango. Vvilhelmo Illuſtriſſimæ, &c. Celſitudini cum eadem procedere erit conceſſum, quia ſine hoc, Dominus ſolum imperans eſſe non poſſet. quod verò in facta fraterna concordia fidei ſponſione, atque reuerſu exſpreſsè diſpoſitum, & de omni parte agnitum approbatum, & acceptatum fuit, imò Dominus Palatinus Auguſtus in ſua Cæſareæ Maieſtati porrecta ſupplicatione ipſe eſt confeſſus, quod paragraphus in fidei ſponſione de dato 17. Julij anno 1615. declaret omnia ratione mandatorum, ſtatutorum, & ordinationum, tam in Eccleſiaſticis, quam ſæcularibus rebus, in amborum fratrum aſſignatis territorijs, ita obſeruentur, quomodo inter Dominum Patrem, Dominum Palatinum Philippum Ludouicum, & eius fratrem iuniorem ratione aſſignatorum territoriorum fuerunt obſeruata, ex ipſorum quoque facta concordia, quæ inter Dominum Patrem, & eius iuniorem Dominum fratrem anno 1581. eſſe ſufficienter declarandum, prout eadem concordia per Dominum Palatinum Auguſtum in modum extractus, debito conuenienti paſſu producta fuit. Quæ concordia ſimili modo declarat. quod ſi frater iunior ad mandata diſſentiret, vel concordari nollet, nihilominus Dux Philippus Ludouicus proinde ac Dominus imperans poteſta-

Digitized by Google

tem habuerit,concluſionem, deciſionem edicere, & quanto minus frater ipſius hac in re impedire nequiuerit, tanto minus etiam Dominum Palatinum VvolffgangumVvilhelmum ſui iuniores Domini fratres licet nolentes, impedire, atq.obſtare poterint.

Et quamuis ambo Domini fratres in paternum teſtamentum ſe fundent, attamen de illis ipſis approbata, acceptata, inſuper proprio ſigillo affirmata fraterna concordia (ſepoſitis totaliter iſtis,quod Dominus Vvolffgangus Vvilhelmus in teſtamentum conſenſerit.) aliter inſinuat. Itaq. purè, abſquè vlla diſputatione,exceptione,aufugio,vel quomodo nomen habere poterit, de tribus germanis, vt decet, Principes,ſincerè, incorruptè complenda, obſeruanda remanebunt.

Et cum ſæpedicta fraterna concordia expreſsè, ac clarè ſatis explicet, quod ſeniori Domino fratri, Domino Palatino Vvolffgango Vvilhelmo. Ducalis, atquè Principalis Superioritas, in ſepius dictis, aſſignatiſquè territorijs ſicut ſtatuta in Eccleſiaſticis, & ſæcularibus rèbus ponere ſine vlla præfinitione certi alicuius temporis fuerit reſeruata, imò expreſsè concluſum, quod Dominus Palatinus Vvolffgangus Vvilhelmus non ſolum iam, ſed etiam in futurum in Eccleſiaſticis, & ſęcularibus rebus ſtatuta ponere, atquè inſtituere poſſit; & ſicuti Auguſtanæ Conteſſioni addictis ſęcularibus Principibus, & Statibus, poteſtate Ducàli, & Principali ſuperioritate, & illeſa Romani Imperij Religionis pace, Auguſtanam Confeſſionem in ſuis Principatibus, & Prouincijs (etiam ſi antea Catholici extiterint, & poſtea ad Lutheraniſmum peruenerint) commodo, & apto ipſis tempore introducere conceſſum; ita etiam ex hoc fundamento, Catholico Principi, Catholicam Religionem in prouincias, in quibus ſolus Dominus gubernans exiſtit (prout ambo iuniores Domini fratres; in ſuis hæreditarijs territorijs, ſicut etiam inibi degentes ſubditi, & inhabitatores, Dominum Vvolffgangum Vvilhelmum Palatinum pro ſolo imperante Principe, explicantibus, & ſic declarantibus ſæpenominatis fraternis

fidei

Digitized by Google

fidei ſponſionibus, reuerſibus, agnouerunt) quando, & quocunquè tempore illi placet, introducere nullo modo prohibitum, ſed quoquè conceſſum manet. Inſuper Domino Vvolffgango Vvilhelmo in iſtis iunioribus Dominis germanis aſſignatis territorijs inſtitutio Religionis non ſolum eſt conceſſa, ſed etiam conſtitutio Religionis, & omne, quod illi annexum, ſicut etiam iam, & in futurum ſtatuta ponere, per expreſſum eſſe reſeruatum.

Itaquè cum ex iſtis omnibus apertè manifeſtum ſit, quod Dominus Palatinus Vvolffgangus Vvilhelmus in amborum iuniorum Dominorum fratrum aſſignatis territorijs ſolus Dominus, & Princeps imperans exiſtat, illiquè Ducalis, & Principalis ſuperioritas clarè, & purè ſit reſeruata, atque vnicuique ſæculari, iubente Religionis pace, Principi ſuo ex officio, inſtitutio Religionis, Eccleſiarum ordines, atque cæremoniæ, omne que illi annexum conueniat. vnde Dominus Palatinus Vvolffgangus Vvilhelmus cum reculata Religionis reformatione illud attentabat, quod ſæpe nuncupata fraterna concordia, atq. reuerſus, ſicut etiam reſeruata Ducalis ſuperioritas, ex qua inſtitutio Religionis immediatè dependet, & Sacri Romani Imperij pax Religionis; concedit, & admittit.

Enimuerò, quia ſuæ Romanæ Cæſareæ Maieſtati, virtute iuratæ eorundem Capitulationis, ex incumbente Cæſareo officio prædictam Religionis pacem manutenere incumbat, & quatenus Auguſtanæ Confeſſioni addicti Electores, & Status contra Religionis pacem diſcommodari, vel difficultari, nec poſſint, nec valeant, ita etiam è contra (ex identitate rationis, & ne tam ſalutaris pax, & conſtitutio claudicet) iuſto conſentaneum, ne quoquè Catholici Electores, & Principes turbentur, vel grauentur, præſertim cum pax Religionis, expreſſiſsimè plus nimio id explicet.

Verum enimuerò Ioanni Friderico Palatino, & Domino

Digitized by Google

no Palatino Auguſto ratione factæ profundæ ; & ſummæ ſponſionis (cum omni condonatione ob lęſam ſæpius nominatam fraternam concordiam) debitam ſatisfactionem præſtare omni ex parte deceat, & quatenus quoque tam puræ, & claræ tranſactiones, & pacta in iure nullam diſpoſitionem admittant, verum paratam executionem ſub ſe habeant.

Qua de cauſa ſua Cæſarea Maieſtas iſtius clementiſſimæ ſunt confidentiæ etiam ad hoc admonitos volunt, vt in hoc negotio ſe dirigere, & quieti ſe tradere, permittant, ac velint. rurſus cum iſta omnia ſub fundamentis, quæ de Domino Palatino Auguſto pro ſe, & pro ſuo iuniore fratre ſunt producta, & allegata; fundata reperiantur, ideo Sua Sacra Cæſarea Maieſtas vnica communicatione opus eſſe minimè opinatur.

Cæterum quoad Serenisſimam, atquè Illuſtrisſimam Principeſſam Dominam Dorotheam Mariam Palatinam Rheni pronatam Duciſſam de Vvrttenberg ratione eorundem in Hippolſtain conſitorum bonorum attinet, cum ipſa ſua ex parte ſe non inſinuarit, excepto quod Dominus Palatinus Auguſtus, quamuis abſquè vllo de antedicta domina accepto mandato, obſequentisſimè earundem cauſa intimauit. et inſuper quoquè ſola vſufructuaria, & poſt mortem Domino Palatino Ioanni Friderico (teſtantibus ſæpedictis documentis) appertinentia ſint, & ad eiuſdem bona adſcribenda. In quibus vero bonis Dominus Palatinus Vvolffgangus Vvilhelmus, Ducalem, ac Principalem ſuperioritatem expreſsè ſibi reſeruauit, prout quoquè inter ſæpius dictum Dominum Palatinum Philippum Ludouicum, nuncupatorum Dominorum trium germanorum, venerandum Patrem, & præfatam Dominam Viduam anno 1604. facta concordia, Dominus Palatinus Philippus Ludouicus, tanquam Neoburgenſis Principatus exiſtens imperans Dominus, (cuius vices Dominus Palatinus Vvolffgangus. Vvilhelmus iam repreſentat) in dicta concordia omnia iuriſdictionalia in eccleſias, ſcholas, & ſimi-

Digitized by Google

ſimilia pure voluit ſibi quoquè reſeruata. Sua Cæſarea Maieſtas ita conſtitutis rebus, etiam in ante pronunciata determinatione ratione huius puncti clementiſſimè maneri vult. Quæ omnia illis in Cæſarea gratia, quæ ambobus Dominis Palatinis quam maximè eſt affecta, ratificari, & intimare clementiſſimè voluit,& iuſſit. Datum Pragæ vigeſimo ſecundo Decembris. 1627.

Sereniſſime Elector, Illuſtriſſime Princeps
Amice Dilecte.

Copia Literarum S. C.M. ad Electorē Ducē Saxoniæ, ne ob narratas cauſas poſtulatio-tioni Magdeburgenſium cōſentiat.

RElatum eſt nobis à fide digniſſimis, Capitulares Archiepiſcopatus Magdeburgenſis, non diù abhinc Capitularem Conuentum egiſſe, eiuſquè concluſionis fore. V. DD. filium Auguſtum iuniorem DD. quem duobus circiter abhinc annis, pro coadiutore poſtularunt, iam pro illorum Capite, & Eccleſiæ Magdeburgenſis Archiepiſcopo poſtulaturos, ad cuius rei effectum, Commiſſionem ad V.D.D. ad inſinuandam hanc poſtulationem, earundemq. ad hanc conſenſum ſollicitandum, expedituros.

Vti verò V.D.D. ſuiſq. omnibus ex ſincero Cæſareo affectu omne bonum, non minus eorum inclytæ familiæ fęlicē ſucceſſum ſemper optauerimus, ac deſiderauimus.

Ita non dubitandum tenemus V. DD. vt illorum actiones ad hunc vſq. diem clarè manifeſtauerunt, nullum priuatum intereſſe publico præpoſituram.

Quo facto nos non omittemus, omne illud, quod hac in re nobis ſtudij fuit accuratiſſimæ, V. DD. in Germanica fideliſſima fide, qua in ſimilibus Romanum Imperium tangentibus caſibus, præſertim erga V. D.D. vti ſolemus, clementisſimè patefacere.

Quandoquidem igitur noſtro Cęſareo officio conformiter perpenderimus, non ſolum ea, quæ fundationum cauſa, à multis iam annis Electores Eccleſiaſtici ac Principes fuerunt conqueſti; verùm etiam illa, quæ hanc ob rem in Electorali Collegio de Mulhauſen nuper ſunt deliberata, mota, ac concluſa, nos etiam ab illo toto Electorali Collegio enixè fuiſſe rogatos, vt prouidere vellemus, quatenus illa tam ſæpè à Statibus introducta, & incuſata grauamina, iuxta tenorem Cōſtitutionum Imperialium, & tam Religionis, quam profanæ pacis diſcuterentur, ac deciderentur.

Inter quæ grauamina, Rex N. Saxonicæ fundationis, quæ Catholicis poſt concordiam Paſſauienſem ſunt detractæ, exiſtunt

ſtunt

Digitized by Google

ſtunt principalia,ac præcipua.

Vnde V.DD.prudentiſſimè decernere poterit talem deciſionem,ſi ſe cum dicto Archiepiſcopatu immiſceat, taliq. poſtulationi conſenſiat,totum opus deſtructuram, non minus apud omnes diuerſas cogitationes fore pcipiēdas, quaſi contra ſua hactenus habita prudentisſima, & grauisſima conſilia, ipſorummet opinioni faueret,qui in pace Religionis in periculoſisſimam diſputationē trahere non erubuere.

Secundo V.DD.plus nimio palam eſt propter hunc ipsū Archiepiſcopatum res iudiciales,ob occluſam viſitationem Cameræ Spirenſis,non abſq. damno totius Regni circumuentas,& detentas fuiſſe,vnde facillimè colligere, & cognoſcere poterit,per talem poſtulationem (ſine qua alias fortasſis per deciſionem grauaminum, cum nunc res poſtulāt dictus ſecluſus iuſtitię curſus facilius aperiri poſſet) omnia non ſolum in ſuis controuerſijs permanſura, verum multò magis fore exagitanda.

Cum etiam circa tertium non ſimus omnino certiores facti,in quantum ſe eligentes,& poſtulantes, præteritæ benè puniendæ rebellionis,ipſorumq. exiſtimati adminiſtratoris in nulla parte defendendarum actionum participes fuerint,rurſus,an illis ex hoc capite(relictis alijs defectibus)talis electio,aut poſtulatio conuenerit,quatenus primum recenter dictum ſuum adminiſtratorē, pro illorum capite agnouerint, illuſq.inſignia in proximis ipſorum. calendarijs publicè præfigi curauerint.

Quanto V. DD.vlterius habebit ad ponderandum,& benè ſingulariter ad aduertendum; nobis ad defendendam illorum prouinciam,non paruam pecuniæ ſummam fuiſſe expendendam, qualem iure meritisſimo, & omnium Electorum voto de posſidentibus eſſe repetendam, quare ita conſtitutis rebus donec tota ſumma reſtituatur,electus quis quis eſſe poterit,de prænominati Archiepiſcopatus prouincijs nullos redditus expectandos habebit. Vnde iterum opinamur hac ipſa dei cauſa V. D.D.eo minus cauſari, tali poſtulationi conſenſiendi; quæ omnia in aperta clementisſima ſinceriſſima fide ad meliorem V.DD.declarare decre-

uimus,eiuſdem omninò clementisſimæ;ſincerisſimæ confidentiæ manentes V.DD.ad auertẽdas ſupradictas cõtrouerſias,& alias inconuenientias,quæ tantum ad impediendam diù deſideratam,ſummè neceſſarijsſimam pacem eſſent, ita negotia, de quibus si certior fieret, de ſeipſa recuſaturam,& amore patriæ priuatum intereſſe ſeposituram , quo facto facilitabit ſuas, & futuras alioquin ſatis difficiles actiones,
ac ſuis,inclitæquè familiæ famam,ac laudes pariẽt
immortales;de cętero V.D.D.
&c.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS.

Copia Inhibitionis ad Pſeudocapitulares Magdeburgenſes, vt propoſita poſtulatione abſtineat, ſub dato 11. Februarij anno 1628.

VObis declaramus certiores de fide digniſſimis nos eſſe factos, quod vos attentare non erubueritis, Capitulare Conuentum vigeſimotertio elapſi menſis Ianuarij ibidem Magdeburgi inſtituere, ac celebrare, vbi vos concluſiſſe, popoſtulationem Archiepiſcopi Eccleſiæ Magdeburgenſis, abſq. noſtro præſcitu deſtinare, eaq. de cauſa commiſſionem ad Electorem Ducem Saxoniæ ablegare, eidem ſimilem poſtulationem inſinuare, conſenſumq. ſollicitare propoſuiſſe.

Et vti veſtrum propoſitum cum magna admiratione percipientes, ita etiam ſumma noſtra moleſtia ſuſcepimus, quatenus etiam vobis ad defendendum difficillimum cadet, prę ſertim cum talem poſtulationem contra noſtram, veluti Cęſaris, & Dñi veſtri voluntatem in opus dirigere cogitetis, totoq. Romano Imperio ad vlteriores tumultus, & motus, qui infallibiliter, & neceſſario hinc prouenient, cauſam dare velitis, cum tamen ante omnia (relictis alijs) conſiderare, & alto perpendere animo debuiſſetis, nobis, ad defendendum veſtras prouincias, & ad aduertendam noſtri, totiuſq. Romani Imperij deuaſtationem, maximam pecuniarum ſummam fuiſſe perſolutam, quam iure meritiſſimo, ac omnium Electorum communi voto, & calculo de poſſidentibus repetere, & expoſcere decreuimus. Attamē quod plus eſt audimus inſuper partem veſtram, præteritæ rebellionis, illicitarumq. veſtri exiſtimati adminiſtratoris actionum in minimo non defendendarum participem fuiſſe, vt nos his, & alijs de cauſis, talem propoſitam, particulariter abſq. noſtro præſcitu, poſtulationem concedere, ac annuere vlla ex parte cogitemus.

Vnde vobis ſeriò, & ſtrictè mandamus, ac iniungimus, vt in hac re, nullo modo procedere, ſed omnibus futuris Cōuentibus, & conſultationibus, quatenus electionem, & poſtulationem inſtituere arbitremini, vſq. ad noſtram clementiſſimam determinationem, ac ordinationem omnino abſtineatis, aut in contrariam partem, veſtrum, de quo vos clemētiſſimè admonemus, damnum non accerſetis. Sic iubet, vult, & mandat noſtra clementiſſima voluntas, &c.

Digitized by Google

NOS FERDINANDVS SECVNDVS.

Copia Reiteratæ patentæ ratione reformationis Religionis aſſignatorũ Palatino Auguſto pagorum, ac ſubditorum.

OMnibus NN.& ſingulis,Prouincialibus,Vaſallis, Officialibus, Præfectis, Quæſtoribus, Conſulibus,Conſultoribus,ciuibus, & in communi omnibus ſubditis, ac incolis,iſtarum iuriſdictionum,ac locorum Sulzbach, Flos, Vohenſtraus,BercKſtain, & Vvinden,conſitarumq. in illis vrbium,qui virtute fraternæ,anno 1615.factæ concordiæ, inter Sereniſſimum,Illuſtriſſimum DD.Vvolffgangum Vvilhelmum Palatinum Rheni,Bauariæ Ducem Comitem in Veldenz,& Sponhaim noſtrum dilectum cognatum, ac affinem,Principem,&c. DD. ac eius fratrem Auguſtum DD. quibus dicti pagi,& territoria ſunt aſſignata,ac tradita, cuiuſcunq.dignitatis,conditionis ſint, quibus noſtræ Cæſareæ litteræ,vel fide dignæ copiæ præſentatæ fuerint,noſtram Cæſaream gratiam,ac ſalutem,illiſquè dicimus, quatenus meminerit,poſtquam ratione prædictæ fraternæ concordiæ,nominati,ac alij in concordia ſpecificati pagi memorato medio fratri Palatino Auguſto DD. ea conditione fuerunt traditi,vt nihilominus Sereniſſimi Palatini Vvolffgangi Vvilhelmi D.D.eiusdemq.viriles hæredes etiam in iſtis traditis territorijs,ſolus Dominus gubernans maneat,etiam illi non minus alijs S.DD. ſubditis omnibus legibus, ac mandatis, ſiue ſæcularibus,ſiue Eccleſiaſticis,Neoburgenſibus,vel etiã eccleſiarum,ſcholarum, ſuperattendentium Politiarum prouinciarum,& aliarum rerũ ordinationibus, vel publicatis, vel in futurum publicandis, obſequentiſſimè obediant, ac exequantur,appellandi negotiorum cauſa ſi forent, ad nullam aliam iuſtitiam,niſi ſua Palatini Vvolffgangi Vvilhelmi dilectionis ſe conferant, exitum, ac ſollicitationem ibi opitulentur.inſuper ſi prouinciarum contributiones concluderentur,ac promulgarentur; vt illi alijs Neoburgenſis Principatus ſtatibus ſe conformes auxiliando, contribuendo,gerant,ac monſtrent,omniaq.compleant,quæ in concordia concluſa,ac tractata fuere, ſibiquè Suæ Palatini Vvolffgangi Vvilhelmi dilectioni reſeruauere, quæ omnia Palatini Auguſti DD.ratione illorum expeditus reuerſus, Fuſius decla-

Digitized by Google

declarat,in quo illi,ſub cautione pœnarum talibus mandatis, ac ordinationibus inſertarum;imò proprio iuramento, quo Palatini Vvolffgangi Vvilhelmi.DD.tanquam illorum Prin cipi ſunt obſtricti,ſub perditione omnium bonorum, tam mobilium,quam immobilium,præſentium, & futurorum, nil excepto firmiter conſtanter obſeruaturos ſpopondere Illi vero in omnibus occaſionibus pręcipuè in perſoluẽdis annuis cenſibus, ac decimis omnino moroſi,ac cõtrarij,vti etiam expreſsè ſupradictæ factæ fraternæ concordiæ, illorumque hac de cauſa expedito reuerſui aduerſetur,erga ſæpius memoratam ſuam Palatini Vvolffgangi Vilhelmi dilectionem tanquam ipſorum Principis, inobedienteſquè exiſtere.

Quibus omnibus ad nos perlatis, ſub dato Viennæ, octauo Martij,anni milleſimi ſexcenteſimi vigeſimi ſeptimi,cũ male egiſſe clementiſſimè videremus, & illorum Palatini Vvolffangi Vvilhelmi DD.reſeruata iuramenta traditusq. reuerſus,ac facta concordia, longè aliter inſinuent, ac doceant,per noſtram publicè promulgatam Cæſaream patentam Romana Cæſarea poteſtate, ac ſub quinquaginta ponderum auri pęna,ac rurſus ſub cautione particularis Banni, illorum reuerſui inſerti,clementiſſimè ſerio,& ſtrictè mandauimus,ac adhortati ſumus,vt ſe in perſoluẽdis,ac deponẽdis iſtis cenſibus,ac debitis Palatini Vuolffangi Vvilhelmi D.D.reſeruatis,ac tanquam fratri ſeniori prouinciarumquè Principi appertinentibus,ac proprijs nullo modo contrarios,aut inobedientes exibeant,nec ſe de præſtanda obligatione ſeducere permittant,ſed ſuæ dilectioni,illiuſquè hæredibus,quod alioquin debent in omnibus obediant, illaſquè pro illorum vero Domino, ac Principe agnoſcant, ac honoribus afficiant,eiuſdem mandatis,vel prohibitionibus iubente reuerſu, ac facta ſupradicta concordia, ſiue ſęcularibus, ſiue Eccleſiaſticis obſequentiſsimè obſecundent;ac in omnibus ita ſe exibeant,vt fideles inhabitatores, vaſſallos, & ſubditos,erga verum Principem; ac Dominum gerere, ac ſe monſtrare docet,ac conuenit,nec in nullo ſe opponãt, omnia declarante,ac explicante noſtro Cæſareo publicato, ac promulgato diplomate.

Cum

Digitized by Google

Cum igitur adhuc noſtra clementiſſima intentio, voluntas, ac mandatum ſit, vt debito modo ſuo Palatini Vvolffangi Vvilhelmi dilectioni obtemperent, ac ſe ut obedientes ſubditos conuenit, erga ſuum verum Dominum, ac Principem promptos, ac ſedulos exibeant.

Erudimur tamen partem illorum, cum non diù ab hinc ſua Palatini Vvolffangi Vvilhelmi dilectio ratione ſibi reſeruati Prioratus, Catholicam, & Apoſtolicam Religionem introducere conaretur; totam contrariam, ac obſtantem ſe oſtendiſſe, variaſquè oppoſitiones attentare non erubuiſſe. cum tamen ſalutifera pax Religionis, quantum ſe ſubditi ſubmittere debeant, clare, ac manifeſtè doceat, ac declaret, præſertim cum inſuper habeamus, ſuam Palatini Vvolfgangi Vvilhelmi dilectionem illi deſiderato modo obedire nolentibus, libertatem emigrādi, virtute pacis Religionis propoſuiſſe, ac conceſſuram declaraſſe.

Quare ſupradictam noſtram Patentam cum omni ſua intentione in poteſtate Romana Cæſarea, ac pœna illis inſerta repetimus, clementiſſimè volentes, ac mandantes, vt illi noſtræ Cæſareæ patentę ad nutum obediant, ac obtemperent, omnibus Palatini Vvolffgangi Vilhelmi dilectionis, tā ſæcularibus, quam Eccleſiaſticis legibus, ac mandatis debito modo obſecundent, ſeq. erga ſuam dilectionem, vt docet, ac cōuenit fideles, ac ſinceros ſuo vero Capiti, ac Principi inhabitatores, beneuolè, ac obſequentes monſtrent, & in ſpecie in continuatione dictæ reformationis ita ſe accommodent, vt paci Religionis ſit conſentaneum, ac de cęteris Electorū, ac Principum ſubditis factum.

Ita facturos, ac omnia ſub ſæpius dicta pœna exequuturos clementiſſimè, & certiſſimè ſperamus, quo facto adimpletur noſtrum velle, ac iubere. datæ Pragę 24. Aprilis an. 1618.

NOS

Digitized by Google

NOS FERDINANDVS SECVNDVS.

Copia Patentem ad Palatinũ Ioannem Fridericũ rõe reformationis 24. April. anno 1628.

OMnibus,& ſingulis inhabitatoribus,vaſallis, Officialibus,Quæſtoribus,Præfectis,ciuibus,Conſulibus,Cõſultoribus,in communi omnibus,& ſingulis incolis, & ſubditis iſtarum terrarum,ac iuriſdictionum, HaidecK. Hilpolſtain, Alleſperg,& Gizzin, cunctiſq. illis insitis ciuitatibus, villis,& pagis,qui ob factam fraternam concordiam, anno 1615. Sereniſſimi, ac Illuſtriſſimi Domini Vvolffangi Vvilhelmi Palatini Rheni Ducis Bauariæ Comitis in Veldenz,& Sponhaim,noſtri dilecti cognati,affinis, & Principis,&c. DD.illarum fratri Ioanni Friderico D.D. deputati ſunt,ac aſſignati,cuiuſcunq.cõditionis,ſtatus, aut dignitatis, noſtras Cæſareas litteras vel copias quibus nos ipſi non minorem fidem ipſo originali præſticimus, inſpecturis, lecturis,vel legi audituris noſtram Cæſaream gratiam,& omne bonum,damuſq.illis ad percipiendum,&c.

Licet plus nimio vobis conſtet ob factam fraternam, & ſtabiliendam meliorem concordiam, ſupradictos, & alios ſpecificatos pagos,nominato iuniori fratri Palatino Ioanni Friderico,D.D.iſta conditione fuiſſe reſignatos, ac traditos, vt nihilominus Dominus Palatinus Vvolffgangus Vvilhelmus DD.eiuſq.viriles hæredes in ſuprema narratos,aſſignatos,ac traditos locos, gubernare, ac regere veluti Prior Dominus,ac Princeps,habeat,ac omni iure conueniat; quare vos non minus alijs ſuarum DD.ſubditis,omnibus, & ſingulis Neoburgenſis Principatus ordinibus,legibus, & mandatis,temporalibus,& ſpiritualibus,inſuper eccleſiarum,ſcholarum,ſuperattendentium,politiarum Generalibus, vel alijs ordinationibus,quomodo,vel qualiter ordinata,vel publicata eſſe poterint,vel impoſterum ordinari poſſint obſequentiſſiè obſecundent,& pareant,omnes ſimiliter appellationes vti antea à prima inſtantia, ad earundem ordinatam iuſtitiam portent,proceſſum,ac determinationem ibidem, ſollicitent. Inſuper ſi prouinciales contributiones concluderentur,ac promulgarentur,vt vos alijs Prouinciarum Statibus conformes geratis, dictæ Vvolffgangi Vvilhelmi Palatini DD.auxilio,& modo poſſibili non deſitis,non ſecus agentes

niſi

niſi vti in concordia prolatum , ac concluſum fuit. Dominiquè Vuolffangi Vvilhelmi. DD. ſibi ipſi, reſeruauit, non minus etiam ſupradictorum Domini Ioannis Friderici Palatini DD.vt iſta de cauſa expeditos reuerſus fuſius monſtrabunt,ac declarabunt, in quibus omnia ſub pœna,& amiſſione dictis mandatis,& ordinationibus inſerta,veſtra ipso iuramento erga ſæpius dictam Domini Vvolffangi Vvilhelmi Palatini, DD. quin vltra ſub perditione veſtrorum mobilium,& immobilium bonorum præſentiū, & futurorum,nil excepto firmos,& ſtabiles vos obſecundaturos,promittitis,ac ſpondetis.

Nos tamen non diù ab hinc certiores facti ſumus, vos cū prænominatæ Domini Vvolffangi Vvilhelmi Palatini DD ratione reſeruatæ ſibi ipſis iuriſdictionis Catholicam Religionem introducere ſtatuiſſet,omninò contrarios ſe monſtraſſe,comminationemq.omnium oppoſitionum attentare auſos fuiſſe.

Quod cum in nulla parte defendere poſſitis, & veſtra ipſa Domini Palatini Vvolffangi Vvilhelmi DD. iuramenta,& obligationes,etiam traditi ratione erectæ fraternæ concordiæ reuerſus longè aliud iubeant,ac inſinuent; quinimo pax Religionis eiuſq.in S. Romano Imperio obſeruantia, quomodo in talibus caſibus procedendum ſit, & quantum ſe ſubditi ſubmittere debeant,ſole clarius monſtrent, & indicent,præſertim cum rurſus perceperimus,ſæpè nuncupati Domini Vvolffgangi Vvilhelmi DD.vobis,deſiderato modo Catholicæ Religioni applicare nollentibus, libertatem emigrandi,virtute pacis Religionis conceſſiſſe.

Quæ cum ita ſe habeant,omnibus,& ſingulis tam in cōmuni, quam particulari, poteſtate noſtræ Sacræ Cæſareæ Maieſtatis,ac ſub pœna.quinquaginta ponderum auri, mediam partem pro noſtra Cæſarea, alteram pro dicti Vvolffangi Vvilhelmi DD, infallibiliter perſoluendi, prætereà ſub cautione omnium earum ſingularium pœnarum veſtris reuerſibus inſertarum ſtricte, ac ſerio mandamus, & volumus,vt non ſolum in perſoluendis veſtris cenſibus, & decimis; verum etiam in omnibus alijs caſibus, quos D.

Vvol

Vvolffgangi Vvilhelmi Palatini DD. ſibi ipſis reſeruauit, præcipuè,& in ſpecie in continuanda Reformatione ita vos geratis,& accommodetis,vt Religionis paci ſit conforme, & conſentaneum, vt etiam de alijs ſubditis Electorum, & Principũ factũ eſt neutiquã,cõtrarios;nè dũ pigros vos oſtẽdatis,& monſtretis, nec à nullo ad præſtandam obedientiã vos detrahere, aut ſubducere permittatis. ſed ſuam DD. eiuſdemquè hæredes,quatenus eſtis obligati,& obſtricti,pro veſtro vero Domino, & Principe, cognoſcatis, honoretis, eiuſdemq.mandatis prohibitionibus ratione tam factæ concordiæ,quam veſtris ipſis Reuerſibus eò adhortantibus,tam in temporalibus, quam in ſpiritualibus, obſecundetis, in omnibus quoque euentibus fideliſſimè aſſiſtatis, & ſuccurratis;& ita uos in cunctis habeatis, vt fideliſſimos inhabitatores, vaſallos,ac ſubditos erga ſuum Principem, & Dominum conuenit,& decet.De cętero caueatis in minimo aduerſari, ſi noſtram Cæſaream gratiam amatis, & propoſitas pœnas aufugere velitis. hoc volumus ſtrictè. Datæ Pragæ vigeſimo quarto Aprilis anno 1618.

Digitized by Google

Breuis enumeratio aliquorum negotiorum, quæ ſub Imperio Sacræ Cæſareę Maieſtatis Ferdinandi Secundi,&c. in puncto Reformationis Religionis in Cancellaria Imperij tractata ſunt,&c.ab anno 1620.vſq.ad 1629.

ANno 1616.vndecimo Iulij, Comes Ioannes de Naſſavv per literas Cæſareas fuit admonitus ratione inſtitutæ Reformationis in ſuis prouincijs.

Anno 1627.vltimo Auguſti, idem Comes Ioannes de Naſſavv, iterum fuit monitus, vt Reformationem Religionis in opus dirigeret.

Anno 1627.30.Octobris Sereniſſimo Electori Duci Bauariæ pro recepiſſe ad inſtantiam inceptæ Reformationis initium in Palatinatu ſuperiori, reſcriptum eſt, cum illa quantum poſſibile progredi.

Anno 1626.nono Nouembris, Dominus de Marck Comes, ſimiliter fuit admonitus Reformationem in ſuis dominijs,& prouincijs promouere.

Anno 1628. decimoquarto Ianuarij Dominus Epiſcopus Auguſtanus, eò fuit inſtructus, vt in omnibus pagis,qui Catholicis Regiminibus ſunt ſubiecti cum omnibus iuriſdictionibus, & iuramentis tam ratione officij Epiſcopalis, quam etiam ratione pacis Religionis Reformationem inſtituat.

Anno 1628.vigeſimo quarto Aprilis, Illuſtriſſimo Domino Vvolfgango Vvilhelmo Palatino contra ſuum fratrē Auguſtum iſta concluſa patenta in prædicto reformationis tranſmiſſa eſt.

In ſimili contra alium fratrem Dominum Fridericum Palatinum,&c.

Anno 1628. vigeſimo nono Maij, Generalis Teutonici Ordinis in primo Reformationis eò fuit informatus, vt in iſtis locis,ſuo nobiliſſimo Ordini appertinentibus,in quibus tam principalem,quam ordinariam iuriſdictionem habet, Reformationem declaratione pacis Religionis inſtituat, ac poſſit.

Anno 1628. vndecimo Auguſti, declarata eſt determina-

mina-

minatio ratione in pręcepto Catholicarum proceſſionum, & ratione introductionis noui kalendarij.

Anno 1618. ſeptimo Aprilis Sereniſſima Infanta, & Vvilhelmus de Baden ſunt admoniti, Electori Triuerenſi in Comitatu Sponhaimenſi aſſiſtentiam præſtare.

Anno 1618. vigeſimo primo Februarij Domino Comiti Ioanni de Naſſavv Cæſarea patenta de non emigrando ad tales locos, in quibus prohibitæ in S. Rom. Imperio doctrinę, ac exercitia docentur contra ſuos ſubditos, eſt tranſmiſſa.

Sub dato ſecundo Decembris an. 1617. ad inſtantiã Dñi Epiſcopi Auguſtani mandatum pœnale cum clauſula, contra Dominum Præpoſitum Elvvacenſem fuit expeditum, vt Dominus Epiſcopus Auguſtanus Catholicum Parochũ pro ciuitate Aalem denominet.

Anno 1616. vigeſimo ſeptimo Nouembris ſimile mandatum fuit decretum cum clauſula ad inſtantiam Epiſcopi Auguſtani contra Comitem Ludouicum Erhartum in Ottingen, &c. poſſeſſionem, vel quaſi monaſterij Munchroth, ſpecificata bona, cũ omni Eccleſiaſtica, & ſęculari adminiſtratione, cum omnibus ablatis litteris, paratis pecunijs, argenteis, & eccleſiæ vaſibus; cum omni emolumento à tẽpore deſtitutionis, reſtituere, ac in adminiſtrando monaſterium Domino Epiſcopo Auguſtano non obſit, ſed iure vtatur.

Anno 1623. vigeſimo ſexto Iunij ad inſtantiam Domini Epiſcopi Auguſtani, Abbatis Campidonenſis, & Decani in Gronnenbach, contra Dominum Chriſtophorum Vvolffgãgum in Pappenhaim, mandatum pœnale cum clauſula fuit decretum, vt fundationẽ, Decanatum, ac Capitulũ in Grõnenbach, cum omni tam Eccleſiaſtica, quam ſæculari adminiſtratione, homines, bona mobilia, & immobilia, cum omnibus ſublatis literis, pertinentij, & emolumentis reſtituat in priſtinũ ſtatum, cum exercitio Catholicæ Religionis, vti ab antiquo ante, & poſt pacem Religionis, in vſu fuit trãsferat, hęreticos prædicantes, & factores dimittat, & in adminiſtranda iſta fundatione, contra publicã pacem, nihil tentet.

Anno 1627. Primo Septembris ad inſtantiam Domini Epiſcopi Conſtantienſis, contra ciuitatem Vlmam quatenus paci Religionis eſt conforme, citatio ad videndum ſe incidiſſe in pœnas, cum annexo mandato cum clauſula fuit decretum, omne illud, quod contra Religionis pacem, vti in mandato ſpecificatur, egerunt, & attentarunt reuocare, ac derelinquere, Domino Epiſcopo in ſuis iuriſdictionibus, quas Vlmæ meritiſſimo iure habet, ſuper Eccleſiaſtica loca, monaſteria, etiam monaſterium Vvangen, ac Catholicos ciues, & incolas detentione à Sanctiſſimis Sacramentis, iuxta ritum Catholicum, occluſione ſepulchrorum, & interdictione celebrandorum Sacrorum detractione ſcholarum, Eccleſiaſticæ doctrinæ, & aliorum contra Eccleſiæ ante, & poſt pacem Religionis, benè vſas, & adminiſtratas ceremonias, exercitatorum grauaminum, non moleſtent, nec obſtent.

Anno 1628. trigeſimo Martij ad inſtantiam totius Eccleſiæ Sancti Patrodi in Saijs, & Comitatus MarcK pœnale mādatum ſine clauſula reſtitit, & inhibitionis fuit expeditū, illos cum iudicialibus contradictionibus non grauari, ſed iterum reſtituere, prætenſas ad præpoſituras, Archidiaconatus, Canonicatus, & Vicariatus, Caluiniſticas immoderatas perſonas demittere, & è contra ex iure deuoluto à Capitulo prouiſas Catholicas perſonas in pace relinquere.

Anno 1628. quarto Februarij, ad ſollicitationem Archidiaconi in Dortmundt, contra ciuitatem ibidem, cum Cæſaris Rudolphi mandatum fuit expeditum intra, & extra ciuitatem, ac in toto Comitatu Dortmundt, eccleſiarum, ſcholarum, cappellarum, hoſpitalium, ſepulchrorum, vt ante, & longè poſt Paſſauienſem concordiam in vſu fuit, exercitium Catholicæ Religioni concedere. hæreticos prædicatores, profeſſores ablegare, ac Ordinario, & Archidiacono in omnes eccleſias, ſcholas, cappellas, Catholicos ſubſtituere licere, Eccleſiaſtica bona reſtituere, & omnibus alijs grauaminibus totaliter abſtinere.

In eadem cauſa Electori Colonienſi ſub eodem dato cōmiſſio fuit iniuncta, ciuitatem ad debitam paritionem man-

dati

dati adhortari, vel in contrarium, executionem per conceſſa S. Imperij remedia arripere.

Anno 1623. xxiij. Februarij ad inſtantiam ciuitatis Dunckelſpisl, contra Comitem Ludouicum Eberhartum de Ottingen mãdatum pœnale ſine clauſula decretum eſt, introductum hæreticum prædicantem in pagum Schoxſloch inhibere, ſubditis ibidem exercitium Catholicæ Religionis, ac Dei ſeruitia, perſuaſione prædicantium non occludere, ac dictam ciuitatem ſubſtituendo Catholicos Sacerdotes nõ impedire.

Anno 1623. xxiij. Martij ad inſtantiam Domini Epiſcopi Eiſtetenſis, contra Onolybach, mandatum pœnale cum clauſula fuit decretum, claues dicto Domino Epiſcopo, ad Eccleſiam Gellerſreuth cum omni illo, quod acceptum eſt reſtituere, duos transportatos cenſus, & decimas Parocho in Hebingen, ac ſubditos in Catholica Religione inconturbatos permittant.

Anno 1622. 7. Septembris ad inſtantiam Domini Præpoſiti Eluacenſis contra Degenfeldt mandatum pœnale ſine clauſula fuit concluſum, impoſitum Eccleſiæ Eibach, hæreticum concionatorem dimittere, Domino Præpoſito, eiuſq. fundationi, in ſuo iurepatronatus, Religione, cęremonijs, iuriſdictione, cenſu, & decimis, ac adminiſtratione non moleſtent, acceptas claues, annales, libros parochiales reſtituant.

Anno 1624. xij. Iunij ad inſtantiam Ordinis Franciſcanorum, mandatum pœnale ſine clauſula fuit expeditum, cõtra Pſeudocapitulum, & ciuitatem Halberſtattenſem Ordini omnia ſua, & quidem Eccleſiam Sancti Andreæ in vrbe ibidem reſtituere, domos eidem appertinentes derelinquere, ac Religioſos contra protectorium Cæſareum in Statu, ac veſtibus Religioſis, liberos, ac immoleſtos relinquere.

Anno 1625. xxx. Octobris ad inſtantiam Ordinis Ioannitenſium Lauenturn in Francfurt, contra Comitẽ de Hanavv, mandatum ſine clauſula fuit decretum, impoſitum Parochium hæreticum in RudigKaim, abdicare, Ordinem

Digitized by Google

Ioannitentium in ſua iuriſdictione erga Eccleſiam ibidem Rudigkaim, vti etiam in iurepatronatus, & præſentandi, inturbatum permittere.

Anno 1627. decimoquinto Aprilis, Dominus Abbas in Kaiſerſhainib; contra Comitem in Ottingen mandatum cũ clauſula acquiſiuit.

Monaſterium Zimmern cum omnibus pertinentijs, & fructibus relinquere, documenta litteralia iterum reſtituere.

Anno 1628. xxj. Februarij Domino Comiti de Naſſavv in primo inſtitutæ Reformationis contra Comitatum Singern patenta contra illius ſubditos, de non emigrando in loca vbi prohibita in Sacro Imperio documenta, ac exercitia inueniuntur, & audiuntur, conceſſa eſt.

Anno 1624. iij. Maij, ad inſtantiam Generalis Fratrum Ordinis Sanctæ Crucis, contra Benthain mandatum penale fuit decretum ſine clauſula, monaſterium Oiſterberg Ordini cum omnibus bonis, & fructibus reſtituere, ac Ordini, eiuſq. Conuentui in ipſorum inſtitutis, regulis, adminiſtrationibus, viſitationibus, & correctionibus in ſpiritualibus, & temporalibus nullam offenſam dare.

Anno 1628. xiv. Aprilis ad ſollicitationem fundationis Rees, contra Comitem in Culebach, mandatum cum clauſula fuit expeditum ad Parochialem, & Beneficia Vverdenbroijſchen, vel Catholicos præſentare, vel inueſtitos à Capitulo in illorum exercitio non moleſtare, nec hæreticos introducere.

Anno 1628. 2. Martij, pro Electore Treuerenſi contra Palatinum in ZvvaijbrucKh, mandatum cum clauſula fuit publicatum, Abbatiam Hornbach, cum inuẽtis pecunijs, argento, & auro, vino, fructibus, & regiſtris, ac documentis reſtituere.

Anno 1626. xiij. Octobris ad inſtantiam Comitis de Schvvarzenburg, contra hæredes Omolzbach mandatum expeditum, in primo inſtitutæ Reformationis Religionis Domino Comiti, quod poteſtate Religionis pacis facere poteſt, non impedire, nec obſtare.

Anno

Anno 1624. ſecundo Maij, pro Domino Soethoff contra prætenſum Archiepiſcopum Magdeburgenſem, mandatum promulgatum dictum Dominum in ſuam Præpoſituram in Altenhaldens imponere, introductum amouere, Abbatiſſam ibidem in ſuſcipiendis nouitijs, vti etiam ſuſtentatione Monaſterij, diſciplina, & exercitia Religionis Catholicæ non impedire.

Simile mandatum etiam pro Conuentualibus in Altenhaldensleben expeditum eſt, trigeſimo Iunij anno 1624.

Anno 1625. xiij. Februarij. Pro Abbate in Salmanſvveil, Kaiſershaim, & Elchingen, contra ciuitatem Vlmam, mãdatum ſine clauſula fuit expeditum, actorem Kaiſershaimẽſem negatione iuris ciuilis in ſuo officio non impedire, ac Prælatis in poſterum ea in re parcere.

In cauſa Herbipolenſis, contra Honavv, mandatum pœnale cum clauſula decimo tertio Nouembris anno 1624. decretum, Monaſterium Schlichtern reddere, cum omnibus pertinentijs, & pertinentibus pagis, & documentis, ac in priſtinum ſtatum ponere.

Anno 1626. x. Nouembris in eadem cauſa ſententia definita eſt.

Anno 1627. quinto decimo Aprilis executoriales promulgatæ ſunt.

In eodem 23. Martij anno 1628. Electori Bauariæ, & Landtgrauio Haſſiæ commiſſio executionis indicta eſt.

Anno 1622. quarto Iunij, propter Monaſterium Monachorum Vvaſſerlehr, contra Comitem de Scolberg mandatum exequutum eſt.

Anno 1624. 28. Martij declaratio pœnæ, & arctiores definitæ ſunt.

Item arctiores executoriales ſub pœna bannj, vigeſimo Iunii anno 1624.

Anno 1626. decimonono Februarii ad inſtantiã Domini Epiſcopi Herbipolenſis, contra Onoltzbach, mandatum pœnale cum clauſula definitum eſt, introductum prædicantem in Segniz amouere, Eccleſiam, & Parochiam relinquere, regiſtra, ac documenta vna cum clauibus

ad

Digitized by Google

ad Eccleſiam,& Parochiam reſtituere, Dominum Epiſcopũ eiuſq. vaſallum Zobeln de Biberbach in ſuis iuribus non moleſtare.

Anno 1628. vigeſimo Iulij, pro Domino Generali Teutonici Ordinis, contra Officiales Hohenloiſche, citatio ad perpetuam pacem, cum annexo mandato decreta eſt; clauſuras in Eccleſia,& Parochia Stainach auulſas, iterum affigere, ac omnia illata damna reſarcire, Catholicos Sacerdotes munere ſuo fungentes, non perturbare.

Item ad inſtantiam Domini Epiſcopi Auguſtani, contra ciuitatem Memmingen in primo Reformationis Eccleſiæ DD. Virginis proceſſus definitus eſt.

Item contra eandem ciuitatem ratione Præceptoriæ Sancti Antonij.

Anno 1628. 5. Iulij ad inſtantiam Domini Epiſcopi Auguſtani Duci Vvuttenbergenſi ſcriptum eſt, propter tria detenta monaſteria, vt Lorch, Brenzenhauſen, & Herbertingen, ſuam declarationem remittere intra duos menſes.

Anno 1628. xxjv. Martii Domino Generali Teutonici Ordinis Commiſſio tranſmiſſa eſt, in ciuitatibus Giengen, Bopfingen, Nordtlingen, Aaalen, DuncKelſpihl, & Gmundt, ob Religionem inquirere, eiuſquè defectus, declaratione iuris etiam Religionis pacis, reſtituere, & vti tempore concordiæ Paſſauienſis fuit, in prinſtinum ſtatum transferre.

Anno 1628. ſecundo Iunii Archiduci Leopoldo, ac Epiſcopo Conſtantienſi commiſſio fuit indicta, in ciuitatibus Memmingen, & Kempten, ob Religionis differentias, tractationem inſtituere, ac dein eo prouidere, vt omnia in priſtiinum ſtatum tempore concordiæ Paſſauienſis transferantur.

Ad inſtantiam Epiſcopi Auguſtani contra Onolzbach xi. Februarii anno 1628. ſcriptum eſt Collegiatam fundationem in Feuchtvvangen de ipſo præſtare, aut illius neceſſitatem euidentem intra duos menſes remittant.

In cauſa conſtitutionum contra Vvirttenberg, ratione reſtitutionis monaſterii Reichenbach Domino Comiti de Sulz, & Doctori Hildenbrandt commiſſio fuit indicta.

Hirſ-

Hiſfeldt fundationem attinet, Electori Moguntinenſi pro apprehendenda poſſeſſione nomine Archiducis Leopoldi Vvilh: commiſſio fuit tranſcripta ſecundo Auguſti anno 1627.

Anno 1627. 15. Nouembris ad inſtantiam fundationis contra ciuitatem ibidem Strasburgi, mandatum cum clauſula decretum eſt, detractam Archiecclesiam, & Canonicos cum redditibus, & pertinentijs reſtituere, & omnia in illum ſtatum transferre, in quo ante, & poſt pacem Religionis fuit, habitatores in Catholico exercitio impeditos permittere.

Propter ciuitatem Kauffbeurn, omnes vna cum antiquis commiſſionibus ſunt renouatæ.

Anno 1627. 3. Iulii, propter reſtitutionem Monaſteriorum, Maulborn, Konisgsbrunn, & Babenhauſen, ad inſtantiam Abbatis kaiſerhaimentis, Duci de Vvrttenberg ſcriptum eſt, ea de cauſa, infra duos menſes ſuam declarationem faciat.

In ſimili Onolzbach ſcriptũ eſt, ratione Monaſterii kailbornn, ſub eodem dato.

Anno 1627. vigeſimo ſexto Nouembris, pro Ordine Premonſtratenſium Duci de Vvirttenberg ſcriptum eſt, reſtitutionem Monaſterii Adelberg ordinare, vel intra duos mẽſes cauſas validas reſcribere.

Propter Monaſterium Munden, Electori Bauariæ ſcriptum eſt.

Anno 1628. 28. Februarii ciuitati Francofurti mandatum eſt, & Elector Moguntinus admonitus introductionẽ Cappuccinorum promouere.

Anno 1628. Duci de Holſtain mandatum eſt, Monaſterium Arſenvveckh derelinquere pro Cartuſianis.

Propter Carmelitas in Rauenſpurg Equiti Ordinis Teutonici in Alshauſen, & Doctori Eberhardo commiſſio inſinuata eſt, eccleſiam ibidem derelinquere.

Propter Dominicanos Norimbergæ, Rottinburgi iuxta fluuium Zauber Pforzhaimb, Vlmæ, Nordtlingæ, Eslingæ, Straburgi, Halberſtadii, Vvormbs, ciuitatib. ſcriptum eſt, cũ

prædicta Monaſteria contra pacem Religionis detineant, derelinquere, 16. Auguſti anuo 1628.

Propter Dominicanos Spiræ, Electori Moguntino commiſſio eſt inſinuata, reſtitutio templi promouere.

Anno 1626. xj. Iulii, ratione Templi Dominicanorum Ratisbonæ, accordatio facta eſt, ac Sacræ Cæl. Maieſt. confirmauit.

Propter fundationem Neuhaus, ratione Electoris Moguntini, tanquam Epiſcopi in VVormts, Sereniſſimæ Infantæ ſcriptum eſt Electorem Moguntinum immittere.

Anno 1628. quinto Ianuarij pro Ordine Præmonſtratenſium Sereniſſimæ Infantæ ſcriptum eſt, Monaſterium Præmonſtratēſe in Kaiſerslauttem ordini iterum reſtituere.

Domino Generali Ordinis Theutonici, contra ciuitatem Norimbergam in prædicto exercitii Religionis Catholicæ in Collegio Germanico proceſſus inſtituatur, mandatum eſt.

Anno 1628. primo Auguſti ſcriptum eſt ciuitati Norinbergæ, ciuibus ad audiendum ſacrum in domo Teutonica non obſtare, & non impedire, præſertim pendente proceſſu.

Anno 1625. PP. Ieſuitis 14. Nouembris in ciuitate Mémingen protectorium fuit tranſmiſſum.

Propter admittendos PP. Ieſuitas in Memmingen, ciuitati eidem ſcriptum eſt 30. Iunij, & 11. Decemb.

Anno 1627. ſeptimo Decembris ciuitati Dortmunt, pro admittendis Patribus Ieſuitis ſcriptum eſt.

Anno 1628. decimoquinto Iulii Abbati in VVerden propter reformationem Religionis in ciuitate Eſſen commiſſio fuit inſinuata.

Anno 1628. 14. Decemb. pro Domino Abbate in Fulda, ratione Monaſterij Monachorum in Hochſt, mandatū cum clauſula fuit definitum.

Propter reformationem in Colmar Archiduci Leopoldo commiſſo fuit inſinuata.

Propter Eccleſiæ reſtitutionem DD. Virginis in Magdeburg commiſſio eſt expedita.

Item

Item ſub eodem dato, ad eiuſdem Domini Epiſcopi inſtantiam, mandatum pœnale contra ciuitatem Aalen ſine clauſula fuit decretum, denominatum à Domino Præpoſito Eluacenſi, & Domino Epiſcopo Auguſtano in Parochiali Aalen inueſtitum Parochum, in decenti reuerentia habere, in ſuo parochiali officio non moleſtare, ſed defendere, ſimulquè omnia Eccleſiaſtica bona, præcipue Cappellaniam Sancti Spiritus in priſtinum ſtatum erigere.

Anno 1628. 13. Auguſti, ad inſtantiam Domini Epiſcopi Eiſtetenſis contra ciuitatem Norinbergenſem, mandatum pœnale cum clauſula fuit expeditum, monaſterium Bildenzum cum omnibus iuribus, & emolumentis relinquere omnia documenta, & priuilegia cum omnibus Eccleſiaſticis, & ſæcularibus mobilibus reſtituere, & in priſtinum ſtatum ordinare.

Vigeſimo nono Nouembris eiuſdem anni, ad eiuſdem Epiſcopi Eiſtetenſis inſtantiam contra Illuſtriſſimos Molsbachienſes hæredes, in prædicto exercitio Catholicæ Religionis in pago Buebenhamb mandatum pœnale cum clauſula fuit decretum, vt ad detractam eccleſiam claues reſtituant, milites abducant, ac Domino Epiſcopo in exercitio Catholicæ Religionis nullam moleſtiam inferant.

Item propter duo monaſteria Hiericho, & Gotteſgnad.

Ratione Ordinis Ioannitenſium, contra ciuitatem Rottenburg iuxta fluuium Tauber, ciuitati ſcriptum eſt, &c. vt reſtituat detractam Eccleſiam, vel informet.

Item ratione Ertlingen Comiti in Oeſtingen, &c.

Ob Ieſuitas in Falckenhogen, contra Comitem ad Lipp. ſententia prolata, & definita eſt interim etiam commiſſio ea de cauſa ordinata eſt.

Propter reſtitutionem monaſteriorum, &c. Seboldt, & Mauriz, Comiti de Iſenbrug pro reformatione ſcriptum eſt, pro ordine Præmonſtratenſi.

Item ratione fundationis Conrandts Vvorſt. ad Comitem de Hannavv.

Propter ciuitatem Franciſcanorum in Geelhauſen, ſcri-

Digitized by Google

ptum eſt ciuitati 4.Auguſti anno 1628.

Item Ciuitati Leurgavv,Ciuitati Fridtburg

Ratione Hailbronn

Ciuitati,& Epiſcopo Herbipolenſi.

Item Ciuitati Vvezſlar.Franckfurt.

Item ratione Hilderſhaim ciuitati ibidem,& Electori Colonienſi.

Ratione Gotingen. Domino Tilli.

Ratione Hirſhfeldt,Electori Moguntino.

Digitized by Google

EX
CANCELLARIA
Regni Vngariæ.

Digitized by Google

Digitized by Google

Annuentia, ſeu remotio impedimenti, vt Clerus Hungaricus de rebus ſuis mobilibus diſponere, & teſtari valeat.

NOs Ferdinandus, &c. Ad perpetuam rei memoriam; pro nobis, ac hæredibus, & ſucceſſoribus noſtris, recognoſcimus, & notum facimus tenore præſentium vniuerſis. Quod cum vniuerſus Inclyti Regni noſtri Hungariæ fidelis clerus, demiſſe nobis ſupplicauerit, vt Prælatis Vngaricis facultatem, ac poteſtatem certa aliqua ratione, de bonis ipſorum, (quæ quidem patrimonialia non ſint.) mobilibus diſponendi, atque etiam teſtandi, quæ ratio, ac modus imposterum vti firma regula, & norma, in notabile Catholicæ Religionis emolumentum, ab omnibus æquo iure perpetuo obſeruari poſſet, clementer concedere, nec non ſuper id Regium noſtrum diploma impertiri benigne dignaremur Nos pro ſolita noſtra in Deum pietate, & continuo rerum omnium, quæcunq. in maiorem cultus diuini propagationem, atq. Eccleſiaſtici Status, & boni publici conſeruationẽ, & augumentum cedere poſſunt, pro viribus promouendarum ſtudio, ac zelo vti pro benigno etiam, huic in primis Hungarico Clero, ob præclara, & inſignia ſua, in nos, & Religionem Catholicam, ac totum Vngariæ Regnum merita gratificandi deſiderio, memoratis eiuſdem Cleri Vngarici poſtulatis, ac precibus, ſubſequenti modo, ac ratione, clementer annuimus, atque aſſentimus, prouti vigore huius Diplomatis noſtri Regii annuimus, & aſſentimus, ac proinde ex certa noſtra ſcientia, animo benè deliberato ſano, accedente conſilio, & de Regiæ poteſtatis noſtræ plenitudine, omnibus, & ſingulis Regni noſtri Vngariæ Prælatis benignè admittimus, & concedimus, adeoq. expreſsè declaramus, decernimus, & ſtatuimus, vt ipſi in poſterum perpetuis futuris temporibus ſequentem de mobilibus ſuis diſponendi, atquè etiam teſtandi facultatem, & poteſtatem habeant, eademquè facultate, ac poteſtate abſquè omni impedimento, & contradictione in hunc modum, & hac præſcripta ratione, & ordinatione, quietè, & libere, vti, frui, & gau-

dere

dere poſſint,& debeant. Nimirum, ſi Prælatus Capitulum habens, vel in capitulo exiſtens decedat, ſiue teſtamentú cõdiderit,& executores ordinauerit,ſiue non, teneatur capitulum, tres probatæ fidei viros,ex ſuo corpore,(quorum vnus Regio nomine ſemper deputetur,& interueniat) deſtinare, qui & funeri curando,& mobilium cuiusuis generis conſignationi,Inuentario conficiendo,& fideli conſeruationi attendant,quiq.ſub pœna excommunicationis, & amiſſionis beneficii,(quam pœnam Prælati,infidelitati, ſi quæ hic admittetur,inflixerunt)& amiſſione honoris,obligati ſint omnia fideliter conſignare,nec quicquam diſtrahi ſinire. Mobilia vero Prælati defuncti ita diſpenſentur. Primo honeſta nec ſumptuoſa ſepultura procuretur,& quod refrigerio animæ eleemoſinæ pro facultatum ratione fiant. Deinde ſeruitoribus, & creditoribus ſatisfiat:vbi tamen attendendum, vt ſi aliqua debita, in præiudicium Hungarici Seminarii, de quo inferius mentio erit,à defuncto eſſent contracta,ita ea vti hiſce expreſsè prohibita pro nullis, & penitus irritis habeantur,adeoquè nulla ratione ſoluantur, ad hæc iuxta ſtatuta ſynodi Tyrnauienſis, libri omnes capitulo cedant, ad erigendam Bibliotecham,indumenta Sacerdotalia, & altarium ornamenta Eccleſiæ cedant: vtenſilia domeſtica,menſæ,lecti, ſcamma, & ſimilia ſucceſſori relinquantur. Quod ſuperfuerit mobilium,cuiuſcunq generis, etiam allodialiú, eius media pars, in vſum erigendi Seminarii,vel poſtquam Seminarium in perfecto ſtatu fuerit, Parochiis meliorandis ſeruatur,vt ad cenſum collocata ſumma aliqua, alumni clerici educari,vel tandem Parochijs in deteriore conditione conſtitutis ſubueniri poſſit, vbi Metropolitano Strigonien. ac alijs Epiſcopis videbitur; teneantur tamen tam executores,quam prædictæ perſonæ Capitulares ad inuentandum deſtinatæ,eidem Metropolitano Strigonienſi, pro tmpore exiſtenti,ac etiam ſi in alia diœceſi fuerit,ordinario loci inuentarium exibere,ac rationem peracti ſui muneris ſufficiétem dare. Et de alia huiuſmodi mobilium media parte liberè liceat Prælatis iuxta Sacrorum Canonum præſcripta teſtare,& diſponere.Speramus tamen eos, confiniorum, quæ

com-

communis patriæ, adeoquè totius Chriſtianitatis propugnaculum ſunt, vt pijſſimæ cauſæ in teſtamentis memores futuros. Si defunctus Prælatus, nec Capitulum habeat, nec membrum ſit Capituli alicuius,in eo caſu Diocæſanus, in cuius Diecæſi beneficium obtinuit, vel reſidentiam habuit, is,qui obiit,vel certè Capitulum propinquius, aut Conuentus vicinior, prædicta omnia per Eccleſiaſticas perſonas ad id deputatas,exequi curabit. Cum autem ſeruitores mortuorum hæc forſitan vlla ratione impedire, vel rapinis ſeſe tradere præſumpſerint,executuros teſtamenti, vel ad inuentarium conficiendum deſtinati,eos ad plenam vſquè ſatisfactionem,inuocato brachio ſæculari, etiam in perſona detinendi poteſtatem habeant. Mandantes idcirco,& ſerio præcipientes vniuerſis, & ſingulis præſentibus, & futuris Regni noſtri Hungariæ Palatino Iudici,Curiæ Comitibus,Cameræ noſtræ Hungaricæ Officialibus, Præſidiorum Supremis,ac Vicecapitaneis,atq.liberarum Ciuitatum Magiſtratibus,alijſq.omnibus noſtris,& Regni noſtri Hungariæ ſubditis,& fidelibus cuiuſcunquè ſtatus, gradus, conditionis, vel præeminentiæ extiterint,vt ſæpius memoratos eiuſdem Regni noſtri Vngariæ Prælatos,eorundemquè Capitula, & Diocæſanos, atquè magis vicina Capitula, & Conuentus, impoſterum perpetuis futuris temporibus,præſcripta teſtandi,& mobilia defunctorum Prælatorum relicta,curandi, & diſpenſandi poteſtate,ratione, & ordinatione pacificè, quietè,& ſine omni impedimento,vel moleſtia,plenè vti frui, & gaudere ſinant,nec non eiſdem etiam atquè ijs,quibus cura huiuſmodi executionis demandata fuerit, quotieſcunque requiſiti fuerint iuxta huius clementiſſimæ noſtræ annuentiæ tenorem, & contenta,ad talia in omnibus, & ſingulis punctis, clauſulis, articulis, ſententiis, & verborum expreſſionibus, ad conuenientem effectum perducenda, decentem operam ferant, & quantum neceſſitas exegerit, ſeriò aſſiſtant, idemquè ab alijs pariter fieri ſedulo curent. Si quis autem contra hoc noſtrum Regium Diploma, & eius contenta quicquam attentare temerariè auſus fuerit, is noſtram, & hæredum, ac ſucceſſorum noſtrorum

H

ſtrorum Hungariæ Regum indignationem, & pœnam grauiſſimam ſe nouerit ipſo facto incurſurum. harum teſtimonio literarum, manu noſtra ſubſcriptarum, & ſigilli noſtri Regij appenſione munitarum. Datum in ciuitate noſtra Regia Spronienſi, die vndecima menſis Decembris, anno Domini *1621.* Regnorum noſtrorum Romani ſeptimo, Hungariæ, & reliquorum octauo, Bohemiæ vero anno nono.

Fun-

Digitized by Google

Fundatio Collegij Iaurienſis pro Patribus Societatis Ieſu.

NOS Ferdinandus, &c. Memoriæ commendamus tenore præſentium ſignificare, quibus expedit vniuerſis. Quod conſiderantibus nobis, quibus potiſſimum adminiculis, fides, & Religio Chriſtiana à tot retro annorum ſæculis, ad hæc vſquè tempora, inter genus humanum non ſolum propagata, ſed & conſeruata extiterit, rerum etenim per vniuerſa Orbis Chriſtiani regna, tam altas radices figendo, in tantum, & tam latè patentum ſui ſplendorem, atquè potentiam excreuerit, inter alia diuinæ Prouidentiæ ſubſidia, animaduertimus Principes pios, ipſiuſque Religionis Chriſtianæ ſtudioſos, & amantes, præcipuè autem eos penes quos nonnunquam, ſumma quoquè rerum orbis poteſtas ſtare ſolebat, in ea cum impenſius dilatata, & ornata, tum vero defenſa, & ad noſtram ætatem vſquè tranſmiſſa, plurimum ſemper momenti attuliſſe: nam ſi ſacras væterum hyſtorias euoluimus pietatem in Deum, quæ ex ſola veræ Fidei cognitione prouenit, bonorum ſemper, & piorum Principum tempore floruiſſe; regnorum vero gubernaculis ad impios delatis, innumeris perſecutionibus, ſæpiſſimè fuiſſe obnoxiam comperimus, & quam tandem continua quadam Chriſtianorum, & piorum Principum ſucceſſione factum ſit, vt eas ſibi vires, eam potentiam pararit, quibus vt cernere licet, vniuerſum penè orbem ſuis ſubdidit legibus, inter alia plurima orbis ipſius Chriſtiani regna, Hungaria quoque, Deo Opt. Maximo gentis illius quoquè ſaluti miſericorditer proſpicere volente, ſuauiſſimo ipſius Fidei Chriſtianæ iugo collum præbuit. Quo facto cum à Diuis quondam Hungariæ Regibus noſtris prædeceſſoribus piæ memoriæ, non minorem in augmentanda, & ornanda, quam conſeruanda Religione ipſa factum eſſe videamus diligentiã. Eorum veſtigijs nos quoq. inſiſtere volentes, quũ videamus plurimis hæreſibus infecto, perditiſſimoq. hoc ſæculo honeſta liberalium artium ſtudia, ad extirpandas hæreſes ipſas, vel impij illius Cæſaris apoſtatæ Chriſtianorum

Digitized by Google

liberos, à frequentandis liberalium diſciplinarum ſcholis, publico edicto prohibentis teſtimonio, plurimum conducere, vt ea in regno quoquè noſtro Hungariæ florere, vbereſq. cum pietatis, tum etiam cultiorum morum fructus, paſſim edere poſſit, Ad gloriam inprimis Dei omnipotentis, deinde vero Catholicæ quoquè Fidei profectum, Regniq. noſtri Hungariæ commodum. Collegium Societatis Ieſu, quæ noſtris temporibus in erudienda iuuentute, cum circa Religionem veram, & Catholicam, tum etiam honeſta literaria ſtudia ſummam facere dignoſcitur diligentiam, in præſidio noſtro Iaurienſi ereximus, & fundauimus, ad rationem noſtram certis domibus, & ad ædificandum idoneis ſpatijs in præfato prændio ſitis; prima quidem domo à prouido Thoma Stahel, cui ab oriente adiacet ſpacium, in quo olim egregij quondam Vincentij Gregoroczij domus extructa fuiſſe dignoſcitur. Secunda, quæ prædictæ domui Stahel ab occidente adhæret, à prouido Ioanne Mereo. Tertia deniq. quæ ſecundæ à parte occidentis contigua eſt, à Nobili Helena filia egregij quondam Gregorij GrebechKij, certorum peditum in dicto præſidio Iaurienſi Ductoris conſorte autem Egregij Ioannis Dalles, Vicecomitis Comitatus Iaurienſis, pro certis pecuniarijs ſommis coemptis, & comparatis, prælibato quoquè ſpatio domui memorati Thomæ Stahel iam venditæ ad orientem adiacente, pro commodiori fabricæ ſtructura; depoſito tñ prius apud magiſtratum prçcio, quod iurati, & periti æſtimatores iuſtum decreuerint, vt hæredibus, aut ſucceſſoribus, quibus nimirum, aut cuinam ex determinatione, & edicto Iudicis, ſententiaq. deinceps locus ille, ſiquidem in litę verſatur acquiſitio eiuſdem fundi, & ſpatij, ceſſurus eſt, aſſignetur, conuerſo, & deputato pro Eccleſia, Collegio, & ſcholis inibi erigendis, vti nimirum de commoda manſione, in erigendo templo, collegio, & ſcholis ipſis prouiſum exiſtente, eiuſdem Societatis Patres, inibi iugiter Deo famulari, ac erudiendæ iuuentuti, continuam operam dare poſſint, & valeant: prædicta domorum, & ſpaciorũ loca ad rationem noſtram, vti promiſſum eſt coempta, & comparata, memorato Collegio Societatis Ieſu, in prę

dicto

dicto præſidio noſtro Iaurienſi per nos nouiter fundato , erecto,& conſtituto in perpetuum dedimus,donauimus, & contulimus,ita,& tali conditione,vt ſufficientes Societatis illius viri Religioſi in collegio illo continuò reſideant, vt ea, quæ ad peragendum ritè cultum diuinum, erudiendamquè in pietate , & honeſtis literis pubem pertinent fideliter diligenter,& ſollicite obeant.Imò damus,& conferimus, iure perpetuo,& irreuocabiliter cum omnibus iuribus, & priuilegijs,quibus antiqui poſſeſſores præfatarum domorum , & ſpatij adiacētis,vſi ſunt,ac vti potuerunt.harum noſtrarum, quibus ſecretum ſigillum noſtrum, quo vt Rex Hungariæ vtimur,eſt appenſum,vigore,& teſtimonio literarum. Datū per manus fidelis noſtri nobis dilecti Reuerendi Stephani Semyey de Kis Sennye Epiſcopi Vacienſis , Conſiliarij noſtri,& Aulæ noſtræ per Hungariam Cancellarij , in ciuitate noſtra Vienna Auſtriæ,die vigeſima menſis Septembris,anno Domini milleſimo ſexcenteſimo,vigeſimo ſeptimo. Regnorum noſtrorum Romani nono,Hungarici,& reliquorū decimo,Bohemiæ vero anno vndecimo,

Con-

Digitized by Google

Confirmatio fundationis Collegij Proſonienſis.

NOs Ferdinandus,&c. Memoriæ commendamus tenore præſentium, ſignificamus, quibus expedit vniuerſis. Quod conſiderantibus nobis, quibus potiſſimum adminiculis, Fides,& Religio Chriſtiana, à tot retro annorum ſeculis ad hæc vſq. tempora, inter genus humanum non ſolum propagata, ſed & conſeruata extiterit, verum etiam per vniuerſi Orbis Chriſtiani regna, tam altas radices figendo, in tantum,& tam latè patentem ſui ſplendorem, atq. potentiã excreuerit, inter alia diuinæ Prouidentię ſubſidia animaduertimus, Principes pios, ipſiuſq Religionis Chriſtianæ ſtudioſos,& amantes præcipue autẽ eos, penes quos nonnuquã ſumma quoque rerum Orbis poteſtas ſtare ſolebat, in ea cũ impenſius dilatata,& ornata, tum vero defenſa, & ad noſtrã ætatem vſq. tranſmiſſa, plurimum ſæpe momenti attuliſſe. Nam ſi ſacras veterum hyſtorias euoluimus, pietatem in Deum, quæ ex ſola veræ Fidei cognitione prouenit, bonorũ ſemper, & piorum Principum tempore floruiſſe; regnorũ vero gubernaculis ad impios delatis, innumeris perſecutionibus ſæpiſſimè fuiſſe obnoxiam comperimus. & quam tãdem continua quadam Chriſtianorum, & piorum Principũ ſucceſſione factum ſit, vt eas ſibi vires ad potentiam pararit, quibus vt cernere licet, vniuerſum pene Orbem, ſuis ſubdidit legibus, inter alia plurima orbis ipſius Chriſtiani regna Hungaria quoq. Deo Opt. Maximo gentis illius quoquè ſaluti miſericorditer proſpicere volente, ſuauiſſimo ipſius Fidei Chriſtianæ iugo collum præbuit. Quo facto, cum à Diuis quondam Hungariæ Regibus, noſtris prædeceſſoribus, piæ memoriæ, non minorem in augmentanda, & ornanda, quam conſeruanda Religione ipſa factum eſſe videamus diligentiã; eorum veſtigijs nos quoquè inſiſtere volentes, quum videamus plurimis hæreſibus infecto, perditiſſimoq. hoc ſæculo honeſta liberalium artium ſtudia, ad extirpandas hæreſes ipſas, vel impij illius Cæſaris Apoſtatæ, Chriſtianorum liberos, à frequentandis liberalium artium

ſcholis

ſcholis,publico edicto prohibentis teſtimonio, plurimum conducere,& ea in regno quoquè noſtro Hungariæ florere, vbereſq.tum pietatis,tum etiam cultorum morum fructus paſſim edere poſſit.Hinc eſt,quod ex clementi annuentia, & voluntate noſtra ad gloriam in primis Dei Omnipotentis; deinde vero Catholicæ quoq.Fidei profectum, regniquè noſtri Hungariæ commodum, Collegium Societatis Ieſu, quæ noſtris temporibus,in erudienda iuuentute, tum circa Religionem veram,& Catholicam,tùm etiam honeſta literarum ſtudia ſummam facere dignoſcitur diligentiam in ciuitate noſtra libera Poſonienſi, Comitatuſq. eiuſdem exiſtente,erigendum, & fundandum eſſe duximus. Pro cuius quidem Collegij erectione,& perpetua conſeruatione fidelis noſter nobis ſincerè dilectus Reuerendiſſimus in Chriſto Pater Dominus Pazmanus Archiepiſcopus Eccleſiæ Metropolitanæ Strigonienſis, &c.certam fundationem, iuxta formam,& modum hiſce literis noſtris inſertam feciſſe dignoſcitur tenoris infraſcripti.Nos Petrus Pazmanus Miſeratione Diuina Archiepiſcopus Eccleſiæ Metropolitanæ Strigonienſis,Legatus natus,Primas Hungarię, ſummus Secretarius,& Cancellarius,ac Sacratiſſimi Principis, & Domini, Domini Ferdinandi Secundi Dei gratia Electi Romanorũ Imperatoris ſemper Auguſti,ac Germaniæ Hungariæ, Bohemię, &c. Regis,&c. intimus Conſiliariarius; Damus pro memoria.Quod cum pro paſtorali noſtra obligatione, de reſarciendis Catholicę Religionis in Hungarię ruinis aſſiduè coram Deo cogitaremus nullum nec prę ſentius, nec magis neceſſarium occurrit tantis malis remedium, quã ſi ſtudioſa iuuẽtus in ętate teneriore ſuaui ductu, & ad Fidem ac pietatem vna cum literis inbibendam per pios,& ſedulos operarios informaretur. et quoniam peculiare quodam diuinę largitatis munere,ſancta Societas Ieſu, ad erudiendam iuuentutem,ſancto,& ſalutari zelo fęliciſſimè incumbit, teneraſq.& adhuc flecti faciles,nec in malo obrigeſcentes plãtulas,cœleſti olim Paradiſo fęliciter inſerendas, indefexo ſtudio excolit,ſummopere ſemper neceſſarium iudicauimus, vt domicilium ipſis in hac Regia ciuitate Poſonienſi, honeſtaq.

ſtaq.ſuſtentatio aſſignaretur. Quamobrem, poſteaquam Capitulum venerabile Poſonij conſtitutum, ac ipſa quoq. ciuitas Poſonienſis in tanta huius loci anguſtia, ſitum haud incō modum ad diligentem Suę Maieſtatis Cęſareę, ac Regię, noſtramq. inſtantiam, Collegio conceſſerunt, certis conditionibus, in originalibus literis declaratis. Nos quoque inducti Dei amore, ac Religionis Catholicę promouendę ſtudio, peculiariq. affectu, quo prędictam Societatem, ſicut animam noſtram amplectimur, eiſdem Patribus Societatis Ieſu, pro erigendo, & in perpetuum conſeruando Collegio Poſoniēſi, quinquaginta millia florenos Rhenenſitium, ex proprijs mē ſę noſtrę prouentibus, Viennę in loco ſecuro, ac dictis Patribus idoneo depoſitos; de facto damus, donamus, & in perpetuum conferimus; nullum ius, nullamque proprietatem eorum nobis, vel ſucceſſoribus reſeruando. Litteras etiam originales omnes ad prædictæ ſummæ cenſum, & capitale ſpectantes, eiſdem Patribus vna cum hiſce literis fundationis per manus tradimus. Illud vnum per expreſſum cauentes, quod ſi ſucceſſiuis temporibus, ex occulto aliquo iraſcētis Dei iudicio Patres Societates Ieſu, Collegium hic Poſonij continuare non poſſent, illo caſu tantiſper, donec Societas iterum Poſonium rediri poſſit, ſummam illam capitalem, eiuſq. cenſum, vel bona ſtabilia, ſi quæ forte illa pecunia emerentur, teneantur in vſum Hungarorum, extra Hungariam ſtudentium, ac ad ſtatum Eccleſiaſticum aſpirantiū, bona fide conuertere, Deum Opt. Max. humillimo, inſtantiq. affectu oramus, adoretur hoc ſacrificium bonæ voluntatis noſtræ, & ea quę de manu ipſius accepimus, ad nominis ſui obſequium, conuertantur, eumq. ex hac tenella fundatione, in vtilitatem Eccleſię Catholicę & fructum redundare velit, quem tanta neceſſitas afflictę patriæ exigit, & ego ex animo voueo. Datum Poſonij in curia noſtra Epiſcopali, die vndecima menſis Septembris. anno Domini milleſimo, ſexcenteſimo, vigeſimo ſexto. Nos itaq. pro ſingulari noſtra in Deum pietate, zeloq. & affectu erga incrementum Religionis Catholicæ ſaluificę, in iſto quoq. Regno noſtro Hungarię, eiuſmodi fundationem acceptamus, ratam habemus

mus

mus,ac in perpetuum duraturam confirmamus, & Diplo-
mate hoccè roboramus,ac vt tam tempore fęlicis noſtræ gu
bernationis,& regiminis dicti Regni noſtri Hungariæ,quã
etiam ſucceſſorum noſtrorum, legitimorum ſcilicet Hun-
gariæ Regum,ab omnibus,& ſingulis,quorum intereſt, ra-
tum,firmum,& validum vt habeatur, benignè, ac firmiter
habere volumus,ſtatuimuſq.& decernimus. In quorum ro-
bur,& firmamentum haſce literas noſtras,ſecreto ſigillo no-
ſtro,quo vt Rex Vngariæ vtimur,inpendenti communitas,
dandas duximus,& concedendas. Datum per manus fidelis
noſtri Reuerendi Stephani Sennyei de Kys Sennye
Epiſcopi Vacienſis, Conſiliarij noſtri, & Aulæ
noſtræ per Hungar. Cancellarij in Ciui-
tate noſtra Vienna Auſtriæ, die
decima ſexta menſis Iulij an-
no Domini milleſimo
ſexcenteſimo,vige
ſimo octa-
uo.

.·.

Confirmatio fundationis Seminarij in ciuitate Tyrnauienſi, pro Iuuentute Nobili per Dominum Archiepiſcopum Strigonienſem erecti.

NOS Ferdinandus Secundus, &c. Memoriæ commendamus,&c Quod Reuerendiſſimus in Chriſto Pater Dominus Petrus Pazmanus Archiepiſcopus Eccleſiæ Metropolitanæ Strigonienſis,&c. noſtram perſonaliter veniens in præſentiam,exibuit,& præſentauit nobis quaſdam literas nouæ fundationis Seminarij liberi nobilium Hungarorum in ciuitate Tyrnauienſi à ſe erecti,cum perpetua aſſignatione annuorum quinque millium florenorum Hungaricorum.ſupplicauitq.nobis humillimè, vt quemadmodum Sanctiſſimus Dominus noſter Vrbanus diuina Prouidentia Papa Octauus huic fundationi aſſenſum præbuit, ita nos quoq.eaſdem literas nouæ fundationis Seminarij, omniaq.& ſingula in eis contenta,clementer ratificare, & confirmare dignaremur.Quare quidem literarum tenor eſt talis. Nos Petrus Pazmanus miſeratione diuina Archiepiſcopus Eccleſiæ Metropolitanæ Strigonienſis, lociq. eiuſdem Comes perpetuus,Primas Regni Hungariæ, Legatus natus, ſummus Secretarius,Cancellarius,ac Sacratiſſimi Principis, & Domini Domini Ferdinandi Secundi electi Romanorũ Imperatoris ſemper Auguſti,ac Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ,&c.Regis,&c.intimus Conſiliarius. Damus pro memor.Quod cum ad officij Paſtoralis curam, ac ſollicitudinem,illud vel maximè pertinere intelligamus, vt Catholicæ Religionis,ac honeſtarum diſciplinarum ruinas, quas vel bellorum ſtrages,vel hæreſum fraudes intulerunt,quantum Deo auxiliante valemus,priſtino nitori reſtituamus. Idcirco conatus omnes eo direximus, vt vias, ac rationes auitæ Religionis,ac eruditionis in integrum reſtituendæ ſollicite indagaremus,atq.inter has ipſas inteſtinorum motuum clades,pro virium,ac facultatum noſtrarum tenuitate, incunctanter,Deo Duce,arriperemus. Cum igitur animaduertamus,vt in ſemente ſpem meſſis,ita in iuuentutis proba educationis,Religionis Catholicæ, & probitatis reſarciendæ ſũmam

Digitized by Google

mam conſiſtere,diù multumq.anxiè laborauimus,vt modũ adueniremus,quo nobilis iuuentus,tenuioris præſertim fortunæ,in Religione,ac eruditione, ita educaretur, vt ætate maureſcente,ornamento eſſe poſſit,& ſubſidio patriæ. Ecce Deus Optimus pro ſingulari ſua clementia, deſiderijs, ac precibus noſtris occurrens,modum oſtendit,quem optare magis,quam ſperare poteramus. Nam licet à Sanctisſimis Hungariç Regibus,ex monetç cuſione, certè quidam, nec contemnendi reditus Archiepiſcopo Strigonienſi fuerint asſignati,ita quod ex ſingulis argenti,auriuè, cuſi, vel non cuſi marcis,Piletum vnum,hoc eſt, quadrageſima octaua pars marcæ,certo, ac infallibiliter asſignaretur. Tamen hos reditus ab anno Domini 1573.quo diem ſuum obijt fęlicis memoriç,Antonius Verantius Archiepiſcopus Strigonienſis,vſq.ad Annum 1623. per quandam vſurpationem Camerae Cremnicenſis percipiebat, nihil quicquam praedeceſſoribus Archiepiſcopis,intra hos quinquaginta annos. ex eo prouentu repraeſentando.verum inuictiſſimus Imperator,ac Rex Hungariae Ferdinandus Secundus visis authenticis,ac aliquot ſęculorum continuo vſu roboratis Archiepiſcopatus Priuilegijs, habito etiam reſpectu fidelium obſequiorum noſtrorum,cum alias ſemper, tùm in hiſce ſuperioribus patriæ motibus exhibitorum,ex innata ſua clementia reditus Pileti Archiepiſcopatui reſtituit, eo libentius, q̃d intelligebat Maieſtas ſua bonam horum redituum partem nobilium iuuenum ſeminario erigendo à nobis deſtinari. Quod igitur Deus præpotens ad ſui nominis æternam gloriam, ad Eccleſiæ Catholicæ incrementum, ad vtilitatem afflictæ patriæ noſtræ,benè,fęliciterq. vertat, accedente Sanctiſſimi Domini noſtri Vrbani Papæ Octaui, ac ſuæ Sacræ Cæſar.Regięq. Maieſtatis, nec non venerabilium fratrum noſtrorum Capituli Eccleſiæ Metropolitanæ Strigonienſis conſenſu.Pariter & aſſenſu ex reditibus Pileti Cremnicienſis,per nos recuperati,annis ſingulis quinq. millia florenorũ Hungaricorum,ad honeſtam ſuſtentationem nobilium iuuenum Vngarorum,in perpetuum applicamus. itaut quolibet anno ad feſtum Purificationis Immaculatæ Virginis

Mariæ bis mille quingenti floreni Vngarici,ad feſtum vero Aſſumptionis eiusdem Deiparæ Patronæ Vngariæ, alij bis mille quingēti floreni Vngarici,certò infallibiliter, pro vſu ſeminarij in manus Regentis repræſententur,vel Tyrnauię, vel quo transferri contingeret ſeminarium,in caſu mox declarando,Ad quam ſummam rectè,fideliterq. perſoluēdam, non ſolum ſub pęnis Eccleſiaſticis, in Bulla Summi Pontificis ſpecificatis,ſed etiam ſub indignationis Regiæ vinculo, in approbatione huiuſce erectionis declarato,ſucceſſores Archiepiſcopi teneantur,& ſint obligati; Ita quidem vt iuxta Pontificis Maximi aſſenſum,ac Regiæ Maieſt.aſſecurationē, futuris ſemper temporibus Reges Vngariæ,facto in Camera Cremonicienſi Pileti arreſto, in duplo dictam penſionē ab Archiepiſcopo exigent,qui ad præfixos terminos, expreſſam antea pecuniariam ſummam,in manus Regentis ſeminarij non aſſignarent. huius vero ſeminarij Tirnauiæ in domo ad id ſpecialiter deputata,per nos erecti adminiſtrationem totalem, ac integram admodum Reuerendis Patribus Societatis Ieſu Tyrnauiæ commorantibus, infraſcriptis conditionibus committimus.Primo,vt ad hoc ſeminarium nemo recipiatur niſi nobilis, & ex partibus Coronæ Hungariæ ſubiectis oriundus,ad minus duodecim annorum. Et hi quidem maiori quo poterunt numero honeſtè alantur. Nec vllo ſub prætextu redditus ſeminarij iſtius, ſiue per nos aſſignati, ſiue per alios impoſterum aſſignandi, in nullos alios etiam pios vſus conuertantur,quam ad prædictam honeſtam iuuentutis ſuſtentationem. Secundo vt nulli alij ad cuiuſquam commendationem recipiantur, niſi quos Archiepiſcopus pro tempore exiſtens, vel ſede vacante Capitulum Strigonienſe Patribus præſentauerit. Si qui autem ex præſentatis depræhenderentur,vel ad ſtudia inhabiles,vel moribus noxij,poterunt illos honeſtè dimittere; ne tamen id leuibus de cauſis aut præcipitanter fiat, cauendum erit. Tertio de ſolo victu hiſce prouidendum erit ex ſeminario, niſi forte aliqui adeo tenuis fortunæ eſſent, vt nullo modo per ſuos,illis prouideri poſſit,& alioquin ſpei non contemnendæ apparerent.Quarto obligationem nullam habebunt

iuue-

Digitized by Google

iuuenes,præter eam ſolam, vt in timore Dei piè viuant,diligenter ſtudeant,dum in ſeminario verſabuntur,ac tandem patriæ,& nationi ſuæ fideliter ſeruiant.leges autem, & ordinationes,quæ vel pietatis exercitia,vel ſtudia litterarum, vel domeſticam diſciplinam, vel ſtatus pro fundatore Diocæſi Strigonienſi orationes fundendas ſpectant, Patres Societatis Ieſu ordinabunt.Quinto ſi(quod Deus auertat) Patres Societatis in Vngaria permanere non poſſent,in eo caſu liberum ſit Patribus Viennam transferre ſeminarium.Ibiq. obſeruatis conditionibus memoratis,prædictam ſummam quinque millium florenorum Vngaricorum ex Piſeto percipient, ac nihilominus Vngaricam nobilitatem,modo ſuperius expreſſo alent,ac erudient. Quod ſi vero ne alibi quidem integrũ eſſet Patribus Societatis Ieſu ſeminarium huiuſmodi erigere,& adminiſtrare,in eo caſu venerabile Capitulum Strigonienſe,teneatur iuuentutis erudiendæ curam ſuſcipere, ac prædictam quinq. millium florenorum ſummam in vſus ſeminarij impendere,tantisper, donec prædicti Patres iterũ ſuo munere libere fungi poſſint.Tunc enim rurſus ſeminarij adminiſtrationis curam,modo antea declarato Patribus Societatis committi volumus.Rogamus autem atq. ſub interminatione tremendi iudicij obſeruamus, non ſolum huius ſedis noſtræ Archiepiſcopalis ſucceſſores,verum etiam Venerabile Capitulum Strigonienſe, adeoq.Patres ipſos Societatis Ieſu,vt huius noſtræ fundationis tenorem,in omnibus ſuis punctis,ac clauſulis obſeruari faciant. Et ne huius fundationis memoriam nulla temporum lõginquitas obliteret,tria exemplaria nouæ huius erectionis ſeminarij, confici curauimus,quorum vnum Patribus Societatis Ieſu,alterum Capitulo Strigonienſi, Tertium Capitulo Polonienſi aſſignauimus.Datum Polonij die 20.Auguſti,Sancti Regis noſtri Stephani natali,anno Domini 1624. Nos itaq. pro ea Catholicæ Religionis promouendæ cura, quam rebus omnibus potiorem habemus,proq peculiari noſtro affectu in nationem Hungaricam,non ſolum ſponte,ac libenter,prædictam Reuerendiſſimi Domini Archiepiſcopi fundationẽ, in omnibus ſuis punctis,clauſulis,& articulis acceptamus,ap

proba-

probamus,ratificamus,& confirmamus, verum etiam Regiæ munificentiæ argumenta extare cupientes,in hoc ſeminarium nobilitatis Hungaricę ex Camera noſtra Cremniciensi, annuatim bis mille florenos Vngaricos eidem ſeminario in perpetuum aſſignamus,ita quod ad feſtum Purificationis B.Virginis mille,ad feſtum Aſſumptionis eiuſdem Deiparę alij mille floreni Hūgarici certò,& infallibiliter Regenti ſeminarij aſſignentur. Aſſecuramus itē prædictū Reuerendiſſimum Archiepiſcopum, & dictum ſeminarium nobilium,ſiue dum Tyrnauiæ reſtiterit, ſiue quando in caſibus ſpecificatis alio transferretur,quod nos, & ſucceſſores noſtri legitimi Reges Vngarię Archiepiſcop.Strigonienſes pro tempore exiſtentes,ad prędictam quinque millium florenorum Vngaricorum ſummam,ſeminario nobilium ex Piſeto applicatam totaliter,& integrè in terminis ſpecificatis perſoluere adigemus,ita quidem,vt iuxta Summi Pontificis ordinationem,etiam cum Areſto Piſeti, in duplo exolui faciemus,ſi quid pro termino debito exolutum non fuerit.In quorum omnium firmitatem,ac robur perpetuò valiturum,has literas noſtras,manu noſtra ſubſcriptas, ſigillo muniri iuſſimus.Quo circa tibi fideli noſtro, moderno, ac futuris temporibus conſtituendo Camergrauio Cremiciēſi, eorumq.Officialibus,ac vices gerentibus harum ſerie firmiter committimus,& mandamus, vt vos quoquè prædictam bis mille florenorum Hungaricorum ſummam,ex prouentibus Cameræ noſtræ Cremnicienſis, in terminis ſpecificatis,dicti ſeminarij Præfectis,quotannis plenariè, & abſq. defectu reddere,& adminiſtrare modis omnibus debeatis, & teneamini.ſecus non facturum præſentibus perlectis exhibenti reſtitutis.Datum in ciuitate noſtra Vienna Auſtriæ.

Digitized by Google

EX CANCELLARIA

Regni Bohemiæ.

ET

MARCHIONATVS

Morauiæ.

Digitized by Google

FER-

Digitized by Google

FERDINANDVS SECVNDVS
Ad Principem Carolum Lichtenſtein.

POſteaquam fauente Deo ciuitatem Pragenſem fœliciter ſubegimus,& ad obedientiam noſtram reduximus,C.T. clementiſſimè mandare voluimus,quatenus curet vt Pragæ Societatis IESV Patres,aut eorum ibidem Rector Reuerendus Valentinus Coronius,in antiquum eorum Collegium, debito vti par eſt, modo, ac honore reducantur:eorumquè, res omnes, ab ijs qui eas abſtulere reſtituantur; & compenſentur; nec non impoſterum debitum eis auxilium præſtetur quemadmodum id præſtare ſciet C. T. cui nos gratioſè addicti manemus. Datum Viennæ 7. Decembris 1620.

Determinat S C.M. quid d. rebellis iſt ag dum.



Digitized by Google

FERDINANDVS SECVNDVS
Cardinali de Dietrichſtain.
Reuerendiſſime Princeps, Amice Dilecte.

Mādat S.C.M. vt PP. Societ. Ieſu in antiquo Collegia Morauiæ cum honore reducantur.

ABſq. longiore præteritorum repetitione, notum dubio procul eſt C.V. qua ratione ſeditioſi ſubditi noſtri in Marchionatu Morauiæ, inter cętera male facta, ac iniurias, ſtatim rebellionis initio Societatis Ieſu PP. cū omnibus ſuis, ſub prætextu quod inuentionibus malis prouincias turbarẽt ac regna; diſſenſionum plurimarum, atquè adeo ſanguinis profuſionis auctores eſſent, publico decreto, dato 6. Maij 1619. ignominioſè, ac in perpetuum proſcribere è prouincia attentarint. Quæ omnia quandoquidem calumniæ merę ſunt, nec vnquam, vel minimum probata; ſed ſolummodo ad odium aduerſus eos in populo concitandum, anteſignanorumq. ſuorum furias, minuſq. bene conſideratum propoſitum palliādum ſunt excogita; quin illis ipſis, atq. adeo omnibus in prouincia conſtet Religionem præfatam modeſtā, ac pacificam vitam ducere, iuuentutem etiam inſtituendo, conciones, ac exhortationes habendo, populum ad debitam ſuperioribus legitimis obedientiam præſtandam incitare, ac deniquè in Diuinorum officiorum adminiſtratione ſedulam, ac indefeſſam ſe probare, ideo C.V. requirere voluimus, quatenus vigore huius noſtræ commiſſionis prouideat, vt prædictæ Societatis PP. in antiqua Collegia, ac loca hæreditarij noſtri Marchionatus Morauiæ debito cum honore reducantur, eaq. omnia quæ ex mobilibus ijſdem ablata ſunt apud quoſcunq. tandem inueniantur, nec non etiam fructus ex iniuſta detentione acquiſiti, reſtituantur, ac compenſentur; ac tandem in omnibus conuenientibus debitum eis auxilium præſtetur, quemadmodū præſtare optimè ſciet C.V. cui nos imprimis clementiſſimo affectu addicti manemus. datum Viennæ 21. Ian. 1621.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS.
Ad Principem Liechteſtein.

ACquiſito Dei omnipotentis gratia meliori regni noſtri Bohemiæ ſtatu in primis, ac ante omnia teneri nos in conſcientia agnoſcimus,vt abolita,ſuppreſſa, ac iacentia aliquo tempore diuinorum officia myſteriorũ, atquè illa ſpectantia,denuo reſtauremus,ac promoueamus. *S.C.M. mãdat templum Arcis Pragenſis excolatur.* Teſtatum autẽ eſt Orbi iam vniuerſo,quo pacto inter abominanda reliqua,quæ durante vi occupato perduellium regimine,patrata ſunt, eſſet antiquisſimum,ac ſummum Arcis Pragenſis templum rapinis , incurſionibus, ſacrarum eiectionibus imaginum, ac reliquiarum , alijſq. ſimilibus à ſacrilegis Eccleſiarum inuaſoribus,ac direptoribus excogitatis inuentiſquè modis,ſpoliatum deuaſtatumq. ſit ; quod vel ſpectare ſolum coram oculis graue nobis ac moleſtum foret. Ideo C. T. curet,vt templum Arcis noſtræ, honore Optimi,Sanctorumq.Regni Patronorum,quoad fieri poterit rurſum exornetur,& excolatur . Pręcipuè vero , vt tam è præfati templi choro,quam ante Arcis portam,ablatæ, deiectæq.Crucis,ac Saluatoris.Crucifixiq.Domini noſtri imagines,denuo magnificè erigantur, & ad id neceſſarij ſumptus ſuppeditentur, vt cum fęliciter aduenerimus,diuinis in prædicta Eccleſia officijs maiori animi voluptate intereſſe poſſimus,ac vacare.Quemadmodum etiam hac de re, quantũ quidem ad Eccleſiam Arcenſem attinet, efficaciter Archiepiſcopo Pragenſi ſcripſimus,cum quo hac de re colloqui,ac de omnibus conuenire ſciet C. T. cui nos gratioſè addicti manemus.datum Viennæ 29.Ian.1621.

FERDINANDVS SECVNDVS
Principi Lichtenſtein.

Decernii S.C. M. Prædicantes Caluini à Boemia eijciẽdos.

INtelleximus benigniſſimè ea, quæ nobis C.T. ratione pellendorum è prouincia Caluini ſecta infectorum prædicãtium, tranſmiſit, placetq. ſententia, videlicet vt omnes ij, qui Caluini, & aliorum antehac in regno noſtro vetitorum, etiam peſtilentiſſimam illam Picardicam doctrinam, & errores docent, dilatantq. prædicantes, publicis decretis è regno noſtro Bohemiæ relegentur, ac expellantur; eo potiſſimum nomine, quod ij homines, & auditores ſuos à legitimo Domino alienent, ac deficere faciant; necnon vt peregrinas, & inauditas doctrinas (quemadmodum id hactenus reipſa compertum eſt) ſuſcipiant, facem ijs præbeant, inducantquè; ne à malis conſuetudinibus, ac inuentionibus abſtineant: quemadmodum optimè rem agere ſciet C. T. cui nos gratioſè addicti manemus. Datum Viennæ 13. Martij 1621.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS
Principi Lichtenſtein.

TRanſmittimus vnà C.T.ea, pro quibus Reuerendus Collegij Glaucenſis Societatis IESV Rector humillimè nobis ſupplicando inſtitit, ratione videlicet iuſtiſſimę reſtitutionis, mandamuſq. clementiſſimè expeditam circa eandem ordinationem; quatenus præfatæ Societatis PP. vtpotè qui prętextu con fictarum quarundam calumniarum à rebellibus ex mera malitia, ac petulantia, ſine vllo iure, vel poteſtate, quemadmodum ex alijs in Boemia, & Morauia locis, ita etiam, ex Glacenſi Collegio abacti expulſiq. ſunt per certos denuò commiſſarios noſtros omni honore, in perpetuum in Collegium, aliaq. ad illud ſpectantia loca introducantur, ac in integrum reſtituantur: de ijs etiam, qui petulantias illas in templo, vel Collegio exercuerunt (vti eæ ad longum in ſupplici libello continentur) iuſtitia ſtatuatur, & vt conuenientem, debitamquè reſtitutionem faciant, mandetur, quemadmodum id optimè præſtare ſciet C.T. cui nos gratioſè addicti manemus. datum Viennæ 19. Martij 1621.

PP. Collegij Glaucenſis reſtituendos in priſtinum S.C.M. mandat.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS Principi Lichtenſtein.

S.C.M. decernit P. Societ. Ieſu in eorum Collegiũ Pragæ reſtituendos eſſe.

PErcepimus fusè ex literis 14. huius datis, C.T. ac aliorum adiunctorum commiſſariorum deſideratam opinionem, & habita ea de re conſultatione, inuenimus rationes, ac motiua, dilationem cauſæ concernentia non fuiſſe valde incongrua; Ideo ante omnia C.T. latere nolumus, quod nos ad tollendum vlteriorem è prouincia timorem, terrorem, ac deſperationem certas patentes literas conſtituerimus (quæ quamprimum etiam transmittendę ſunt) in quibus ſeuera executione finita, omnibus, ac ſingulis ex ſtatibus noſtris, ac ſubditis, (exceptis ijs duntaxat, qui condemnati fuga elapſi ſunt, & qui etiam, nunc pertinaces in rebellione permanent, & apud hoſtes, ac aduerſarios noſtros commorantur) vniuerſalem veniam, ac captiuitatis honoris, & vitę cautionem clementiſſimè largiri decreuimus. ne autem prorſus impunè abeant ij, qui bina, aut plura etiam iuramenta violarunt, itē qui operam ſuam in varijs Aulæ officijs, commiſſionibus, cauſis bellicis nouarunt, aut alias grauius deliquerunt, nec tamen longiori proceſſu iuridico neceſſe habent, clementiſſimè nobis viſum eſt medium optimum fore, vt ij à C.T. ſine iuridica citatione conuocentur, & coram idoneas aliquas perſonas (quas nobis C.T. quam primum nominabit) illinc delictorum ac pœnæ quas infallibiliter incurrerunt grauitas, hinc noſtra clemētia, ac gratia. qua erga eos ſi modo ſe dignos reddant, vti decreuimus, noſtro nomine expreſſè, ac omnibus circumſtantijs adhibitis proponatur: præſertim verò quod ſi clementiſſimus hic procedendi modus, ac ratio ab eis non acceptetur, iuridicum proceſſum debeant expectare; ac tandem iuxta vniuſcuiuſq. delicti rationem certa in bonis, ac pecunia mulcta, ac pœna imponatur. vt id autem meliori cum fundamento, ac conſtantia inchoetur, ac exequatur C. T. ſtatim ac ſine vlla mora ſuam ſuper hac re ſententiam ac perſonarum nomina, nec non opes eorundem, & quem ad finem res perduci queat perſcribet. Eodem modo C.T. in ſingularum communitatum delicta, & in

qua

Digitized by Google

qua repotiſſimum eorum conſiſtat potentia,inquiret;noſq. certiores reddet,quo pacto ita ſingularum debilitari poſſit potentia,vt tamē non omninò ſuſtentatione ſua priuentur.

Tertio quo ad ſeditioſos,ac pernicioſos prædicantes attinet,placet,vt Generales terminus omittatur:ſi autem in particulari,ij ad minus,qui ſub initium ſtatim rebellionis,è publicis cathedris Pragæ,edictum proclamarunt;& vetita conuenticula in collegio Carolino confirmarunt; promouerūt; item qui coronationis actum compleuerūt, aut alias populū notoriè commouerunt,peculiari decreto, vniuſcuiuſq. delicta continente,à prouincia exterminentur, iudicamus neminem habere poſſe locum cogitandi ad Religionis gratia factum,ſed potius ex iuſtitia,cuius teſtimonium publicum duntaxat decretum eſſet,illud à formandi modum,ac rationem C.T.conſilio committimus.

Adhæc neceſſarium etiam eſt, vt omnia publica exercitia Caluiniſticæ, ac Picardicæ ſectæ quamprimum interdicantur: quod verò ad iura patronatus,& collaturas attinet, nihil dubitamus C.T. iuxta priorem noſtram ordinationem,bonorum confiſcationes,oppignorationes,venditiones vbiq.excepiſſe,ac nobis reſeruaſſe.Similiter,quid de alijs collaturis in genere,vtpotè quæ alias ad nos deuolutæ,& pariter de confiſcatione, ac Parochiarum repletione inchoari tuto, ac commodè poſſit,C.T.cum Archiepiſcopo Pragenſi tanquam loci Ordinario,nec non Theologis,ac Religioſis viris diligenter conſulet, ac communem omnium ſententiam nobis quamprimum tranſmittat.De cætero C. T. gratiosè addicti manemus.Viennæ 26.Iulij 1621.

Digitized by Google

FERDINANDVS SECVNDVS.
Principi Lichteſtein.

S.C.M. ſtatuit ciuitatē Tabor reformandam.

QVandoquidem in omnibus, quæ nobis fęliciter eueniunt Dei omnipotentis ſingulare auxilium, ac gratiā agnoſcimus, impellimur in dies magis, magiſq. ad honorem cultumq. eius peculiari feruore, ac diligentia propagandum; & quia hac occaſione commodè ad Dei gloriam reformatio inſtitui poteſt in ciuitate Thabor, quæ paucis ante diebus ad debitam nobis obedientiam reducta eſt, ideo perſpectæ C. T. diſcretioni, & prudentiæ id committimus: ſciet illa negotium ita cautè incipere, ac etiam perficere, vt Catholicè ordinatus Sacerdos, ac Parochus in ciuitatem inducatur, & ſimul in quiete, ac pace omnes permaneāt. Cęterum C.T. ſemper gratioſè addicti manemus. Viennæ 8. Decembr. 1622.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS Ad Cardinalem Dietrichſtain.

Reuerendiſſime Princeps, Amicę Dilecte.

POſtquam certiores facti ſumus, qua ratione in Regijs noſtris ciuitatibus, ac præcipuè Brunæ, ac Olomutij ad peregrinas conciones contumaciter, & ob id (quemadmodum exempla teſtantur) tumultus graues, & omnigenæ ſeditiones ſuſcitentur, & id ſine vlla habita facultate fiat. Ideo ad conſeruandum bonum ordinem, & ad firmandam pacem, ac tranquillitatem in prouincia, neceſſarium omnino eſſe iudicauimus C.V. hac de re ſcribere, ac committere, vt in prædictis ciuitatibus Marchionatus noſtri Morauiæ, nomine noſtro celerrimè mandet, quatenus tales excurſiones ſub grauiſſima, ac irremiſſibili pœna inhibeãntur, ac interdicantur; ac debitè in eos aduertatur, qui præſumptuoſe, ac contumaciter contrarie attentarẽt. Quemadmodum C. V. præſtare id optimè ſciet, cui nos Cæſarea, ac Regia gratia addicti ſemper, ac ſingulariter manemus. Viennæ 19. April. 1622.

mãdat S.C.M. ne in morauia excurſiones fiant.

FERDINANDVS SECVNDVS
Ad Cardinalem Dietrichſtein.

Mādat S.C.M. orphanos extra prouinciā marchionatus morauiæ miſſos ad caluiniſticas ſcholas reuocari, nec imposterum poſſe eos alio mitti ſine licentia.

INtelleximus clementiſſimè ea quæ nobis C.V.ratione pupillorum,ac orphanorum,quibus in Marchionatu noſtro Morauiæ male prouiſum eſt,denuò ſcripſit.quia ergo voluntas noſtra clementiſſima,vti dudum ante, ita nunc etiam ea eſt,vt educationis orphanorum,tanquam rei ſummè neceſſariæ,ac vtilis,diligens,& ſingularis cura habeatur, omninò C.V.ſententiam approbamus,eſtq. clementiſſima voluntas noſtra,vt omnibus tutoribus,qui creditos ſibi orphanos extra prouinciam ad Caluiniſticas ſcholas mittunt,in quibus à iuuentute ſtatim rebellionis,ac aduerſus legitimos ſuperiores contradictionis virus imbibunt,atq. inprimis Hoffmanienſium,Buchlabianorum,Boriticenſiumq. orphanorum tutoribus,loco & nomine noſtro demandetur, vt prædictos ac omnes huiuſmodi orphanos, ſtatim ac ſine vlla excuſatione reuocent,& C.V.præſentent; nec eis impoſterum liceat vllum orphanorum ſine C.V.ac noſtro inprimis ſcitu, ac voluntate,extra prouinciam ad ſcholas,vel alio mittere, vt hac ratione omnis pernicioſiſſimę Caluiniſticæ ſectæ via intercludatur.Adhæc quod C.V.rebellium nonnullos orphanos ad tempus ad Olomucenſe ſeminarium miſerit,rectè,ac benè factum eſt, donec vlterior de ijs diſpoſitio fieri poſſit. Hæc erant quæ C.V.reſcribere voluimus,cui nos Cæſarea, ac Regia affectione ſemper,ac ſingulariter addicti manemus.datum Sopronij 2.Auguſti 1622.

Digitized by Google

FERDINANDVS SECVNDVS.
Illuſtris affinis, Princeps, fidelis nobis dilecte.

CElare Dilectionem tuam nolumus, nos maximis grauiſſimiſq. & propriam conſcientiam noſtram tangẽtibus de cauſis, ac motiuis, prout eę dilectioni ſuę Cardinali à Dietrichſtein partim ſignificatæ ſunt, omnimodam dimiſſionem, ac exactionem omnium Anabaptiſtarum è Marchionatu noſtro Morauiæ, ne vt poſthac vlli tam in hæreditarijs noſtris regnis, & prouincijs, quam in Sac. Rom. Imp. eſſe, vel verſari liceat imperaſſe, ac demandaſſe, ac proinde minimè dubitamus, quãdoquidem paucis in tuis quoque prædijs, ac fundis, vt intelligimus, nonnulli eorum tolerati fuerunt, quin Dilectio tua Dei honorem, & bonam politiam exiguo lucro, ac redditibus, qui in œconomia ab induratis huiuſmodi hominibus percipi poſſent, præpoſitura, & mandato noſtro clementiſſimo conuenienter, memoratos Anabaptiſtas exigẽdo alijs quod imitentur ſtatutura & bono exemplo prę̨itura ſit; quod tuę Dilectioni ad notitiam, & directionem ſuam ex peculiari, erga eandem benigniſſimo affectu amore hiſce ſigillatim inſinuare voluimus, cui de cætero gratia noſtra Cęſarea ſemper bene fauemus. Viennæ 8. Septembris. 1622.

Principi à Liechtenſtein exactio Anabaptiſtarũ, et vt alijs hac in re bono exemplo præſtet demandatur.

∴

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS
Cardinali Dietrichſtein.

mãdatur S. C. M. vt ſecta Anabaptiſtarum eiecta à S. R. I. etiã eijciatur à morauia, et alijs prouincijs, et regnis ipſius S. C. M.

NOlumus C.V. latere qua ratione inter grauiſſimas, ac continuas ſollicitudines noſtras, quibus honorem, cultumq. Dei, nec non bonum, ac conſtantem ordinem in regnis, ac prouincijs noſtris conſtituere, ac promouere laboramus, illud etiam occurrit, quod toto Sac. Rom. Imp. proſcripta Anabaptiſtarum ſecta, tantas in Marchionatu noſtro Morauiæ radices egerit, vt paucorum annorum ſpatio, ac in dies adhuc, magis magiſq. ſeſe extendat, nec paucos è ſimplici, rudiq plebecula attrahat, imò ex remotioribus etiam partibus, inſcijs, & grauiter inhibentibus ſuperioribus ſuffuretur, & ex prouincia educat. Monuit ergo nos imò impulit conſcientia noſtra, vt quando ex voto S.R.Imp. expulſis sũt; nec non plurimos tam indigenarum, quam extraneorum decipiunt, inſuper eſſet nulli ſuperiorum ex Dei præcepto, vti par eſt ſubijcere ſe volunt; multoſq. damnatos, & è proprio duntaxat cerebro confictos errores docent; & deniquè, quia horum hominum acta omnia, & propoſita Deo, Diuiniſq. legibus contraria ſunt, illa neq. in Marchionatu noſtro Morauiæ, nec vllis alijs Regnis, ac prouincijs noſtris, & æquè parũ, ac in Imperio, diutius eſſe, ac manere patiamur. Eſt itaq. noſtra matura, ac benè expenſa ſupremaq. voluntas, vt C.V. quam citiſſimè edicta publica conficì, ac affigi curet, quibus omnes omnino vtriuſq. ſexus Anabaptiſtæ, ſicut omnes pariter eorum aſſeclæ infra præſcriptum breue temporis ſpatium, ab omnibus fundis, & agris in quibus ſedem fixerunt abſcedere iubeantur, addicto, vt nemo ſub amiſſione vitæ impoſterum, vel vltrà, ſiue in prædicto Marchionatu noſtro Morauiæ, ſiue alijs regnis, aut prouincijs noſtris inueniatur; ſed illa prorſus, ac omnino deſerant, nec vltro accedant, contrarium agentes irremiſſibilem in caput ſuum pœnam accerſant. quod ſi aliquis, aut aliqui ab erroribus ſuis deduci ſe patiantur, illis omne auxilium præſtetur; quemadmodum id optimè præſtare ſciet C.V. cui nos Cęſarea, ac Regia affectione ſemper, ac ſingulariter addiſti manemus. Vien. 17. Sept. 1622.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS
Principi de Lichteſtein.
Illuſtris affinis,Princeps,fidelis nobis dilecte.

MEminerit adhuc Dilectio V. quid ad eam ante hac iá aliquoties ratione parochiarum in hæreditario regno noſtro Bohemiæ,quas vna cum bonis confiſcatis vendi contingeret,quid de ijs fieri vellemus iubentes perſcripſerimus. Quandoquidem ergo tantum hactenus reſciſſerimus, ab ijs à Catholicis,qui diuerſa confiſcata bona coemunt, & acquirunt,nullas iam reuerſales amplius,quibus ipſi,& futuri poſſeſſores ad Catholicos legitimè ab Archiepiſcopo, & alijs Epiſcopis ordinatos Parochos in eiuſmodi bonis conſtituendum ſeſe obligatos,deuinctoſq.fateantur,deponi,imo ſectarios,& quod amplius eſt,extorres iam ante prædicantes ſuſcipere,ac promouere.Idcirco V.Dilectio non id tantum,ne contra bonam politiam eiuſmodi aliquid impoſterum cómittatur, attendere, ſed & inquiri diligenter facere,ſi quid tale commiſſum fuerit,quamprimum, & ſine dilatione vlla emendandum curare ſatage,,vt nimirum omnes bonorum confiſcatorum emptores,& poſſeſſores ſuſceptos prædicantes quantocyus dimittant,& reuerſales pro ſe , ſuiſq. hæredibus,de ſtatuendo in poſterum in eiuſmodi ſuis Parochijs Catholicos Sacerdotes, deponant; prout tua Dilectio hac in re, quod conueniens erit facere ſciet.Cui de cætero,&c. Viennę 14.Iulij an.1623.

Vt ſecundum priora mandata S.M. in omnibus Parochijs, quæ vna cũ bonis confiſcatis vendita fuerunt. Parochos Catholicos conſtituat de cõſenſu Archiepiſcopi,eiectis prædicantibus.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS
Ad Archiepiſcopum Pragenſem.

Ad requiſitionẽ Nũtij Apoſtolici S.C. M. ſcribit Archiepiſc. Pragenſi vt etiã à pagis prædicãtes hæreticos eijciat.

NOlumus te latere, quo pacto non modo à Nuntio Apoſtolico, ſed ab alijs etiam, & diuerſis eruditi ſimus, quod è regni noſtri hæreditarij ciuitatibus proſcripti hæretici prę dicãtes, circa ciuitates in pagis, & pręcipuè in diſtrictu Pilſnenſi, & Leutomericienſi, quemadmodũ etiam in Schivvanbergenſibus bonis morentur, ad quorum conciones ij, qui nec dum Catholicis acceſſere accurrunt: per quas plebs miſera decipitur, & à ſuſceptione ſanctæ Catholicæ Religionis, nec non clementiſſima, ac ſalutari intentione noſtra retardatur. Vt igitur huic malo tempeſtiue occurratur, ac ne forte peiora fiant nouiſſima primis, clementiſſimè mandamus, vt ratione officij tui, in prædictos, ac etiam alios prædicantes diligenter inquiras, vt huic malo oportunè occurratur; quatenus tandem ſubditi noſtri ab huiuſmodi erroribus liberentur. Quem in finem nos etiam Principi de Liechtenſtein clementiſſimè ſcripſimus, & vt tibi in huiuſcemodi caſibus auxiliarem manum porrigat, ac aſſiſtat mandauimus. Hac in re implebitur clementiſſima voluntas noſtra, & nos manemus tibi gratioſè addicti Vien. 25. Sep. 1625.

FER-

Digitized by Google

FERDINANDVS SECVNDVS
Principi Liechteſtein.

POſtea quam non modo à Nuntio Apoſtolico,ſed ab alijs etiam certiores facti ſumus.quo pacto è Regijs noſtris,ac hæreditarijs regni Bohemiæ ciuitatibus proſcripti prædicã-tes propè ciuitates in pagis,ac præcipuè in Pilſnenſi,ac Leu-tomiricienſi diſtrictu,ſicut etiam in bonis Schuuam bergē-ſibus morentur,ad quorum conciones ij , qui nec dum Ca-tholici,accurrunt;& ea ratione populum ſeducant, & à Re-ligione Catholica,nec non clementiſſima noſtra intentione retardent.Ideo malo huic commodè occurrere volentes, ne forte nouiſſima primis peiora fiant, Archiepiſcopo Pragēſi ſcripſimus, vt ratione officij ſui in huiuſmodi prædicantes inquirat,ac operam det,vt huiuſmodi mala auertantur, & ſubditi noſtri à tam pernicioſis erroribus liberentur. Quia verò prædictus Archiepiſcopus abſq.brachij ſæcularis auxi-lio, difficulter id ad exitum perducere poterit, ideo C. V. ad petitionem Archiepiſcopi aſſiſtentiam, & auxi-liarem manum in caſibus occurrentibus præſtare ſciet. De reliquo manemus C.V.Cæſarea, & Regia gratia addicti Vien. 25. Sep-tembris anno 1623.

Ad inſtãtiam Nuntij Apoſtolici Princi-pi Lienchte-ſtein mandat S.C.M. vt auxiliũ præbeat Archiepiſcopo Pragenſi, vt etiam à locis prope ciuitati-bus eijciantur prædicant.

FERDINANDVS SECVNDVS
Archiepiſcopo Pragenſi.

Reuerendiſſime Princeps, fidelis dilecte.

Ad Archiepiſcopum Pragēſem rõe exactionis prædicantiũ ex Bohemia. quandoq. ad id Principi de Liechtēſtein aſſiſtere ipſi debeat.

CVm iterum iam ad nos non modo à reſidente ad Aulam noſtram Nuntio Apoſtolico, ſed aliis quoq. deferatur, quemadmodum exacti à ciuitatibus regni noſtri hæreditarii Bohemiæ hæretici prædicantes æque, ac ante circa ciuitates noſtras Pragenſes obuerſentur, ad quorum cōciones Catholici confluere, & vulgus ſeduci, ac à ſancta Religione, & noſtro ſalutari propoſito euocari dicantur. Idcirco, vt huic malo maturè occurratur, neue poſteriora deteriora fieri prioribus contingat, iam iterum hiſce dicimus, vt ex officio in delatas, alioſq. prædicantes diligenter inquiras, & operam des, vt huic incommodo tempeſtiue obuietur, & remouendum curetur, tum vt ſubditi noſtri ab eiuſmodi pernicie, & erroribus liberati vindicentur. quem ad finem ad Principem de Liecthenſtein etiam perſcribimus, id quod ex adiūctis literarum exemplis latinis percipietur facturus, quemadmodum noſtram benigniſſimam voluntatem hac in re exequaris Viennæ 27. Aprilis anno 1624.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS.
Archiepiſcopo Pragenſi.

REuerendiſſ.&c.Quod ad te nuperrimè ratione interdictorum ciuitatibus regni noſtri hæreditarij Bohemiæ prædicantium,vt in eos diligens inquiſitio fieret, & proficiſcens ab ijſdem malum, & pernicies auerteretur, quo noſtri etiam ſubditi ab omnibus pernicioſis erroribus liberari, ac ſecuri permanere poſſent,clementer ſcripſeramus, id abſquè dubio benè in memoria etiam nunc habebis.Quandoquidem ergo poſterius fide digna relatione docemur, prçter exactos, tam in proprijs regijs ciuitatibus, arcibus, pagiſq.noſtris,quam aliorum noſtrorum ſubditorum, & incolarum regni alios ſupereſſe, perquos idiotæ inſuis erroribus non conformentur modo, ſed quotidie magis etiam ſeducantur,& à Religione Catholica auocentur,à quibus toto mundo palam eſt,quemadmodum ab eiusmodi ſeductoribus hominibus deteſtabilis illa in memorato regno hæreditario Bohemiæ orta rebellio cauſam ſuam habuerit. Idcircò vt huic malo, ac peſti ad quam pro viribus auertendam teneri agnoſcimus, ex fundamentis remedium adhibeatur, neue poſteriora prioribus fiant deteriora. Idcircò iam iterũ clementiſſimè dicimus, vt ſecundum prius noſtrum mandatum,ex officio in delatos,cçteroſq.prædicantes omnes,diligenti facta inquiſitione,quocunq.loco deprehenſi illi fuerint,operam des,vt inde nulla interpoſita mora miſſi fiant, ac niſi reſipiſcere,& ad Catholicam Religionem conuertere ſe ſe voluerint,non modo inde vbi fuerint,exigantur, ſed ipſo regno omninò pellãtur, vt ad hunc modum quies,pax, & concordia in terris conſeruetur, neue vlla ratione animi maioribus perturbationibus inuoluantur, & eiuſmodi rebelliones inpoſterum vitentur,ad quem finem ad Principẽ Liechtenſtein,prout ex adiunctis literarum copiis videre habes,perſcripſimus,vt ad omnes caſus auxilio tibi ſit.Et in his omnibus perficitur clementiſſima noſtra voluntas, & propoſitum.Viennæ 18.Maii an.1624.

Archiepiſcopũ Pragenſem ratione expulſionis prædicantium.

FERDINANDVS SECVNDVS Principi Liechteſtein.

Illuſtris affinis Princeps, fidelis dilecte.

Vt Archiepiſcopo auxilio ſit in exigẽdis prædicantibus hæreticis.

QVod ad tuam Dilectionem de dato 27. Aprilis proximè ratione prædicãtium ciuitatibus hæreditarij noſtri regni Bohemiæ interdictorum, vt in ipſos diligens inquiſitio fieret, & procedens ab ijs malum, & pernicies auerteretur, & hoc modo ſubditi noſtri ab omnibus perniciosis erroribus defendi, & eximi poſſent, perſcripſeramus, id non dum ipſi abſq. dubio exciderit.

Quando ergo poſterius fide digna relatione docemur, præter exactos alios adhuc tã in proprijs regijs ciuitatibus, vicis arcibus, & pagis noſtris, quam ſubditorum, & incolarũ regni ſupereſſe, per quos idiotæ in ſuis erroribus non confirmentur, ſed in dies magis ſeducantur, & à Catholica Religione auocentur; à quibus toto mundo palam eſt, quemadmodum per eiuſmodi ſeductores ho mines deteſtabilis in prædicto noſtro hæreditario regno orta rebellio cauſam, & ortum ſuum habuerit.

Idcircò ac vt huic malo, & peſti, ad quã pro viribus auertendam teneri nos agnoſcimus, ex fundamentis remedium adhibeatur, neue poſteriora prioribus deteriora fiant, (tot) Archiepiſcopo Pragenſi ſcripſimus, vt ex officio in delatos prædicantes facta diligenti inquiſitione, quocunq. loco deprehenſi illi fuerint, nulla interpoſita mora moneantur, ac ſi reſipiſcere, & ad Catholicam Religionem conuertere ſeſe noluerint, inde, & ex toto regno pellantur; quo ſic quies. pax, & concordia in terra conſeruetur, neue vlterioribus erroribus animi implicentur, ac vt rebellio huiuſmodi impoſterũ præcaueatur. Quandoquidem autem præfato Archiepiſcopo id abſq. auxilio, & aſſiſtentia brachij ſęcularis effectum dare difficile erit; Idcirco Dilect. V. ad ipſius (Archiepiſcopi) implorationem, eidem hac in re ſuppetias ferre, & manũ auxiliarem porrigere ſatageт. Cui de cætero, &c. Viennæ 18. Maij an, 1624.

FER-

Digitized by Google

FERDINANDVS SECVNDVS.
Ad Principem Lichteſtein.

NOlumus C.T.latere quo pacto ſolliciti ſimus,& modos omnes,ac media inquiramus,quibus miſeros ſubditos noſtros,qui in omnia errorum;ac hæreſum genera inducti ſunt, è quibus nihil præterquam deplorandæ calamitates oriuntur,rurſum ad viam rectam,ac veram Catholicam Fidem reducere poſſimus. Quia vero ad promouendum hoc adeo ſalutare opus inter cætera,hoc quoq.non vltimum eſſe iudicamus,vt inpoſterum,nemo non Catholicus,in vlla hereditarij regni noſtri ciuitate, in ciuem aſſumi poſſit; ideo clementiſſima,ac ſeria noſtra voluntas eſt,vt C.T.iuxta perſpectam nobis diſcretionem,certam,ac infallibilem nomine noſtro mandet,vt inpoſterum in ciuitatibus præfatis ij ſolum,qui veræ, ac Sanctæ Religioni Catholicæ addicti ſunt,in ciuium numerum admittantur; alij vero reijciantur. Hac in re implebitur clementiſſima voluntas noſtra; Cæterum manemus C. T. Cæſarea, ac Regia gratia ſemper,ac ſingulariter addicti. Viennæ 24. Martij 1624.

Statuit S.C. M. vt in omnibus ciuitatibus hæreditarijs ſui regni Bohemiæ nullus in ciuē, non ſit Catholicus recipiatur.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS
Principi de Lichteſtein.
Illuſtris affinis, Princeps, fidelis dilecte.

Vt Princeps Liechtenſteinius ad exigendos prædicantes præbeat auxilium.

HVmiliter recordabitur V. Dilectio quemadmodum iam pridem nos determinauerimus, eidem etiam non ſemel perſcripſerimus mandantes, vt omnes, & ſingulos prædicantes vbicunq. locorum deprehenſos amouere, & penitus è toto regno hæreditario Bohemiæ pellere, & nullum aliud, præterquam Catholicæ ſolius ſalutiferæ Religionis exercitium permittere ſatageret. Quando ergo per adiunctas literas ab Archiepiſcopo Pragenſi humiliter docemur, quoſdam è ſubditis noſtris eſſe qui prædicantes ſuos clamoribus ſuis inſulſis, alijſq. inconuenientibus attentatis, apud vulgus alia ſuper alia mala, quantum in ipſis eſt cauſantes, hactenus detinere apud ſeſe audeant, quinimò cum certi deputati Commiſſarij templa, in quibus prædicantes medio hoc tempore refugium ſuum habuiſſent, & virus ſuũ peſtilens in populum ſparſiſſent, ex dato ſibi mandato, clauſa obſignaſſent, eiuſmodi templa propria auctoritate iterũ reſerarint, & prædicantibus ad continuandam proteruiam, & pœnis omnibus digniſſimam temeritatem, tradiderint, eiuſmodi auſus ſuos, quod amplius eſt, in contemptum, & exauctorationem noſtram omnis generis vanis, & ad ſpectũ confictis cauſationibus protegere minime verentur. Idcircò, & quia nobis huiuſmodi inſolentias, & nequitias nullatenus tolerare integrum eſt, ſed prædictum noſtrum decretum firmiter, & conſtanter adimpletum, firmatumq. volumus, denuò iam ſerio, & finaliter mandamus Dilectioni tuę, vt in omnimodam exactionem ſepè memoratorum prædicantiũ iam finaliter, & vltimò intendat, vt ſine reſpectu cuiuſcunq. perſonæ procedens, ad omnes occurrentes caſus requirenti hoc Archiepiſcopo Pragenſi tamquam loci Ordinario, hoc in tam pio, & ad ſalutẽ totius Chriſtiani Orbis negotio omnem aſſiſtentiam neceſſariam, & præſidium præſtet, prout ſuo in rem Chriſtianã zelo conuenienter, bonaq. agere ſciet, & exequebitur hac in re clementiſſima ſeria item, & finalis noſtra voluntas, & intentio. Viennæ 26. Nouembris anno 1624.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS

Cardinali Dietrichſtein.

EX literis V. Dilectionis de dato 12. currentis menſis ad nos præſcriptis, & adiunctis copijs intelleximus, qua ratione accepto mandato clementiſſimo noſtro ad reliquos in hæreditario Marchionatu noſtro Morauiæ prædicantes remouendos, & exigendos certos commiſſarios deputarit, addita neceſſaria inſtructione ad inſinuandas ſuperioribus, vt Principum Baronum, & nobilium ſtatibus noſtras ad hunc finem paratas patentes. Quando ergo hæc res in primis ad gloriam, & honorem Omnipotentis Dei, tum ad firmam, ſtabilemquè pacem, tranquillitatem, & ſalutem memorati Marchionatus noſtri Morauiæ, & fidelium ſubditorum noſtrorum pertinet, nos quoquè publicatæ, iam ſemel generali determinationi noſtræ à nemine prorſus, quiſquis ille ſit, qui in prædicto Marchionatu noſtro Morauiæ fuerit obſtaculum fieri, remoram obijci, ſed firmiter, & conſtanter ſeruari volumus: Idcirco iam iterum Dil. V. huius rei admonendam, eiquè benigniſſimè, & ſerio mandandum duximus, vt quod ad amotionem, & expulſionem prædicantium attinet, id negotij, quo modo cœptum, ſiue perſonæ cuiuſcunquè reſpectu per vrgere, & re ipſa omninò abſoluere ſatagat & ſi forte (quod minime ſperamus) aliquis eſt, qui contra ſe temerè opponere præſumeret, & auderet; eum, eosue inobedientiæ, patriæquè reos, & pro acceptis à nobis hactenus beneficijs, & gratijs ingratos peragat. in prædicantes vero declaratis in patentibus noſtris pœnis animaduertat. Et quo facilius id a V. Dilectione affectum reddatur, mandatum, quod his incluſum eſt ad Principem Maximilianum Liechteſteinium expediendum curauimus, benignè iubendo, vt ipſe cum V. Dilectione ex compoſito agat, & vbi opus fuerit, & res

Ratione exactionis prædicantium hæreticorũ ex Marchionatu Morauiæ.

poſtu

poſtulauerit, copijs ſuis militaribus auxilio, ex præſidio ſit, quod mandatum V.Dilect.ad ipſum perferendum curabit, & quod in cœteris expedientiſſimum videbitur, id aget, & ſic exequuti; erit in his benigniſſimam & finalem noſtram voluntatem, & intentionem De
cœtero in eam Cæſaream, Regiamquè
affectionem noſtram eandem
gerimus, Viennæ 27.
Decembr. anno
1624.

∴

PER

Digitized by Google

FERDINANDVS SECVNDVS.

Ad Princeps Carolum Lichteſtein.

Illuſtris Affinis Principem, fidelis dilecte.

NOuerit abſq. dubio Dilectio tua, quemadmodum iam ante expreſſo tacto decreto omnes, & ſingulos prædicãtes hæreticos, qui in Marchionatu noſtro hæreditario Morauiæ commorati ſunt, amouendos, & penitus inde exigendos iuſſerimus, & ob id, vt hoc exequeretur, Dilectioni ſuæ Cardinali Dietrichſteinio mandatum dedimus.

Ad Principẽ Carolum, et in ſimili ad Maximilianũ Liechtenſternium quod ſuppetijs ferendis Cardinali in expulſione prædicãtium.

Quando igitur nunc intelligimus eſſe nonnullos ſubditorum noſtrorum in præmemorato noſtro Marchionatu Morauiæ, qui contra decretum noſtrum, qui ſub prætextu omnis generis vanarum, nulliuſq. momenti cauſarum, & effugiorum prædicantes, quibus hactenus vſi ſunt, vlterius retinere præſumant, noſq. neceſſarium in primis ducimus, vt hi temerarij pœna condigna reprimantur. Idcircò hiſce Dil. tuæ benignè mandamus, vt in hoc negotio Dilectioni Cardinali Dietrichſteinio ex compoſito obſecundet, & in caſus omnes petenti ipſi cum copijs ſuis militaribus ſuppetias ferat, modo quem T. Dil. conuenientiſſimum, & ad explendam voluntatem, & intentionem noſtram optimum iudicabit. Cui de cœtero, &c. Vien. 27. Decembris 1624.

FERDINANDVS SECVNDVS

Illuſtriſſimi Illuſtres,Generoſi, ac Nobiles,
Dilecti fideles.

S.C.M. mādat præſidentibus in Bohemia,ne vllum, niſi ſit Catholicā nubere concedant.

EX litteris fidelisſimis veſtris,vigeſimo tertio huius ferè finiti menſis ad nos datis fuſius, & clementiſſimè percepimus,quid nimirum,ob Martinum Schmertoſen,& alios Catholicæ Religioni nō adſcriptos,in noſtris regni ciuitatibus,partim pupillos,partim viduas, nubere volētes,veſtramq. noſtro nomine annuntiationem ambigentes, vobis faciendum ſit ſollicitatis.

Quamobrem, cum nobis nihil magis pius, quam ſolius Catholicæ Religionis incrementum curæ ſit,vobis clementisſimè ſemel pro ſemper præcipimus,vt nulli (quiſquis ſit) Catholicæ Religioni non adſcripto,& ſi illud per certas Religioſas perſonas fide dignas probare, aut monſtrare non posſit, vllum noſtro nomine conſenſum ad tales in ciuitatibus nuptias detis, multo minus promoueatis. Ita iubet, ac mandat noſtra clementisſima voluntas. Datæ Viennæ 30. Iulij anno 1624.

FER

FERDINANDVS SECVNDVS

DIlecti fideles,&c. Ex incluſis litteris latius percipietis, quid Martinus Schmertoſen ciuis antiquæ vrbis Pragenſis humillimè ſupplicando, ad nos venire fecerit, ſe nimirum ante duos annos,cærtæ cuidam pupillæ de Leitmeriz,matrimonij votum dediſſe, vehementiſſimè flagitans, ne ad hoc (tanquam pupillorum ſupremus tutor) noſtrum Cæſareum, & Regium conſenſum denegaremus, vt nuptias ordinario modo finire, & in opus dirigere valeret.

S.C.M. repetit ſuā determinationem contra Præſidētes in Bohemia, videlicet ne vlli abſq. ante acta Confeſſione, et Communione nubere concedant, multi minus promoueant.

Enimuerò abſquè vllo dubio vobis notum eſt, cuius determinationis ante hac fuerimus, & in ſpecie particulariter ob iſtum Martinum Schmertoſen, & alios, ſub dato vigeſimi noni Iulij Anni currentis milleſimi Sexcenteſimi vigeſimi quinti vobis clementiſſimè ſcripſerimus, ſed nunc fuſius ad noſtras aures venit, prædictum Martinum Schmertoſen in ſua hæreſi vſquè nunc pertinaciter hærere.

Qua propter, nos etiam ſuarum nuptiarum cauſa in noſtra priori determinatione omninò hæremus, & volumus, vt nec huic Martino Schmertoſen, nec vlli alij, cuiuſcunquè conditionis, vnicum matrimonium, copulatio, vel nuptiæ concedantur, vel admittantur, niſi maniſeſtè,& certiſſimò conſtet, illos Catholico legitimè ordinato Sacerdoti eſſe confeſſos, & Sacram Euchariſtiam ſuſcepiſſe, & omninò ad Catholicam, & Apoſtolicam Eccleſiam redijſſe,nouumquè vitæ genus re ipſa ſequutum eſſe.

Pro ſecundo. Erudimur à Fide digniſſimis, aliquos hoc in tempore, contra expreſſam noſtram determinationem, nominatim quemdam Norimbergenſem, in noſtra antiqua Pragenſi ciuitate, matrimonium contraxiſſe, publicaſquè nuptias,abſquè anteacta debita Cōfeſſione, & Communione inſtituiſſe.

Quæ cum omninò à nobis aliena ſint, clementiſſimè mandamus, vt vos de perſona huius Norimbergenſis, & aliorum, quam diligentiſſimè inquiratis, vbi, quomodo, apud quem, cum quibus iſtæ nuptiæ actę fuerint, benè indagetis; quæ omnia benè inquiſita ad noſtram Bohe miæ Cancellariam mittatis, ſiquidem benefacere, noſtramquè clementiſſimam voluntatem adimplere volueritis. Datum Viennæ octauo Ianuarij anno 1626.

∴

FER-

Digitized by Google

FERDINANDVS SECVNDVS
Cardinali Dietrichſtein.

REuerẽdisſime,&c.Cum omni reuerentia ſumus certiores, aliquos in noſtro Marchionatu Morauienſi pupillos vexari, quorum tutores hæreticos exiſtere, ac propterea in varijs erroribus extra Religionem educari, alios, vt dicti pupilli vna cum bonis oppignorari, more antiquo poſſent ſupplicare; Nos quidem, quo ad oppignorationem bonorum, id fieri pro tempore, reſeruato tamen clementiſſimo noſtro iudicio, admittimus, ſed quia ex ſingulari amore,& paterno ſtudio, quo omnibus noſtris pupillis ſumus affecti. illorum animarum ſalutem, in ſummo periculo poſitas non libenter videremus; ob id, vt dicti pupilli in ſancta Religione melius inſtrui, & ad veram Catholicam Fidem reduci queant, ordinamus clementiſſimè, vt R. S.R. ſimiles pupillos de ſuis tutoribus expoſcat, aut accipi faciat,& in Catholica Religione educari operam dabit, etiam nec impoſterum, nec hos, nec alios Catholicę Religioni non addictos pupillos oppignorari nulla ex parte ſtatuat, & concedat, vti R.S.R. prudentisſimè ordinare, & in opus dirigere compertum habebit. Dat. Viennæ 28. Februarij anno 1626.

Illuſtriſſ. Card. vt pupillos de ſuis tutoribus accipiat, et impoſterum nullus oppignorari concedat.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS.
Cardinali ab Harach.
Reuerendiſſime Princeps Amice Dilecte.

QVid nobis noſtri Præſidentes Pragæ ad noſtras quinto Ianuarij elapſo tranſmiſſas clementiſſimas litteras, propter admiſſas hæreticorum copulationes, cũ omni reuerentia reſcripſerint, R.S.R. ex incluſa copia percipere habet.

S.C.M. cõmunicat Reuerendiſſ. Cardin. et Archiep. Pragenſi reſpõſionẽ propter patratas prohibitas copulationes, cũ mandato ne fiat impoſterũ, et pro opinione, quomodo delinquentes ſint puniendi

Quando quidem in noſta antiqua, & ſuſcepta determinatione hereamus, R.S.R. eo melius hoc opus, & clementiſſimam noſtram ordinationem, iubente inſuper noſtro mãdato, ac feruentius curæ habere poterit, & nos de vno, & de altero, vti cum nominatis copulationibus progreſſum fuit, obedientiſſimè certiores faciet, impoſterum verò, nulli, cuiuſcunque conditionis. ante factam prius Confeſſionem, & Communionem, ſuſceptionemq. Catholicæ, & Apoſtolicæ Religionis, vlli matrimonij ſponſionem concedere.

Quoad illos verò, qui ſe, hic vel illic copulari permiſerunt, eaq. de cauſa ad carceres ducti, tandem præſtita debita cautione à Præſidentibus ſunt remiſſi, de his R.S.R. cum Præſidente noſtro certo in dicto die conferre poterit; & nobis quomodo iſtæ nobis ſpecificatæ perſonæ, & alij ſimilia perpetraturi ſint puniendi, prudentiſſimam veſtram opinionem, ad noſtram capeſsendam vltimam determinationem, in Regiam Bohemiæ Cancellariam tranſmittere feſtinetis. Cui inſtare, noſtramq. clementisſimam voluntatem adimplere ſatageteis. Datæ Viennæ octauo Aprilis an. 1625.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS Cardinali Ab Harrach.

Reuerendiſſ. Cardinali de Harrach propter reformationem in Bohemia.

DIlecte fidelis,&c.R.T.R.abſq.vllo dubio optimè declaratum habebit,Nos ante hac, ad maiorem Dei gloriam,ad maius ſanctæ Eccleſiæ, & Apoſtolicæ Religionis incrementum demum ad ſecuriorem noſtrorum ſubditorum,miſerrimè ſeductarum animarum ſalutem in noſtro hæreditario Bohemiæ regno ſalutiferam Reformationem inſtituiſſe,ac præ manibus accepiſſe. Et quamuis de noſtris,& conſtitutis Præſidentibus Pragæ longè ante acceperimus prædictum Reformationis opus,auxilio,& adiuuãte Diuina clementia,& noſtrorum ſublegatorum Commiſſariorum fideliſſimo labore, & diligentia notabilem progreſſum habere,& adeo quidem, vt extra Pragenſes, & alios paucos,omnes ferè reſiduæ ciuitates ad ſanctam Catholicã, & Apoſtolicam Fidem ſint conuerſæ. percipimus tamen aliquos ex nobilibus,& Principibus regni,mala accepta in-informatione(quam informationem per litteras replicauimus)perindè ac ſi hoc reformationnis opus non tam magnum in ſeipſo foret,vt iſte actenus obſeruatus in imponẽdis militibus modus,ac ius emigrandi tam ſtrictè obſeruaretur,triſtes fuiſſe.nos verò ea de cauſa inceptum Reformationis opus,ac Deo acceptiſſimum negotium ſuſpendere, ac omittere non poſſumus.

Quare R.T.R.tanquam loci Ordinario comitante Principe Carolo de Liecthenſtein ſæpe dictam Reformationem committere,ac inſtructionem antehac in noſtris tam ſuperioris,quam inferioris Auſtriæ Reformationis Commiſſarios expeditam tranſmittere,atq.mandare nobis viſum fuit, vt dictam inſtructionem,cum nominato Principe Carolo de Liechtenſtein,benè,& profundè conſideret,quo facto cũ tali Reformatione in quantum ſtatus loci permittit, procedat ante omnia verò incredulis inhabitatoribus (ante acta inſinuatione)ad conuerſionem duos menſes denominet, in quibus religioſos & benè diſpoſitas perſonas,ad illorum particularem informationem mittat. ac ſic probet,an blandis

tracta-

Digitized by Google

tractatibus,ad veram Sanctam Catholicam . & Apoſtolicā Religionem reduci queāt,ſin minus elapſo termino ex prouincia diſcendendum annunciet,iſta tamen conditione , vt vnuſquiſq.non ſolum ſua debita particularia, & communia ciuitatis ſoluat,ſed etiam cauſa rebellionis debitam pœnam noſtro Regio Fiſco præſtet.

Cæterum ne ſubditi in ciuitatibus impoſterum militum inſolentia aggrauentur,ordinauimus ex noſtra bellica Cancellaria Capitanio Breiner,vt inter ſuòs milites, quibus poſcente neceſſitate,in iſto opere vti poſſumus, bonum regimen illoſq.eò diſponat,vt extra illud,quod ad illorum ſuſtẽtationem ordinatur,ſubditos minimè moleſtent, Quod R. T.R.ad meliorem notitiam reticere noluimus.eaq.confidentia ſumus R.T.R.in iſta Reformatione , cognita laudabili R.T.R.diligentia, & feruore.omnem conatum adhibiturā, & ita curæ ſumpturam,vt noſtram ad maiorem Dei gloriā directa intentio effectum ſuum habere valeat, in perficiendo iſto opere ea moderatione vtatur,ne ciuitates regni , aut quiſquam alius cõqueri cauſam habeat,vti bene rebus proſpicere,& quod in hoc minuendum , vel melius ordinandū videbitur,referre non ignorabit.cui de reliquo cum Cæſarea,& Regia gratia manemus ſemper bene affecti.datæ Viénæ vigeſimo nono April. an. 1626.

Ab Archiep. Pragenſi S.C. M. expoſtulat, quid faciendũ de hæreticis illis, qui inſecuti ſunt Mãsfeldiũ, tã de Bohemia, quam de Auſtria ſuperiori.

QValiter R.S.R. quinto huius propter inſtantẽ Reformationem in noſtro Bohemiæ regno ad nos ſcripſerit, præcipuè, quòd ob Mansfeldij tentatam deprędationẽ Sileſiæ, in qua hæretici, tàm in Bohemia, quam ruſtici in ſuperiori Auſtria acriter ſunt animati, tam citò progredi nõ potuerit, & qualem patentem, per quam Princeps Carolus de Liechteſtein illis fugitiuis perſonis ad ſua bona reuerti tres menſes denuncians, promulgauerit; demũ propter reſtitutionem translatorum, de ciuitatibus noſtri hæreditarij Bohemiæ regni, bonorum, ob rebellionis delictum in memoriã reduxerit. illud omne fusè, lateq. nobis relatũ fuit. Quare R.S.R. clementiſſimè reſpondemus, dictam Reformationem nos multo libenter ad optatum, & bonum finem perductã velle, quia verò nobis R.S.R. indicat, illum hactenus obſeruatum modum, communi plebi aliquid odiosum, & omninò acrem videri, eapropter de blandioribus, & lenioribus remedijs cum Reuerendiſſ. Card. & Principe de Dietrichſtein, conferre ſtatuiſſe, cum quibus demum procedi poſſe, nos igitur expectamus veſtram concluſſionem. qđ verò attinet ad publicatam de Principe Carolo de Liechtenſtain patentam propter fugitiuas de Praga perſonas, illud cũ noſtro præſcitu, & mandato factum eſt non abſq. grauibus inſtantibus cauſis, quare etiam ſic permittatur.

Ad reſtitutionem bonorũ, nullam quidem certam determinationem propoſuimus, ſed nobis ad aliam occaſionem reſeruamus; interceſſionem tamen R.S.R. pro ciuitatibus inſertam nos in Cæſarea, & Regia tenebimus memoria.

Quod R.S.R. reſcribere, & ad meliorem notitiam declarare ſtatuimus, cui cum omni Cæſarea, & Regia gratia manemus benè affecti. Viennæ vigeſimo ſexto Septembris an. 1626.

FER-

Digitized by Google

FERDINANDVS SECVNDVS.

Dilecti fideles,&c.R.S.R.& vobis ſatis clarũ eſt, quod in hæreditario noſtro Bohemię regno ad maiorem Dei Gloriam,& ad ſolius Sanctæ Catholicæ,& Apoſtolicæ Religionis incrementum, diuerſa clementiſſima mã data,rectoſq.ordines tam R.S.R.quam noſtris ibidem Præſidentibus tranſmiſerimus.

S.C.M. determinat contra pertinaces hæreſes Bohemiæ pro alia reformatione cõmiſſiones mittere,

Et ſi certiſſimo ſperauimus talem Reformationem progreſſum habituram, noſtroſq. ſubditos ſe inſtruere de ſuis erroribus(quibus obcęcati hactenus inhæſerunt) ad ſolam veram Catholicam,& Apoſtolicam Religionem (in qua ipſorum parentes, ac maiores multos centenos annos fęlices, & benè vixerunt,etiam haud dubiè cum illa fęliciter de hoc mundo migrarunt)reuertere ſe permiſſuros,ſuamq.ſalutem non adeò negligenti modo,ſed altius conſideraturos.

Audimus tamen, noſtram ex clementiſſimo , & paterno affectu progreſſam, & boni æſtimatam opinionem, apud multos obſtinaces , & pertinaces,nullum fructum habuiſſe, ſed illos nihilominus in ſua hæreſi obſtinaciter hæſiſſe.

Qua propter ad omnem vſq.ſuperfluitatem,ex ſola ſingulari amore,& cura,qua omnibus ſumus affecti,aliam reformationem cõmiſſionem inſtituere, illamq.R.S.R. & vobis in Cæſarea, ac Regia Maieſtate committere conſentaneum viſum eſt,ad quem finem,certam inſtructionem , qualiter quomodo nimirum in talibus Reformationis cõmiſſionibus procedendum ſit,exarandam R.S.R.& vobis illam quã citiſſimè transmittendam curauimus , clementiſſimè mandantes,vt R.S.R.& vos illam benè reuideatis,talemq. cõmiſſionem,quam proximè in opus dirigere, cum illa, ſecundũ cognitam veſtram diligentiam, & prudentiam procedatis. Qua in re laborantes,noſtramq.voluntatem adimplere non ambigetis.De cœtero R.S.R.& vobis cum omni Cæſarea, & Regia gratia manemus inclinati.datæ Vennæ quinto Febr. anno 1627.

Digitized by Google

FERDINANDVS SECVNDVS

INſtructio, & mandatum in Reuerendisſimum, & Illuſtres, nobiles noſtros dilectos fideles, Dominum Erneſtũ Adalbertum, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Sacerdotem Cardinalem de Harrach Archiepiſcopum Pragenſem, noſtrum Conſiliarium dilectum amicum, & Principem, &c. Iraslaũ Borizam, Comitem de Martiniz in Schmetchna, & Hagenſtorff noſtrum à ſecretis Conſiliarium, & ſupremum prouinciæ Camerarium, noſtri hæreditarij Bohemiæ regni Fridericum de Talmbergk in Marchin, Domaſchin, Nambshels ſupremum prouincialem Iudicem noſtri hæreditarij Bohemiæ regni, & Præſidentem ſuper apppellatines Pragenſes, noſtrum Camerarium, & Chriſtophorum Vratislaum de Vvitrovviz in Bozezin, noſtros Conſiliarios, & Prouincialem ſupremum Scribam noſtri hæreditarij Bohemiæ regni, &c.

Quæ, & qualia ipſi noſtri, in noſtro hæreditario Bohemiæ regno, ad reformationis negotium ordinati Commiſſarij, omni cum ſinceritate, maximo cum ſtudio, ad quæ clementisſime volumus adhortatos, exequi debeant.

Cum nos hactenus, etiam poſt ingreſſum Cæſareum regimen in nihil aliud curam noſtram potius intenderimus, quam ante omnia Dei honorem promouere, atquè lapſam in noſtris regnis, & hæreditarijs prouincijs ſanctam ſolam ſaluificam Catholicam Religionem erigere, noſtros obſequentes ſubditos, ab increpeſcentibus, & nimium inualeſcẽtibus pernicioſis Fidei erroribus auertere, & ad veram viam ſalutis reducere, prout in hunc finem diuerſa clementisſima mandata, & ordinationes publicari fecimus, nihilominns tamen (vt accepimus) apud pleroſq. nulla appareat ferè obſequentia.

Idcirco nos pro Cęſareo, Regioq. noſtro officio, atq. ſingulari paterna cura, & amore, quo omnibus noſtris obſequẽtibus, & fidelibus ſubditis conſtanter fauemus, demum, ad firmam manutentionem noſtrorum ante hac promulgatorum, tam Cæſareorum, quam Regiorum mandatorum, &

ordi-

ordinationum, grauisſimè attentatam Religionem Catholicam, pio noſtro extremo poſſe annuente Diuina Omnipotentia adiuuare, & ad hunc finem in noſtro hæreditario Bohemiæ regno pręclaram commisſionem inſtituere, conſultum duximus, prout præfatos noſtros commiſſarios ad eam deputauimus, vt virtute noſtræ commisſionis, illiſquè traditæ poteſtatis, ſuæ vero Cardinalis, & Archiepiſcopi dilectionis, in rebus Eccleſiaſtica concernentibus ratione Epiſcopalis officij, ſicut omnes pro ſua quiſq. authoritate hoc commisſionis negotium aggrediantur.

Poſtquam verò in primis necesſitas planè depoſcat, vt alia magis ſeuera media erga ſeductos ſubditos adhibeantur, propoſitæ reformationi, neceſſaria inſtructio, & informatio præcedăt. Prædicta Cardinalis, & Archiepiſcopi Dilectio ante omnia curabit, vt ex Religione cuiuſcunquè ordinis, meliora ſubiecta, quæ in Bohemiæ regno reperienda, atquè huic negotio melius adhibenda videbuntur, particulariter vero illos, qui hactenus in pręfato noſtro hęreditario Bohemię regno in conuertendis Lutheranis ſedulam nauarunt operam, etiam concionando, docendò exercitati, & in cōtrouerſijs ſunt periti accipiantur, & hinc inde in prouincijs, quantum neceſſe erit (quod in conſilio, & rationi ſuæ dilectionis reliquimus) pro inſtructoribus cōſtituăt, ijſdéq. certam inſtructionem, quomodo nimirum cum inſtruendis ſectarijs inhabitatoribus noſtri hæreditarij Bohemiæ regni procedere debeant, tradant, vt tandem in commiſſione pro vniuſcniuſq. loci conſtitutione adhiberi queant.

S.C.M. mădat, vt eligătur doctisſimi viri, et in prouincijs mittantur pro reformatione.

Ordinatis talibus inſtructoribus noſtri ordinati, & deputati Commiſſarij nō negligent, cum aliquo idoneo Secretario conuenire, vniuſcuiuſquè prouinciæ, & ciuitatis, vel oppidi, vel proximè adiacentis pagi ſuperiores vna cum ſuis ſubditis, ſicut & Parochis, & Eccleſiaſticis (non omnes tamē vno die, ſed ſecundum diſtributionem in ipſornm conſilio poſitam) vnum per alterum ad ſe citare, litteras commiſſionis, atquè noſtrum ſerium, & finale mandatum, & quod Religionis reformationem certo promotam, & in omnes delatam velimus, ſicut etiam ciuitatum Magiſtratibus, vbi ſe noſtri

Pro reformatione idoneum Secretarium eligant.

noſtri Commiſſarij per ſortem reperient, declarare, & patefacere, ipſiſq. per diuerſa efficacia motiua ante oculos ponere, quam magnam nimirum vtilitatem prouēturam, ſi noſtro obediuerint mandato, & e contra, quæ pœna ipſorum tergo incumbat, ſi neglexerint, ſicut etiam, quam magno amore, & paterna cura noſtris ſimus affecti ſubditis, & tandem quo zelo inſtituendam curauerimus iſtam reformationem omnibus, & ſingulis profundè inducere animo, quæ tandem in iſta Reformatione impedimenta oriri, vel occurrere poſſint, vniuſcuiuſq. loci ſuperiores audiant, vel à Parochis ſciſcitentur.

Et ſi forſan præfati noſtri Commiſſarij notarent, vnum, vel plures ad Sanctæ Catholicæ, & ſolum ſaluificæ Religionis conuerſionem tardum, aut omninò obſtinatum ſe exhibere, talem, vel tales adhortando ſerio admoneant, terminumquè ad conuerſionem, aut ad regni emigrationem (noſtri tamen commiſſarij hac in parte ſua vtantur prudentia, & ſecundum rei conſtitutionem in vno, & altero loco huiuſmodi terminos conſtituant præfigant.

Tardos, et duros ad conuerſionem admonendos eſſe.

Porro noſtris Commiſſarijs virtute huius hoc quoquè mandatum volumus, vt impedimentis, quæ huic commiſſionis negotio aſſiſtere poſſent, loci ſuperioris intimatis, inſinuatis, pro poſſe occurrāt, ac iuſtè percunctetur ab eis, quales in vnoquoquè loco Parochiæ, & quales redditus Parochi habeant, (quorum omnium conſignationem in ſcriptis petant) vt præcipui inſtructores in eiſdem locis vbi conuenerint, qua die concionari permittent, quibus deinde diſcedētibus, vnus, vel duo inſtructores relinquantur, Parochiſquè inſinuetur, vt vna cum inſtructoribus, (quatenus ſi forte Parochus in vno loco foret idoneus, vno ſolo inſtructore prouideri poterit) ſedulam ſuam operam non omittant. Prout noſtri Commiſſarij ſuperioribus vniuſcuiuſquè loci ſeuerè mandabunt, cum iſta duntaxat Reformatio noſtro nomine, noſtroquè clementiſſimo velle ſit inſtituta, diligentiſſime proſpiciant inſtructores, omni ex parte auxilientur, ſubditos ad debitam obſequentiam ſtrictè vrgeant, annexa comminatione, quod ſi obedire recuſarint, ſeueriora media fore adhibenda.

In vnaquaque Parochia duo inſtructores relinquantur quod ſi Parochus fuerit idoneus, ſufficit vnus.

Quo-

Digitized by Google

Quomodo tādem noſtri Commiſſarij meliori modo ad conſequendum propoſitum commiſſionis negotium, aggredi poterint, ipſorum ſolito conſilio pro rei circumſtantia committendum penitus duximus. Totius autem operis principium in noſtra Pragenſi ciuitate erit incohandum, & noſtri Cōmiſſarij in hunc modum ſua in vnoquoquè loco executa Cōmiſſione, in alium proficiſcantur, vbi ſimili modo, donec totius Bohemiæ ſitum peragrarint, procedere ſatagebunt.

Reformatio in cipienda à ciuitate Praga, et proſequēda per totum regnum.

Vt demum totius Reformationis negotium magis promoueri, & ad optatum finem traduci queat, noſtris Cōmiſſarijs poteſtate huius plenipotentiam conceſſam volumus, vt diſceſſuri vnum, vel duo, vel quantum loci ſitus poſtulauerit, idoneę Catholicę perſonæ, quorum vita integra ſubdelegent, ac derelinquant, ipſi vero inſtructores ante omnia eo edoceantur, vt noſtris Commiſſarijs ſingulis menſibus ſinceram relationem, de vniuſcuiuſquè loci Reformationis ſucceſſu tranſmittant, vt Cōmiſſarij talem poſtmodum relationem, aliaſquè ſuas expeditiones, de menſe in menſem abſquè mora, adiuncta ipſorum opinione, ad noſtram Regiam Bohemiæ Cancellariam tranſcribere, noſtramquè ad facilitandas difficultates ordinationem prętolari habebunt.

Singulis menſibus relationes eſſe faciendas reformatione per inſtructores commiſſarÿs, per quos transmittatur ad Regiā Cancellariam Bohemiæ.

Vbi etiam inſtructores aduerterint, quod ſi in vno aliquo loco aliquid occurreret informationi obnoxium, id noſtris Cōmiſſarijs, particulariter, ſi prolongationes terminorum, vel niſi ſpes vlla foret, intiment. Quo facto ſi Cardinalis, alijquè adiuncti Commiſſarij conſultum opinarentur, huiuſmodi prolongationem, iſta tamen conditione concedant. vt elapſo temporis conceſſi termino, niſi ad conuerſionem ſe diſpoluerint, tales contumaces, & repugnantes, ad ſiſtendum petantur, nec iſtos in ſuo errore morientes ſepelire, vel viuentes Canonum pœnis afficere ſtatuatur.

Conditionate terminum poſſe prolongari.

Quod ſpectat ad inſtructorum numerum, quando nimirum, & quanti iſti operi ſint adhibendi, aut qui hinc inde diſponendi, hoc Cardinali, & Archiepiſcopo eiuſdemq. iudicio totum committitur.

Numerus inſtructorum cōmittitur Card. Archiepiſcop.

Porro

Porro ſi noſtri Commiſſarij aduerterent, quod huic Reformationis negotio in aliquo loco vis inferretur, ad illorũ intimationem noſtro Generali confeſtim mandabitur illis de hinc inde militibus, in noſtro hæreditario Bohemiæ regno iacentibus, quantum neceſſe habuerint, adiuuare. noſtri tamen Commiſſarij benè aduertant, ne cauſa auxilij nouus tumultus fiat.

Contra reformationis reſiſtentes milites mittantur.

Quia verò inter alia erudimur, quod in noſtro hæreditario Bohemiæ regno partim adhuc Dominos, & nobilium ſtatus facta nuper à ſectariorum prædicantium expulſione, nihilominus ſimiles, alioſq. huiuſmodi ſeductores ſub prætextu alicuius officij, ſuſtentare; nos tales controuerſias, ratione quarum vulgus de vno errore in alium ductum, ſepius ad nouas rebelliones, alioſq tumultus allicitur, incitaturquè, in noſtro hęreditario Bohemiæ regno exercitari nullo modo cogitamus. quare Commiſſarij noſtri diligentiſſimè inquirent, prælertim in eiſdem locis, vbi vſquè modo morari ſuſpicatur, cuius rei certam habuerint cognitionem, vnum, vel alterum nobilem eiuſmodi farinæ homines, ludimagiſtros, alere, tales, vel talem primo ſub ammiſſione ipſorum Eccleſiarum, pro ſecundo ſub certa pœna, & priuatione alicuius partis, vel omnium ipſorum bouorum. quod vero ſi adhuc nihil efficeret, taleſq. antedictos homines dimittere recuſarent, & vltra depręhenderentur, nobis inſinuetur, ad conſtitutam poſitæ pœnæ executionem ordinandam.

Quid agendũ contra nobiles alentes prædicantes.

Quod deinde ad ciues vniuſquè ciuitatis attinet, ſequenti modo hoc in Reformatione obſeruatum, & proceſſum volumus, vt antegreſſa ſufficienti inſtructione, & Reformatione aliquis ſe publicè contumacem oſtenderet, & ita quidem vt cęteri ſcandalizentur; talis e veſtigio prouincia emigrare iubeatur. attamen ſi alij licet Religionem non ſuſceperint, abſquè ſcandalo continerent, ſuoſquè liberos vel conſanguineos in Catholica Religione informare permitterent, ſimiles diutius ſuſtineri poterint, & longior terminus concedi.

Publicos hæreſes illico eijciẽdos.

Vt etiam omnes noſtri obſequentes ſubditi noſtrum paternum amorem, & curam, & quod clementiſſimè illis velimus

limus

Digitized by Google

limus videre, & cognoſcere poſſint erga ſępe nuncupatos noſtros Reformationis Commiſſarios in Cæſarea, & Regia gratia nos declaramus, quod ſi vnus, vel alter ſe ad Catholicam conuerterit Religionem, & à Cardinali Archiepiſcopo hac ipſa de conuerſione certiores facti erimus, omnium ratione rebellionum delictorum totaliter veniam dabimus, vnicuiq. ciuitati ſua propria bona eſſe reſtituenda, non minus proceſſus contra priuatos ciues, qui ſe ad Catholicam Fidem applicuerunt, prorſus tollendi, quod noſtri Commiſſarij in adminiſtranda commiſſione vnicuiq. loco, & ciuitati intimare, & notificare ſcient. *Hæreticis, qui ad Fidem conuertentur, et ſi ſint rebelles indulgendum ſimiliter ciuitatibus.*

Deinceps quo ad Catholicorum Dominorum, & nobilium ſubditos concernit, ſiue ſint in ciuitatibus, aut pagis, tales, ſi poſt antegreſſam informationem adhuc pertinaces ſe exhiberent, per decentia media coacti ipſi, & ipſorum liberi in Catholica Religione educentur. *Catholici Domini, vt cogant ſubditos ad educãdos filios in Fide Catholica.*

Commiſſarij præterea noſtri, ante omnia ſicut, & Magiſtratus ipſi eo ſingulariter conſiderabunt, vt omnibus in locis, ſi non præceptores, ſaltem Catholici Eccleſiarum Scibæ ſuſcipiantur, etiam de Parochis pueri in Cathechiſmo diligentiſſimè inſtructi, parenteſq. ſuos liberos, & ſi non Catholici, ad inſtruendos mittere, vel ab illis accipere, mandabunt.

Quo ad ſectariorum Dominorum ſubditos, nulla prorſus vtatur differentia, ſed vnum, poſt alium loci ſitum aggredi, & tantum cum Lutheranis, quantum cum Catholicis procedere habebunt, præſertim cum apertiſſimè conſtet, multos Catholicorum Dominorum ſubditos propter confines Lutheranos vicinos ad Religionem se conuertere recuſare. *Cum Dominis locorũ ſectarijs quid agendum*

Quia etiam experientia docet, quod per ſectarios Officiales hinc inde in nobilium bonis, & territorijs degentes, plus, vel ad minimum tantum, quantum per ipſos prædicantes, ſubditos ſeduci, incrementumq. Catholicæ Religionis impediri, vbi vero nos in noſtro Bohemiæ regno, conuenire, & ita fieri nequaquam cogitamus. Qua propter noſtri Reformationis Commiſſarij, etiam hac in parte diligen- *Officiales Sectarios remouendos.*

Digitized by Google

tiſſimam nauabunt operam, & in exequenda ſua Commiſſione huiuſmodi homines demigrare quam primum faciant, atquè ipſorum loco Catholicos imponendos ſedulò curabunt, vbi quoquè conſtitutione termini opus erit, quæ ſolitæ Commiſſariorum prudentiæ committimus. Quod ſi verò aliquis debitam obſequentiam præſtare recularet, noſtrorumquè Commiſſariorum mandatum ſperneret, vel omnino calcitraret, Commiſſarij noſtri nobis annuent, vt securius remedium adhibere poſſimus.

Rurſus cum aliqui alij adhuc noſtrum hæreditarium Bohemiæ regnum inhabitent, qui immobilia bona habent, vti ruſtici, prouinciarum tabulis quoque participes, & alij Emphiteutæ Regis dicti, cum ſimilibus ſiquuti cũ ciuibus, obſeruatum volumus.

Proponit S. C. M. ſi in Bohemia vnum vel duos Epiſcopos debẽt eſſe.

Et quamuis conſultum, & Reformationi, etiam incremẽto Catholicæ Religionis idoneum, & efficax exiſtere videamus, ſi vnus, aut duo Epiſcopatus in noſtro Bohemiæ regno inſtituerentur; id tamen noſtris Commiſſarijs ad deliberandum commiſſimus, clementiſſimè iubentes, vt quod de hac re agendum, conſilium faciant, ipſorumq. opinionem nobis tranſmittant.

Determinat S. C. M quid agẽdum de ſepultura oratione ieiunia, et de libris ſectarijs copulatione ſectariorũ quid de baptiſmo.

Quid dein ad ſectariorum ſepulturam, deſponſatarum perſonarum copulationem, orationes, ieiunia, & libros ſectarios ſpectat, ipſi Cardinali Archiepiſcopo ratione Archiepiſcopalis officij prouideri ſcient. Quia verò illis in Religione nondum informatis copulatio per Catholicos Sacerdotes denegari minus infantum Baptiſmi ratione carentium Catholicorum propatrum recuſari nequeat, quare Noſtri Commiſſarij, ſpecialiter Cardinalis Archiepiſcopus, cum ſimilia magis ſuum concernant Epiſcopale officium, diligenter quid hac ex parte faciendum conſiderabit. Tandem & vltimo cum non parum vitæ exemplaris Eccleſiaſticorum interſit, vt ſuis à Deo, & ſuperioribus commiſſis ouibus tam verbis, quam actibus interioribus, exterioribuſquè præluceant, & ad imitandum inuitent, præcipuè Cardinalis Archiepiſcopus, quatenus loci Ordinarius

rius prouidebit, & in Eccleſiaſticos ſuam curam intēdet, vt omnibus ob defectum Eccleſiaſticorum lamentātibus qualificatis perſonis ſuccurratur, & tandem omne id, quod ſeruitijs diuinis, huic Reformationis negotio, & incremento Catholicę Religionis obnoxium auertatur, & tollatur.

Bonum exem lum Eccleſia ſticorum commendatur.

Ita facturos ſperamus, noſtraquè clementiſſima completur voluntas, & intentio, Viennæ quinto Ferbr. anno 1627. Noſtrorum Regnorum Ferdinandus

Locus ſigilli. Otto Noſtiz. Ad mandatum Sacræ Cæſar. Maieſtatis proprium. Ioan. Caſpar, &c.

Mandat S.C. M. vt ſicut in ſubditis, et in dominis in reformatione procedatur Bohemiæ.

Dilecti fideles,&c.Scietis nos elapſis temporibus in noſtro hæreditario regno Bohemiæ, ad maiorem ſolius Dei gloriam,ad amplificationem ſolius Catholicæ,& Apoſtolicæ Religionis, ſalutiferum Reformationis opus inſtituiſſe,& ad perficiendum illud certos Commiſſarios ordinaſſe,noſq.nihil plus deſiderare,nec querere,quam ſalutem,& fęlicem noſtrorum ſubditorum euentum. Et ſi illius clementiſſimæ ſpei fuerimus, omnes, & ſingulos noſtros ſubditos,clementiſſimæ noſtræ voluntati,abſq.vlla difficultate applicaturos.Percipimus tamen ſumma cum diſplicentia adhuc apud reſiduos noſtri hæreditarij Bohemij regni hæreticos,illud pernitioſum,cum noſtris aduerſarijs, & hoſtibus verſari,finem non acquiſiuiſſe. Quare facilè iudicare licet, quod ſi non cum dicta Reformatione procedamus.nullam conſtantem pacem,& ſinceram vnitatem inter noſtros ſubditos eſſe expectandam.

Quapropter nos, vti antea propter ciuium, & ſubditorũ ſtatum,ſic iam propter Equitum, & Dominorum ſtatum decernimus,vt inter dictos Equites, & Dominos cũ incepta Reformatione ſimiliter procedatur. Quare vt omnibus noſtra clementiſſima voluntas melius pateat certas patentas expediri,illaſq.vobis transmitti curauimus, clementiſſimè iubentes, vt vos more regni antiquo illas in conſuetis locis publicari ordinetis,noſtriſq.delegatis Reformationis Commiſſarijs ad perficiendum hoc opus omnem aſſiſtentiam promotionem præſtetis.Vti nos noſtræ in nos poſitæ clemẽtiſſimæ confidentiæ ſatisfacere,& poſcente neceſſitate proſequi compertum habebitis. Viennæ vigeſimo ſexto Iulij anno 1627.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS

DIlecti fideles,&c. Tuis dilectionibus, & vobis plus nimiò notum eſt, quomodo ante hac clementiſſimè decreuimus in noſtro hæreditario Bohemiæ regno, ad maiorem Dei gloriam,ad incrementum ſolius Catholicæ,& Apoſtolicæ Religionis,qnin minus etiam, ad conſeruandam pacem,& vnitatem,inter noſtros fideles ſubditos, ſaluiferum Reformationis opus perficere,ad quod aſſequēdum T.DD. & vos pro Cōmiſſarijs deputaſſe, & ordinaſſe, vobiſq.vnam inſtructionem,quomodo nimirum procedendum ſit,tàm in Cæſarea,quam Regia Maieſtate tradidiſſe.

Mandat S. C. M. Commiſſarijs Bohemiæ Reformatione Dominorum, et equitum.

Verùm conſideratis conſiderandis omnibus,expreſſè videmus, ſi nō cum ciuium & ſubditorum ſtatu,etiam Equitum,& Dominorum ſtatus ad ſolam ſanctam Catholicam, & Apoſtolicam Fidem conformiter reducatur, ac conuertatur,illiq.ſubditis exemplo præluceant,prætenſum tramitē, & ſcopum difficillimè nos aſſecuturos, præcipuè maximo cum animi dolore percipientes,pernicioſum, & ſeuerè puniendum illud agere cum noſtris aduerſarijs,& hoſtibus inter noſtras adhuc exiſtentes hæreticorum aſſeclas, finem nō acquiſiuiſſe.

Qua de re clementiſſimè decidimus, inter nobiliorem, vti Dominorū, & Equitum ſtatum. ſæpe dictum Reformationis opus,abſq.vlla vlteriori prolongatione, inſtituere, ac promouere,& ne vllus,quaſi clementisſimam noſtram mētem ignoraſſet,ſe excuſare posſit,certam patentam concipi curauimus,noſtriſq.Præſidentibus ad publicandum clementisſimè mandare iubemus,vt T.D.& vobis in iſta Commisſione omnem asſiſtentiam præſtare non dedignentur.

Quibus omnibus ſepoſitis eſt noſtra clementisſima volūtas,vt tua Dilectio,& vos inceptæ Reformationi cum ſumma diligentia,iubente inſtructione,inſiſtant,& ad exequendam noſtrā de nouo publicatam, & in Dominos, ac Equites extenſam Patentam eò ſemper cōſiderent,vt in determinatis ſex menſibus,pro termino Equitum,& Dominorum edictis,conſtituti in prouincijs inſtructores, omnes Dominorum

norum,& Equitum perſonas de ijs, per quæ à Sãcta Romana Catholica,& Apoſtolica Eccleſia ceciderunt,benè , & à fundamento inſtruant , & ad veram cognitionem veritatis deducant.

Vt verò progreſſum huius ſalutiferi negotij, & quid in cõtrariam partem nobis faciendum ſcire poſſimus mandamus,vt T.DD. &vos de menſe in mẽſem fusè,& plenè relationem faciãt, quomodo nimirum vnus,vel alter Equitum vel Dominorum ſtatus ad ſuſcipiendam Religionem applicet, vel ſi ei ſe contrarius , & aliàs de sancta Fide ſentiat,quomodo occurrere poſſimus,veſtram opinionem tranſmittatis.quibus dein reſpondere, vlteriuſquè nos declarare incumbet.Hoc volumus ſtrictè.

datæ Vien. 26.Iulij
an.1617.

FER-

OMnibus, & ſingulis noſtris ſubditis, & inhabitatoribus omnium quatuor partium noſtri hæreditarij Bohemiæ Regni noſtram Cæſaream, ac Regiam gratiam, & omne bonum.

DIlecti fideles,&c.omnibus, & ſingulis luce clarius conſtat,noſtrum hæreditarium Bohemiæ regnum, nullis tẽporibus,in meliori,ac proſperiori ſtatu eſſe verſatum,quam ſub regimine noſtri prædeceſſoris Cæſaris Caroli IV. laudabilis,ac fęlicis memoriæ,&c.idq.ſingulariter ea de cauſa, quod ex ſingulari cura,& amore,quo erga veſtros parentes, & totam patriam fuit affectus, omninò prudentiſſimè, & optimè prouiderit,ne diſcrimen, & diſceptatio in Religione,aliquo in regno eſſet.nec vllam conſtantem pacem, & veram obedientiam,tam erga ſuos Superiores,quam inter ipſos ſubditos habere,nec erigere valerent.

Diploma, quo precipitur nobilibus regni Bohemiæ,vt infra ſex menſes Catholicã Religionem ſuſcipiant ſi minus è regno diſcedant,et eorum bona vendere teneantur.

Quare in dicto noſtro hæreditario Bohemiæ regno certas leges,& ordinationes inſtituit, quarum vnam omnibus ſuis, tam Eccleſiaſticis,quam ſęcularibus Officialibus,& Cõſiliarijs tradidit,mandauitque, vt neglectis omnibus rebus, quam diligentiſſimè attenderent,ne extra Sanctam Catholicam,& Apoſtolicam Romanam Eccleſiam (ab illo enim tempore, à quo dictum regnum ob Idolatria reductum fuit,nulla alia Fides, niſi ſola Catholica, & Apoſtolica,vſque ad Imperium Regis Vvenzelai Quarti in dicto Bohemiæ regno reperire fuit)vlli errores, hæreſes falſæ doctrinæ in regnum introducerentur,nec introduci concederentur. Quare etiam ſole clarius adhuc imperante,& exiſtente Cæſare Carolo IV.prædeceſſore noſtro,& regnante Rege Vvenzeſlao (ex aliquo concurrente forſan errore) multas hæreſes atq.errores increpuiſſe,ex quibus poſtea ſeditiones, diſcordias,non ſolum inter ſubditos,verum etiam rebelliones contra ipſos ſuperiores exortas,atquè auditas fuiſſe, & tales quidem,quæ omnes ſuccedentes ferè Reges paſſi ſunt. Poſtremum deinde ſub imperio Cæſaris Rodulphi,& Matthiæ fęlicis memoriæ initium reſumpſerunt, ac noſtro tempore

planè,

planè & ita craſſari cęperunt, vt etiam noſtri ſubditi in dicto noſtro hæreditario Bohemiæ regno contra nos, noſtros hæredes, Reges ſuccedentes, ac totam Auſtriacam damnum contra ſe erigere, ac pro dicto regno, ſuiſq. prouincijs certare, omniq. iuriſdictione (contra Auream Bullam nominati Cæſaris Caroli IV.) nos priuare, & tentare fuerint auſi.

Enimuero vt ſæpè dictum noſtrum hæreditarium Bohemiæ regnum, priſtinum ſuum ſtatum, in quo tempore prædicti noſtri prædeceſſoris Cæſaris Caroli IV. verſabatur adipiſci queat, nihil plus, nihil magis ab illo tēpore, in quo Pragenſem victoriam, Deo adiuuante contra noſtros aduerſarios ſumus cōſequuti, vehementer optauimus, quam vt exēplar clariſſimum anteceſſoris noſtri Caroli IV. (qui ſuo ſub Imperio ꝑ patre patriæ exiſtimabatur, illudq. in effectu demonſtrabat) in defenſione, ac manutentione ſolius veræ Catholicæ, & Apoſtolicæ Religionis; inſequi, & immitari poſſimus, & vti is nullas hæreſes, nec errores in dictum noſtrum regnum inſpergere, vel ſi ſubdolo fieret, ſtatim tales Catholicæ Religioni contrarias doctrinas, errores, imò & ipſos ſeductores, ſummo cum feruore funditus eradicare, & illos ſeuerè punire ſtatuimus. Ita & quia nos maxima cum moleſtia percipimus apud noſtros Bohemiæ incredulos, nobis, & omnibus noſtris oſequentibus, nullum prætermitti ſtudium in prenſando perniciosum aliquod, nec finem habere velle, cogimur tam pro ratione Regij Officij, quam debito curæ animarum noſtrorum ſubditorum, (pro quibus ſummo Iudici ſtrictè rationem ſumus reddituri) tum etiam pro incremento inter ipſos ſubditos amantiſſimę pacis, quinimò ad ſecuriorem manutentionem noſtræ iuriſdictionis, & noſtrorum hæredum ſuccedentium Regum, erga ſæpe dictum Bohemiæ regnum, ad hunc finem inſtitutiones, & ordinationes facere, ac promulgare, vt ſepè dicti noſtri increduli, & pernicioſiſſimis ſuis erroribus hærentes ſubditi ſuas ſuſceptas poſt Cæſarem Carolum Quartum hæreſes, abdicant, & ſe ad ſolam veram Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Religionem conuertant, maximè cum vrgente noſtra conſcientia, nullum impoſterum tàm ex ſuperiori

riori

riori, quã ex inferiori ſtatu, vtriuſq. ſexus, in ſuis erroribus, ac hæreſi conſiſtere permittemus, ſed magis conuenientius diuiniſquè legibus magis conſentaneum exiſtimauimus, vt omnes, & ſinguli nobis obſequentes ſubditi, antiquiſſimæ Romanæ Catholicæ Religioni (in qua noſtri, & illorum parentes benè, & optimè viuentes, Diuina adiuuante gratia fęliciter Deo extremũ vitæ ſpiritum rediderunt) vnanimiter ſe nobiſcum conſentiant. Qua propter adhuc ante tempus inſtituendæ, ac promouendæ Reformationis operis, quamprimum neceſſarijſſimi, ac Deo acceptiſſimi, certos Commiſſarios conſtituimus, quibus in Cæſarea, & Regia poteſtate commendauimus, vt tam per ipſos, quam per ſuos ſubdelegatos inſtructores omnem diligentiam adhibeant, vt ſæpe dicti noſtri obſequentes, & fideles ſubditi optimè, & ex fundamento Catholica Fide inſtructi, ex manifeſtis ſuis erroribus, & hæreſi in veram viam Sanctæ Romanæ Catholicæ, & Apoſtolicæ Eccleſiæ reduci poſſint. Inſuper ipſis Commiſſarijs præcepimus, vt Dominorum, & Equitum ſtatum (in quos noſtrum clementiſſimum diploma ſingulariter eſt directum) poſt publicationem eiuſdem, impellant ad ſe, intra ſex menſes pro termino ſufficiente conſtituto, citari curent illos, vt per ſe ipſos, aut per ſubdelegatos in ſepè dicta Romana Catholica, & Apoſtolica Fide informent, & elapſo deinde termino, quomodo vnus, & alter ad exibendam Omnipotenti Deo, eiuſquè Sanctæ Romanæ Catholicæ, & Apoſtolicæ Eccleſiæ obedientiã, ex noſtro, illis, atquè ad illorum animarum ſalutem clementiſſimo, & omninò paterno mandato, ſe accommodauerit, & inſtrui permiſerit, certam, & ſinceram relationem faciant. Qua propter optimè abſquè re facturos nos arbitramur ſi omnes, & ſingulos. noſtros ſubditos Dominorũ, & Equitum ſtatus clementiſſimè, & planè paternè adhortaremur. (nam quod ad Regias, noſtræquè amantiſſimæ Cõiugis Romanæ Imperatricis vſquè ad mortem ad dictas vrbes, atquè ad ſubditos noſtrorum propriorum Dominorũ, & tandem ad omnes alios regni inhabitatores ſpectat, quo modo ſcilicet illi ad Catholicam Religionem reduci queant

relinquim⁹,ac in noſtra ante acta,& emanata determinatio-ne permanemus) vt omnes illi , deputatos à noſtris Commiſſarijs inſtructores,progredientem ex corde informationem,ſummo cum feruore, & ſincero corde beneuolè accepꝑent,ſe ipſos ad ſuam ſalutem,& maius commodum teruēter accommodent, et in omnibus ſe nobiſcum Sanctæ Romanæ Catholicæ,& Apoſtolicæ Eccleſiæ aſſimilent, & conforment, ſi verò in contrariam partem aliqui inuenirentur, qui intra conſtitutum terminum illorum ſex menſium Catholicæ, & Apoſtolicæ Religioni ſe applicare nollent, omninò ſtatuimus, atquè poteſtate huius Cæſarei Diplomatis nos vltimò declaramus,vt elapſis ſex menſibus, nulli omninò,in dicto noſtro hæreditario Bohemiæ regno habitare,bona ſua in propria perſona poſſidere nec concedatur,nec ſtatuatur, ſed ex noſtro regno diſcedere, bona poſſidentia ſuis ſanguine coniunctis,aut alijs Catholicæ, & Apoſtolicæ Religioni addictis vendere teneantur.Ad quem finem ordinamus,& vltra alium terminum,aliorum ſex menſium ad vēdenda bona conſtituimus. Nè verò quiſquam exiſtimet id agere pecuniarū ſola cupidine allecti,non honorem,nec laudem Omnipotentis, ac ſalutem noſtrorum ſubditorū quęrere.omnibus igitur,& ſingulis in poteſtate Cæſarea, & Regia nos declaramus,vt ſi quis noſtrę clementiſſimę, & finali voluntati (quod tamen non ſperamus) non obſecundauerit,tali,vel talibus, diſceſſus, & emigratio regni abſquè vllo reddendo cenſu,liberrimè concedatur,ac permittatur.Quinimò vltra concedimus,vt omnis ad vendenda ſua bona,ad depoſcenda ſua in regno debita (ad quæ conſequenda,quam primum poſſibile nos adiuturos ſciant)aliquem ſuorum cognatorum,vel aliorum Catholicorum poſſit eligere, atquè poteſtatem tradere , quamuis quidem nihil carius, nec gratius nobis foret, quàm vt illa antiquiſſima, & clariſſima ſtemmata, quorum prædeceſſores, & parentes in noſtro hæreditario Bohemiæ regno, tam longis temporibus ante exortas hæreſes, vnanimes in Catholica Religione benè,& laudabiliter vixerunt,etiam impoſterum in tali vnitate in regno retineri,ac conſeruari poſſent, Adhortamur igi-

tur

Digitized by Google

tur omnes,& ſingulos noſtros obſequentes paternè, & clementiſſimè,& vnuſquiſquè hęc in propriam ſuam ſalutem altius perpendat,ſuamque conſcientiam examinet, nè iuſto aliquando permiſſu diuino,non ſolum temporalia, verùm & æterna(quæ nulli optare debemus) tam ludicre,& negligenter amittat, ſed libentius ſuos errores, ac hæreſes (per quas illi,& ſui prædeceſſores ſeducti clariſſimum regnum ad extremum ferè exitium tulere)agnoſcerent, illisquè abdicarent, ſeq. ad antiquam Romanam Catholicam Fidem conuerterent, nobiſcum tandem in ſancta Religione conformare ſollicitarent, quibus omnibus adimpleretur noſtra clementiſſima voluntas, & impermutabilis intentio.

Data in noſtra ciuitate Vienna Sabbato S.Ignatio Sacro Anno 1627.

Quo ad proceres, et equites S.M prorogat tempus pro reformatione, et inſtructione in fide cum aliquibus cõditionibus.

OMnibus,& ſingulis ſubditis noſtris,& incolis omnium quatuor ſtatuũ hæreditarij noſtri regni Bohemiæ gratiam noſtram Cæſaream,& Regiam,& omne bonum. Fideles dilecti. Notum vobis eſt; quemadmodum ex ſingulari, ac paterno clementiſſimo amore, & ſollicitudine, quam pro veſtra ſalute,& vtilitate gerimus, in hęreditario hoc noſtro regno Bohemiæ generalem quandam, per quam neceſſariam, ac ſalutarem reformationem inſtituendam,& Cæſareis, Regijſq. noſtris patentibus, maximè quo ad Procerum, Equitumq. ſtatum cõcernit, ſub dato fœſto S. Ignatij qui vltimus fuit præteriti menſis Iulij labentis anni ad omnium notitiam publicandam curauerimus; in vniuerſum paterne, benigneq. vos omnes adhortantes, vt vos huic ſalutari reformationi ad propriam animarum veſtrarum ſalutem introductæ,& cõuerſioni ad veram Fidem optare velitis. Ab hoc facto iam ſemel à nobis Chriſtiano, finaliq. decreto tametſi minime recedere cogitemus, ſed in votis optatiſq. potius habeamus omnes,& ſingulas obedientium,& fidelium ſubditorum noſtrorum errantes animas, ad Deum, à quo conditæ ſunt,& cui de his rationem nos reddere aliquando oportet, reduci, perduciq. quamuis omnibus etiam & ſingulis vobis ad vlteriorem conuerſionem,& meliorem, rectioremq. informationem capiendam terminum ſufficientem præfigentes indulſerimus,& firma ſpe fore, vt in ſe quiſq. deſcenderet,& quod ſibi optimum,& expedientiſſimum animaduerteret auidiſſime amplexurus eſſet. Nihilominus elapſo iam pœnè termino, quod nollemus intelligere cum maximo noſtro animi dolore, nos oportet huic noſtro propoſito partẽ ſubditorum noſtrorum nondum obſequutos, ſed vana ſpe ductos, præfixum terminum opperiri fruſtra in animũ duxiſſe, minimè penſum habentes, omnibus, qui hactenus veram, ſanctã, Catholicamq. & ſolam ſaluificam Religionem noſtram amplecti neglexerint, ſolum vertere per noſtras publicatas iam ante patentes ad noſtræ benigniſſimæ voluntatis expletionem impoſitum eſſe. Benignè tamen conſiderantes

tes

tes, multos ex illis, non humiliter, & inſtanter tantum nobis, vt vlteriorem ſibi terminum indulgere velimus ſupplicaſſe, ſed ad informationẽ capiendam in vera ſancta Catholica Fide inſtructionem ſeſe obtuliſſe, quam, & ſpem concepimus, his ſimilia cœteros quoq; facturos, & conſiderata diligẽter paterna, benegniſſimaq; & ad ſalutẽ propriam ſuam directa inſtructione, Catholicæ Eccleſiæ ſalutarem doctrinã falſis ſuis, veræq; Chriſtianæ Fidei (ad quam Bohemiæ regnũ ipſorumq; maiores a gentilitate conuerſi ſunt) contrarijs planè erroribus ſincerè antelaturos eſſe. Idcircò ex Cęſarea, Regiaq; clementia faciendum nobis duximus, vt præfixum terminum, quo ad Baronalem, & Equeſtrem ſtatum attinet, ex abundanti, atq; ſolius informationis, & inſtructionis capiẽdæ ergo, aliquanto longius, idq; ad finem vſquè menſis Maij anni 1628. proximi, vltimo, finaliter & peremptoriè extendimus, hac tamen cõditione, vt intra hoc tempus vnusquiſq; non tantum informationem prælibatam admittere, & ad Commiſſariorum noſtrorum citationem libenter, & promptè ſiſtere ſeſe, verum tandem etiam ſua ſponte ſe præſentare, & vt præfatis ſe inſtruendos se dare, & ad veram Catholicam, ſolamq; ſaluificam Fidem accõmodare ſine reluctatione teneantur, cum hac appoſita declaratione, vt ſi vnus alteruè poſt lapſum præſtituti temporis ſpatium ſe minus accommodabunt, is, què ab illo iam tempore in hoc hęreditario noſtro regno Bohemię amplius tolerari minimè debeant: ſed ſecundum præallegatas publicatas patentes noſtras, bona ſua ibidem diuendere, aut diuendenda per alios curare, & ſolum vertere teneantur; ſpe omni prorſus ſublata termini poſt vltimũ, & peremptorium hunc elapſum, vllius vlterioris impetrandi, ſed in eos ſi vltra ſtatutum tempus moram in hæreditario hoc regno noſtro diuturniorem trahere, alia irremiſibili ſeria demonſtratione animaduertatur, Regẽtes tamen, Capitanei, & adminiſtratores bonorũ alijq; Officiales tam in proprijs noſtris, quàm aliorum ſtatuum dominijs, & bonis, beneficij ex hac termini prorogatione capiendum nihil habeant; ſed post expirationem præſcripti in prædictis patentibus noſtris temporis intra bimeſtre

ſtre, ideſt ad certum proximi menſis Martij regno prorſus existere teneantur,& debeant.

Ad pupillos,quod attinet,eos in regno omnes permanere, eorúque bona à tutoribus,perſonis alijs Catholicis, quos tutores dabimus, cum rationem reddendi onere legitimè adminiſtranda tradi volumus, ipſiq. rationem de adminiſtratione ſua dare debeant,quod idem viduis, quæ ad Religionem conuerti nolunt, & in ſuo errore præſtare, & è regno hoc noſtro hæreditario Bohemiæ emigrare, & abire malunt,quo ad omnia obſeruari iubemus,volentes,vt ab illis tàm pupilli ipſi,quam bona eorum,quorum adminiſtrationem ipſæ habuerint,Catholicis tutoribus modo,quo ſupra memoratum in cómodum pupillorum dentur, tradenturq. Ad quod ſe omnes,& ſinguli fideles, & obedientes noſtri ſubditi ſe dirigere, ſuaq. propria tàm temporalia,quàm æterna commoda,& ſalutem attendere habebunt. Et in hoc explebitur benigniſſima, & finalis noſtra voluntas, & intentio. Pragæ 6.Decembr. an.1627.

OMnibus,& ſingulis ſubditis noſtris, & incolis omniũ quatuor ſtatuum hæreditarij noſtri Marchionatus Morauiæ gratiam noſtram Cæſaream, & Regiam, & omne bonum.

FIdeles dilecti. vbiquè locorum, ac gentium notum eſt, in florentiore, melioreq. ſtatu nullo vnquam tempore hæreditarium noſtrum regnum Bohemiæ vna cum Marchionatu Morauiæ ei adiuncto fuiſſe, quam Diuo anteceſſore noſtro Carolo IV. Imperante; idq. eam maximè ob cauſam, quod ex ſingulari, ac paterna erga maiores veſtros, & charã patriam amore, & ſtudio ſapienter admodum proſpiciens, in diſſentione, & diſſidio Religionis firmam, veram, ſinceramquè obedientiam, ac fiduciam tam erga ſuperiores, quã ſubditorum inter ſe fundari, aut conſeruari poſſe, idcirco in memorato regno Bohemiæ, & Marchionatu Morauiæ certas leges, & conſtitutiones cõdidit, omnibus, & ſingulis magiſtratibus, Officialibus, & Conſiliarijs diſtrictè præcipiendo, & mandando, vt ſemper, & ante omnia peruigili adeo oculo attenderent, cauerentq. vt nulla præterquam ſancta Catholica, Apoſtolica, ſolaq. ſaluifica Chriſtiana Romana Religio, extra quam iam inde à prima regni Bohemiæ, & Marchionatus Morauiæ à gentilitate ad Chriſtianam Fidẽ facta conuerſione ad Vvenceslai huius nominis quarti tempora, nullam aliam fuiſſe deprǽhenditur, excluſis alijs ſeductorijs hæreticis execrabilibus erroribus, ſectis, & hęreſibus, introduceretur, aut permitteretur, ſicut è contra non minus compertum, clarumq. eſt, poſtea quam exiſtente in viuis etiam tum memorato Carolo ſub præfati etiam Regis Vvẽceslai regimine, ex nimia fortè ſecura confidentia omnis generis errores, & hæreſes in hæreditarium noſtrum regnum Bohemiæ, & Marchionatum Morauiæ irrepſerunt; mox omnis generis diſſidia, ſimultates, factiones inter ſubditos ipſos, tum perniciosos quoquè tumultus, & rebelliones contra ſuperiorçs oriri, & pullulare cœptas, quæ ſub omnibus fere cõſequentibus Regibus fotæ, deinde ſub Diuorum anteceſſorũ Rudol-

S.C.M. præcipit, vt in Marchionatu Morauiæ Proceres, Equites, ac ſubditos nõ Catholicos intra ſex menſes ad Fidem Catholicã conuertantur aliter emigrantè Morauia, et bona alteri vendant. Itẽ vt prædicãtes eijciãtur, et fructus iurispatronatus Catholicis Parochis diſtribuãtur.

Rudolphi,& Matthiæ maxime imperio renouatæ, noſtris demum temporibus eo inſolentiæ, licentiæq.peruenere, vt ſubditi quoq.Marchionatus huius noſtri Morauiæ nos hæredeſq.& ſucceſſores noſtros, Reges, Marchiones Morauiæ, totamq.adeo Domum Auſtriacam regno Bohemiæ,& incorporatis eidē prouincijs, Bullæ Aureæ præfati Cæſaris Caroli Quarti contraueniendo,& ad hunc modum hæreditario iure omninò deturbare præſumpſerint.vt autem tam hæreditarium noſtrum regnum Bohemiæ, quam Marchionatus Morauiæ ad priſtinam illam,qua ſub Diuo Carolo IV.anteceſſore noſtro,fuit incolumitatem denuò peruenire poſſit, ideo fęlici de rebellibus,perduellibus,hoſtibus, & inimicis noſtris Dei omnipotentis auſpicijs obtenta victoria Pragēſi, nihil magis fixum,penſumq.nobis fuit, quam vt ad exemplum præclarum,omniq. laude digniſſimum laudatiſſimi Cæſaris Caroli IV.(quem patrem patriæ ſuo tempore,& nū cupatum eſſe. req.ipſa fuiſſe, ſcimus)ſanctam ſolam ſaluificam Catholicam Religionem actualiter protegentes conſeruaremus,& contra eam nullas hæreſes,vel erroneas opiniones in prædictum noſtrum regnum hæreditarium Bohemiæ,& Marchionatum Morauiæ ſcienter introducti pateremur,aut ſi id nobis clam factum eſſet,omnes, & ſingulæ Religioni contrariæ ſectę,& errores,laudabili zelo abolendas,& ſeuerè puniendas ſtatuimus. eodem modo,nec non quia haud mediocri noſtra cum indignatione, & dolore intelligimus, nullum etiam nunc finem, in perniciem noſtram,& omnium fidelium, ac obedientium ſubditorū noſtrorum vergentibus machinationibus, à reſiduis, Catholicis Marchionatus noſtri Morauiæ incolis imponi, Idcirco pro eo,ac Regij,ac principalis officij ratione tenemur, tum etiam propter ſubditorum noſtrorum incolumitatem, et animarum ſalutem(de qua nos Omnipotenti Deo rationē reddere aliquando oportebit) demum etiam fundandę, et propagandę firmę pacis,amoris,et concordię, nec non ad ſeuerè conſeruandam noſtram, et hęredum noſtrorum futurorum Regum Bohemię,et Marchionum Morauię,ad ſępe dictum Marchionatum Morauię hęreditariam ſucceſ-

ſionem,

Digitized by Google

ſionem, coacti ſumus id legibus, et conſtitutionibus noſtris efficere, vt prænemorati noſtri à Catholicis, & diuerſis hæreſibus diſtracti ſubditi ab ijs erroribus, qui poſt laudabilis memoriæ Caroli IV. anteceſſoris noſtri mortem irreplerũt, reuocati ad ſanctam, ſolamq. ſaluificam Catholicam Apoſtolicam Romanam Eccleſiam, & Religionem conuertantur; quem ad finem iam ante Reuerendiſſimo in Chriſto Patri, nec non Illuſtriſſimo Principi Domino Franciſco Cardinali à Dietrichſtain, Epiſcopo Olomucenſi, Regiæ Bohemiæ Cappellæ Comiti, noſtro Conſiliario arcano, dilecto affini, committentes tamquam loci Ordinario iniunximus, eumq. benignè adhortati ſumus, vti non prædicantes ſolum à quibus omne malum ſuam originem, ipſaq. adeo perniciosiſſima, & execrabilis rebellio, maxima ex parte cauſam habuit prorſus amouendos, & exigendos curaret; verũ Reformationem, tam ſuperiorum, quam inferiorum ſtatuum aggrederetur, clementer eidem permittentes, vt omnes, quibus iuspatronatus in collaturis competijt, ij poſt denunciatam ipſis prædicantium exactionem ſuæ Dilectioni, tanquã loci Ordinario idoneos Catholicos animarum curatores ſub pœna amiſſionis iuris ſui intra certum terminum offerre, vel eoſdem ab ipſo loci Ordinario petere teneantur. Ad quã clementiſſimam noſtram cum ſingulari ſolatio noſtro, & lætitia libenter ſanè percepimus, omnes tam mares, quã fœminas præfati noſtri Marchionatus ciuitatum incolas (quod Deo laus) iam tum ad ſolam ſaluificam noſtram Fidem nomina dediſſe, eandem zelotes modo profitentur, nec nõ alia quoq. cemplura loca Catholicorum ſuperiorum ditioni parentia, eodem itidem producta, ſicut è contra cum ſummo dolore, & conturbatione noſtra experiri debuimus, paternã hanc noſtram curã, & ſollicitudinem apud ſuperiores duos ſtatus politicos (contra quam ſperaueramus) parum profeciſſe, paruiq. factam eſſe, & non ipſos tantum, quoad ſuas perſonas huic voluntati noſtræ minimæ paruiſſe, ſubditos ſuos à cognitione veræ Fidei, quantum in ipſis fuit auertendo, metu quoq. & obſeruantia obiecta ſpecie pronos iam ad accommodandum ſeſe reuocando, nullos item Parochos Ca-

Digitized by Google

tholicos præſentando,nec acceptando,verum etiam amotis & expulſis prædicantibus,expreſſo noſtro mandato directe contrauendentes(contra quos tranſgreſſores hiſce peculiarē noſtram animaduerſionem reſeruatam volumus) refugiū, & latebras præbuiſſe,eorumq.vana exercitia admittētes permiſiſſe. Quando igitur tum prædictas ob cauſas,tum conſcientiæ ergo neminem cuiuſcunq'tam ſuperioris, quam inferioris ſtatus,mas ille,ſiue fœmina fuerit in p̄dicto Marchionatu noſtro Morauiæ in inuectis illis hæreticis erroribus,& ſectis præſtanter diutius tolerare poſſumus; ſed æquū magis,& iuſtum,Deiq.voluntati,& præceptis conuenientius arbitramur,nobiſcum omnes, & ſinguli fideles noſtri ſubditi in antiquiſſima Romana Catholica Religione, in qua noſtri,ipſorumq.maiores rectè,& bene viuentes per Dei miſericordiam pie ex hoc ſeculo migrarunt, vnanimiter cōueniant:Idcirco ad vlteriorem promotionem eius tam neceſſariæ,ſaluberrimæ, Deoq. gratiſſimæ reformationis inter alia antenominatæ Dilectioni ſuæ Domino Cardinali, & Principi Dietrichſtainio denuo id quoque clementer, & ſerio mandantes commiſimus, vt iudicio proximo prouinciali(quod in hæbdomadam poſt Dominicam reminiſcere incipit)in ciuitate Brunenſi indici ſolet, pro ſua parte adhibitis tum ſpiritualibus,tum temporalibus motiuis, & rationibus, tam Baronalem, quam Equeſtrem Ordinem(quos hoc edictum noſtrum maximè ſpectat, quiq. præſentes futuri ſunt)non permouere tantum niteretur; ſed & obeundo perſonaliter Circulos ſingulos ad ſe euocare, & inſtruere vellet.cui ſuę Dilectioni,eo quod ipſa ob alia grauiſſima negotia noſtra,huic operi diutius ibidem vacare,ſed ad pauculos ſolū dies in Circulis morari poterat, alios reformatores, & Commiſſarios ex Eccleſiaſtico, & ſęculari ſtatu delectos, experientiaq. & doctrina inſtructos viros noſtro nomine ſubſtituimus,omnes,& ſingulos obedientes, & fideles noſtros ſubditos fundamentaliter in Catholica Fide informari, & ab imbibitis hæreticis erroribus vendicare, ac in rectam viam veræ,ſoliuſq.ſaluificæ Religionis, & ſic ad obedientiā Sanctæ Romanæ Apoſtolicæ,Catholicæq. Eccleſiæ reduci,

ac

Digitized by Google

ac reſtitui, idquè intra proximum ſemeſtre à dato huius edicti noſtri publicati computando, quodquè pro termino ſufficienti hiſce præfigimus,dicimuſquè optantes,quo circa omnes,& ſingulos obedientes,& fideles noſtros ſubditos Baronalis,ac Equeſtris Ordinis in Marchionatu noſtro hęreditario Morauiæ hiſce benignè,& paternè admonendos duximus, vt pro ſe quiſquè Conſiliario noſtro arcano, dilectoq. affini, & Principi Dilectioni ſuæ Cardinali Dietrichſteinio, eiq.ſucceſſuris ſubdelegatis inſtructoribus,& Commiſſarijs aurem adhibens,eorum beneuolam inſtructionem ardenti deſiderio,ac animo propenſo accipiat, ſuaquè ſpontè ad ſuã propriam ſalutem,cõmodum,& vtilitatem inflectens ſeſe tã dem nobiſcum,& cum vniuerſali Chriſtiana Apoſtolica Romana Eccleſia ſenſum recipiat·ſin autem,& intra præfixum ſemeſtre nobiſcum in ſancta Catholica Fide cõuenire quiſpiam negligeret,iam tum fixum,ratumq.habemus,nec non Cæſarei,Regijq.noſtri edicti tenore virtuteq.decernimus, vt elapſo præſtituto ſemeſtri termino nemini prorſus in ſæpenominato Marchionatu noſtro hæreditario Morauiæ vlterius habitare, ſuaue bona ibidem perſonaliter poſſidere liceat, verum ex illo tempore è memorato Marchionatu noſtro Morauiæ ipſi exire, ſua vero bona conſanguineis ſuis, alijſue Catholicis incolis vendere teneantur,& debeant,quã ad rem vſq.diſtractio hæc bonorum peragi poſſit, ijſdẽ terminũ alium peremptorium ſex item menſium præfixum, datumq. volumus. Ac vt nequis forte ſuſpicari poſſit,pecuniam, bonauè temporalia, nomine verò Dei Omnipotentis honorem, & laudem ſolum, tum etiam præfatorum noſtrorum ſubditorum ſalutem ſub hac ſpecie intendi; hiſce nos, & harum virtute erga eoſdem pro Cæſarea noſtra, Regiaquè benignitate, & clementia declaramus, quod ſi aliquando eſſet (quod minimè ſperamus) qui huic benigniſſimæ, & finali voluntati noſtræ obſequi detrectaret, huic, vel his liberum ſine exactione omnis poſteuræ (vt vocant) diſceſſum, & emigrationem permiſſum iri, quemadmodum hiſce item permittimus, vt vnuſquiſque ad diuendenda bona ſua, nec non ad æs alie-

num recuperandum,& fideiuſſionum diſſolutionem(quam ac rem ipſis intra præſtitutum ſex mẹnſium tempus, quoad eius fieri poterit,implorantibus iudicis auxilium promptũ erit)è conſanguineis ſuis, aliamuè Catholicam perſonam, plenipotentiariam nominare,& cõſtituere poſſit,ac debeat.

At quoniam nihil nobis optatius,magiſq.in votis eſt,quã antiquas illas,nobileſq.familias,quarum maiores tandiù,antequam in Marchionatum Morauiæ errores, & diuerſæ ſectæ inducerentur, ibidem in vnitate Catholicæ Religionis benè,beateq.vixerunt,floruerunt q. porro in ſimili Religionis concordia conſeruari,ac teneri.Idcircò obedientes, & fideles noſtros ſubditos Baronalis,& Equeſtris Ordinis hiſce paterne,planè,benigniſſimeq.admonitos, & adhortatos volumus,vt vnuſquiſq.propria ſalute,commodiſq. & emolumentis ſuis hac in re diligenter cõſideratis, ſecum ipſe agat, videatq.nè præter temporalia hæc,æterna quoq.bona, quod nollemus,ex iuſta punitione, & permiſſione diuina amittat,ſed deſertis potius erroribus, & hæreſibus ſuis, per quos ipſi,patreſq. ipſorum ſeducti, & in extremum omnium malorum coniecti ſunt, ad antiquam ſanctam Catholicam Fidem redeant, & nobiſcum in Religione conuenire ſatagant. Et in his omnibus clementiſſima noſtra finaliſq.& inuariabiiis voluntas, & intentio exequetur.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS.

Dilecti fideles,&c.cum ſumma neceſſitas requirat, vt ad meliorem progreſſum,& promotionem noſtri regni hæreditarij Bohemiæ ob opus inceptum Reformationis,quã primũ ſalutaris in cũctas Regiones, certi ſubdelegati,& informatores à nobis delegentur,qui non ſolum plebem,& populum ciuilem,verum etiam duos ſtatus ſuperiores,veluti Dominos,& equites in noſtra ſancta Romana, atq.Catholica ſola vera Fide, quam diligentiſſime inſtruãt ſimul & nos pro maiori,atque meliori efficacia, & reſpectu æqui,boniq.duxerimus, noſtros certos,atq.grauitate inſignes Commiſſarios ad incrementum operis iſtius, quã ſalutiferi,prçcipuè verò veſtras perſonas in prouincias ablegare.Qua de cauſa habente noſtra Cçſarea,atq.Regia poteſtate,vobis mandamus, vt veſtra negotia ità dirigatis,& ordinetis,vt vosmetipſi ad dictas prouincias quàm primum in perſona proficiſcamini.poſtmodum tam ruſticos, quam ciues pro tempore adhuc in Lutheraniſmo verſantes, præſertim ex nobilium,ac Equitum ſtemmate, vtriusq. ſexus,aut ad prouinciarum vrbes,aut ad commodiorem magis locũ, vti videbitur,ad vos citare illis noſtram Cçlaream, & vltimam voluntatem incidere, illoſq. omnibus, & efficacibus verbis,& cauſis eò diſponere curetis,vt(nullo excepto) omnes ſe à ſubdelegatis & informatoribus,virtute huius inſtructionis,beneuolè,& ad necesſitatem informare,atq.dirigere permittant,& ad hoc,ſe ad dictam noſtram ſolam ſanctam Romanam Catholicam Religionem plenè profiteantur, & ita in debita obligatione,& obedientia diuinç Maieſtatis, & noſtram,illis ad illorum maius cõmodum exiſtimatam Cçſaream,& vltimam noſtram voluntatem adimpleant; Quibus omnibus habente Cçſarea in vos confidentia, atq. bona diſcretione veſtra,optimi facturos, noſtramq. vltimam, & Cæſaream voluntatem,& beneplacitum adimpleturos non dubitamus.Pragç.decimoquarto menſis Decembr. anno Domini 1627.

Lutheranos tã nobiles,et Equites, quã ciues, et ruſticos per Cõmiſſarios citandos, et ad monendos pro reformatione.

FER-

OMnibus,& ſingulis noſtris ſubditis, & inhabitatoribus quatuor partium noſtri regni hæreditarij in Bohemia noſtram Cæſaream,& Regiam gratiam, & ſalutem, &c.

Commiſſarijs etiã in prouincijs deſtinãtur pro reformatione, et illis auxilium præbendum.

DIlecti fideles,&c.facta ante Pragam,in monte Albo fęlici contra noſtros aduerſarios,& hoſtes victoria, ſemper ſummo ſtudio, & affectione omninò paterna, eo conſiderauimus,vt in dicto noſtro regno hæreditario Bohæmiæ, omnes ſectæ, & hæreſes,veluti vera zizania planè eradicentur, & è contra,ſola ſancta, & vera Romana Catholica Fides plã tetur, amplificetur, & apud omnium prouinciarum inhabitatores vna apud illorum ſubditos, vera huius cognitio, magis debitè Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ædificetur, attamen maior pars illorum noſtram beneuolam, & paternam Cæſaream admonitionem ſpernens,in ſuis erroribus obſtinato animo perſeuerat.Qua propter nequaquam intermittere potuimus,quin maiori auctoritate illos ad beatitudinem,ſalutiferè tamen impellere permittamus,eaq. de cauſa, aliquos præclaros Reformationis Commiſſarios ablegimus, qui obtenta à nobis Cæſarea poteſtate, & accepto mandato, nõ ſolum in ciuitatibus Pragæ,iſto cum ſalutifero Reformationis opere ſedulò laborent;verum etiam,vt in prouincijs quoq. fructus fiat Reuerendum noſtrum Cõſiliarium dilectum, & fidelem, Ioannem Erneſtum Plaiteſẽ de Plattenſtein, in hulmandorff Canonicum Olomucenſem,& Breslauienſem pro Commiſſario conſtituimus,illumq.cum alijs Reuerendis,& ſęcularibus perſonis,in Pilſnenſium,Pragenſium, Pognenſium,Theslenſium, & Chrudnenſium prouincias ordinauimus, vt (iubente ſic noſtra Cæſarea voluntate) omnes ibi inhabitatores cuiuſcumquè ſtatus, aut dignitatis ſint,vtriuſquè ſexus, imò, & illorum ſubditos, de hæreſi ad veram ſanctam,& ſolam amplectendam Catholicam Romanam Fidem, veraci, & bona doctrina trahant. Inſuper omne illud, quod neceſſarium,& efficax ad ſalutiferum Reformationis iſtius opus videbitur, accepta, & data certa inſtructione à dicto principali Commiſſario, inſtruere, ordina-

dina-

dinare,atq.perficere debeant. Vt vero prædicta omnia fructuoſius profectum habeant, Mandamus ſingulis in Cæſarea poteſtate,& omnibus Prouinciarum inhabitatoribus,vt omnis illorum ſupradictis Commiſſarijs, debitam reuerentiam,& reſpectum exhibeant, de Fidei erroribus ad veram Fidem eò citius ſe trahere, ſuum beneuolum animum oſtēdant,& iſto modo,noſtra Cæſarea voluntate , & mandato, quam obedientiſſimè ſe accommodent, atquè in omni alio euentu vbicubi tandem aliquid neceſſe, vel de hoc,vel de alio,præſertim verò de prouinciarum Capitaneis habuerint, bonam aſſiſtentiam, & auxilium præſtent, quo facto, noſtra Cæſarea voluntas, & mandatum adimplebitur.

Datum Pragæ decimo octauo menſis Octobris anno Domini.

1627.

IN Nomine,ac pro parte Sacræ Romanę Cæſareæ etiã Vngariæ,& Bohemiæ Regiæ Maieſtatis, &c. Domini noſtri clementisſimi,ad Reformationem quam bene ordinatis Commiſſarijs in gratia denuntiandum.

Libros damnatos ab Eccleſia Catholicis tollendos ſub pœna,et iuramẽto

CVm ad ſeductionem perſonarum, non ſolum maioris, & humilioris ſtatus, verum præcipuè ſubditorum, & plebis etiam,libri hæreticorum non minima cauſa ſint, in quibus contra ſanctam ſolam veram Catholicam, & Apoſtolicam Religionem,& illorum addictos, multæ falſitates, & mala innumerabilia reperiuntur, docẽturq. Qua propter cum dictæ S.C.M.vrgente conſcientia,malo huic occurrere in omni parte incumbat,voluit prædictis Dominis Commiſſarijs,poteſtate huius hoc adiungere,& mandare, vt ad executionem voluntatis Cеſ. Maieſt.atq. ad inſtructionem illis ante hac traditam, tam Pragæ, & in omnibus alijs ciuitatibus,in iſto Bohemię regno, quam etiam in alijs prouincijs, & terris,omnes,& ſingulas conciones,poſtillas,orationes, & alios de Romana Catholica Eccleſia damnatos libros,& tractatus,per certos ſubdelegatas perſonas,de omnibus inhabitatoribus,& ſubditis depoſcant,& ad domum conſilij,aut ad alios certas locos deportari curent,ad hoc tales, & huiuſmodi libros habere,aut legere,ſub graui, & ineuitabili pœna, hac conditione,vt omnes,& ſinguli ſuo ſub iuramento, & obligatione,omnes tractatus ſimiles,de Catholica Eccleſia prohibitos,promere,& beneuolè tradere,teneantur, & omninò interdicant,& prohibeant,vt ipſi bona habita dexteritate ſua,& diſcretione perficere,et dictæ Cęſareę Maieſtatis, clementisſimam,propriam,et vltimam voluntatem facere, et complere ſcient.Pragę 10.Maij 1628.

FER-

Digitized by Google

FERDINANDVS SECVNDVS

DIlecti fideles, &c. In memoria habebitis quam vehementer,& ſedulo laboremus permiſſu Diuinæ omnipotentię ob noſtram,& noſtrorum parentum peccata in noſtro regno hæreditario Bohemiæ lapſam partim Religionem pro poſſe multiplicare, & ſi quidem ea omnino ſperamus,noſtram præhabitam,& boni exiſtimatam intentionem per adhibita remedia ſuum omnino optatum effectum habituram,ſeq.omnes obedientes, & fideles ſubditos, omnipotentis Dei,& noſtræ clementiſſimæ voluntati, accõmodaturos;Audimus tamen, maiorem horum partem, noſtram paternam curam,& amorem, (quo ſumus erga illos affecti)atq.ad hunc finem publicatas Reformationis patentas,omninò ludiere,& indebilitate negligere,vẽtoq.tradere, & ſe nec in Religione informare, neq. ad ſuam conuerſionẽ vnicam certam,& conſtantem ſpem monſtrare. Imò quod plus eſt,pnblicatas noſtras Reformationis patentas in dicto noſtro regno hæreditario Bohemiæ vſquè nunc transgredi. quare ex ſola innata nobis Cæſarea, & Regia niti affectione mouemur,noua patenta vltra inſuper publicare, iuxta etiã noſtris ante ordinatis principalis Reformationis Commiſſarijs,in omnes, & ſingulas prædicti noſtri regni hæreditarij Bohemiæ prouincias certos Commiſſarios deputare, illiſq.per expeditionem vnius inſtructionis,quo modo,& quo modo noſtra clementiſſima,& vltima voluntas ſit facienda imperare.Quã propter expeditas iſtas patentas iuxta conceptas litteras ad deputatos Cõmiſſarios (quia vero illæ perſonæ,quæ ex nobilium,& Equitum ſtemmate meliori modo, locum Commiſſarij adminiſtrare poſſint non pateant) vobis abſq.ſubſcriptione tamen ſecurè hic tranſmittere voluimus.clementiſſimè mandantes, vt prædictas noſtras patentas,more ſolito publicare velitis,etiam eo ſemper conſideretis,vt in omni prouincia duæ perſonæ in vnum vnà delegantur; & quantum poſſibile, altera ex Dominorum, altera ex Equitum accipiantur, præcipuè cum idcirco in ingreſſu iſtarum litterarum, prædictorum Dominorum, & Equitum intermiſerimus, & ſolum dilectos fideles

Mãdat S.C.M. noui diploma publicare pro reformatione in prouincijs Bohemiæ,

ſcribere mandauerimus, vos igitur litteras iſtas intitulatas ſubſcribere,illiſq.quam primum tranſmittere curabitis, & quia Charorachizazanſchi de Equitum ſtemmate beneuolè ſe obtulerit,huic operi ſedulam operam nauare,cum illo tractari poteritis, in duabus ſaltem, aut tribus prouincijs noſtram clementiſſimam voluntatem perficiat. quare letteræ illi ad tales prouincias pertinentes tradantur. Comiti Choleuen Libſtainſchi de Cholouart vero in Hautmetizenſium prouinciam Commiſſio indici poterit, vti vos exequi, & benè ordinare bona deliberatione veſtra, non ignorabitis, Zenoimę die vigeſimo quarto menſis Iunij anno Domini
1628.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS.

INſtructio, & mandatum in Reuerendiſſimum in Chriſto patrem, etiam Illuſtriſſimos, & generoſos noſtros dilectos fideles Dominum Albertum Sacræ Romanæ Eccleſiæ Præsbyterum Cardinalem de Harrach, Archiepiſcopum Pragenſem, Iaroslaum Bozitam Comitem de Martiniz noſtrum à ſecretis Conſiliarium, &c. Fridericum de Talmberg, & Chriſtophorum Vratislaum de Mitrovvitz noſtros Conſiliarios, & Cubicularios. publicatis quamprimum hiſce patentis, omnes iſtos (qui alijs patentis vſquè in illum diem aurem non præbuerunt, & ſe Pragæ vel in confinibus proximis ſcilicet Chauernauenſium, & Sclauenſium prouinciæ detinent, ad ſe venire faciant, & petitionem talem in noſtra clementiſſima, ſeuera, & vltima voluntate fundent, ad illos, qui valetudinis, vel paupertatis cauſa ad locos determinatos, venire non poſſunt, Commiſſarij noſtri certiores prius de citatis facti, aut delegare, aut vt venire poſſint auxilio adeſſe debent. Illis verò qui apparere noluerint, & ſi certo conſtet apparere nolle, Commiſſarij nomine noſtro mandent, vt ſpatio ſex dierum, quorum primi tres pro primo, alteri duo pro ſecundo, & vltimus pro vltimo, & peremptorio termino denuncietur, ſub arreſtatione ſuarum perſonarum, & alijs ſeuerioribus pœnis, quæ iudicio noſtrorum Commiſſariorum, & noſtri hæreditarij Bohemiæ regni, vrbium ordinatorum Præfectorum ſtabunt. ex regno, & ex eiſdem incorporatis prouincijs diſcedant. Quapꝑter ordinauimus, vt in omni caſu noſtri Capitanei, qui in dicto regno noſtro hæreditario Bohemiæ militibus pręſunt Cõmiſſarijs auxilio adeſſe, ad petitionem illorum ſuccurrere debeant. cum illis autem petitioni noſtrorum Commiſſariorum ſatisfacientibus diſcretè procedatur; ita tamen, vt aduertant noſtram ſeueram, & conſtantem determinationem, & auxilio vnius, & alterius, ad informationem commoueri poſſint, opereque ipſo monſtrent, ſe ad conuerſionem eſſe inclinatos, ad quem finem, ſi beneuolos, & promptos ad informandum ſe declarauerint, aptus illis informatur, (qualem ipſi affectant) certo præſcripto

Digitized by Google

ad informationem termino, qui menſem non excedat (infra tamen eſſe poterit eligatur) ſi verò ad informationem ſe accommodare non vellent, & multo minus commoueri poſſint, idẽ proceſſus, qui ſupra de illis, qui apparere nollent, habeatur.

Informatores autem ſingulis hebdomadis, vel etiam ſingulis tribus diebus prædictis noſtris Reformationis Commiſſarijs relationem ſinceram faciant, in quo modo ſe res reperiant, aut quomodo ſe informandi accommodent.

Ad viduas, quod attinet, ita in noſtris patentis illis eſt proſpectum, vt quandiù non fiant Catholicæ, tandiù educatio liberorum, regimen ſubditorum adminiſtratio bonorũ, illis ſubtrahatur, cui rei noſtri Reformationis Commiſſarij diligenter prouidebunt conſilio, & iudicio illorum apud vrbium Præfectos eò rem dirigant, vt bona interim per certos, & tales homines quibus fidendum (& qui ſciant illis planam rationem eſſe reddendam) adminiſtrentur, liberi etiam in Catholica Religione educati, ſinguli pro illorum poſcente ætate tractentur, & habeantur.

Si etiam reperirentur viduæ, quæ non ſolum pertinaces in ſua hæreſi manerent, ſed vltra etiam familiam, & alios voluntario modo à Religione detinerent, tales ante elapſum terminum ex prouincincia, aut ſi viſum fuerit, alijs pœnis quoties peccauerint, vel noſtro mandato contradixerint, afficiantur.

Quo ad alias viduas, quæ ſe tacitę continentes, & abſq. vllo ſcandalo continent, illæ ſolummodo propter hoc, quod intra determinatum tempus Religionem acceptare noluerint, ex prouincia ante lapſum tempus diſcedere non iubeantur, ſed elapſo termino de vno, & de altero decretum accipiant; Quibus omnibus, habito veſtro conſilio ſatisfacere, & clementiſſimam noſtram voluntatem, atq. intentionẽ adimplere non neſcietis. Zenoimę vigeſimo Iunij anno Domini 1628.

FER-

Digitized by Google

FERDINANDVS SECVNDVS

Dilecti fideles. Notum habebitis, abſque amplificatione rei, quam clementiſſimè, & quam paterno hactenus affectu inſtiterimus, noſtri hæreditarij Bohemię regni, illiuſq. inhabitatorum ſalutem, & commodum, mediante in primis, ſalutiferæ, & ſummæ neceſſariæ Reformationis operi, promouere, illudq. ad antiquiſſimam ſanctam Catholicam Fidem, in qua prædictum regnum aliquot centum annos omnino laudabiliter, & optimè verſabatur vnanimiter reducere. quare non intermiſimus noſtram clemētiſſimam, & paternam voluntatem, atq. intentionem, tam per vos, quam per noſtros Reformationis Commiſſarios, non ſolum oretenus, ſed & per publicas patentas, ſingulis, & omnibus declarare, ac demonſtrare.

Determinat S.C.M. denuo monendos eſſe pertinaces ad conuerſionem.

Et licet per Ordinationes noſtras clementiſſimas, ac per media ſalutifera auxilio omnipotentis (cui grates immortales) multæ ſeductæ animæ lucratæ, in viam veritatis, reductę, & ab æterna perditione fuerint defenſæ; percipimus tamen, quod pars inhabitatorum noſtri hæreditarij Bohemiæ regni inueniatur, quæ in ſua hæreſi obſtinax permaneat, publicatis patentis nullam aurem præbeat, contra quales, & ſi ſeueriora media arripere, ſufficientem cauſam haberemus, eò tamen ex innata nobis Cæſarea, & Regia bonitate nos deliberamus noſtram determinationem vltra non altera vice per nouas publicas patentas publicandam curare, bonique nos facturos, ſi inſtructionem aliquam, quomodo nimirum cum illis, qui noſtris hactenus clementiſſimis publicatis mādatis aurem non dederunt, & ſe ad noſtram ſolam veram Catholicam Religionem non conuerterunt, ſit procedendum, promulgaremus, vnum dein exemplar, in omnes prouincias, Commiſſarijs inibi deputatis tranſmitteremus, quorum vnum quoq. vobis, quantum ad Kauerſchinenſium, & Schlauernenſium prouincias attinet, includeremus, clementiſſimè mandantes, vt vos cum noſtro vrbis Præfecto Pragę relicto, (cui nominatas patentas, ſimul & dictas ſupra Inſtru

ctiones

ctiones publicandas transmiſimus) ſimili modo commu-
nicetis,& in in vno, & altero,vti prædictæ noſtræ clementiſ-
ſimæ Inſtructiones docebunt, debitè procedatis. vti vos hi-
ſce omnibus boni conſulere, noſtramquè clemen-
tiſſimam voluntatem, & beneplacitum ſup-
plere compertum habebitis. Zenoi-
mæ vigeſimo tertio Iu-
nij anno
1628.

FER-

Digitized by Google

FERDINANDVS SECVNDVS

OMnibus, & ſingulis noſtris ſubditis, ex quatuor partibus noſtri regni hæreditarij in Bohemia noſtram Cæſaream, & Regiam gratiam, & ſalutem. Cum nobis hactenus nil magis incubuerit, quam vt noſtrum hæreditarium Bohemiæ regnum ad Catholicam ſolam veram Religioné, ac priſtinum ſtatum, in quo reperiebatur, ante ortam in Romana Catholica Eccleſia ſub Cæſare, & Rege Carolo Quarto fęlicis recordationis prædeceſſore noſtro, ſeditionem, & diſcordiam, reducere poſſimus, & ideo ex clementiſſima noſtra ſollicitudine, qnam erga noſtrum hæreditarium regnum habemus, ſingulis, & omnibus, ſub dato S. Ignatij feſto, (quod erat vltimo Iulij) & dein ſub dato ſexto Decembris proximi elapſi milleſimi ſexcenteſimi vigeſimi ſeptimi anni, noſtram clementiſſimam intentionem quomodo, videlicet cum dicta Reformatione ſit procedendum, præſertim, quo ad Barones, & Equites, nos inſuper nil aliud, quam ſalutem, & commodum noſtrorum ſubditorum deſiderare, per publicas patentas dedimus promulgandum.

Pertinaces eſſe citandos, et vltimi monēdos.

Quamuis quidem per gratiam Omnipotentis noſtri adhibitis remedijs tantum effecerimus, vt maior pars Baronũ, vnà cum ſuis ſubditis, veram ſanctam Catholicam Eccleſiá profiteatur, illam amplectetur, & tandem, quam clementiſſimè, & quam paterno ſemper animo fuerimus illis affecti, & quod in ſuis erroribus ad illorum maximam perditioné hæſiſſent, ſi non clementiſſimè, & omnino paternè prouidiſſemus Quod inſuper diſcordiæ, & ſeditiones in iſto regno craſſatæ finem optatum nunquam habuiſſent, pluſquam apertè illis pateat, quotidie tamen percipimus aliquos adhuc noſtram clementiſſimam voluntatem affectum, & amoré, quibus ad noſtros ſubditos noſtri regni hæreditarij ſumus inclinati, non agnouiſſe nullamq. pœnitus noſtris publicatis mandatis exequutionem præſtitiſſe, immò aliquos vltra ex ſæpe dicto noſtro hæreditario regno in alias regno noſtro incorporatas, nobiſq. proprias prouincias ſe immiſcuiſſe, multos præterea pupillos, & innocentes ſecum adduxiſſe,

Qui-

Digitized by Google

quinimo à diuerſis viduis ſumus humillimè rogati, quia ſe nec domi, nec alibi vllas ſcandalizare, ſuos illis inſeruientes, & illarum ſocietate vtentes, de Catholica Religione non detinere, ieiunia quoque de Romana Catholica, & Apoſtolica Eccleſia impoſita non violare, cibos de ſancta Eccleſia prohibitos non manducare, ſuos ad Catholicam Eccleſiam ad Sacrum audiendum, & concionem mittere illas ipſas hoc facturos, ſi clementiſſimum terminum illis prolongaremus. qua de causa vt noſtra clemẽtiſſima voluntas, & intentio (ad acquirendum ſupra, & in alijs patentis propoſitum finem) tādem omnibus pateat, & omnes ſe diſponere ſciant, ita noſtris Commiſſarijs mandauimus, vt iſtos, qui noſtris hactenus publicatis mandatis non ſunt obſequuti, & adhuc noſtras prouincias inhabitant ad ſe venire, & quomodo ex parte illorum ſimus deliberati, & habere velimus, annuncient, & declarent.

Mandamus igitur omnibus, & ſingulis noſtris ſubditis clementiſſimè, & ſeuerè cuiuſcunq: tandem dignitatis ſtatus, aut officij ſint, qui noſtro regno hæreditario Bohemiæ, & ſanctæ Catholicæ Religioni, vſque in iſtum diem non ſunt adſcripti, vt quam primum ad citationem noſtrorum Commiſſariorum ſe ſiſtant, noſtram clementiſſimam determinationem, & intentionem percipiant, taliq. obedientiſſimè obſequantur.

Vt autem nullus excuſationem haurire poſſit, perinde, ac ſi noſtras elapſas, & antegreſſas patentas im omnibus pūctis non intellexiſſet, quid nimirum noſtra clementiſſima voluntas propter emigrationem regni in illis dicere vellet, talibus manifeſtius, & clarius pronunciamus, vt illi qui propria ſua pertinacia, ad oſtendendam ſuam expreſſam inobedientiam ſæpe dictis patentis non obediuerunt, ſed ex regno diſcedentes, alias noſtro regno incorporatas prouincias, (vbi quod recenter audimus, noſtram bonam intentionem peſſimè interpretari, animos obedientium obſtinatos reddere conantur) contra noſtram intentionem, & voluntatem inhabitant.

Antedictarum viduarum, autem petitionem humillimā, pro-

propter exiſtentes rationes in gratia acceptantes clementiſſime nos deliberamus,& poteſtate,ac auctoritete huius noſtræ Regiæ patentę manifeſtamus prædictis viduis, terminum in ſex menſes eſſe prolungatum;ita tamen, vt conditionibus iam narratis ſatisfaciant, & ſi ſe Catholicæ Religioni non accommodauerint,adminiſtratio bonorum, regimen ſubditorum,educatio liberorum in nulla parte eſſe concedendum.

Quod ſpectat ad alios, qui ex noſtro hæreditario Bohemiæ regno diſceſſerunt,& pupillos(quorum tutor nos ſupremus) ſecum abduxerunt, illi ſub ammiſſione omnium eorum bonorum,quæ in Regno Bohemiæ prætendunt, ſub perditione omnium ſuarum actionum, & litium tales re-
mittant. Ita vult,& iubet noſtra clementiſſima, & vl-
tima voluntas, cui rei ſinguli ſe ſcient accom-
modare, & ſe ſecundum noſtram vo-
luntatem gubernare. Datæ Ze-
noimæ vigeſimo primo
Iunij an. Domi-
ni 1628.

OMnibus, & ſingulis noſtris ſubditis, & in habitatoribus quatuor ſtatuum noſtri hæreditarij Marchionatus Morauienſis, noſtram tam Cæſaream, quam Regiam gratiam, & omne bonum, &c.

Per hoc diploma declarat S. C. M. quid agẽdum pro reformatione in Morauia.

DIlecti fideles, &c. nõ ignorabitis, nos clementiſſimo, & paterno amore, & ſtudio (quo veſtræ ſaluti, & commodo fuimus ſemper affecti) tam etiam ad conſeruandam inter vos noſtros fideles, & obſequentes ſubditos pacem, & vnitatem (quæ alioquin in tantis fidei differentijs libenter, & plerumquè claudicat) impulſos in noſtro hæreditario Marchionatu Morauiæ, ſalutiferum, & neceſſarijſſimum Reformationis opus inſtituiſſe (ac per noſtras, tam Cæſareas, quam Regias patentas, ſingulariter quo ad duos nobiliores ſtatus) ſub dato diei Iouis ipſo feſto ſanctorum Confeſſorum, atquè primorum Epiſcoporum Olmutienſium, ſupremorumquè Apoſtolorum noſtri Marchionatus Morauiæ Sancti Cirilli, & Methudij, iſtius inſtantis, milleſimi ſexcenteſimi vigeſimi octaui anni ad omnium, & ſingulorum cognitionem publicari, vos inſuper omnino clementiſſimè, ac paternè fuiſſe adhortatos, vt ſalutiferum hoc opus (ſalutem animarum veſtrarum continens) beneuolè, ac omninò lubentes ſuſcipiant. Et ſi talem noſtram publicatam voluntatem vlla in parte mutare non cogitemus, ſed maximo cum feruore, & animo auidiſſimo petamus, & optemus, vt omnes ſeductæ noſtrorum ſubditorum animæ, Omnipotenti Deo, à quo vitam habent, & cui ſtrictiſſimæ rationes nobis ſunt reddendæ redducantur, & conuertantur. Quamobrem omnibus, & ſingulis ad conuerſionem (ad informandum ſe melius, & cum maiori fundamento) ſufficienti termino præſcripto, & promulgato, omnino ea certiſſima ſpe fuimus, vnumquemquè propriam ſuam conſcientiam altius examinaturum, & illud, quod illi vtile, & bonum capturum, & electurum. Verum termino conſtituto iam iam fini appropinquante, maximo cum dolore audire debemus, partem

Digitized by Google

tẽ noſtrũ ſubditorum in noſtro Marchionatu Morauiẽſiorũ ſe non applicaſſe, ad finem præſcripti termini cum vna ſpe, & abſq. vllo fructu expectare, licet meritò conſiderare deberent omnes, poteſtate ſupradictarum noſtrarum patentarũ, & ſingulos Sanctæ Romanæ Catholicæ, & Apoſtolicæ Eccleſiæ contrarios ex prouincia diſcedere, noſtramq. clementiſſimam intentionem adimplere debere. attamen omnibus hiſce ſepoſitis, ſi perpendamus, plurimos quoq. humillimè ſupplicando ad nos veniſſe, non ſolum pro termino protrahendo obedientiſſimè deprecatos, verum etiam ſe informare, & in Catholica, & Apoſtolica Fide ſe inſtruere permiſſuros obtuliſſe; eam ſpem habemus, alios ſecuturos, & noſtram, ad illorum ſalutem exiſtimatam clementiſſimam intentionem altius cordi ſumpturos, documenta Apoſtolicæ Eccleſiæ, ſuis erroribus, Catholicæ Religioni (ad quam Marchionatus Moràuiæ, & eius prædeceſſores ab Idolatria fuit conuerſus) expreſsè contrarijs, antepoſituros. Quapropter, tam in Cæſarea, quàm in Regia poteſtate bene facturos nos opinati ſi conſtitutum terminum (quo ad duos nobiliores ſtatus) ob informationem, & inſtructionem melius capeſſendam, aliquid prolongaremus, & vſquè ad finem Martij iſtius milleſimi ſexceteſimi vigeſimi noni anni, vbi terminus vendendorum bonorum ſimiliter terminatur, finaliter, & peremptoriè detraheremus, ita tamen, vt omnis hoc in tempore, non ſolum informationem ſuſcipiant, & ſe ad citationem Reuerendiſſimi in Chriſto Patris, ac Illuſtriſſimi Domini Cardinalis, & Principis de Dietrichſtain Epiſcopi Olomutienſis, Regiæ Cappellæ in Bohemia Comitis noſtri Marchionatus Morauiæ Capitanei Generalis, Conſiliarij noſtri à Secretis, & nobis dilecti, &c parati: & prõpti appareant, ſed etiam dictum Reuerendiſſimum Cardinalem ipſi viſitatum adeant, ab illo ſe informare, ac Catholicæ, & Apoſtolicæ Religioni applicare permittant. De cętero, qui Eccleſias ſuas, aut poſſidentes patronatus hactenus occluſos tenuerunt claues tradant, Catholicos Sacerdotes, quos Illuſtriſsimus, & Reuerendiſſimus Cardinalis, & Principes de Dietrichſtain,

vt loci Ordinarius illis per modum prouiſionis procuret, & prouideat (ſaluis tamen illorum, ſi ſe ad Catholicam Religionem verterint, iuribus patronatus) abſq. vlla contradictione ſuſcipiant. Et quia prolongationem termini ſolummodo ex Cæſarea, & Regia, ac nobis innata Auſtriaca bonitate, vt omnes eo melius ſe Catholicæ, & Apoſtolicæ Fidei conformare queat; conceſſimus, ea propter iterum, & vltimo nos declaramus, ſi forte vnus, aut alter in determinato hoc tempore, ad veram Catholicam, & Apoſtolicam Religionem non cõuertiſſet, illum in noſtro Marchionatu Morauiæ diutius non eſſe patiendum, ſed virtute prædictarum noſtrarum patentarum, bona poſſidentia vendere, aut per alios curare id faciendum, poſtremum ex prouincia abſque vllo longiori expectando termino eſſe diſcedendum.

Si autem aliquis cuiuſcunq. dignitatis, aut conditionis foret, qui ſe in iſto tempore indecenter gereret, & vel verbis, vel opere ſcandalum monſtraret, aut ſuos ſubditos, aut alios à Catholica, & Apoſtolica Religione auẽrteret, tali non ſolum determinatus terminus denegetur, ſed contra illam, cognito facto, vti etiam contra alios, qui vltra edictum terminum in noſtro hæreditario Marchionatu Morauiæ ſe continerent, cum ſeuera pœna procedatur. prędictus inſuper terminus, nequaquam in Regentes, Capitanios, Præfectos, Officiales Dominorum eſt directus. quare cum illo ſe nulla in parte excuſare poſſunt, ſed elapſo in prioribus patentis præſcripto termino, & duobus menſibus, hoc eſt vt ad finem proximi Nouembris à prouincia abeant, & emigrent.

Ad pupillos, quod ſpectat, mandamus, vt omnes tam maſculini, quam fœminini generis in prouincia maneant, & illorum tutores bona habentia, alijs Catholicę Fidei perſonis (cum præſcitu Reuerendiſſimi, & Illuſtriſſimi Cardinalis, & Principis de Dietrichſtain, tamquam ordinati noſtri Capitanei Generalis, & conſignent, & quos pro tutoribus edixerint, accepta, & audita prius à diſcedentibus ratione, libenter tutelam ſuſcipiant, ante omnia vero attendant, vt pupilli in ſancta Catholica, & Apoſtolica Religione educentur, qua ratione nos etiam, virtute, & poteſtate illius noſtræ Patẽ-

tæ

Digitized by Google

tæ , omnibus,& ſingulis ſubditis totius Marchionatus Mo-
rauiæ ſignificatum,& mandatum volumus,vt omnes libros
in quibus de Fidei Articulis tractatur,& qui ſanctæ Roma-
næ Catholicæ,& Apoſtolicæ Eccleſiæ aduerſantur,Illuſtriſſi
mo Cardinali,& Principi de Dietrichſtain,vel eiuſdem Cõ-
miſſarijs ab eodem ordinatis,promant, ac tradant.Nec vlli,
cuiuſcunq. dignitatis, aut conditionis ſit ex Marchionatu
Morauiæ extra prouinciam,ad audiendas alijs in locis hæ-
reticorum conciones,atq.ad cohabitanda, & adminiſtranda
illlorum exercitia,ſub quo tandem,aut quali ſpecie contin-
gere poſſit,proficiſci liceat, ſub graui,& certiſſima pœna,
& ſummæ indignationis apud nos.Quare omnes, & ſingu-
li noſtri fideles ſubditi animum inducant, & ſuam
tam temporalem, quam æternam ſalutem per-
pendere, & inquirere ſcient. hiſce com-
pletur noſtra clementisſima, & vl-
tima voluntas, & intentio.
Data ſecundo Septem-
bris Anno
1628.

FER-

Diploma donationis ſtatui eccleſiaſtico Bohemiæ xv. Cruciferorum ſupra gabella ſalis factæ ab Imperatore.

ATteſtamur hiſce litteris noſtro,hæredumq. ac poſterorum noſtrorum Regum nomine,poſtquam ad Dei ter Optimi,Maximi honorem promouendum, nec minus propagandam ſolam ſalutiferam,Catholicamq.Religionem,& Eccleſiam .potisſimum verò, vt Clericalis ſtatus, & vt res Catholica in hoc noſtro hæreditario regno Bohemiæ rurſus effloreſcere incipiat,ac tandem omninò in integrum,vt antea erat,reſtituatur. in primis neceſſariam eſſe, rati ſumus,vt Eccleſiaſtico ſtatui de competentibus prouentibus pro eius ſuſtentatione proſpiciatur in hunc ergo finē nonnullas fundationes fecimus,& fieri curauimus, quæ tamen,vt res in comperto eſt,adhuc non ſufficiunt quamobrē zelo Chriſtianæ Religionis,& ſacræ Catholicæ Fidei ſolidiſſimè erigendæ, propagandęquè compulſi ſumus huic Eccleſiaſtico ſtatui de pinguioribus prouentibus proſpicere. nos autem hoc facturos eſſe virtute præſentium facimus palam omnibus,tali verò modo.poſtquam conſtitutum negotium ſalis in hoc regno ſuum fęliciter ſortitum fuerit effectum,idemtidemquè Sereniſſimus Dux Bauariæ Romani Imperij Elector pro Gmundtmarico ſalis negotio ſufficienter ſatisfactus,idemquè pro pecuniarum ſumma, quæ ipſi debetur contentatus fuerit. tum nos vltra taxam in ſale factam ad Cruciferos quadraginta quinquè protenſam pro quolibet magno modio Gmundtmarici ſalis in hoc regno inuehendi.imò etiam aliunde allati addemus adhuc Cruciferos quindecim.quantum tamen id fieri poterit, ſine violatione, & diminutione priuilegiorum, compactionumquè vicinorum Electorum, & Principum, qui etiam iura ſua in hoc ſalis negotio habent, eamque accretionem annuorū prouentuum in vtilitatem Cleri, totiuſq.Eccleſiaſtici ſtatus conuertendam in manus Reuerendisſimi in Chriſto Patris, qui à ſecretis conſilijs eſt amici,& Principis noſtri perdilecti Dominum Erneſti S. R. E. Præſbyteri Cardinalis ab Harrah,hoc tempore Archiepiſcopi Pragenſis, eiuſquè ſucceſſorum tandiù conſignabimus annuatim, donec bonis

ſtabi-

Digitized by Google

ſtabilibus, aut alia commodiori ratione æquiualenti ipſis prouidere poſſimus; quam tamen etiam ceſſante negotio ſalis, vt dictum eſt; ad debita loca conſignabimus iuribus omnibus, abdicando nos. actum in Regia noſtra Arce Pragæ decimatertia Iunij. anno 1628. Romani Regni noſtri nono, Vngarici vndecimo, Bohemici duodecimo, &c.

∴

Digitized by Google

FERDINANDVS SECVNDVS

REuerendiſſime Princeps amice perdilecte, poſteaquam ab ingreſſu regiminis noſtri vſq. in præſens cordi noſtro magis nihil inſederit, quam in hæreditario noſtro regno Bohemiæ diuini cultus promotio, ac publicæ iuſtitiæ adminiſtratio, itidemq. vt tandem aliquando omnia huius hæreditarij noſtri regni in eum redigere ſtatum, in quo fuere, antequam peſtiferę hæc lues hæreſis regnum inuaſerit. Quamobrem media debita, quibus intentum noſtrũ conſequi poſſemus, excogitauimus, eaquè omnia haud ſine maturo conſilio iterum, iterumquè ac denuò trutinata, ponderataq. in noſtro hæreditario regno publicari fecimus.

Itaquè quemadmodum hiſce in præſcriptionibus, ac ſtatutis Eccleſiaſtici ſtatus, magnificè memores illius dignitatis fuimus non ſolum regni noſtri hæreditarij ſtatibus conferendo, ſed & cæteris omnibus præferendo, nec non in reliquis, quæ ad maiorem vnius ſolius ſalutiferæ, Catholicęquè Religionis propagationem opprimè facere videbant, ipſe proſpiciendo.

Ita ne prædicto ſtatui, quod ipſi officere poſſet, aliquid accidat ex diſpari intelligentia cum C. T. de punctis non nullis ad Eccleſiaſticum ſtatum ſpectantibus, regni noſtri ſtatuta ſimul approbando tamquam gratioſæ menti noſtræ conſona delucidationem meliorem expetierit.

Ideò hæc ſub ſequenti tenore gratioſè nos reſoluere volumus.

Ad primum. Quod poſthac bona Eccleſiaſtica etiam abſquè noſtra, & poſterorum noſtrorum, tamquam Regũ Bohemiæ, relationi Tabulæ Statuum ſæpè nominati regni noſtri inſcribi poſſint C. T. poſtulat. Quod nos tali modo explicamus, tametſi in nouis noſtris eiuſdem regni ſtatutis nihil reperiatur, quod contra hoc pugnet, nihilominus gratioſè aſſentimus, quod bona Eccleſiaſtica in poſterum, aut ab Eccleſiaſticis empta, aut ab eis alio quouis iuſto titulo

Digitized by Google

lo obtenta, aut deniquè etiam (præcedentibus tamen canonicis requiſitis) ab ipſis alienata fuerint, ſtatuum Stabulæ ſcribi poſſint. ea tamen lege, nempe. quod ea omnia, quæ in nouis noſtri regni ſtatutis circa hoc ordinata ſunt; locum habeant.

Ad alterum. Ex ſingulari cura, quam erga Eccleſiaſticum ſtatum pollicemur, & in teſtimonium, quod quæramus aliud nil, niſi eius protectionem, hanc prouiſionem fecimus in regni nori ſtatutis gratioſam. Quod vbi in monaſterio Abbas deeſſet, aut nullus Regularis conuentus reperiretur, cœnobia illa nè deſolata conſiſtant, per procuratorem Cameræ noſtræ perſpiciatur. porrò nè quiſpiam ſuſpicetur de nobis, quod bona illa Cameræ noſtræ conſignemus, & attribuamus; volumus, quod perſona ab Archiepiſcopo, tamquam loci Ordinario procuratori huic addatur. Deindè cum arbitretur C. T. ſatius eſſe, quod talis perſonæ adiunctio à Viſitatoribus, ac prouincialibus cuiuſq. Ordinis fiat, neutiquam hoc nobis diſplicet. adiungatur hæc perſona, quæ vna cum procuratore Cameræ noſtræ ipſos protegat, & in eorum neceſſitatibus ſuppetias ferat à cuiuslibet Religionis Viſitatoribus, Prouincialibuſue.

Tertium, quod C. T. elucidari peruellet concernit iudicialem forum Eccleſiaſticorum, id ita intelligi volumus, etiã ſi in noſtris ſtatutis Bohemicis ſubindè plura verba, quam in Morauicis ſint; ſenſum tamen Bohemici regni ſtatutorũ talem eſſe nos volumus, qualis Morauicis ſubeſt, & quemadmodum conformitas ſemper grata nobis fuit, ita etiam quoad hoc punctum gratioſè concedimus, quod verba inſerta ſtatutis Bohemicis, quæ alioqui perplexa videntur, aliter non intelligantur, quam vt ſonant in Morauicis.

Quartò, deniquè æquisſimum fore arbitramur, nequè alia vmquam apud nos intentio viguit, quam quod Religioſis, ſicut & cœteris ſtatibus, ſi fortaſſe teſtimonia à regni noſtri ciuitatibus peterent; ea minimè ipſis denegari debeant. Hæc C. T. ad puncta nobis diſtinctè propoſita re-

V ſponſi

Digitized by Google

ſponſi loco damus, vt tandem C. T. imò totus Eccleſiaſticus ſtatus iuxtà eà ſeſe dirigere, & in omnibus emergentibus occaſionibus pro neceſſitate ſua, ſibiquè conſulere poſſit, & C. T. Cæſareis, regalibuſquè gratijs ad dies vitę deuincti permanemus. Actum in ciuitate noſtra Vienna 19. Iunij an: 1628. regni noſtri Romani nono Vngarici decimo primo Bohemici xii.

Digitized by Google

E X
CANCELLARIA
Archiducatus Auſtriæ, Ducatus Stiriæ, Carinthiæ, & Cranæ, et aliarum Prouinciarum, quæ ſunt hæreditariæ Domus Auſtriacæ.

Digitized by Google

FER-

Digitized by Google

FERDINANDVS SECVNDVS

Omnibus, & ſingulis in noſtro Principatu Carinthæ habitantibus ſubditis, vaſſallis, prouinciæ incolis, cęteriſq. cuiuſuis dignitatis, noſtrum generale mandatum lecturis, vel legi audituris, noſtram Cæſaream gratiam, ac omne bonum.

Patentam in Carinthiam.

In ſimili mutatis mutãdis in Cran.

Vobis probe notum eſt, ac manifeſtum, quales, & quantos ad extirpandos, expellẽdoſq. ſectariorum ludimagiſtros, ac eorum errores, & econtra ad exaltandam noſtram ſolam ſalutarem, ac auitam Catholicam Religionem, antehac, & vſq. in hodiernum diem, labores, curas, per diuerſa remedia adhibuerimus, quæ in aliquibus noſtræ ſuperioris Auſtriæ prouincijs, ad noſtram ſingularem conſolationem, Diuina mediante clementia ſucceſſere, quoniam vero accepimus, ob non cõtinuatã inceptam Religionis Reformationem, in dicto noſtro Principatu Carinthiæ varia inconuenientia ratione Religionis fuiſſe exortas, & ideo aliquos prædicãtes, ac ludimagiſtros, vel loco ipſorum ſectarijs Præceptores, aut prouiſores concionatorum officio fungi in omnibus priuatis attentaſſe ab hæreticis Dominis, ac Prouincialibus ſuſceptos inſuper, & defenſis quorum ſubditi ad ſimiles conciones inuitati, allecti, ducti, & nobis à Deo conceſſæ, ac commiſſæ creaturæ à Catholica, & auita noſtra Religione fuerunt ſeductæ. Et quia noſtris ſubditis in communi ſinceram, ac paterna affecti ſumus charitate quo minus temporalem, ac perpetuã ipſorum fęlicitatem promouendo negligere, ac ſuperſedere ex cõſciẽtia ſcimus, ac agnoſcimus, ſolum (& ex corde optantes) vt eo minus noſtram affectionẽ ſpernat, quo minus malè noſtra voluntas exiſtimet ideo, vt ſupradictis plus nimio inualeſcentibus diſſentionibus obueniatur, conformitas rerum obſeruetur, ac debita Deo obedientia plãtetur; matura habita deliberatione, nouam Generalem Reformationem in noſtro Prindipatu Carinthiæ inſtituendã cõſultum duximus, ac pro noſtris Cõmiſſarijs, Reuerendum Principẽ, noſtrum à ſecretis Cõſiliarium dilectũ deuotum, & ſuperioris Auſtriæ Regiminis Præſidentẽ Leonardũ Epiſcopum

Digitized by Google

ſcopũ *L*auantenſem tanquã directorẽ,& nobilẽ, ac genero-ſũ noſtrum dilectum fidelẽ Chriſtophorũ Dauidẽ Vrſchenbock Baronem,&c.noſtrum Cõſiliarium Cubicularium, & prouinciæ totius Capitaniũ,&c.Ioan.Baptiſtam Piſcatorem noſtrum etiam Cõſiliariũ delegimus, ac ordinauimus quibus inter alia,peculiarem huius poteſtatis,ac mandati tradidimus inſtructionem,vt expellentes præſertim illos,qui in ſuis erroribus pertinaces fuerint,aut huic reformationis negotio ſe oppoſuerint in omnibus occurrentibus Religionis punctis,ſine licentia quorumcunq.ſuperiorũ locorũ,& nullo habito diſcrimine,aut cõueniẽtia in facto ipſo procedere queant,ac debeant,conſiderando nos,noſtro Ducali officio, & à Deo accepto Magiſtratus munere teneri, talem Reformationem erga noſtros à Diuina potentia cõmiſſos,ac conceſſos ſubditos,pro extremo poſſe debere inſtituere, vt illi & ab erroribus ſuis reuocentur,& ad verã viam ſalutis traducentur,& ideo omnia huic negotio aduerſantia remouere procurabimus maiorem quietem,ſecuritatem,ac obediẽtiam procurare.

Quare huiuſmodi noſtræ Reformationi planè, ac totaliter erunt ſubiecti omnes illi,qui à noſtra incepta præfata Reformatione,& in fine eiuſdem,pro prouincialibus ſuſcepti,quamuis antiquæ ſtẽmatis multo minus noſtri Cõſiliarij,Officiales effectu ipſo extant,vel extiterunt,item nobiles vel ignobiles,& omnes apud alios Barones ſeu Dominos officijs fungentes cuiuſcunq dignitatis,aut conditionis, excepta ſi antiquis noſtro præſcitu Prouincialis munus adeptus, ſingulari noſtro conſenſu eſſet munitus,præterea noſtri Cõmiſſarij habeant poteſtatem,vt huiuſmodi repertis ſectarijs perſonis,iuxta ànte hac factis ordinationis certos terminos ad conuerſionem,vel è prouincia emigrationem aſſignare, & continuare pertinacia,& inobedientia omnino prouinciæ emigrationem,ſolutionemq.decimi nummi præſcribere poſſint,ac debeant,nec ſe ſupplicatione, excuſatione, minus muneribus,aut promiſſionibus corrumpendo, perſuadere permittant,aut vllo modo conniueant.Et quamuis hactenus inter noſtros antiquos Prouinciales, noſtræquè Catholicæ,

tholicæ,

Digitized by Google

tholicæ, & auitæ Religioni non adſcriptos Barones, ſeu Dominos,& inter vulgus in noſtræ Religionis Reformatione diſcrimine aliquo vſi dictos Prouinciales, ac Dominos immoleſtatos permiſimus, nunquam tamen noſtra voluntas, vel ſcienter à nobis cōceſſū fuit, vt in ſuis domibus, arcibus, vel habitaculis cum ſectarijs exercitijs eſſent exempti, vel liberi pronunciati multo minus, vt priuatim, vel publicè ludimagiſtros,& ſectariæ Fidei protectores, aut alios concinatorum munere fungi Officiales, Præceptores alere, ſuos Fideicommiſſos, ac ſubiectos ſubditos, vel ſeruos, ad audiendas ſimiles priuatas conciones, legendas poſtillas, aliaq. nobis, noſtræq. Catholicæ fidei aduerſantia, nec blandis, nec ſeueris verbis allicere, perſuadere, vel cogere poſſent, vel valerent. Immò nobis relatū eſt, ob noſtram iſtam tolerantiā, ac ducalē māſuetudinē, multis in locis pleriſq. abuſibus introductis noſtræ Reformationis Ordinationes multipliciter violatas, & obſeruatas non fuiſſe, ideò noſtris Commiſſarij mandamus, vt in ſupradicta priuata ſectaria exercitia diligenter attendere, extirpare,& efficacia media ſine reſpectu, aut perſonarum æſtimatione iuxta noſtram inſtructionem, adhibere ſtudeant, quare omnes noſtros antiquos Dominos,& Prouinciales clemētiſſime adhortamur, ne ſe noſtris in exequendo Reformationem Commiſſarijs opponant, noſtra erga ipſos manſuetudine non abutantur, nec ad impediendum Reformationis huius opus in minimo conentur, attētentq. ſi ſeueriora remedia aufugere,& euitare voluerint. Et ſic clementiſſimæ erga illos in communi cōfidentiæ ſumus, vnumquemq. vtriuſque ſtatus ſe applicaturum, & illa ſibi magis profutura electurum, in quo exequetur noſtra clementiſſima voluntas,& finalis reſolutio. Datum in noſtra ciuitate Viennæ 26. Aprilis 1625. Imperij Romani 6. Hungarici ſeptimo,& Bohemici octauo anno.

Crane Neoſtatij 19. Auguſti anno 1625. In monaſterio Lingenſeldt 15 Iunij anno 1627.

FER

FERDINANDVS SECVNDVS Dei gratia electus Imperator Romanus ſemper Auguſtus,&c.

In ſimili mutã dis mutatis in Cran.

Inſtructio Cõmiſſariorũ pro reformatione religionis in Principato Carinthiæ.

LIcet, aliquibus abhinc annis, diuerſas præclaras Cõmiſſiones ad reformandam Religionem, ac Fidem negotium in noſtro Principatu Carinthiæ inſtituerimus, de repertis inibi ſectarijs prædicantibus, ac ludimagiſtris, illorumq. aſſeclis ad noſtram ſummam conſolationẽ purgauerimus, bonam partem poſt diuturnas admonitiones ad Catholicam, & auitam noſtram Religionem ſe conuertere renuentes ex prouincia expulerimus, aliaſq. ad conſequendam vniuerſalem Religionis Reformationem, quam maximè neceſſarias ordinationes attentantes, ea clementiſſima ſpe fuerimus, inhabitatores prædicti Principatus Carinthiæ, ab eo tempore magis, magiſquè ad veræ Fidei agnitionem ſe diſpoſuiſſe. Nos tamen quamquam probatis, attẽtatiſq. ad proſequendum, ac inſiſtendum huic operi ſalutiferis medijs, ſentimus, ac erudimur, nihilominus perniciosas Fidei diſcordias denuo increpeſcere, non ſolum multos expulſos ſubdolè ſe immittere; verum etiam tam ſuperiores, quam inferiores perſonas priuatim ſectarias audiendo conciones, aliaq. exercendo prohibita, abſquè vllo horrore ſe fatigare, quinimo illicitas, memorataeq. reformationi omninò contrarias diſordinationes, ac inobedientias fere publice in vſu habere. Quæ cum ratione incumbentis officij, vlterius fieri ſtatuere, nec queamus, nec poſſimus, concluſimus ad maiorem Dei gloriam, veræ Catholicæ, ac Apoſtolicæ Fidei incrementum, manutentionem, ac tutelam noſtrarum ante hac publicatarum Ordinationum, ac mãdatorum, Reformationi inceptæ, quantum poſſibile, diuina auxiliante clementia, maiori cum efficacia inſiſtere, ac vrgere, ad cuius rei progreſſum, commiſſionem nouam ablegare, ac Reuerendo Principi noſtro Conſiliario à ſecretis, ſuperioris Auſtriæ Regiminis Pręfectui, ac dilecto deuoto Leonardo Epiſcopo Lauantenſi, &c. tamquam Directori, &c. Nobili noſtro dilecto fideli Chriſtophoro Dauidi Vrſchenbeek Baroni in

Anno 1627. 15. Iunij Iſte inſtructio iterũ fuit expedita, et loco Barbonis Vvolffangus Baro in Auerſpergens in Scomberg.

ni in PotſchahK. Vvarten.& Liectenſtain,&c.noſtro cubicu
lario,ac Capitanio Prouinciali in Carinthia,& Ioanni Bapti
ſta Piſcatori de,& in MoaſbacK,noſtro quoquè Conſiliario,
ac in Carinthia Prouinciali,&c.committere, illius clemen-
tiſſimæ certiſſimæ confidentiæ, illos cognito optimo illorũ
Chriſtiano zelo, non ſolum iſtum laborem beneuole acce-
ptaturos, ſed etiam omne illud, quod de puncto in punctũ
mandabitur ſumma cum diligentia, maximo cum feruore,
notabili ac ſinceriſſimo affectu aggreſſuros, ac affecturos.

Et primo cum non parum vitæ exemplaris eccleſiaſtico-
rum interſit,vt in adminiſtrandis ſuis à Deo, & ſuperiori- *Ratione Eccleſiaſticorum,*
bus commiſſis ouibus, tam Dei timore, quam externis ſi-
gnis,modeſtia,virtutibus prælucentes, ad inſequendum al-
liciant.Loci ordinarijs ſcribi curauimus, vt Reformationis
initium apud eccleſiaſticos captarent, clerum in bonam di-
ſciplinam,& ordinẽ dirigerent; quamobrem commiſſario-
rum noſtrorum officium erit, ſi in adminiſtranda commiſ
ſione,minimas quærelas,accuſationes, difficultates contra
Eccleſiaſticos,Parochos,animarum curatores, audiant, vel
videant,loci Ordinarios,ſingulis vicibus certiores facere,
vt prouideant,illis ratione commiſſionis,ac nomine noſtro
poſſibile auxilium offerre, etiam præſente neceſſitate præ-
ſtare,ac exibere,prout etiam vniuſcuiuſq. loci Archiſacerdo
ti,decano,vel alijs Eccleſiaſticicis Officialibus,per ordinariũ
ſerio mandetur,quod ſi in Religione errantes forent,blando
modo adhortentur,admoneantur,ac inſtruantur,illos,qui ſe
fruitione ſacramentorũ participes nõ facerent;libros lectio-
num repertos haberent,ac legerẽt,aliaq.Sanctæ Fidei,ac Rò
manæ Catholicæ,& Apoſtolicæ Eccleſiæ, noſtriſq. hactenus
publicatis mandatis aduerſantia excitarent abſq.mora prohi
beantur,& ordinarijs ad prouidendum inſinuetur,

Secundo noſtris commiſſarijs mandatur,vt in omnib.ci- *Rõe magiſtratuũ in ciuitatibus.*
uitatibus,ac locis, vbi reformandum erit Magiſtratum ad
ſe venire curent, de Religione examinent,vbi ſi aliquem,
noſtræ Catholicæ Religioni non adſcriptum aduerterent,
ſuo officio ſubito deponant, eiuſquè curæ accuratiſſimę
ſint, vt ſemper Magiſtratus, Iudex, Notarius ciuitatis

Digitized by Google

Catholici exiſtant, præcipuè tamen, vt ciuitatis notarius iuramentum præſtet, ſe nulla in parte ſectarijs conſilijs, aut tractationibus, nobis tamquam iſtarum prouinciarum Principi obſtantibus, ſiue in prophanis, ſiue eccleſiaſticis rebus, non ſolum non conſenſurum, ſed etiam, ſi tale quid occurreret, vel de ciuibus attentaretur, commiſſarijs, vel nobis ipſis maturè notificaturum, ac declaraturum.

Rōne illorum, qui ſub prætextu officialium prouinciæ calamo male viuntur.

Tertiò, commiſſarij ante omnia contra illos ſuum zelū, ac feruore ſerio monſtrent, qui apertas, ſeu occultas, ſub ſpecie, quod ſint prouinciæ Officiales, practicas exercent, & huiuſmodi repertos præſcripto termino, abſquè vlteriori habito reſpectu, prouincia diſcedere faciant. Quare commiſſariorum diſcretioni, ac iudicio committimus, vt cognitis rebus, vel dicta, vel alia media, ad talem finem neceſſaria accipere, illiſquè vti poſſint, ſingulariter iſtud in noſtra ciuitate Labaci neceſſitas requirit, quoniā (vti habemus) ibi tam inter ciues, quam inter magiſtratum multas hæreticorum, ac ſectariorum profeſſiones vagantur.

Qui vna vice ſunt expulſi.

Quod ſi, quarto fortè, tales perſonæ, quæ ad primam iuſſionem prouincia non diſcederent, vel rurſus ſine licentia eandem ingreſſæ, veram Catholicam, & Apoſtolicam Eccleſiam cum veritate non profiterentur illos, noſtri commiſſarij nulla prorſus habita cōniuentia denuo eijciant, ac in noſtris territorijs nullo modo verſari ſinant virum prius ob inobedientiam, ad aliorum exemplum, ſi conſultum duxerint, caſtigent, & nos quoquè prouidebimus, vt omnes terminorum prolongationes abbreuientur, & abſquè conſilio, & voto noſtrorum commiſſariorum impoſterum nouæ non concedentur. Inſuper, vt omnium eorum, qui ſe Catholicam Religionem aſſumpturos declarant, magis ſecuri ſimus, noſtri commiſſarij illas perſonas benigne adhortentur, & concionibus, priuatis admonitionibus, de ſuis erroribus, poſſibili cum diligentia, maximo cum feruore deſiſtere conentur quare certum tempus, ac terminum aſſignant quo elapſo ſi inſtructionem conuerſionemq. ſuam parum cordi ſumere, aut nulla feruoris, aut ſollicitudinis ſigna mōſtrauerint abſq. mora contra illos procedant.

Item,

Digitized by Google

Item,& Quinto noſtris præterea Commiſſarijs mandatur,vt in reformandis quoque prouinciarum Officialibus, qui non ſunt Prouinciales,nullatenus ceſſent,ac deſiſtant,liceat, (vt factum in alijs præſertim in Generali Reformatione) varias excuſationes, & præſertim prætendant, per diſceſſum, ac emigrationem Officialium, prouincias maximum damnum paſſuras, & ideo, nullo modo eſſe demittendos. Quas friuolas excuſationes noſtri Commiſſarii reijcient conſiderando prouincias inter talem terminum ſufficiens alteros ſibi æquè tam aptos prouidendi ſpatium habuiſſe, quatenus iam etiam non careant viris Catholicæ Religioni adſcriptis, qui talium Officialium locos, ac numera adminiſtrare ſibi confidant. quod ſi verò contra noſtram ſpem accideret, vt defectus notaretur, poterint conſtitutum terminum prolongare; hac tamen conditione, vt Prouinciales Carinthiæ, alias ſibi aptas perſonas circumſpiciant,nè hoc neglecto alios prouidere noſtra Maieſtas cogatur.

Abdicatio prouinciæ Officialium.

Sexto. Noſtra ſeria voluntas eſt, vt noſtri Commiſſarii ſedulam ſcholarum curam habeant, in quibus ſi præceptores, vel hæreticos,vel ambiguos in Fide hinc inde fluctuantes reperiant, ſubito illis demiſſis,Magiſtratū, vel alios,quibus intererit pro remedio admoneant; doctoſq. pro ſcholis homines inquirant.Cum verò aliquibus in locis ludimagiſtri modicè,aut nihil ſtuduerint,ac ad profitendum in ſcholis parum qualitatis habeant,noſtri Commiſſarii procurabūt vt in omnibus vrbibus,ac pagis qualitates præceptorum in ſcriptis declarentur;vbi ſi aptos,aut idoneos iudicauerint,cō firmare,ſin minus abdicare licebit aliis dein rōne ſcholarū apud Magiſtratū factis ſtatutis omnes obedire ſint obſtricti.

Scholæ.

Quo ad Præceptores ſuſcipiendos attinet,volumus,ac iubemus,vt(exceptis illis qui in noſtra ciuitate Labacēſi ſuſcepti,examini Patrū Societatis Ieſu ſubmittendos ſe ſciūt)sēper eo in loco Archiſacerdoti,aut Parocho ibidē degēti ſiſtātur, qui tamen nullum abſq. præſcitu,ac conſenſu Ordinarii ſuſcipere poteſtatem habeant.Quare inſuper ordinamus, vt Præceptores omnium locorum, tam Germanicam, quam

Digitized by Google

latinam linguam profitentes, certo die in hebdomada paruum Carechiſmum doceant, ſuoſq. illorum fidei commiſſos in eodem quam diligentiſſimè inſtruant, itaut iuuentus à primis ſtatim annis in Catholica, & Apoſtolica Fide imbuta excreſcat, quamuis quidem Parochis in Eccleſia Carechiſmum docere mandatum ſciamus, tamen illud vel parū obſeruatur, vel ruri degentes feſtis, ac Dominicis diebus ad id audiendum parum conueniunt.

Pupillorum tutores. Septimo. Mandamus, vt noſtri Commiſſarij in omnibus vrbibus, ac pagis ſtrictè attendant, vt pupillis Catholici tutores conſtituantur, atque in Sancta Catholica Fide educatis fideliſſimam curam, omnemq. neceſſitatem præbeant, hoc inſuper addito, vt omnes tutores vbi ipſorum pupilli reperiantur, quid agant, qua vita viuant, ſuperioribus denuncient.

Sectariæ mulieres. Et cum octauo perceperimus, Mulieres artificum in oppidis, & pagis occulta conuenticula agere, ſocietates inire, ſuis demum ſociabus, ex vna poſtilla aliquot annorum, retro parietem forte latitata prælegere, vel alijs inſtructionibus inuicem occurrere, abſquè timore attètare noſtris Commiſſarijs ſerio mandamus, vt ſectarias iſtas Mulieres de ſimilibus deſiſtere admoneant, & ſi hoc in negotio pertinaciter ſe gerere, taliaq. factitare nihilominus notauerint, quam primum prouincia expelli iubebunt, quoad illas, quæ matrimonio ſunt iunctæ, illarum maritis indicari poterunt (cū difficillime ſeparandæ ſint) & poſtea ſub ineuitabili certa pœna tales profeſſiones mulierum interdicant, & in ſpecie poſtillas legere, inuicem diſputare angue peius prohibeant.

Comeſtio Carnium. Nono noſtri Commiſſarij diligentiam adhibeant, vt in quadrageſima, & alijs a Sancta Eccleſia inſtitutis ieiunijs, omnes, & ſinguli venditione, comeſtione carnium abſtineant, præſertim hac in re exercitatos abuſus interdicant, ac inobedientias cum omni ſeueritate caſtigent, in hoſpitijs particulariter attendant, & inſpiciant, vt in eiſdem, prohibitis ieiunorum, & abſtinentiarum diebus, nemo, ſiue nobilis, ſiue ignobilis, externus, ſiue incola, cuiuſcunq. tandem

Reli-

Digitized by Google

Religionis carnibus veſcatur, exceptis illis, a ſuis ſuperioribus qui præſtare poſſent,licentiam habentibus.

Obſeruatio feſtorum.

Iuxta Dominicos,ac feſtos dies pluſquam hactenus factū obſeruare,Sacrum,Conciones, Veſperas deuotè intereſſe, aliiſquè Sanctæ Romanæ Catholicæ, & Apoſtolicæ Eccleſiæ legibus fideliſſimè obbedire.In Eccleſia Senatores, ad aliorum bonum exemplum maturè, in conſuetis ſuis locis ſe præſentent.harum rerum diligentem curam Parochi,vel alij Eccleſiaſtici habebunt.

Nundinas feſtiuis diebus non agere.

Cæterum cum inſuper accipiamus, tam in Principatu Carinthiæ,quam alibi pernicioſum hunc abuſum increbuiſſe, quod in vrbibus,& pagis, qui magnis gaudent priuilegijs,nundinas ſemper fere prohibitis feſtis diebus, ac Dominicis inſtituant,durante adhuc officio diuino exponant, vendantq.iſtis,& ſimilibus, non minima pars plebis in hoſpitijs,comedendo,bibendo ,citharedis, luſoribus, aliiſquè indecentibus rebus tempus inutiliter terat,Ideo noſtri Commiſſarij ſub ſeueriſſima pœna prohibeant,vt feſtis,ac Dominicis diebus,celebrandarum nundinarum res ante finem diuini officij non ſolum,non exponantur, aut vendantur, ſed etiam omnia alia exercitia, & actiones, diuino officio aduerſantes, impediētes ſub hoc tempore prorſus inhibeantur, interdicantur, vtpote nos per generales patentas in omnibus noſtris hæreditarijs prouincijs promulgari curabimus.

Libros ſectarios non concedere.

Et cum decimo, notorium ſub iſtis hactenus exercitatis inobedientijs,multos prohibitos ſectarumq ſcatentes libros latere,damus noſtris Commiſſarijs poteſtatem, ac ſimul volumus,vt ſub expreſſa graui pœna(quæ iudicio,ac diſcretioni noſtrorum Commiſſariorum relinquimus) huius farinæ libros depoſcant, quos ſi forſitan aliquis promere beneuolè denegaret,poteſtate ſuæ commiſſionis,ac noſtri iniuncti,ac traditi mandati, abreptos;publicè igne conſumari faciant, Quia vero libri hiſtorici à ſectarijs ſcriptoribus compoſiti, permultas ſepenumero excogitatas narrationes contra noſtram Catholicam,& Apoſtolicam Religionem, illiuſq. addictos Theologos,ac ſuperiores in lucem depromunt, ac ea

de

Digitized by Google

de cauſa legendos ſuprema Eccleſiaſtica authoritas interdicit. noſtri Commiſſarij, tales libros in Concilio Tridentino, eiuſdem Cathalogo annotatos, prohitos ſectarios, vel alios peſſimos contra bonos mores, nullo modo permittant, ſed contra illos, qui vel ipſi habentes, vel ab alijs haberi ſcientes non patefaciunt, ſeuerius tamen contra illos, qui ſimiles in futurum in prouincias portare, vendere, vel aliter negotiari cum illis contumaci modo conarentur ſeueriſſimis poenis omnino procedant. Cæterum in combuſtione librorum animaduertent, ne ante tranſmiſſum ad Clangefurtenſe Patrum Societatis Ieſu Collegium illorum cathalogum comburantur.

Vndecimo, noſtris Commiſſarijs iniunctum volumus, vt in tribus artificum ſuam habeant ſingularem attentionem, ac curent, vt illæ a nobis confirmatæ ordinationes, in obſeruandis diuinis officijs, extruendis Eccleſiæ picturis, ac vexillis, iterum inſtituantur, vt in feſto venerabiliſſimi Sacramenti, ad maiorem Dei omnipotentis gloriam, illis ipſis ad fęliciorem rerum ſucceſſum, omnis tribus cum ſuo vexillo compareat, & ſe præſentet.

artificiū tribus

Duodecimo. Quamuis bonum, & forſitan neceſſarium ob potentiā hęreticorum eſſet, vt noſtri Cōmiſſarij in omnia Eccleſiarum ædificia ſuam haberent quoque ſingularē curam, quomodo, hinc, & inde conſtituta an renouatione meliorationeuè indigerent, quales ornatus, vel Eccleſiaſtica ſuppellex reperiretur, & ſi in vno, aut alio defectum notarēt, percontarentur, cuius interſit, vel quis reficere deberet, percontatis dein admonendo iniungere, vt omnibus neceſſarijs prouiſis, ac cœptis refectionem, meliorationemquè abſquè vlteriori dilatatione in opus dirigerent, curarent inſuper, quomodo in vno, vel alio loco cum Eccleſiarum vrbario, earumquè redditibus, ac decimis ſe res haberent, an videlicet ſecundum neceſſitatem forent prouiſa, ſin minus quo modo, vel vbi ſuccurrendum, atquè auxiliandum extaret. quia verò ad iſta particularia omnibus in locis attendere noſtris delegatis Commiſſarijs, tam publicis, quam priuatis negotijs occupatis, difficillimum eſſet, & cum alioquin

ædificia eccleſiarum.

Digitized by Google

quin huiuſmodi res loci ordinarijs, eorundemq. Viſitatoribus, Eccleſiaſtico iure incumbat, ac conueniat, admouere fecimus, vt omnes loci Ordinarij apud ſuos commiſſos clericos, aut Beneficiatos curent, vt omnis illorum ſignificet, quomodo cum vrbario, redditibus, vel bonis ad Parochiã tũ ſuum pertinentibus ſe res habeat, quid, qualia, aut quanta ſint alienata, quis alienator, quis impediat recuperationem, & ſimilia; ſignificauimus quoq. vt dicti ordinarij similes de ſuis fideicommiſſis annotationes, declarationeſquè noſtris Religionis commiſſarijs beneuole cõmunicent, vt vnà cum ipsis, loci ordinarijs, remotis impedimentis omnibus illatis damnis, quantum poſſibile, mederi procurent. Si verò in aliquibus occurrentis magis difficilibus maiori poteſtate opus haberent, nobis, vel ſuperioris Auſtriæ Regimini indicent, vt eò facilius, magisq. efficacius res ſuccedat, cum aliqui prouinciales adeo sint auidi, vt ſub ſpecie ſuæ habentis Præfecturæ (vti à fide dignis habemus) in eccleſiaſtica bona ſe immiſcentes ſuæ ditionis faciant.

Hoſpitalia. Rurſus commiſſarij noſtri cõmendata habeant hoſpitalia, Lazaretha, vt ſimili modo in bonum directa ordinem, tam eccleſiaſtica, quam ſęcularia bona, redditus diligenter habeant, vbi ſedulo attendant, num pauperes, conformiter fundationi, ſuam accipiant ſuſtentationem, aut redditus alio modo inutiliter impendantur, aut commodo Magiſtratus, ciuiumq. adhibeantur.

Cran Labach. *Iuramentum conſulis.* Decimo tertiò. Cum hactenus mos tulerit, vt omni anno, quando Clangifurti nouus electus conſul, tam ille, quam omnes inter annum ſuſcepti ciues, particulare iuramentum, vel homagium præſteret, Imperanti Domino. ac prouinciæ Principi ſe ſubmittendos agnoſcant, quod cum aliquibus iam annis ſit omiſſum, noſtri cõmiſſarij ſummo ſtudio, ac ſerio prouideant, vt denuo introductum nunquam imposterum intermittatur.

Litera Magiſtratui tranſmiſſa. Decimo quarto. Et qa percepimus, ꝙ ſubordinatio officiales in Carinthia, ante hac Magiſtratui inhibuerint, interdixerintq. vt à nobis, vel à noſtris Reform. cõmiſſarijs, lr̃as vel mãdata in reb⁹ Religionis ipſi Magiſtratui trãſmiſſa nõ aperirent,

rent,ſed occluſa ipſis ſubordinatis Officialibus tranſportarent, quod cum noſtra voluntas nunquam extiterit ideo mãdamus noſtris commiſſarijs, vt dictos ſubordinatos de facta ante hac Magiſtratui Clangefurtenſi inhibitione noſtro nomine oretenus reprehendant, tali impoſterum prohibentes ſub comminatione ſeueriſſimæ pœnę, Clangefurtenſibus vero, ſignificent, quod operire literas poſſunt ad nutum tamen abſque vlla oppoſitione, obſecundare mandatis noſtris debeant ſub comminatione eiuſdem pęnæ.

Alienata bona Eccleſiaſtica. Decimo quinto, præterea noſtrorum commiſſariorum munus erit, ſciſcitari, quales, quanti, redditus, vel decimæ Parochiæ Labacenſis ſint alienatæ, quis hoc tempore poſſideat, & quando alienatio facta fuit, item quales ratione iſtarum, lites inter Parochum, Magiſtratum Labacenſem exortæ ſint, in quibus terminis reperiantur, & vltimo quæ ſit diſpoſitio fundationis Parochiæ, & quo modo obſeruetur.

Vvelzeronum ſtipendium. Decimo ſexto, quoniam à Fide digniſſimis habuimus multis ab hinc annis quendam Vvelzerum fundationem decem milliam florenorum, ad ſuſtentandos aliquos ſtudioſos reliquiſſe, quam pecuniarum ſummam deinde exiſtentes Vvelzeros in ſuis manibus, retinuiſſe ac ſingulis annis ad prouinciæ Cameram ſexcentos florenos pro intereſſe ſoluere ſolitos eſſe de quibus non ſtudioſi, ſed alij non noſtræ Religionis Dominorum, & Prouincialium famuli venatores, & ipſi ſtabularij pro eorum ſalario perſoluebantur immò denouo habuimus præſentes Vvelzenos iſtam capitalẽ pecuniarum ſummam conſenſu ſectariorum ſubordinatorum, ad præfatam fundationem determinatam ad ſe omnino traxiſſe, & decẽ millia florenos in longa moneta ad prouinciæ cameram perſoluiſſe, pro quibus ex prouinciali Carinthiæ Caſſa deinceps in bono ſemper valore ſexcentos florenos ſingulis annis impendendos fore, quæ omnia non ſolum voluntati, ac intentioni fundatoris aduerſantur, ſed etiam in longa moneta pro re capitali præſertim cum ſtipendium in bona moneta inſtitutum ſit) magnum damnum patiatur, nec Catholici harum pecu-

niarum

Digitized by Google

niarum, ſed noſtræ Religionis aduerſarij participes exiſtant.

Ideo, iubemus, vt noſtri Commiſſarij litteras fundatoris exquirant in originali, aut per eiuſdem fide digniſſimam copiam, & cum omnibus circumſtantijs, qualiter, quomodo, quare fuerint detractæ iſtæ pecuniæ vna cum eorum voto ad noſtrum ſuperioris Auſtriæ regimẽ, tranſmittant.

Decimo ſeptimo. Noſtri Commiſſarij ſtatim mandent, vt à Magiſtratu Clangefurtenſi omnium liberorum, ſeu pupillorum Cathalogus, vbi ſint. quid agant, qua vita viuant exaretur, & ſi aliquos in ſectarijs locis viuentes reperient, ſubito reuocatos ad Catholicos locos, ſcholaſque tranſmittant. Similis ordinatio poterit etiam in alijs Carinthiæ vrbibus inſtitui, vbi non minus quoque ſi ciuis, ſiue nobilis, ſiue ignobilis ſectarium pro inſtruendis ipſorum liberis præceptorem in ſua domo, vel alibi teneret, ſtatim mandetur, vt expellat.

Ciuiũ liberi ac pupilli, hinc, et inde trãſmiſſi.

Decimo octauo, noſtri Commiſſarij in vrbibus percontabuntur, an ſtipendia, vel aliquæ fundationes ad ſuſtentandos pauperes ſtudioſos adſint, & ſi repererint fide dignas de fundatorum literis copias accipiant, diligenterquè conſiderent, an ad nutum exequantur, & ſi minimum defectum notarint, ſerio remedium adhibeant, præſertim videant, vt ſemper in Catholicos talia ſtipendia erogentur.

Stipendia in vrbibus.

Vltimo noſtris Commiſſarijs dicimus, vt ab omnibus Parochis ſingulis annis, annotationem illorum, qui legibus Catholicæ, & Apoſtolicæ Eccleſiæ, ad feſtum Paſchatis non obediuerunt, ac ſe Cõmunione, Confeſſione participes non fecerunt, expoſcant, in ſimiles inobedientes quandoquè hæretici de ſuperioribus Eccleſiaſticis non curarent, ſeuere animaduertant.

Communiones Confeſſiones

Et cum nõ omnia particularia, ac in iſta Reformatione durante occurrentes caſus, prouideri queant, opuſque ipſum, quod fieri debent in ſpecie ſit declaraturum, volumus omnia ad hunc finem fructuoſa, efficacia noſtrorum

Generali poteſtas ad cõmiſſarios.

rum

Digitized by Google

rum Commiſſariorum, ac Reformationis directorum, prudentiſſimo arbitrio, ac iudicio, diligenti ſtudio, cognito feruori, ſedulæ prouidentiæ commiſſa relinquere. ſin vero contra ſpem noſtram in vno, & altero aliquid occurret, ex quo rei amplificatio oriri poſſit, vel ratione qualitatis negotij ad nos tanquam prouinciæ Principem peruenire neceſſe videretur, noſtri Commiſſarii, cum omni circumſtantia, annexaquè ſua diligenti, deliberataquè opinione abſquè mora tranſmittere feſtinabunt.

Cæterum licèt clementiſſimè non dubitandum quoque teneamus, iſtud de nouo inceptum, ac reaſſumptum, ſalutiferè Reformationis opus, nullius rigoris, vel ſeueritatis neceſſe habiturum, ſed omnia tranquillo plane modo ſucceſſurum, cum tamen dubiandum ſit, nè ratione diuerſarum iuriſdictionum, difficultates ſurrecturę ſint, eaque de cauſa brachium ſæculare ordinarium in caſu neceſſitatis ſufficiens non erit, noſtriſquè Commiſſarijs debitam aſſiſtentiam præſtare non poterit, nos ad euitanda ſimilia, ac facilitandam hanc commiſſionem, ſingularia quædam generalia expediri curauimus, quarum poteſtate noſtri Commiſſarij in omnibus occurrentibus punctis plenariam habentes facultatem, abſquè omni ſuperiorum ſcitu procedere, ſeruatis tamen ſeruandis, poſſint, ac valeant.

Vt verò noſtri Commiſſarij, totũq. opus maiorem habeat auctoritatem, in illorum arbitrio erit, pro rei nutu, & loci, ac perſonarum qualitate hiſce generalibus (quas præſentes hic habent) poſcente neceſſitate vti, vel omittere. noſtra ſemel pro ſemper clementiſſima voluntas, & omnino ſerium mandatum eſt, vt iſtud negotium bona cum deliberatione, & authoritate ſtatim quantum poſſibile erit incipiatur. de qua non ceſſanter, vel ſomnolenter cum illo procedatur.

Huic demũ ita conſtitutæ Reformationis Commiſſioni, omnes (exceptis ſenioribus principalibus, qui à noſtra

Gene-

Generali Religionis Reformatione, pro Prouincialibus ſunt ſuſcepti, prout ſunt nobiles) ac cuncti alij cuiuſcunque dignitatis plenarie ſunt ſubiecti, niſi fortè ſi vnus, vel alter ſi cum aliquo noſtro clementiſſimo mandato in contrarium ſe muniret,

De illis qui huic reformationi ſunt ſubiecti.

Noſtri præterea Commiſſarij talibus Reformationi ſubiectis perſonis, conformiter factæ antehac ordinationis, certum terminum præſcribant, ante cuius lapſum, adhuc reperta ipſorum pertinacia, emigrationem prouinciæ, ſolutionemquè decimi nummi infallibiliter indicent, nec ſe vlla ſupplicatione, excuſatione, minus muneribus, promiſſionibus, perſuadere permittant, nec conniueant, niſi ſinceriſſimum absquè vllo dolo feruorem, ac voluntatem ad Catholicam Fidem monſtrarent. in quo etiam diligentiſſimè attendent, nos de cætero determinati ſumus, quod ſi forte, aliquis dilatationem termini, aut gratiam ſollicitare apud nos conaretur, noſtrorum Commiſſariorum, ad ſecuriorem noſtram determinationem, votum audire, quod illi ſtatim tranſmittent, nihil aliud niſi ſolius Dei Omnipotentis gloriã ac incrementum Catholicæ Religionis promouere curantes.

Et pro rei concluſione, cum vti ſuperius mandauimus, certis quibuſdam de cauſis concluſerimus, vt huic Reformationi ſeniores Domini, ac Prouinciales non ſint ſubiecti, ſed cum illis, in hactenus viata conuenientia, ac tolerantia (abſquè certo tamen conceſſo priuilegio) continuetur; volumus tamen, vt iſta tolerantia ſi de die in diem hæreticorum more, in abuſum, & maiorem licentiam traheretur, tollatur, & illius Reformationis proceſſus cum iſtis Dominis, ac Prouincialibus per noſtros Commiſſarios inſtituatur, & ita quidem, vt nequè priuatas, nequè apertas in proprijs domibus conciones, copulationes, ſumptiones ſuorum æſtimatorum Sacramentorum, comeſtiones carnium, ac in itinere prohibitiſquè ieiuniorum diebus, hoſpites ad eas coquendas in-

De antiquis dominis, et prouincialibus.

uitent, nec vrgeant, cogantquè, omnes inſuper prohibigiones nobis, noſtræquè Catholicæ, & auitæ Religionis contrarias in noſtris ſupra expeditis Generalibus fuſius declaratas, deſerant, ac derelinquant. Qui verò inter nominatos Prouinciales opinaretur ſuæ conſcientiæ difficillimum futurum, ſuis ſuperioribus hoc in negotio accomodandi; talis ſciat, ſibi vti reliquis concedentibus Imperij conſtitutionibus, ac pace Religionis emigrationem è prouincijs liberrimè patere. Quapropter ſi imposterum in ſæpe dicto noſtro Principatu Carinthiæ vllus cuiuſcumquè dignitatis, Nobilis, vel Prouincialis, noſtris legibus, boniquè exiſtimatis opinionibus, præſumptuoſè opponeret, hinc & inde ſcandalizaret, debitamquè obedientiam præſtare nollet; talis iure merito noſtra in hoc conniuentia frui non poterit, ſed contra illum, tanquam violatorem, & turbatorem quietis publicæ, conſtitutis pœnis, & emigratione è prouincia quoque procedatur. Quibus omnibus ita ordinatis, de noſtris delegatis, ac conſtitutis Reformationis Commiſſariis, clementiſſime confidimus, illos in cunctis noſtræ finali intentioni, Sanctæquè Catholicæ, & Apoſtolicæ Religionis incremento ſeruientibus, in minimo non defuturos: ſed cognito ipſorum laudabili feruore, adhibitam ac in iſto negotio inceptam feruentem diligentiam continuaturos, poſcente negotii grauitate, communi conſilio, vna cum Ordinariis aliiſquè Catholicis, & Eccleſiaſticis theologis officio mutuo habituros, alterum alteri efficacem aſſiſtentiam præſtituros. Cæterum ſi caſus ſingularis multi momenti occurrerent, noſtriſquè Reformationis Commiſſariis difficillimum videretur, in tales ſe immiſcere, ad illorum iuxta factam declarationem, noſtram Cæſaream aſſiſtentiam, vna cum bona rei inſtructione, ac ordinatione expectabunt, de quibus omnibus nos de vno, & altero, obſequentiſſimæ executionis fœlix initium fœlicius medium, fœliciſſimum finem, iuxta fuſam cum omni circumſtantia relationem clementiſſimè præſtolabimur, in quo

Om-

Digitized by Google

Omnipotenti Deo gratiſſimum exibebunt, opus, & nos in Cæſarea Maieſtate, ac gratia, qua benè inclinati ſumus, agnoſcemus, datæ in noſtra ciuitate Viennæ, vigeſimo ſexto Aprilis, à Chriſti noſtri Redemptoris Natiuitate, milleſimo ſexcenteſimo vigeſimo quinto, Imperii Romani Sexto; Hungarici ſeptimo, & Bohemici octauo anno.

Neoſtadii 19. Auguſti anno 1625.

In Cran In monaſterio Lilgenfeldi 15 Iunij 1627.

Noſtrorum regnorum, &c.

FER-

NOS FERDINANDVS, &c.

Dño Epiſcopo de Gurgg tanquã ordinario

In ſimili mutato ſtylo.
Omnibus Archiſacerdotib. et Eccleſiaſticis ſuperioribus in Carinthia.
Horum ſexaginta expediãtur,

OMnibus, & ſingulis noſtris fidelibus ſubditis Prouincialibus, vaſſallis, alijſq. prouinciæ inhabitatoribus, cunctiſq. Gubernatoribus, & Rectoribus, iſtarum noſtrarũ hæreditariarum, ac Principatuum, Styriæ, Carithiæ, Cranæ, ad quas noſtrum Generale peruenerit mandatum noſtrã Cæſaream gratiam, & omnia bona Clementiſſimè vobis ſignificamus, nobis longo admodum ab hinc tempore, & hactenus quaſi quotidie relatum eſſe, iuuentutem ex noſtris ipſis prouincijs ad locos ſectarios, externaſquè vniuerſitates cumulatim tranſmitti; cum tamen quotidiana doceamur experientia, iuuentutem in aliquibus ſectarijs locis, nec in litteris proficere, nec moribus aliud diſcere, quam quæ ad vitia ſeruiunt, & ad peiora inuitant. Quod nos tamquam loci ſupremus Princeps talia indecentia fieri prohibere, illiſq. mederi omni ex parte determinauimus. omnibus itaq. poteſtate noſtri Generalis mandati, tantum clementiſſimę, quantũ ſerio mandamus, ac ſtrictè volumus, & in poſterum, nec Prouincialium, nec nobilium, ſeu ignobilium liberi, minus pupilli ex prouincia, ad alios hæreticorum locos, aut prouincias, ſiue vniuerſitates, abſq. ſingulari, & ſpeciali noſtro conſenſu, nullo modo tranſmittantur; verum pupillorum prouiſis Catholicis tutoribus ſeriò iniungatur abſq. noſtra clementiſſima licentia, & bræſcitu nullos ad alias hæreticorum locos prorſus ablegare, ſed noſtris vice Gubernatoribus hac de re edoctis, noſtram clementiſſimam ordinationem, vlterioremq. expectare reſolutionem. quare ſi quis contra egerit noſtroq. generali mandato, ſe oppoſuerit; talis ſe non euaſurum ſeueram punitionem ſciat. Ideo omnes ſe diſponere, cauere, ſuoq prouidere commodo, procurent. Hoc volumus, iubemus, & ſtrictè mandamus, Viẽnæ vigeſimo ſexto Aprilis anno 1625.

Digitized by Google

NOS FERDINANDVS, &c.

OMnibus,& ſingulis noſtris vrbibus, oppidis, & alijs nobis fidelibus ſubditis,noſtrorum hæreditariorum Principatuum,cuiuſuis dignitatis,ſtatus,vel conditionis, noſtram Cæsaream gratiam,& omnia bona . Vobis clementiſſimè ſignificamus nos cum maximo noſtro dolore audire,in noſtris hæreditarijs prouincijs peſſimum hũc abuſum increpuiſſe,vt in ciuitatibus,& oppidis, Cæsarijs priuilegijs prouiſis,nundinæ ſtatutis ſemper Dominicis diebus, ac feſtis inſtituantur,ac mane ſub officio diuino res expoſitæ vendantur, quibus plebem occurrentem de Eccleſia, ac auditione ſacræ Miſſæ detineri, non minimam partem in hoſpitijs potando,ludendo, ſaltando tempus inutiliter tranſigendo.Quod cum minimè ſit tolerandum, mandamus vobis noſtris Viceregentibus,quatenus curare velitis,nè in poſterum Dominicis,ac feſtis diebus non ſolum Nundinæ,ſed etiam omnes aliæ actiones diuinum officium impedientes, contrariantes,vel alio modo ſcandalum præbentes ante finẽ Diuini officij prorſus cohibeantur,interdicanturq. contra facientes, noſtrumq. generale mandatum temerariè tranſgredientes in corpore,vel bonis ſacundum qualitatem perſonæ,vel delicti puniantur. Quod ſi vero noſtri ſubordinati Viceregentes in hoc conniuerint,ſuumq.non adminiſtrauerint officium , nos ſtatim vt ſciuerimus , æquali pœna contra illos certiſſimo procedi ordinabimus, prout modo clementiſſime,ac ſtrictè iubemus, & mandamus. Datum Viennæ vigeſimo ſexto Aprilis anno 1625.

Generale mandatum ne durante officio diuino vendatur

NOS

Digitized by Google

NOS FERDINANDVS, &c.

Generale Præfecturas concernens.

150. Exemplaria.

OMnibus, N.N. Noſtris ſubditis ſub noſtris Principatibus,& prouincijs iurapatronatus,& beneficia habentibus cuiuſcunquè dignitatis, status,cōditionis, ad quos hoc generale mandatum peruenerit, nemine excepto noſtram gratiam,& omnia bona. Quamuis nos ſciamus anno 1574. & poſtea 1598. & 1599. noſtrum venerandum patrem Archiducem Carolum fęliciſſimæ memoriæ, publica generalia ratione concedendarum vacantium de iurepatronatus Parochiarum,& beneficiorum imprimi,illaquè obſeruari mandaſſe,eiuſq.tenoris fuiſſe, vt quoties Parochus, aut animarum curam habens,in alterius Domini, aut Prouincialis,Eccleſiaſtici,ſeu ſęcularis dominio, vel iuriſdictione moreretur,loci Dominus nec bona mortui relicta inuadere,nec parum, aut multum demere,ſuæq.ditionis facere deberet, ſed defuncto Parocho, Vicario, aut cuiuslibet altero beneficiato inuentarium inſtituere,beneq.id conſeruare teneretur, iſto modo vt omnibus,& ſingulis ad ea iuſtas, & æquiualentes cauſas habentibus vſq. ad illorum plenariam contentionem,integra,& intacta manerent, quibus ſolutis demum veri hæredes ſi forent, aut alij per teſtamentum nominati ſuas diuidere,& accipere partes ius haberent,inſuper talium Parochiarum,ac beneficiorum domini, vel patroni, recognita Parochi morte, intra duos menſes, aliũ aptum,& idoneũ Parochũ nominarent,repertumq. ac prouiſum loci Ordinario ad confirmandum,ac inſtituendum pręſentarét, ac denominarent.interea vero vacantium beneficiorum bona,ſubditos,redditus in minimo lęſa,ad ipſorum quaſi propria,& de iure pertinentia manus trahere,ſibiq. vindicare prorſus intermitterent.

Tamen quia certiores facti ſumus ob decurſum longi tēporis has bonas ordinationes,ac leges oblitas in abuſum veniſſe,immo multipliciter violatas,ac parum fuiſſe obſeruatas,ad ſummum eccleſiarum Parochiarum, ac beneficiorũ damnum; ideo nos incumbente officio, noſtroq. ex debito boni facturos exiſtimamus,ſi ad auertendos indecentes, &

erga

Digitized by Google

erga Diuinam omnipotentiam non defendendos abuſus,no uas ordinationes,antiquis haud diſſimiles expediri,& ad cũ ctorum notitiam,melioremq.obſeruantiam imprimi curauerimus. quare omnibus ſtrictè mandamus, & in futurum nullus in eccleſias beneficia, Parochias, quarum iuſpatronatus ſiue ex hæreditate, aut emptione cum vniuerſitate bonorum, aut alijs conceſſis modis,ac bono titulo acquiſiuit,defuncto Parocho,animarum curatore, aut Beneficiato,eiuſdemq.relicta mobilia,& immobilia, redditus, occupet,nec ab alijs occupari mandet,ſed ſuccedente vacatione beneficij,loci Dominus patronus ſubito cum præſcitu, ſubſidio,ac præſentia Ordinarij,vel eius Vicarij, ſub cuius diæceſi beneficium erit, inuentarium inſtituat, inuentata, ſeu pauca, ſiue multa,ſecurè ſeruari mandet, videatq. vt defuncti Parochi familia quamprimum debitè,& abſq.vlla querela ſoluta dimittatur.Dimiſſa familia vſq. ad alterius Parochi aduentum,omnes nõ neceſſarij ſumptus caueantur, bonaq. defuncti relicta intacta prorſus relinquantur,niſi ad forent, qui iuſtas ad ea petenda cauſas haberent.

Quia etiam nobis relatũ fuit,aliquos Præfectos ſuis coẽptis, vel ex hæreditate obtentis Præfecturis nimium abuti, ita,vt ſibi ipſis iurapatronatus,bona eccleſiaſtica, imò Parochias, & beneficia ſibi approprient, ſuo placito diſponant, inſuper rationes eccleſiarum ſuo arbitrio,abſq,ſcitu loci Ordinarij,aut eiuſdem poteſtate fungentis,ſuſcipiat reſiduum ad ſuas manus accipientes ſuis ſubditis pro nimio cenſu mutuum concedant,& è contra quando aliquid ob ſummam neceſſitatem in eccleſiarum ornatus, feneſtras, altaria expendendum foret,ſe excuſando differant,aut omnino negligant,vel ſaltem ſuo placito id facere,ac mandare non erubeſcant.Ideo cum hæc,& illa,ornandis, decorandiſq. eccleſijs obſtantia,adminiſtrationem ſacramentorum impedientia, ipſiſq.eccleſijs, ac beneficijs damnum inferentia, tollenda interdicendaq.iudicemus;volumus, vt nullus ſuperior, vel Præfectus plus ſibi attribuat, quam quod de iure bona conſcientia ſibi attribuendum ſciat,& cognoſcat, etiam nos ipſos tamquam ſupremum Præfectum in locis, & finibus in

Digitized by Google

quantum ius noſtrum ſe extendit, non aliter facturos eſſe compertum habeat.

Si etiam Parochia, aut beneficium ob mortem Parochi, aut Beneficiati vacaret. Dominus, ad quem iuſpatronatus de iure ſpectat, intra conſtitutum de Eccleſiaſtico iure tempus, loci Ordinario alium denominans præſentet; vbi ſerio cauebit, nè munera, aut corruptiones admittat, aut crimine ſimoniæ conſcientiam ſuam oneret. Si vero talis præſentatio ad conſtitutum tempus non fiet, noſtrumq. mandatum tranſgredietur, iuriſpatronatus dominus à ſuo cadet iure, quoad deuoluetur ad loci Ordinarium; itaut impoſitio Parochi, vna cum confirmatione, ac inſtitutione in ſuo erit arbitrio. Quare omnes eccleſiaſticos Ordinarios, qui in huiuſmodi beneficijs ius confirmandi habent admonemus, ac petimus, vt ad noſtri mandati obſeruationem diligentiſſime attendant, & ſi apud quoſdam nullam apparere obſequentiam notarint, nobis abſq. vlla perſonarum æſtimatione mature inſinuent, quia vlterius ſeuerum remedium adhibebimus Cæterum renouatione horum mandatorum antiqua in reliquis ſuis punctis huc non pertinentibus, maneant incorrecta, ac vilida, quorum omnium de ſingulis futuram ſatisfactionem, noſtræq. clementiſſimæ intentionis ſperamus executionem.

NOS

Digitized by Google

NOS FERDINANDVS, &c.

OMnibus, & ſingulis noſtris Viceregentibus, ſubditis fidelibus, cuiuſcunquè dignitatis, aut conditionis, in cunctis noſtris hæreditarijs prouincijs, ad quos hoc noſtrum peruenerit mandatum, noſtram gratiam, & omnia bona. Vobis in memoriam reducendum quam ſummè neceſſarium indicamus, quod etſi noſter Venerandus Dominus, & proauus, Cæſar Ferdinandus Primus, ſuo ſub Imperio diuerſis vicibus, & peculiariter in anno 1563. ſicut etiam noſter Venerabilis Pater Archidux Carolus amborum fœliciſſimæ memoriæ, 1674. anno ſeria generalia publicari curarint prohibendo quam maxime, nè vlla Eccleſiaſtica bona, abſque peculiari habito conſenſu, alienari, aut alio quouis modo tranſmutari deberent, & nos credidimus cunctos nobis dilectos Prouinciales, Dominos, & ſubditos talibus conſtitutionibus, ac mandatis debito modo debitam præſtitiſſet obedientiam. tamen quia percepimus contra noſtra generalia multos ad eccleſias, monaſteria pertinentes ſubditos bona immobilia ad aliorum perueniſſe manus, & cum nos noſtro incumbente Officio, tanquam eccleſiarum, ac monaſteriorum ſupremus defenſor, obligatos agnoſcamus, omnes hac in re illicitos exercitatos actus, plane interdicere, ac dicta monaſteria, & eccleſias ad ſuum ius, & ſtatum reſtituere. Ideo pro aliorum meliori notitia, & pro ſingulari neceſſitate antiquas leges, et ſtatuta renouanda, ac fuſioribus, iſto tempore occurrentibus caſibus amplificare exiſtimauimus. quare clementiſſime, & pro primo volumus, vt omnes in noſtris hæreditarijs prouincijs Epiſcopi, Prælati, Abbates, Abbatiſſæ, Præpoſiti, Priores, Prioriſſæ, Deca-

Generale. Contra alienationes Eccleſiaſticorum bonorum.

150. Exẽplaria

Digitized by Google

ni, Conuentus, Capitula, Parochi, Beneficiati ſiue ſint regulares; ſiue ſæculares, de ſuis diœceſibus, Monaſterijs, Prælaturis, aut alijs bonis Eccleſiaſticis nulla immobilia bona, ſubditos, redditus, alienent, minus duplicibus cenſibus aggrauent, aut ad longum tempus, quàm iura Eccleſiaſtica concedunt poſſidenda alijs committant, niſi fieret cum vniuscuiuſquè ſupremi Eccleſiaſtici ſuperioris etiam noſtro tanquam prouinciæ Principis expreſſo præſcitu, & conſenſu, etiam requiſitis, ac ſtatutis in ſacris Canonibus præſcriptis. Cœterum ſi aliqui ob Eccleſiaſtica bona contractus per vllum (quisquis eſſet) inſtituerentur, tales hic inualidos declaramus, ac edicimus iſto vltra annexo mandato, in nullo iudicio, ſeu iure, nec petitorie, nec poſſeſſorie procedi, vel iudicari, aut cognoſci poſſe, & bona illa contra ius vendita, vel dicto modo alienata quamprimum abſquè vllo iudiciali proceſſu ſuæ Prælaturæ, eccleſiæ, monaſterio, Parochiæ, vel beneficio, cum omnibus appertinentijs ex omni cauſa reſtitui deberet, & impoſterum intacta relinqui. venditori vero incumbere acceptas forſe ob mutuata bona pecunias, iterum reddere, & abſq. vllo Eccleſiæ, vel loci dãno reſtituere.

Et quia contra dicta generalia plura Eccleſiaſtica bona ſunt alienata, atquè in alias manus venerunt, & omnibus præſentibus, & futuris Prælatis, Præſidentibus, Parochis, ac Beneficiatis, virtute, ac poteſtate iſtius noui mandati, talia ab alienata bona Eccleſiaſtica, de inhabitatoribus poſſeſſoribuſquè abſquè cenſu perſoluendo repetere, & illis tradere, ac reddere nobis prçſeruamus, ipſis, ſuiſquè ſucceſſoribus ſerio mandantes, vt ad tales prohibitas alienationes diligenter intendant, & ſucceſſa alienatione cognitionem, & recuperationem amice, vel per ius ſollicitaret apud noſtræ Cameræ Conſilium.

Omnibus igitur, & ſingulis præfatis noſtris fidelibus

bus ſubditis clementiſſimè mandamus, vt iſtam huius mandati renouationem firmiter obſeruent, nec contrarium agant, nec ab alijs ſibi ſubiectis contra agere mandent. in quo exequimini noſtram clementiſſimam ſimul ſeueram voluntatem,

Monaſterii 19 Auguſti 1625

Monaſterium Lillingfeldt, 15. Iunij 1627

Datum in noſtram ciuitatem
Viennæ 26. Aprilis Anno
1625.

∴

SA-

Decretum S.C.M vt in Archiducatus Auſtriæ ſupra Onaſũ oẽs ex ſtatibus Dñrum, et equitum auguſtanæ confeſſioni addictos intra tres mẽſes, vel ad conuerſionem ad veram fidem, vel ad emigrationem a prouincia ſe diſponãt venditis bonis cenſu, vel tutoribus Catholicis relictis.

SVA Sacra Cæſarea, etiam Hungariæ, & Bohemiæ Regia Maieſtas, Dominus Ferdinandus Secundus, Archidux Auſtriæ, &c. Noſter Imperator clementiſſimus, Rex Dominus hæreditarius, & loci Princeps, &c. Omnibus, & ſingulis Prælatis, Dominis, Equitibus, & ciuitatibus quatuor ſtatuũ omnia optando bona, ſuam Cæſaream adiungit gratiam.

Reuerendi in Chriſto, Illuſtres Domini Domini Nobiles, ſtrenui, Domini Magnifici, prudentes.

Sua Cæſarea Maieſtas pro paterna, & plane Ducali cura, & alte perpenſa intentione, qua conſeruationem, & proſperitatem ſuorum hæreditariorum regnorum, prouinciarum ſubditorumq. quam maximè deſiderat, & extremis viribus promouere conatur ante oculos habens, miſerabilem, prorſus deuaſtatum tam bellis, quam aliis varijs modis ſui Archiducatus Auſtriæ ſupra Onaſum ſtatum, in quem nimirum, incidit ſub moderna hominum adhuc memoria, diuerſis vicibus hoſtium externorum vi, (cui nec reſiſtere, nec obuiam ire poterat,) quod ferendum adhuc fuiſſet, niſi pernicioſæ ſeditiones, totiquè prouinciæ obnoxiæ rebelliones mouentibus ipſis, & vltra vrgentibus inhabitatoribus ſe ſe aſſociaſſent, per quos etiam tumultus non ſolum loci Principi debitus reſpectus, & obedientia, contra diuina, & humana, & leges ſublata, ſed etiam fideles, & obſequentes ſtatus, ac inhabitatores, abſq. vlla habita cauſa, ad iniuſtas non ferendas contributiones coacti, ſuis priuati, & ſpoliati bonis, incẽdijs, deuaſtationibus ad extremum redacti sũt. imò ſuę Maieſtati fideles Electores, & Principes, ad grauiſſimas bellorũ expenſas inducti; venerabilis patria in tale nunquam recompenſandum, ac reſtaurandum damnum præcipitata eſt, vt extra vlteriorem prouidentiam, aliud nihil, quam totalis huius ruina, interitus, deuaſtatio, ac omnium rerum extrema deſolatio, oculis videnda, ac ore pronuncianda atteſtandaquè ſe obijciat.

Conſiderauit perinde (Deo tam pro bono, quam malo ſtatu omnium prouinciarum rationem reddit ura tantarum exortarum rebellionum, ſolam, & vnicam extitiſſe cauſam, diſparitatem Religionum, vti ipſa præterita exempla, imò

ipſorum

Digitized by Google

ipſorum auctorum confeſſiones manifeſtè ſatis approbarũt, ex iſta enim diſparitate tamquam ex quadam origine, omnes diffidentiæ, ſeditiones,ac reliquæ rebelliones, prouenerunt,& cõfluxerunt,itaut extra vnicam vniformitatem Religionis,nulla vera, pacifica, & conſtans animorum ſinceritas,& ſincera fides inter ſtatus,& inhabitatores vnquam erit ſperanda minus promittenda.

Idcirco,vt inpoſterum iſte tam fertilis Auſtriæ Archiducatus vnà cum incolis in vera conſtanti pace, ac bona fide permaneat,& econtra pernicioſæ diffidentiæ funditus euulſæ, poſt hac præcaueri poſſint; Sua Maieſtas quatenus Dominus hæreditarius clementiſſimè eo ſe determinat, & iubet,vt illi, ex ambobus Dominorum, & Equitum ſtatibus Auguſtiſſimæ Confeſſioni addictis,ſiue ſint intra, vel extra prouinciæ partes,ſpatio trium menſium,aut ad Catholicam Religionem,aut ad prouinciæ emigrationem ſe diſponant, ſuaq.domicilia alibi ponere proſpiciant.

Et quia ſuæ Sacræ Cæſareæ Maieſtati,nihil carius, optatiuſq. accidere poſſet,niſi tam antiqua nobiliſſima Prouincialium ſtemmata,quorum maiore ſub pacifico Auſtriæ regimine,& protectione,in vnitate Religionis tot annis vixerunt,in prouincia conſeruare,cum illis deuaſtatum, deſtructum ferè Auſtriæ Archiducatum erigere, & ſub paterna tutela, vnanimiq. Religionis conformitate conſeruare, ideo omnes ex ambobus Statibus, Auguſtanæ Confeſſioni adſcriptis clementiſſimè vult admonitos,vt rem ſerio perpendant omnem humanum reſpectum ſeponant, ne ob aſſumptam malá Fidei opinionem,tam æterna, quam temporalia amittendo,ſerò nimis poſtea ſapiant.

Quod ſi verò contra ſpem, aliqui ſe non accomodauerint, ſed potius emigrare cogitauerint, talibus Sua Maieſtas (vt omnibus pateat illam non amore pecuniarum, ſed ſolo amore conſeruandæ vnionis in Auſtriæ Archiducatu reformationem Religionis inſtituere) omnem perſoluendum cenſum ex ſola Cæſarea gratia donat atquè, etiam clementiſſimè concedit, vt illi prouinciales, qui bona in inferiori Auſtria poſſident

ibi-

ibidem omni cum reſpectu erga ſuperiores,abſq.vllo tamen ipſorum exercitio,habitare poſſint ; ita etiam, ne vllus iuſto conqueri queat; Sua Maieſtas emigraturis,ad vendenda bona tempus,hac tamen conditione clementiſſimè concedit, vt talia bona Catholicis tutoribus comendata,ab ijſdem adminiſtrentur.

Hæc iuxta traditas credentiales Sua Cæſarea Maieſtas ſtatibus denuncianda clementiſſimè nobis commiſit , ea clementiſſima ſpe;& confidentia, omnes Auguſtanæ Confeſſioni adſcriptos,ex ambobus ſtatibus talem deliberationem capturos,ad ſummam Suæ Maieſtatis conſolationem , ipſorumquè tam temporalem , quam æternam , qualem Sua Maieſtas vnicè, & ex corde deſiderat, & intendit, proſperitatem.De cætero Sua Maieſtas ambobus ſtatibus benè manet affecta. Nos verò ad exibenda obſequia illos adhortamur.

Digitized by Google

INſtructio, & mandatum, quid Reuer. etiam Illuſtris nobis dilecti fideles, Antonius Abbas in Crembsmunſter Sacroſanctæ Theologię Doctor, noſter à ſecretis Conſiliarius, &c. & Georgius Teuffel Baro in Gunderſtorff, noſter Camerarius, vel vrbis Vicepræfectus, &c. Noſtro nomine prouincialibus, Dominorum, & Equitum Status, Auguſtanę Confeſſionis, in noſtro, Archiducatu Auſtriæ ſupra Onaſum oretenus intimare, & declarare debeant.

Inſtructio pro Reformatione in Archiducatu Auſtriæ ſupra Onaſum.

Cum hactenus manifeſta experientia nimium probauerit, quales, & quam magnas in præfato noſtro Archiducatu Auſtriæ ſupra Onaſum, diuerſis vicibus toti prouinciæ perniciofiſſimas ſeditiones, ac rebelliones fuiſſe auditas, per quas nobis, tanquam vero Domino hæreditario, & loci Principi debita obedientia, per fas, & nefas ablata noſtra Ducalis, & ſumma iuriſdictio corrupta, ſtatus fideles, & obſequentes inhabitatores ad grauiſſimas minimè durabiles contributiones coacti, à rebellibus ſuis priuati, & ſpoliati bonis, ſicut etiam non minus noſtri Electores, & Principes per ſimiles tumultus, in maximos ſumptus, & belli expenſas inducti, totaquè prouincia in tantam rerum ruinam lamentantibus, & gementibus ſubditis, præcipitata fuit. Quorum omnium, prout notauimus, non minima cauſa fuit differentia, & diſparitas Religionis in prouincia, ex qua iuxta ſupra narrata grauamina, magnæ, & pernicioſæ diffidentiæ ſunt exortæ. quare vt impoſterum huiuſmodi rebelliones, & controuerſiæ caueantur; & verſa uice vera, & pacifica vnio, etiam ſincera inuicem fides replantetur, & noſter Archiducatus vna cum ipſius incolis, in conſtanti pace permanere, ac perſeuerare poſſit. nobis ex ſola paterna, & clementiſſima intentione, qua ſemper noſtris à Deo nobis

Digitized by Google

commiſſis ſubditis fauemus, optimum factu viſum fuit, in præfatis Auguſtanæ Confeſſionis adſcriptis ſtatibus, in Archiducatu Auſtriæ ſupra Onaſum, grauiſſimis vrgentibus motiuis Reformationis Religionis opus quamprimũ incipere,& promouere.

Ideo cum iſtud opus totam concernat prouinciam, & commodiſſimè ſupra Onaſum tractandum Abbas,a ſecretis Conſiliarius, & Vicepræfectus vrbis noſtri ad hoc deputati Commiſſarij, abſquè temporis dilatione Lynciũ proficiſcantur, omnes ſectarios prouinciales ad certum determinatum diem per literas in domo prouinciali citent præſentibus bona forma, & blando ſermone noſtram clementiſſimam intentionem, & deliberationem oretenus inſinuent,iuxta quoquè notificando, vt ſub dato factæ intimationis inter ſex menſes, Catholicæ Romanæ ſolum ſalutari Religioni, vti optamus, & ad eam omnes vnà clementiſſimè admonitos volumus, præſertim antiquiores, ſub noſtra protectione conſeruare tantum paternè, quantum clementiſſimè optaremus; certo, & infallibiliter ſe concordent, vel ſi contra ſpem noſtram id facere recuſarent, e prouincia elapſo termino emigrent, venditis omnibus bonis; abſquè vllo cenſu, ex mera gratia donato, alibi domicilia ſua figere quærant & ſolis illis prouincialibus, in Auſtriæ Archiducatum infra Onaſum migrantibus, inibi habitare, (abſquè vllo tamen exercitio ſectario) concedendum erit, qui bona Prouincialia ibi poſſident; alijs verò omnibus nulla inibi bona habentibus, licet ſint prouinciales, nullum prorſus domicilium permittendum mandamus; vt autem ſua bona ſupra Onaſum commodè vendere valeant, illis aſſignamus annum, & diem pro termino: hac tamen conditione, vt iam ſtatim bona Catholicis hominibus prouiſa, ab eiſdem adminiſtrentur, prout in vno, & altero, ad exequendam noſtram clementiſſimam voluntatem vterquè ſtatui obſequentem ſe monſtrabit, noſtrique

Digitized by Google

ſtriquè Commiſſarij executa commiſſione, ad nos abſquè mora, vniuscuiuſque prouincialis, aut ad emigrationem, aut ad conuerſionem inclinatum animum, relaturi, conferant, quibus de cętero omni tam Cæſarea, quam Regia gratia innixè fauemus,

Datum in noſtra ciuitate Viennæ
29. Martij anno 1627. no-
ſtrorum regnorum,
Romani octa-
uo, Hun-
gari-
ci nono, Bohemici
decimo.

NOS FERDINANDVS, &c.

Generale mandatum in Cranam, Styriã Carinthiam, pupillos, excurſiones, et pupillorum tutores cõcernens,

CVnctis, & ſingulis noſtris fidelibus ſubditis prouincialibus, vaſſallis, alijſquè prouinciæ inhabitatoribus, ſicut vniuerſaliter omnibus quoque ſuperioribus interioris Auſtriæ hæreditariorũ Principatuum, & prouinciarum Styriæ, & Carinthiæ, & Cranæ, ad quos hoc noſtrum peruenerit maudatum, noſtram Cæſaream gratiam, omniaque optando bona clementiſſimè vobis denũciamus. Nobis maximo cum noſtro dolore, & diſplicentia ſatis certo relatum eſſe, quod aliqui, licet ſub dato vigeſimo ſexto Aprilis, anni milleſimi ſexcenteſimi vigeſimi quinti, hac ipſa de cauſa edita, & ad vniuerſalem cũctorum notitiam, generalia mandata publicata, ac promulgata fuerint, nihilominus contra facere, ſuoſquè liberos ſicut ipſorum fideicommiſſos pupillos ex iſtis noſtris interioris Auſtriæ hæreditarijs Principatibus, ac prouincijs, vti ante hac exercitatum, ad externas non noſtræ Religionis vniuerſitates, atquè prouincias transmittere audent, quibus tamen in locis nihil, niſi ſectaria dogmata, totiquè patriæ periculoſiſſima; atquè ad damnoſos exceſſus incitantia facta diſcunt, atquè imbibunt. Pariter quoquè accepimus, & ipſi aduertimus, ex iſtis hactenus actis excurſionibus ad alias confines ſectarias terras, vtpote pro Baptiſmo infantum, copulatione deſponſatarum perſonarum, tam nobilium, quam ipſorum prouincialium, alijſquè ſectarijs exercitijs, de die in diem in peius ire, noſtriſquè in mandatis nulla prorſus obſequentia apparere. quinimo tam per hæc, quam per prædictas tranſmiſſiones pupillorum, ſalutiferam ad noſtram ſolum ſalutarem Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Religionem, conuerſionem notabiliter impediri, & è contra noſtros ſubditos in fidei,

alijſquè

Digitized by Google

alijſquè rebus, ad ipſorum animarum perditionem quotidie peſſimè ſeduci, tam in rebus Eccleſiaſticis, quam ſæcularibus, prout quotidiana hactenus, proh dolor, experientia in noſtris hæreditarijs regnis,ac prouincijs ſatis manifeſtè docuit, oſtenditquè iſtas peruerſiſſimas rebelliones,& alia noſtris prouincijs ſumma,& grauiſſima inferri damna.

Nos ex clementiſſima, & planè paterna cura, & amore erga noſtros ſubditos vniuerſaliter,non minus pro Ducali officio ; & a Diuina clementia accepto magiſtratus munere, huiuſmodi peruerſas, ac toti patriæ periculoſas actiones, opera, & exercitia auertere, & è contra illud, quod ad animarum ſalutem, & ad omnium prouinciarum meliorem conſtantioremquè pacem, ac vnionem profuturum inſerere, ſufficientem cauſam habeamus. Quare in hunc finem, non ſolum antedictum mandatum volumus renouari, ſed etiam inſuper vltra expreſsè addere, ac ſtatuere tantum clementisſimè quantum ſeuerè. Ne impoſterum, nec Prouincialium, neque aliorum nobilium liberi, & pupilli, & innocens iuuentus ex noſtris interioris Auſtriæ hæreditarijs Principatibus, atquè prouincijs, ad ſectarias externas non noſtræ Religionis prouincias, vel vniuerſitates ſine noſtro præſcitu, & ſpeciali conſenſu tranſmittantur, verum liberi, pupilli, ac iuuentus quantum poſſibile Catholicis tutoribus prouiſi, tales habeant, qui ſine noſtro, vel noſtrorum Viceregentum habito ſpeciali conſenſu, nullum pupillum in exteras regiones expediant, ſed vel nos, aut noſtros Vicegerentes debito modo antea certiores faciant, noſtramquè vlteriorem determinationem, & ordinationem habeant expectandam, ad hoc conſtituimus, ponimus, ac ordinamus ſimiliter clementisſimè, & ſtrictè, vt omnes, & ſinguli Prouinciales,vniuerſaliter omnes noſtri fideles ſubditi, & prouinciarum inhabitatores in noſtris interioris Auſtriæ hæreditarijs vtriuſquè ſexus, iuuenes, & ſenes, Comites, Domini,Equites, vel inferioris ſtatus; magnæ,ſiue paruæ digni-

dignitatis officij, quomodocunquè tandem nominari, ſiue nuncupari poterint, ſe reperiant, nemine prorſus excepto, omnibus impoſterum infantum baptiſmis, deſponſationibus, copulationibus, aliorumquè exercitiorum ſectarijs in locis prorſus abſtineant, nec ſectarios prædicantes ad Catholicos locos id perficiendum conſcribant, vel venire faciant, & ſic omnia Eccleſiaſtiça exercitia in nullo alio, niſi Catholico loco, & Eccleſijs adminiſtrentur, & perficiantur. Præſertim tamen, quod attinet ad infantum baptiſmum, deſponſatarum perſonarum capitulationes vnuſquiſquè in ſua conuenienti Parochia, cui eſt adſcriptus, vel cum licentia Parochi, vel aliorum Eccleſiaſticorum Superiorum licentia illorumque conſenſu in alijs Catholicis locis, per Catholicos Parochos, vel Sacerdotes more Eccleſiæ Catholico exequi curabit.

Si quis contra aget, noſtroque generali mandato non obſecundabit, talis noſtræ Maieſtatis læſionem, quam nobis pro conſtitutione perſonæ, & delicti circumſtantia præſeruatam tenemus, ſe incidiſſe ſciat, quatenus contra talem ſubito ipſa cum effectuali demonſtratione, ac ſeuero impetu, ita procedemus, vt alij maius certò exemplum habere, atque accipere, ſibique cauere queant

Hinc mandamus Illuſtriſſimo, & dilecto fideli Ioanni Vldalrico. Duci in Cromavv, & Principi in Egeberg noſtro Conſiliario à ſecretis, Camerario, & tamquam plenipotentiario noſtrorum interioris Auſtriæ Principatuum, & prouinciarum, vti in eiuſdem abſentia, noſtris Grecij relictis Conſiliariis à ſecretis ſimili modo interioris Auſtriæ noſtro regimini, & omnibus aliis noſtris Officialibus; vt huius noſtri generalis mandati obſeruantiam omni ſerio ſtudio, & feruore vrgeant, & vtrum eidem omnibus in partibus obtemperatum erit, diligenter attendant, & ſi vnus, vel alter, nobilis, ſiue ignobilis, ſummi, vel infimi ſtatus id negliget, tales inobedientes, & reluctan-

tes

tes perſonas, ſtatim abſquè vllo habito reſpectu in effectu ſeuere puniant, & ita quid faciendum omnes nouerint, vt ſibi ante propria damna præcauere poſſint, & ſic in hoc exequitur noſtra clementiſſima voluntas, & finalis determinatio: datum in noſtra ciuitate Viennæ, vltimo Aprilis anno milleſimo ſexcenteſimo vigeſimo ſeptimo. Noſtrorum regnorum, Romani nono, Hungarici decimo, Bohemici vndecimo.

∴

NOS FERDINANDVS SECVNDVS, &c.

Mandatum generale ob non impediendos, de Diuino officio ſubditos.

DEclaramus omnibus, & ſingulis in noſtris Auſtriæ interioris hæreditrijs Principatibus, & prouincijs degentibus ſæculatibus prouincialibus, alijſquè incolis cuiuſuis dignitatis, ſtatus, vel conditionis. Clementiſſimè nobis relatum eſſe, qualiter ſubditi à ſuis ſuperioribus ea de cauſa particulariter à Diuinis Officijs remouentur, quia ipſi ſuperiores Prouinciales Dominicis, ac feſtis diebus venationes, piſcationes, aliaſquè recteationes inſtituere ſolent, & licet ſæpius à prandio primum agitentur, tamen ſubditi eo die eccleſias, vel conciones viſitare non poſſunt, cum vt plurimum longe à locis, in quibus ſimilia ſunt exercenda, diſtent; eaquè de cauſa mane ante diem viam arripere debeant, vt locum deſtinatum attingere, pœnamque euitare queant. Secundò pariter aliquos Barones, & prouinciales, Dominicis, & feſtis diebus varias actiones incipere quibus ſubditi, ad huiuſmodi citati, neceſſaria diuina Officia relinquere, atque negligere cogātur. Tertio Domicis, ac feſtis diebus ſubditos ad tranſportanda hinc, & inde bona mandari, & ablegari. Quare cum neceſſitas ad promouendam Catholicam Religionem expoſcat, talibus mederi; conſiderans nos iſta omnia, non ſolum Catholicæ, & Apoſtolicæ Eccleſiæ ſtatutis, & legibus aduerſari; verum etiam cęteris Catholicæ Religioni adſcriptis maximum ſcādalum prouenire, pro his euitandis ad vniuerſalem notitiā per publica mandata ſub graui pœna prorſus prohibere vomus, ideo mmandamus nè Dominicis, ac feſtis diebus aliquid ſimile impoſterum, quod ſubditos de eorum deuotione, & Eccleſia detinere valeat, ſupradictis Baronibus, & prouincialibus mandetur, ſed ijſdem diebus infuturum viſitando Eccleſias audire miſſas, & ſimilia colere permittantur. Quare omnibus mandamus, vt ad maiorem Dei gloriam quotidie magis promouendam omnes huic noſtro decreto obſidere, & parere ſine aliqua repugnantia conentur, & vos

ſupe-

ſuperioris,vel inferioris ſtatus diligenter attendere velitis, vt contra illos cum debita pœna ſecundum vnicuiuſquè delictum procedere valeamus. Iſta eſt noſtra clementiſſi-tiſſima voluntas. Datum in noſtra ciuitate Viennenſi 10.Iulij anno milleſimo ſexcenteſimo vigeſimo ſeptimo, &c. Noſtrorum regnorum,Romani octauo, Hungarici nono,& Bohemici decimo,

Mandatũ contra prædicantes. et illorum fautores ab Archiducatu Auſtriæ infra Onaſum.

SAtis clarum, & manifeſtum eſt, ſectarios illos præ-
dicantes, qui ſe in noſtro Auſtriæ Archiducatu, in-
fra Onaſum Auguſtanæ Confeſſioni addictos nun-
cupant, ſub ſpecie, & prætextu Auguſtanæ Confeſſionis
exercitij, (quod à nobis, duobus ſuperioribus politicis ſta-
tibus Auguſtanæ Confeſſionis tempore plenariè rebellio-
nis, & feruente bello, imò ad illorum iam tum humillimã,
& feruidiſsimam ſollicitationem conceſſum fuit) in ſuis
concionibus, adhortationibus, etiam cæremonijs, damno-
ſum Caluini dogma adeo ſpargere, ſibiquè de populo in
cõmuni tantũ concurſum ciere; vt illi, qui ingenuè ſe Calui-
nos profitentur, libentiſsimè ad illorum prædicantium cõ-
ciones vadant, apertè abſquè horrore auſcultent, ipſorum
putatiua ſacramenta vel quaſi, ab illis ſumant, ſequè illis
maximè contentos declarent. per quæ ſubditi, ex tantis Fi-
dei controuerſijs, quas ſectarij prædicantes ſub prætextu
Auguſtanæ Confeſsionis introducunt adhuc in maiores er-
rores allecti, ipſam Diuinam Maieſtatem, ac ſuos ſuperio-
res atquè Præpoſitos Magiſtratus negent, periurent, atque
in perpetuam ſuæ animæ perditionem ducti pereant; prout
ipſi ſupranominati prædicantes in præfatis ſuis concioni-
bus, adhortationibꝰ, ſcriptis, & apertè in typis editis libris, &
Tractatibus contra noſtram ſolum ſalutarẽ Catholicam Re-
ligionem, & nos ipſos, alioſque tàm Eccleſiaſticos, quam ſę-
culares, ſummi, & inferioris ſtatus, audaciſsimen vllo pror-
ſus habito reſpectu, peſſimis calumnijs, peioribus adhuc il-
luſionibus utentes, noſtros à Deo ſubiectos, & commiſ-
ſos ſubditos, ad nullam noſtris mandatis, & legibus obe-
dientiam obligatos eſſe adhortantur, pernicioſiſque toti pa-
triæ confęderationibus prohibitis, conuenticulis, malis cor-
reſponſionibus; ſeditionibus rebellionibus, cauſam præ-
bentes, illas ipſas pro illorum poſſe vrgeant, & promoueãt.
inſuper tàm aperte, quàm occulte omni hoſtili vi, nobis
exitium minantur, ſuos Fidei aſſeclas, ad inuocandum
de

de noſtris hoſtibus auxilium, impellant, nobis debitam obedientiam, & reſpectum demere conantur; idolatriam nos exercere, & idolatras nuncupare abſquè vllo terrore etiam publice non erubeſcunt, ſubditos illorum Parochijs non adſcriptos, tam in vrbibus, quam ruri, nulla prorſus habita licentia, ſed contra noſtram, noſtrorumquè anteceſſorum expreſſisſimã prohibitionem, & ad Ordinariorum maximum grauamen, & præiudicium, ad ipſorum exercitia alliciũt, inuitant ipſoſq; nullum ſacramentũ facere poſſe, nec velle, continuè clamitant, concionanter, publiceque orant, vulgum adhortantes, vt Sua Diuina Maieſtas noſtris hoſtibus victoriam impertiri velit, Imagines SS. Petri, & Pauli per ipſorum ludimagiſtrum comburere fecerunt; deniquè de Auguſtana Confeſſione nihil aliud obſeruant, quã quod ipſorum vagabundo ſpiritui placet, & acceptabile exiſtit, maximas animorum pertinacias contra nos tamquam Dominum, & Ducalem Principem cauſantes, Catholicoſquè omnibus in locis peſſime, & iniuriosè perſequentes.

Quam nos clementiſſima paterna prouidentia præſertim pro Ducali noſtro officio, & accepto à Deo Magiſtratus munere noſtrum à Deo nobis commiſſum hæreditarium Auſtriæ Archiducatum, in tranquilla vnione vera, & ſincera confidentia ſeruare clementiſſimè cupientes ſupranarratis, & alijs de cauſis, clementiſſimè decreuimus, vt omnibus, & ſingulis in noſtro Auſtriæ Archiducatu, infra Onaſum degentibus ſectarijs prædicantibus, illorumq. addictis ludimagiſtris, à dato huius noſtri publici mandati nè in arcibus, oppidis, pagis, villis, molendinis, alijſue in locis vbicunquè conſitis ſua putatiua ſacramenta anmminiſtrent iuuentutem inſtruant, vel alia ſuæ ſectæ exercitia faciant, quamprimum ſerio ſub ſeueriſſima pœna interdicantur, prohibeanturquè paritcrquè vt ſupradicti omnes prædicantes à dicto dato noſtri Generalis mandati vſq. ad 24. Septẽbris ex memorato noſtro Archiducatu infallibiliter ſub ſeueriſſimis pœnis arbitrio noſtro infligendis diſcedere debeãt, & vbicunq. illis placuerit (exceptis omnibus noſtris regnis,

& hæreditarijs prouincijs,) domicilia ſua figere, impoſterũ & ideo, vt ſecuri emigrare valeãt, ex ſingulari clemẽtiſſima & Ducali iuſta gratia conceſſum volumus, vt illis ſectarijs prædicãtibus, & ludimagiſtris, qui in partibus ſyluæ Viennenſis inferioribus degunt à N. Magiſtratu, & iudice noſtræ ciuitatis Neoſtadij, qui in ſuperioribus Viennenſis ſyluæ partibus à Magiſtratu, & iudice noſtræ ciuitatis St: Poldten, alijs vero, qui in inferioribus montis Mainhartenſis partibus, à ciuitate noſtra Corneuburgo, & qui in partibus Mainhartenſis montis de Senatu noſtrarum ciuitatum Krembs, & Stain legitimæ litterę noſtro nomine dentur, & conſignentur, prout iam omnibus dictis Magiſtratibus mandauimus. Quare omnibus, & ſingulis noſtris prouincialibus, & vnicuique in ſpecie, apud quos hactenus huiuſmodi prædicantes, ſe continent, tantum ſerio, quantum clementiſſimè ſtrictè, iubemus, vt ipſi vel quilibet alius tam maſculini, vel fœminini ſexus ſub noſtra gratiæ amiſſione, & ſeueriſſimis pœnis præſatis prædicantibus, nullum prorſus exercitium ſuæ ſectæ exercere, & adminiſtrare cõcedant, nec vltra conſtitutum tempus, ſiue apertè, ſiue occultè nec vnica quidem nocte manere conſentiant, quod ſi aliquis depræhendetur, qui vltra poſitum terminum aliquem eiuſdem conditionis hominem prædicantem, vel ludimagiſtrum publicè, vel priuatim detinuerit, aut aliquid ob expulſionem ſectariorum prædicantium attentauerit, poſt cauſæ cognitionem mobili, & immobili bono, ad aliorum exemplum priuandus erit.

Et quia nobis peculiariter quoque relatum eſt, in ipſa noſtra Viennenſi ciuitate, & in alijs limitaneis locis periculoſa, noſtris hæreditarijs ſubditis omnino non decentia conuenticula, ſub prætextu, & ſpecie alicuius actionis ſupradictæ ſectæ inſtituta, ac celebrata fuiſſe, quæ non ſolum nobis tanquam ipſorum Duci, & Principi aduerſantur, ſed etiam totius Germanicæ nationis extremum periculum, ruina, damnum infallibiliter gignere poſſunt, Ideo ſimilia ſummè noxia conuenticula, & confœderationes, ſub quouis

præ-

prætextu inſtituenda, totaliter volumus prohibita omnibuſquè. cuius dignitatis, & conditionis in noſtro Auſtriæ Archiducatu infra Onaſum degentibus inſinuamus, & ſerio mandamus, vt inpoſterum ſub pœna ammittendorum omnium bonorum, aliarunquè pœnarum à talibus abſtineant. Datum in noſtra ciuitate Viennenſi 14. Septembris anno 1627. Noſtrorum regnorum, Romani nono, Hungarici decimo, Bohemici vndecimo anno.

NOS FERDINANDVS, SECVNDVS.

Mandatum vt in Parochijs eiectis prædicantibus Sacerdotes fideles inſtituãtur.

OMnibus, & ſingulis Auguſtanæ Confeſſioni adſcriptis,& in cunctis quatuor partibus noſtri Archiducatus Auſtriæ infra Onaſum exiſtentibus prouincialibus,qui iuspatronatus eccleſiarum, filialium, & beneficiorum proximè ſuis bonis adiacentium, habent, noſtram gratiam,& omnia bona.

Non dubitandum tenemus,vobis conſtare, qualiter grauiſſimis de cauſis ſub dato decimo quarto huius, per publica noſtra Cæſarea,& Ducalia generalia mandata clementiſſimè ordinauerimus, mandauerimuſque , vt omnes,& ſingulis ſectarij prædicãtes , atquè ludimagiſtri ad vigeſimum octauũ huius (quẽ terminum ob tantas pluuiaru m inundationes vſq. ad ſextũ ꝓximè inſtantẽ Octobris diſtulimus) ex ꝑfato noſtro Archiducatu Auſtriæ infra Onaſũ diſcedant, & vbicunquè illis placuerit (exceptis omnibus noſtris regnis, & hæreditarijs prouincijs) domicilia ſua figere poſſe.

Cum igitur neceſſitas requirat,vt apud omnes Parochias & earum filiales eccleſias in quibus prædicti prædicantes erant ipſorum loco alij bonæ conditionis Eccleſiaſtici,& Catholici Sacerdotes , qui vulgus in vera doctrina concionari, inſtruere,& docere poſſunt,imponantur , & ſic ad animarũ ſalutem,& bonum,vera ſacroſancta Dei Officia debito modo iterum introducantur,atq.inſtituantur.

Vobis ſupramemoratis,& vnicuiquè in ſpecie clementiſſimè,& ſeriò mandamus,vt in omnibus Parochijs,& earum eccleſijs filiabus,alijſquè Eccleſiaſticis beneficijs in quibuſcunquè prouinciæ locis ſitis, nullo excepto , poſt elapſum ſexti proximè venturi menſis Octobris prædicantibus , & ludimagiſtris ad emigrandum poſitum terminum, intra ſex ſequentes hebdomadas loci ordinarijs idoneos Catholicos Sacerdotes,antiquo Archiducatus Auſtriæ more debitè præſentetis, vel ſi planè in tanto breui temporis ſpatio Catholicos Sacerdotes habere non poteritis pro aſſiſtentia , & auxi-

Digitized by Google

auxilio intra dictum tempus inſinuetis, & ſi in conſtituto termino non præſentaueritis, aut ſupramemorato modo inſinuaueritis, nos tamquam cunctarum eccleſiaſticarum fundationum ſupremus patronus, & defenſor ex noſtro officio Ordinarijs locorum Catholicos Sacerdotes præſentare non omittemus. Datum in noſtra ciuitate Viennenſi 24. Septembris anno 1627. Noſtrorum regnorum, Romani nono, Hungarici decimo, & Bohemici vndecimo.

∴

RacKerſpurgenſibus ne ſectarios Prædicantes ita irrepeſcere permittant.

FIdeles Dilecti,&c. Notum vobis eſt nos ſub dato primo Martij elapſo 1610. anno per publica edicta omnes ſectarios prædicantes ex noſtris interioris Auſtriæ Principatus,& prouincijs ita expuliſſe, vt ſi vltra iſtam expulſionem rurſus in noſtris Principatibus, & prouincijs depræhenderentur, non ſolum ad carceres ducti, verum etiam in corpore, & amiſſione bonorum abſq. vllo habito reſpectu acerrime punirentur,quod vobis ſimiliter, & ſingulariter de dato 28. Ianuarij 1613. anno quando prædicantes ex Hungaria, viſitando hebdomadarias nundinas ſub prætextu aliquid emendi ſubdole ſe immiſerunt, ſcriptum, atque mandatum fuit.

Quandoquidem verò è fide dignis nobis relatum eſt, tales iterum iſto tempore toti prouinciæ pernicioſas ſectarias perſonas, de circumiacentibus Hungaricis locis vtpotè Olmiz St: Martino, & de Battianis cumulatim ad vos RacKoſpurgenſes ſe conferre, & ſuo non ſolum placito inibi vendere,emere, ſed etiam apud Hungaros hinc inde diſputare,ſanctęquè Catholicæ Religioni illudere.

Cui rei indulgere ob exoriunda hinc non minima pericula, & conniuere minimè volumus, præſertim cum vobis quam maximè, tam ratione tranſmiſſi mandati, quam veſtro ex debito,ad hoc attendere decuiſſet. Ideo nobis ſtrictè mandamus, vt ad exequendum præfatum iam tranſmiſsũ, & nunc repetitum mandatum, in tales irrepentes, ſectarios prædicantes,omni ſummò ſtudio,& cura intendatis,illoſquè forſitan repertos ſectarios prædicantes, omni ſummo ſtudio, & cura intendatis,illoſquè forſitan repertos, abſquè vllo habito reſpectu,quàuis cuicunque Hungarico Prouinciali inſeruirent,quamprimum apprehendi,incarcerari, & nobis ſine vlla mora, ad vlteriorem clementiſſimam determinationem ſignificare velitis; ad quem effectum nos per noſtrum Hungariæ Palatinum apud circumiacentes Hungariæ Prouinciales ordinari fecimus, vt ſectarijs prædicantibus orum ſectæ exercitia,tam apud vos, quam apud in alia inte-

interioris Auſtriæ loca ſeriò interdicta ſint dicere, & ſi aliquis illorum impoſterum depræhendetur, vt ſeueriſſimè caſtigetur. Datum in Regia noſtra arce Pragenſi decimo octauo Ianuarij à Chriſti noſtri Redemptoris Natiuitate milleſimo ſexcenteſimo vigeſimo octauo, noſtrorum regnorum, Romani octauo, Hungarici nono, & Bohemici decimo anno.

∴

FERDINANDVS SECVNDVS.

Dei gratia Electus Imperator Romanus ſemper Auguſtus, &c.

Conſiliarijs à ſecretis Grecij ob expellendos ex Carinthia certos Lutheranos.

REuerende Princeps, Illuſtres dilecti deuoti, & fideles, &c. Ex litteris duodecimi huius ad nos datis, Clangefurtẽſis Parochi redditus, ac annuas decimas, ſicut etiam ſectariorum in noſtro Ducatu Carinthiæ, particulariter vero in præfata Clangefurtenſi ciuitate, nimium inualeſcentem reluctantiam, atq. inobediẽtiam, probè accepimus, perſpectamq. habuimus.

Ideo mandamus ſtrictè, & veſtræ prudentiſſimæ opinioni, & noſtræ inſtitutæ Reformationi conforme tàm denominatum ab vrbis Parocho ſectarium ludimagiſtrum, & Hoſpitalis Præfectum Clangefurti, quàm etiam prouinciæ Officiales, & aduocatos vna cum omnibus illis ciuibus ibidem, qui Catholicæ Religioni non ſunt adſcripti (niſi inter ſex hebdomadas, & tres dies ad Catholicam Religionem ſe non conuerterint) prouincia relinquendo inſuper decimo, pro cenſu nummo diſcedere faciatis. In quo exequimini noſtram Cæſaream voluntatem, & intentionem. datum Viennæ 24. April. 1622. noſtrorum regnorum Rom. tertio. Vngarici quarto Bohemici. quinto anno.

NOS

Digitized by Google

NOS FERDINANDVS, SECVNDVS, &c.

OMnibus, & ſingulis noſtris fidelibus prouincialibus, vaſſallis, ſubditis, & alijs prouinciæ inhabitatoribus noſtri Archiducatus Auſtriæ infra Onaſum Auguſtanæ Confeſſioni addictis, noſtrum hoc generale mandatum lecturis, vel legi audituris, noſtram Cæſaream gratiã, & omnia bona. vobis denunciandum duximus, nobis à fide digniſſimis relatum eſſe, quod aliqui poſt noſtram decimoquarto Septembris proximè elapſi 1617. anni ordinatam ſectariorum prędicantium, & ludimagiſtrorum ex noſtro Auſtriæ Archiducatu infra Onaſum expulſionem, partim præfatæ Auguſtanæ Confeſſioni adſcripti prouinciales, atque ipſorum Officiales, & famuli; ſectarios, prohibitos libros lectitare attentent, ſuos ſubditos, ad id audiendum conuocent, & non minus ipſi prouinciales, atq. ipſorum ſubditi ad alios confines ſectarios locos ſe conferentes Baptiſmo infantum, copulatione deſpõſatarum perſonarum, alijſq. exercitijs ſectario more, vti non erubeſcant, immò ipſi prouinciales ſuos ſubditos, & huiuſmodi impietates cogunt ex quibus miſerrimi ſubditi à ſancta Catholica, & Apoſtolica Religione, non ſolum notabiliter remouetur, verum etiam in rebus Fidei, ad ipſorum animarum certiſſimam perditionem peſſimè ſeducuntur, quin vltra tàm eccleſiaſticis, quã ſæcularibus rebus (vti proh dolor manifeſta plus nimio, tantarum nuper in noſtris hæreditarijs regnis, & prouincijs, gementibus, & lamentantibus pijs, & innocentibus, exortarũ rebellionum, deuaſtationum, ipſi aſpectui miſerabilium, ad ſummum noſtrarum ditionum damnum experientia docuit) damna, & calamitates omnes toti patriæ pernicioſiſſimę hac de cauſa introductæ ſunt. Ideo cum ex clemẽtiſſima paterna cura, qua oñbus noſtris ſubditis affecti ſumus, & ex accepto à Deo Magiſtratus munere, & Ducali officio ſimiles dãnoſas, & periculoſas actiones, & exercitia extirpare, & è cõtra ea õnia, qua tã ad animę ſalutẽ, quã ad cõſtãtiorẽ altioreq. patriæ vnionẽ, pacẽ ꝓſperitatẽ promouere, & vrgere poſsũt inducere debeamus oñbus p̃fatis ꝓuincialib⁹, vaſſallis, ſubditis, & inhabitatoribus, memorati noſtri Auſtrię Archidu-

Mandatum de obſeruãtia dierũ feſtorũ, et aliorũ, et de alijs ad reformationẽ Religionis ſpectantibus.

Digitized by Google

catus infra Onaſum vtriuſquè ſexus, ſenibus, iuuenibus, ſiue Comitibus, Equitibus, vel minoris, ſtatus in quibuscunquè officijs, dignitatibus, conditionibus exiſtant, nemine prorſus excepto. mandamus, & ſtrictè iubemus, vt in futurum in legendis ſectarijs libris, & concionibus, in arcibus, domibus, molendinis, villis, cunctiſquè alijs locis omnino abſtineant, Baptiſmis infantum, ſponſionibus, copulationibus, aliorumquè more ſectario exercitiorum ceremonijs, non ſolum intra, verum etiam extra prouinciam ſectarijs in locis, vel ſub ſectariorum prædicantium, aliarumquè huiuſmodi perſonarum Parochia non amplius vtantur, ſed omnia Eccleſiaſtica exercitia Catholicis in locis, & eccleſijs ficiant prouinciales ſuos ſubditos ad Catholicas ecclèſias audiendas conciones mittant, & quilibet Baptiſmata infantum, ſponſiones, copulationes deſponſatarum perſonarum in ſua conuenienti Parochia querat, & accipiat, vel ad minus cum licentia Parochorum, vel aliorum ſuperiorum conſenſu, & antegreſſa ſalûtatione, alijs in Catholicis locis per Sacerdotes ritu Romano legitimè ordinatos debito Catholico more id faciat. Pariter Dominicos, & feſtos dies, vt decet omnes celebrent, & venerentur in diebus à Catholica Romana Eccleſia prohibitis carnes non comedant, nec coquãt vti quoque Dominicis, & feſtis diebus venditionibus ante diuinum officium in hebdomadarijs, ſiue annuis nundinis prorſus abſtineant, ſuoſquè ſubditos Domini, & Prouinciales illis præfatis diebus, ad venationes, piſcationes alioſq. huiuſmodi actiones, & recreationes cogere, vel aſtringere omittant, ſub noſtræ gratiæ amiſſione poſtea, & alijs (quas pro vniuſcuiuſquè qualitate, & conditione, aut delicti culpa nobis reſeruamus,) & quia ad vulgus pertinaciam ſectarij libri non minima exiſtunt cauſa, cum contra noſtram Catholicam, & Apoſtolicam Religionem, illiuſquè addictos, multa mala, & falſiſſima in illis ipſis proferantur, ideo omnes ſectarias conciones, poſtillas, alioſquè de ſancta Catholica, & Apoſtolica Eccceleſia proſcriptos libros, & tractatus, in dicto noſtro Auſtriæ Archiducatu, ſub ſeueriſſimis pœnis omnino volumus eſſe interdictos, omneſquè

ſerio

ſerio admonemus, nè vllus impoſterum ſimilibus libris vtatur, immò quilibet ſtatuũ tradat ad petitionem illius, quem loci Ordinarius ad hoc elegerit, & conſtituerit.

Quare omnes cauere, ſuumque damnum euitare ſtudebunt. Datum in noſtra Regia arce Pragenſi 10. Aprilis 1628. noſtrorum rēgnorum, Romani nono, Hungarici decimo, & Bohemici vndecimo anno.

Digitized by Google

NOS FERDINANDVS SECVNDVS,

Mandatum pe dimittendis quoque prouincialibus.

OMnibus, & ſingulis prouincialibus Equitum, & Dominorum ſtatus, in noſtris interioris Auſtriæ, hæreditarijs prouincijs, Stiriæ, Carinthiæ, Cranæ, noſtrum hoc generale mandatum percepturis, noſtram Cæſaream gratiam, & omnia bona. Notum, & manifeſtum eſt vobis omnibus ferè, & ſingulis, quali debito quidem Chriſtiano zelo, & pro ducali Officio, etiam à Deo accepto Magiſtratus munere, poſt acceptum noſtrarum interioris Auſtriæ hæreditariarum prouinciarum regimen, in nihil aliud curam noſtram potius intenderimus, quam vt increpentibus, & inualeſcentibus nimium pernicioſis Fidei diſcordijs, & ſeditionibus mederemur, & omnes nobis à Diuina Omnipotentia ſubiectos, & commiſſos ſubditos ab errore auerteremus, & ad veram viam ſalutis reduceremus, prout in hunc finem in noſtris hinc inde ciuitatibus expulſionem ſectariorum prædicantium, & ludimagiſtrorum, per quos vulgus notabiliter ſeductum, & in errorem immerſum fuit, & paulò poſt tam inter nobiles perſonas, quam inter ciues ſalutiferum Reformationis opus inſtitui, & paulatim ſalutifera generalia, ac ſpecialia diuerſa mandata, nè aliquis ad ſectarias, vel quaſi, Confeſſiones, Communiones, Baptizandi cauſa infantes, copulandarũ deſponſatarum perſonarum gratia, rus ſe conferere, & deniquè noſtris prouincialibus, vel aliarum perſonarum pupillis Catholici tutores conſtituerentur, nec iuuentus ad locos ſectarios, vel eiuſmodi vniuerſitates hac, & illac tranſmitteretur, publicari, imò recenter reuocari, augeriquè fecimus; omnia cum ſumma erga noſtros prouinciales Equitum, & Dominorum ſtatus ſolita manſuetudine, & tali quidem, vt præfatam Reformationem inter ipſos inſtituendã clementiſſimè intermiſerimus, hac ſola certiſſima, ac clementiſſima ſpe freti, illos, & ex ſupra narratis, & ex alijs noſtrã ex corde bene exiſtimatã intentionem altius appræhenſuros, ſuam tam temporalem, quam perpetuã fœlicitatem omni ſtudio, maximoquè cum

feruore

Digitized by Google

feruore ſedulos perpenſuros,ſuorumq.maiorum,ac præceſſorum antiquiſſimorum veſtigia ſecuturos, vt in noſtris interioris Auſtriæ hæreditarijs prouincijs, vnio Fidei animorumquè concordia, iterum introduceretur,& omni in parte melior confidentia,ac ſinceritas plantari, conſeruariquè poſſet. Iam vero quamquam hæc noſtra ad maiorem Dei gloriam,noſtrorumquè prouincialium commodum, & ad fęlicitatem, tam temporalem, quam perpetuam clementiſſima intentio, & plane paterna prouidentia ita ſucceſſerit, vt ad noſtrum ſingulare ſolamen magna pars noſtrarum ciuitatum,& oppidorum,ciuium,& incolarum, ad auitam, veram,& ſolum ſaluificam Romanam,Catholicam Apoſtolicam Religionem ſe conuerterit, tamen, cum aliquorum adhuc numerus remaneat, apud quos huic noſtræ clementiſſimæ,illiſq. optimè exiſtimatæ ſollicitudini nulla prorſus appareat obſequentia,nec ſe ad conuerſionem minus ad veram Fdei cognitionem,poſt tantam tamen, ac tam longam habitam tolerantiam,ac conniuentiam, diſponant, & cum tam pro Ducali à Deo accepto officio,quam pro noſtro debito,ac noſtra conſcientia(tã pro ipſis, quã pro alijs à Deo nobis concesſis,& commisſis ſubditis,rationem reddere,teneri agnoſcamus)vt omnes ex noſtris hæreditarijs prouincijs ſectarias fides abdicamus, & expellemus noſtramquè e contra antiquiſſimam ſolum ſaluificam Catholicam Religionem promoueamus;pręſertim etiam,cum ex clementiſſima, & plane paterna charitate,qua ſemper,& peculiariter iſtis prouincijs in quibus,volente Diuino numine,nati, maiorem quoque vitæ partem tranſegimus, affecti extitimus, non libenter videremus, vt illa nobilisſima ſtemmata, quæ pro patria, maioribuſquè noſtris, tantis præclaris, cum maximo ſui corporis diſcrimine, multiplicibuſque memoriæ incalcandis factis, plus nimio ſtupenda, ac eximia ſe probarunt, quin imò ſingulariter in iſtis præteritis aliorum noſtrorum regnorum, ac prouinciarum exortis rebellionibus, exercitatis inobedientijs, rebuſque extremè huic inde fluctuantibus, (quantum

nobis

Digitized by Google

nobis conſtat) vbiquè ſe fidelia ſincera conſtantia exhibuerunt, in iſto periculoſiſſimo,ſub noſtro moderno Imperio,& poſt etiam, ſtatu ad ſuæ certiſſimam animæ perditionem perſeuerare permitterentur. verum illis præter temporalem in hoc mundo laudem, etiam in illo æternam mercedem ante omnia clementiſſimè non inuideremus. Quare ad hoc melius aſſequendum,tam ex his, quam ex diuerſis magnis cauſis,iure cogimur noſtros ſectarios prouinciales,Equitum,& Dominorum ſtatus,maſculini, & fœminini generis,qui adhuc ſectariæ Religioni ſunt adſcripti,poteſtate noſtri generalis in ſpecie in illos directi mandati,ante aliquod iam tempus inſtitutæ,ac publicatæ Reformationi ſimili modo ſubmittere,prout omnes in communi,tali Reformationi Religionis totaliter ſubiectos, ac clementiſſimè volumus, ſiquidem nos toti patriæ,& ſingulariter his nobiliſſimis ſtemmatibus, ratione dictorum præclariſſimorum geſtorum,nullum maius, vtilius memoriç ſignum,teſtimoniumquè antedictæ paternæ erga illos affectionis, ac gratitudinis tradere, ac relinquere poſſumus,quam vt ſecuram ſuæ æternæ ſalutis demonſtremus viam. quapropter nos nil libentius ,nil charius cerneremus, optaremuſquè quam vt ſe ſuis maioribus in iſtis noſtris interioris Auſtriæ hæreditarijs Principatibus, ac prouincijs, longo admodum tempore, antequam iſti errores ſunt auditi, in vnione Catholicæ Religionis, in primis optimè verſatis, ac conſtitutis, coęquales gererent,ad ſuam tam temporalem, & perpetuan fęlicitatem,quam etiam in prouincia vlteriorem permanſionem,ſe intra vnius anni ſpatium ,(quod illis de hoc dato ad ſufficientem ſatis longum,& peremptorium terminum ponimus, ac declaramus) feruenti corde, magna animi cupiditate, ſuæ quærendæ ſaluti accommodarent, ac in ſancta ſolum ſalutari Catholica Fide nobiſcum, & cum ſancta Apoſtolica Romana Eccleſia conformes præſentarent, ſeq. hac ipſa de cauſa noſtro Conſiliario, intimo Camerario, ac Plenipotentiario dictorum noſtrorum interioris Auſtriæ Principatuum,ac prouinciarum Gubernatori Duci in Cro. Cronavv,& Principi in Eggenberg D.D. & in eiuſdem ab-

ſentia

ſentia noſtris Grecij delectis intimis Conſiliarijs cõuerſione ſiſterent,ipſamq. declararent.ne aliquis ad determinatũ, & præſcriptum terminum contra noſtram clementiſſimã ſpem,ſe nobis,ſanctæq.Catholicæ, & Apoſtolicæ Religioni conformare renueret;alia, & ſeueriora media attentare cogeremur.Ideo declaramus huiuſmodi homines contumaces elapſo vnius anni ſpatio in noſtris interioris Auſtriæ hęreditarijs principatibus,aut prouincijs habitare , bona ſua poſſidere,nos paſſuros non eſſe,nec conceſſuros; eorumquè bona ibidem exiſtentia pro poſſibili, ac conuenienti pretio coacturos vendere,quæ ſi tanto, ac conſtituto in tempore vendere non poterant,talium alienationem,poſt elapſos inſuper ſex menſes ſuis in prouincia manentibus amicis, vel alijs Catholicis prouinciæ inhabitatoribus(arbitrio ſuo) derelinquerẽt, iſta conditione,quod ſi contra bona etiam in conceſſis iſtis ſex menſibus,poſt diſceſſum per ſuos in prouincia permanentes conſanguineos,vel alios ibidem conſiſtentes Catholicos non erunt vendita, talium venditio per noſtros Viceregentes ex officio ordinari debeat, inter quæ tamen fideicommiſſa nullo modo erunt vendenda, ſed volumus,ac ordinamus clementiſſimè,vt ea in ſuo eſſe permaneant,illiſquè,ex prouincia migrantibus,vſusfructus concedatur.

Et ſi q; nõ credimus vno,aut altero emigraturo,plenariã haberemus poteſtatem decimum ſuorum bonorum nummum exigendi,tamen in clementiſſimam traximus conſiderationem,omnes in ſæpius dictis interioris Auſtriæ hæreditarijs noſtris prouincijs,erga nos,noſtramq. Auſtriacam Domum fideles,ac feruidos monſtraſſe,nec quidquam contra nos(quod conſtat)vel præfatam Domum Auſtriacam vnquam attentaſſe.Ideo ob tantam nobis probatã ſatis fidelitatẽ,& ex ſingulari gratia,clemẽtiſſimè inſup nos declaramus,noſtros pdictos ſectarios prouinciales,nõ ſolum abſq. perſoluẽdo decimo nũmo emigrari;ſed etiã ad cõſequenda ſua in prouinciis debita ſicut etiã adminiſtrationẽ fideicõmiſſorũ bonorũ,ac proſecutionẽ ſuorũ in iudicijs hinc inde proceſsũ ſupra inſinuatis amicis,vel qb9libet alijs Catholicę Re

ligionis perſonis ordinanda,ac regenda omnia, tradere poſ-ſe,ac licere quapropter nos clementiſſimè ordinabimus, ac prouidebimus, vt expeditionem difficillium proceſſuum, ad talia illorum debita conſequenda, aliaſquè ditius illorum lites exequendas actiue, & paſſiue quamprimum venire va-leant.

Verum enim vero cum tam pupillorum, quam etiam eccleſiarum monaſteriorumq. cura, ipſorumq. conſtitutio pro noſtro poſſe conſideranda nobis incumbat,& cum cer-to ſciamus,aliquos,non noſtræ Religionis prouinciales, pu-pillorum tutelis eſſe prouiſos nonnullos Eccleſiaſticis præfe-cturis,vnde facile conijciendum,illos fundationis, vel alias eccleſiæ litteras,ſicuti quoque aliquid de redditibus eccle-ſiaſticis in ipſorum poteſtate habere.

Ideo mandamus,vt non ſolum aliquis ſuæ fideicommiſ-ſos pupillos(vbi in ſpecie innocentiores, quorum pater mor tuus, liceat victitet mater,intelligimus)ſecum extra prouin-cias conducere,attentet, verum etiam illi ipſi ſectarij pro-uinciales,ſimilibus proſpecti,ac prædicti tutelis, quampri-mum reſignent,& ante eorum ex prouincia diſceſſum ra-tionem reddant,reſiduumquè plenariè perſoluant, non mi-nus ſub ſua exiſtentes poteſtate eccleſiarum litteras red-dant, ſi alia ſeueriora media aufugere ; ſuaquè bona non ſequeſtrari ament. Sicut etiam poteſtate huius noſtri publi-cati mandati vlterius,& in particulari ordinatum ac man-datum, volumus,vt omnes illi vtriuſquè ſexus,ſiue Barones Equites,vel alij nobiles,aut ignobiles cuiuſcunq.tandem di-gnitatis,ex iſtis noſtris interioris Auſtriæ Principatibus, ac prouincijs,poſt elapſum illis conſtitutum terminum,ob in-ſperatam ipſorum pertinaciam,& ſic ordinatam Religionis Reformationem,ſi ſe ad Catholicam Religionem non con-uerterint,nullam manſionem habeant,minus ſua agere, aut domicilia figere poſſint immò illis omnes hùc, & illùc in noſtris hærepitarijs regnis,Principatibus,prouincijs, præfe-ctiones,abſquè noſtro, noſtrorumquè Viceregentum ha-bito ſpeciali conſenſu totaliter interdicantur.

Quare

Quare omnes,ac ſingulos Religionis cauſa ex noſtris prouincijs diſceſſuros,ſeriò clementiſſimè admonitos volumus,& tam in vendendis bonis, quam in omnibus alijs noſtris poſitis legibus, omnibus ſub pallio colluſionibus, vel alijs falſis ſub prætextu veriſimilibus actionibus, quocunq. tandem modo fieri poſſet,ita abſtineāt, ne certa nos in contrarium ſeuera punitione viuros ſentiant mandamus ideo præfato noſtro plenipotentiario Gubernatori Duci in Cromavv,ac Principi in Eggenberg D.D. in cuius abſentia noſtris Grecii relictis Conſiliariis intimis,vt T.DD.& vos non ſolum in noſtrum hoc generale mādatum, noſtro nomine; diligentiſſimam intendant curam;verum etiam ad omnem poſſibilem huius obſeruantiam, ac executionem cunctos adſtringant,nec contra opinionem, ac clementiſſimam cōfidentiam noſtram ſecus agant,aut conniueant,vel ſtatuant, ſed contra illos,vel illas,ſicuti etiam contra illorum bona, ipſo facto ſtrictè procedant,& exequantur.Et ita quid faciēdum ad noſtram tam paternam admonitionem omnes maturè conſiderent,idq.eo minus intermiſſuros ſperamus,quo minus illis ad ipſorum deliberationem, ac rei profundam perpenſionem non breuem conceſſerimus terminum,ac ſimul ad omnem neceſſariam ipſorum inſtructionem, & informationem,optima comodatas apud omnes hinc, & inde ruri eccleſiaſticas perſonas,& Catholicos Parochos, monaſteria non ſit defutura.in quo exequetur noſtra clementiſſima voluntas, & finalis determinatio. Datum in noſtra ciuitate Viennæ 1.Auguſti anno *1628*.noſtrorum regnorum, Romani nono,Hūgarici vndecimo,Bohemici duodecimo.

Digitized by Google

Conſiliariis à ſecretis Greciȷ ad prębendum Suæ Sãctitatis Nuncio bra-chium, ſecula-rẽ pro Viſita-tatione Mona-ſteriȷ Ciſtercien-ſium.

REuerende Princeps, Illuſtris, nobiles, perdocti dilecti, & fideles. Cum Suæ Sanctitatis in noſtra hac curia exi-ſtens Nuncius interim ratione præbendi, ad propoſitam in Auſtriæ interioris Principatibus, Ciſtercienſium Monaſte-riorum Viſitationem, brachij ſęcularis petierit, atq. nos hac in parte in noſtra ante octauo Maij expedita, vobiſq. tranſ-miſſa determinatione maneamus; vobis clementiſſimè inſi-nuare voluimus, vt vos ad electi Viſitatoris intimationem, vlteriorem neceſſitatem ordinare, & bene conformare ve-litis. in quo exequimini noſtram clementiſſimam volunta-tem, & intentionem, vobiſquè iuxta cum Cæſarea gratia affecti perſiſtimus. Datæ in noſtra ci-uitate Viennenſi tertio Auguſti à Chri-ſti Natiuitate 1628. noſtrorum regnorum Romani 9 Hun-garici vndecimo Bo-hemici duode-cimo an-no.

FER

FERDINANDVS SECVNDVS.

Illuſtriſſime, dilecte fidelis,&c.

ANoſtro deuoto dilecto Methodio Terlecki Ordinis Sancti Blaſij oretenus fuſius percipies,qualiter de Eccleſiaſticis ſuperioribus in Croatenſium, & Sclauonienſium fines demiſſus,ibidem magis idonea, efficacioraquè media circumſpecturus, quibus ſchiſmatenſes Vvallones de ſuo errore ad noſtram ſolam ſalutiferam Catholicam Religionem magis blandiori,ſecurioriq.modo allici, ac cõmoueri valeant.

Sclauonienſi Capitanio de Trautmãſdorff

In ſimili

Croatenſi Capitanio.

Quod cum inprimis ſanctum , Deoquè planè gratiſſimum exiſtat opus,noſq. noſtra ex parte in nullo defuturos prorſus ſimus deliberati;clementiſſimè id tibi ſignificare cogitauimus, vt tu præfato Methodio TerlecKi Sacerdoti, Ordinis Sancti Blaſij in exequendo , quod illi commiſſum eſt,noſtro diplomate omni prorſus poſſibili modo, ac via , pro rei neceſſitate,tuam attualẽ aſſiſtẽtiam,auxilium defenſionem,promotionem præſtare non dedigneris, & ita quid dictante tuo cognito Chriſtiano zelo faciendum ſcies, in quo exequeris noſtram clementiſſimam voluntatem, & intentionẽ.Tibi de reliquo cum omni Cæſarea gratia optimè affecti manemus.Datæ in ciuitate Enzerſtorff. 19. Septemb. à Chriſti Natiuitate 1628. noſtrorum regnorum Romani decimo, Hungarici vndecimo ac Bohemici duodecimo anno.

Vt Methodio Terlecki Ordinis S. Blaſij in ſua cõmiſſione omnem poſſibilem aſſiſtentiã præſtent.

IN-

Reformationis Mandatorum, atq. Decretorum, quæ in Auſtria infra Onaſum de annis 1621. 22. 23. 24. 25. 26. 27. vſq. 28. ſunt expedita, & ſunt ſequentia, &c.

Rimo Magiſtratui Padauienſi N.N. ob excurſiones ad ſectarias cóciones in Feſtavv, & Tribelvvunckel interdicendas 15. Februarii anno 1621.

Monaſterio ibidem ſuas Parochias, exemplaribus Catholicis Sacerdotibus, expulſis ſectariis ludimagiſtris prouidere 12. Martii anno 1621.

Archiduci Leopoldo, Patribus Societatis Ieſu Parochiam Harrenſem concedendam 16. Februarii an. 1621.

Ioanni Vvilhelmo Dezelkring reſtitutioni ambarum Filialium Vveiſſenkurchen, & Vveſſendorff, parere 14. Februar. an. 1621.

Domino Doctori Schaffler, ſectariis ciuibus Eiſenſtat, ius ciuile non concedere. 10. Febr. anno 1622.

Domino Ianni Baptiſtæ, & Domino Petro Berda, ſectarium prædicantem in Parochia VuncKendorff, Vunchel, & Straſt demittere 23. Octob. 1622. anno.

Domino Melchiori Præpoſito in Turſtain, & Danieli Zenoni comm. ob reſtaurationem ambarum Filialium Vveilſenkurchen, & Vveeſſendorff. 18. Maij an. 1623.

Christophoro PercKhaimer, ob renouatiouem ad officium clauium, pertinentium ſubditorum 14. Iulii 2623.

Ioanni Andreæ de Stadel ratione dimittendi prædicantem, ac ſectaria exercitia intra arcis Cappellam in Grauenvvorth. 18. April. an. 1623.

Paulo Iacobo de Starnbergg, prædicantem in Truebels VvuncKell expellere violatamq. in Baden iuriſdictionem integram reſtituere 24. Auguſti 1622.

Domino Ioanni Vvilhelmo de ZelcKing ob paritionem reſtitutionis ambarum Filialium VveiſſenKurchen, & Vveſſendorff, 18. Maij anno 1623.

Paulo

Paulo Ioanni Bairn,demittendum ſectarium prædicantem in Vveslau,& per Parochum in Baden accuſatum non differre 24. Auguſti an. 1623.

Domino præpoſito in Turnſtain, ac Decano in Krembſ ff effectualem reſtitutionem ambarum Filialium Vveiſſen Kurchen,& Vveſſendorff D.Prælato ad Sanctum Florianum feſtinare 5.Decemb.anno 1622.

Ioanni Ioachimo Aſpann. Baroni, ſectaria in Fordtſcoph inſtituta exercitia intermittere, 25. Iunij anno 1625.

Ad belli curiam Viennæ,ob illius opinionem, quali, & quo modo Reformatio in ciuitate Raab in Hungaria foret inſtituenda 19. Iulij 1623.

Ioanni Ioachimo de Aſpann ob demittendum ſectariũ prædicantem ex Fortſcoph, ac interdicenda inibi inſtituta ſectaria exercitia,ſicut etiam ob reuerſum, quod in perpetuos annos nulla velit amplius inſtituere, 21.Iun.1623.

Domino Doctori Schaffler ob Religionis Reformationem oppidi Langenvveiſſ. 18. Auguſti anno 1625.

In ſimili P. Rectori Societatis Ieſu in Krembs duos Patres in Langenvveiſſ ablegare 18.Auguſti. 1625.

Caſparo de Neuhauſſ ob expellendum ſectarium prædicantem ex oppido Langenvveiſſ 18.Auguſti 1625.

Principi Carolo de Liechtenſtain ob expellendos ex Veldtſperg,alijſq.locis degentes ſchiſmaticos 27. Martij anno 1624.

In ſimili Domino Cardinali de Dietrichſtain.

Domino ſupremo Noffmarſchalko, mandatum inhibitionis ob excurſiones ad alias conciones 8.Decembr. 1624.

Domino Berchtoldo,& Domino Hildenbrand, Ambobus Iuris Doctoribus,mandatum commiſſionis ob accipiendas de aliquibus ciuibus ex Baben præter Religionis Reformationem inquiſitiones 12.April.anno. 1625.

Archiduci Leopoldo, Reformationem Religionis in prouincia ſupra Onaſum, Item conſecrationem prophanarum eccleſiarum Filialium,aliarumq.cappellarum ſecuti altarium calcium cęterorumq eccleſiaſticorum paramentorum promouere 9.Decemb. 1626.

Vvol-

Vvolffango Georgio de Botting, Reformationem apud ſubditos Dominij HacKenburgg inſtituere 29. Decemb. anno 1626.

Domino N. Rectori, ac vniuerſitati Viennenſi ſupplicationes pro ciuibus ſectarijs relinquere, & Reformationem Religionis apud eoſdem incipere, 26. Decembris anno 1626.

Domino Chriſtiano Schaffier Doctori ob conuertendum oppidum Langenvveiſs 15. Decemb. an. 1626.

Patri N. Guardiano, ac conuentui monaſterij Franciſcanorum in Langenvveiſs. Item ob conuerſionem certarum mulierum 25. Febr. anno 1626.

Magiſtratui in Langenvveiſſ ob continuationem in Catholica Fide 15. Decemb. 1626.

Caſparo de Neuhauſ, ſuſceptionem diſcedentium ſectariorum ciuium totaliter intermittere 15. Februarij anno 1626.

Domino Chriſtiano Schoffler, & Domino Martino Nafner Reformationis Commiſſarij in Prunn, Enzerſtorff, Nelzendorff, Erzckerſtorff, Laniz, Giſſibel, & in Prielin Reformatione procedant, nec quidquam ſe impedire permittant, 11. Maij anno 1626.

Credentiales Litteræ pro Domino Schoffler, & Haffner anno 1626. 11. Maij.

Patri Rectori in Krebs, ordinare vt Domino Præpoſito Hagenbur, ad informandos in ſancta Religione ſubditos duo Patres adiungantur, 26. April. anno 1626.

Duobus Pollitiensibus ſupra Onaſum ſtatibus, Auguſtanæ confeſſionis ob replicatam Reformationis patentam S. M. præcedenti inhærent deliberationi, ac proſecutioni huius Reformationis opus 9. Februarij an. 1626.

P. Rectori Viennæ ciuitatis ad petitionem Ordinarij ob reponendas Filialia omnem aſſiſtentiã præſtare 19. Octobr. 1627.

In ſimili Dominicanorum Ordini ibidem.

Supremo Regiminis ſtatellıti, ſectarium præceptorem in Sinzendorff ipſo effectu incarceret 26. Octob. an. 1627.

Do-

Digitized by Google

Dominæ Kuenenhillerin,vt hactenus exercitatis, ratione Prun alijs in locis ſuæ iuriſdictionis inconuentijs prorſus abſtineat 30.Octob.an.1627.

Chriſtophoro Arnoldo,Ioanni Eberhardo, ac Tobiæ Lundern an ſectarij ludimagiſtri Suæ Maieſtatis determinationi ſuam plenariam emigrationem ſumpſerint, perceptatio 30.Octob.1627.

Domino Palatino in Hungaria in Forchetenavv ſe cótinentes prædicantes expellere 11.Octob.1627.

Officiali Vvaincrenſi, ob preſentationem idoneorum, ac qualificatorum Sacerdotum, ad petitionem ſectariorum Prouincialium,expedire 4.Octobris 1627.

Interiori Auſtriæ Regimini,non noſtræ Religionis pupillis, tutores Catholicos conſtituere,& de ſectariis locis in Catholicos locos transferre 28.Febr.an.1627.

Andreæ Kaindl Poſtillionis,&c.inquiſitionem accipere an non in PrælenKurchen ſectarii ludimagiſtri reperiantur 28.Decembr.an.1627.

Interiori Auſtriæ Regimini,&c.ordinare, & Bibliopolæ ſectarii,qui de Lunz Presburgum iter conſtituere cogitant tranſire prohibeantur, ſed cum omnibus impreſſis ſuis operibus in Arreſtum ponantur 28.Decemb.1627.

Domino Palatino Hungariæ, &c. in memoria ſeruare, quod ſectarii in Hungaria degentes homines, vnum Bibliopolam de Lunz ad ſe venire curarint, qui etiam viã ſuam illuc tendere cogitet, 28 Decembr. an.1627.

In ſimili Domino Vrbis Præfecto in Lunz.

Viennenſibus intimis, atquè deputatis Dominis Conſiliariis,&c.votum dare,quomodo,& qua forma Reformatio in Hungarica Altenburg ſit inſtituenda 15. Ianuar. an. 1628.

Vicegerentibus,&c. ſuis commiſſis Canzeliſtis breuem, ac peremptorium teminum iſta cum annexione dare, vt inter talem ſe ad Catholicam Religionem conuertant, de reliquo Licenzati, ſuiſquè officiis ſint priuati 19.Iulii an.1628.

In ſimili curiæ belli,&c.

Digitized by Google

In ſimili Magiſtratui Viennenſi,&c.

In ſimili inferioris Auſtriæ Regimini,&c.

Domino Hoffmarſchalcko adminiſtratori Viennenſi, &c. iſtas in præſenti annotatione nominatas perſonas ad citare,& quæ Catholicæ Religionis acceptationem renuerint ſua negotia, occludere,libertateſq. ipſorum expoſcere 6.Maij 1628.

Viennenſibus à ſecretis, ac deputatis Conſiliarijs, &c. opinionem ſuam declarare, quomodo, & qua ratione Sua Maieſtas ob diſcedentes in Hungariam *Lutheranos*, talium emigrationem ibidem quoq. inſtituere poſſit 20. Maij 1628.

In memoriam reductio Domino Vrbis Præfecto in Lunz, Suam Maieſtatem ſtatibus ſupra Onaſum ipſorum terminum vſquè ad Dominicam Iudica prolongaſſe, & pro vendendis bonis ſex menſes conceſſiſſe 15.Februarij 1628.

Interioris Auſtriæ Regimini,&c.Conſilium quomodo magis commodè,de Catholica Religione prohibitos libros, & Tractatus accipere poſſimus,pro primo,pro ſecundo, vt conſul in hac vrbe ſe non immiſceat.Tertio vt ordinetur apud bibliopolas,ne Libellis precatorijs, iaculatorijs caueatur 5.Maij an.1628.

Doctori Iacobo Vvaſſermam,& Andreę Kaindl,ſectarium ludimagiſtrum in Vvaldthauſſen vna cum ſua muliere cum ſatellitibus comprehendant, 24. Maij. anno 1628.

Inferioris Auſtriæ Regimini propter Viſitationem librorũ 6.Maii an.1628.

Inferioris Auſtriæ Regimini, propter excurſiones ad alias ſectarias animarum curas 20. Maii 1628.

Gubernatori in territorio Seefeldt, quamprimum Eccleſiæ claues Parocho in Hoders reddere 20.Maii 1628.

Domino Ioanni Iacobo de kuffſtain, quod Domini à ſecretis,atquè deputati Conſiliarij Iacobum Vvaſſermam, & Andream Kaindl in Vvaldthauſen ob ibi exiſtentem prędicantem miſerint,vnde Dominus de Kueffſtain om-

nem

nem aſſiſtentiam ſi indigerent præſtet, 24. Maij an. 1628.

Georgio Bickel Satelliti, ad dictum Vvuſſermam proficiſci, atq. ibi exiſtentem prædicantem in Arreſtum accipere 24. Maii 1628.

Domino Giorgio Teuffel D. Ioanni Erneſto de Rueffſtain, Chriſtiano Schaffler, & Doctor Pacher conſultare an in Hungariam, quia adhuc nulla Reformatio incępta, proficiſcentibus, habitatio concedenda, an magis prohibenda, 27. Maii 1628.

Andreæ kaindl propter affigenda S. Maieſt. generalia, 27. April. an. 1628.

In ſimili Chriſtophoro Arnoldt, Ioanni Egghardt, & Tobię Lundinern, &c.

Domino Rodorico de Sontelier Baroni, & Canonico Paſſauienſi, Parochiam in Trautmandorff interim aliquo docto Sacerdote prouidere 17. Ianuar. an. 1627.

Conſuli Viennæ ciuitati, &c. inquirere, quis iſte Tranberger in Hungaria modo captus, cuius artis, aut conditionis ſit 26. Ianuar. 1628.

Domino Georgio Teuffel Baroni, D. Henrico de Salburg. D. Ioanni Paulo Spinellern, Doctori Haffnem, & D. Pacher, &c. conſultare quomodo Reformatio in Hungaria aggrediendа ſit 20. Ianuar. 1628.

Chriſtiano Schafler, & Martino Haffner propter reformandam Prunn in Priel. 19. Iulii an. 1628.

R. P. Rectori Societatis Ieſu Viennæ, duos exemplares Sacerdotes Doctoribus Schaffler, & Haffner ad Reformandam Prun in Priel ordinare 8. Octob. 1625.

In ſimili Dño Guardiano Sancti Hyeronimi Viennæ, &c. Credentiale pro Dñis Commiſſariis 28. Iulii 1627.

Domino Præpoſito in Herzoburg, ac Iudici apud S. Boldtin, ob reformanda Dominia Zacking, Prottebrun, & Hauſmeck 15. Iulii 1627.

Vvolffango Vilhelmo Pavvicher, ſectarium in Pago ludimagiſtrum quam primum dimittere, nec impoſterum exercitia ſectaria vlla conſtituere, 9. Iulij 1627.

Vvolffango Vvilhelmo Pannicher, ſuam in Pago exiſten-

Digitized by Google

tem prædicantem,nobis ſiſtat, interim tñ ſua bona conſeruet 20. April. 1626.

Maximiliano Burlacher ſectarij prædicantis filio, vt libros ac ſcripta, ſicut etiam ſcriptas conciones occluſas huc tranſportet 20. Maij 1626.

Domino Georgio Teuffel,& Domino Chriſtiano Schaffler, Vvolffangum Pavvigger,ob ſuum prædicantem, audiāt narrata notent,illiq.iniungant, vt dictum prædicantem huc portet,ſeq.hic contineat,exercitiaq. ſectaria interim inhibeat. 4. Maij 1626.

Doctori Berchtoldo, ob penam Berchtoldſtorffenſis ſupremi Auctoris 28. Maij 1623.

Petterſtorffenſibus,vt Iacobo Berchdoldo,& Ioanni Hittendorffer contra inibi rebelles ciues beneuolam monſtrent aſſiſtentiam 23. April. 1623.

Viennenſibus Dñis à ſecretis,& Deputatis Conſiliarijs contra rebelles ciues in Petterſtorff, quod ſi ſe impoſitæ pœnę non traderent,deſtinato proceſſu procedere,ac ſententiam ad vlteriorem reſolutionem,Suæ Maieſtati trāſmittere 6. Maij 1626.

Domino Doctori Panzmann, declarare, qualis conſtitutio, cum rebellibus ciuibus in Petterſtorff ſit 19. Febr. 1623.

Suæ Maieſtati conſtitutio rebellium in Petterſtorff declaratur.

Dño Iacobo Berchdoldo,& Ioanni Hittendorffer,reſoluere, propter rebellionem Petterſtorffenſium, & quæ conueniat in ſpecie cōtra Valentinum Schenckerl tanquam rei Auctorem 23. Iulij 1623.

Cæſarea determinatio ad factam Commiſſariorum relationem in cauſa rebellium ciuium in Petterſtorff 22. Septēbris an. 1623.

Ad S.Boldten credentialia pro Domino Præpoſito in Herzoburg,& Domino Doctori Schafflenn 12. Decēb. 1622.

Dño Præpoſito in Herzogburg,& Dño Chriſtiano Schaffler deliberatam Reformationem apud S.Boldten promouere, 12. Decembris an. 1622.

Præpoſito ad S. Boldten, propter informandos ſectarios ibidem

ibidem ciues in Fidei articulis. Duos Patres Societatis Ieſu, Hipocauſto, ac ciſtis prouidere 12. Decembris 1622.

Ad Boldtenſes, excurſiones ad alias conciones, vti etiam notificare illos, qui huic inhibitioni non obſequuntur 16. Febr. 1622.

Iterum ad eoſdem, adhortari illos, qui Catholicam aſſumpſere Religionem ad maius incrementum, & continuationem 14. Septemb. 1623.

Dño Præpoſito de Herzogburg, & Dño Doctori Schaffler, cum dimiſſione Paſchingeri ciuis in S. Boldten procedere 21. Maii an. 1623.

Dño præpoſito in Herzogburg, & Doctori Schafler cum Reformationi in S. Boldten progredi, tres Senatores inſtruere, vel in contrarium de Senatus Seſſionibus ſuſpenſis, illorum negotia inhibeantur 9. Febr. 1623.

Præpoſito ad S. Baldten, &c. Ieſuitis, vt decet omnem ſuſtentationem reddere, illoſq. ad neceſſaria petenda alloqui.

Præpoſito in Herzogburg, & Chriſtiano Schaffler, propter reformandam ciuitatem S. Boldten 2. Martii 1623.

Præpoſito in Herzogburg, & Doctori Schaffler, Doctorem Hoffer ad S. Boldten admonere, ne vllum à Catholica Religione detineat, 4. Feb. 1623.

Ad Boldtenſes, &c. excurſiones ad ſectarios locos, & animarum curas interdicere, etiam nulli hæretico iura ciuilia concedere 14. Maii 1623.

In ſimili ad Berchtoldtſtorfenſibus, & Bruckenſibus iuxta Leutha, &c.

Domino Georgio Teuffel, Dño Henrico de Salburg. D. Heggenmiller, & Dño Doctori Schafflern, &c. conſultare, ob factam Vvainerenſis Officialis, contra Harnalſerensẽ ſectarium prædicantem, mentionem, 6. Martii an. 1624.

Viennenſibus, prædicanti hæretico ſuum exercitium in ciuitate inhibere 16. Martii 1624.

Domino Caſparo de Stadion, Capitanio vrbis militum, &c. ordinare apud ſuos fideicommiſſos, vt ſub vrbis portis aduenientes ſectarios prædicantes diſcedere faciant 16. Maii 1624.

Domino præpoſito in Ardenkehr, & Parocho in Ibbs. propter Reformationem ciuitatis Ibbs 29. Maii 1624.

Ad Magiſtratum ibidem ob prohibendas excurſiones ad alias ciuitates Sectarias etiam reddendos Parochiales red ditus 22. Februarii 1622.

Vvolffango Erneſto Facci, apud illos in H . . . . . . excurſiones ſeuerè inhibere 11. Iunii an. 1622.

IN-

Digitized by Google

INDEX

Expeditorum Reformationis Mandatorum, & Decretorum in Archiducatu Auſtriæ ſupra Onaſum de annis 1624.25.26.27.vſq.28.& ſunt ſequentia.

PRimo Electori in Bauaria, &c. Suam Maieſtatem vrbis Præfecto Lunzii expulſionem ſectariorum prædicantium, & ludimagiſtrorum totaliter commiſſæ 20. Auguſti 1624.

Vrbis Præfecto in Lunz mandatur, vt intra octo dies ſectarios prædicantes, & ludimagiſtros ex prouincia ſupra Onaſum expellat, 30. Iulii 1624.

Cæſareum decretum, & Generale mandatum propter expellendos ſectarios prædicantes, & ludimagiſtros ex Archiducatu Auſtriæ ſupra Onaſum 4. Octob. an. 1624.

Vrbis Præfecto Lunzii declaratur Suam Maieſtatem, Dominum Prælatum in Gottvvain, & Ioannem Baptiſtam Spundleren, ipſi Prçfecto ad Reformationem ad ordinaſſe 27. Februarii 1624.

Vrbis Præfecto in Lunz, Suam Maieſtatem ob inſiſtendum Reformationi citò ſe deliberaturam 10. Ianuar. 1625.

Domino Abbati in krembſmunſter, Domino Georgio Teuffel, Domino Henrico de Salmburg. Domino Ioanni Ruperto Heggēmiller, Dño Doctori Schaffler, & Dño Doctori Haffner conſultent, quomodo Reformatio ſupra Onaſum expulſis prædicantibus ſit inſtituenda, & continuanda 7. Ian 1625.

Reformationis diploma ad datam Commiſſariis inſtructionem 20. Auguſti 1625.

Littere vrbis Præfecto in Lunz, propter renouandum Magiſtratum ibidem Catholicis approbatis hominibus, & expellendos ſectarios. 25. Febr. an. 1625.

Vrbis Præfecto Lunzii, &c. ſuo Conſilio committitur quibus inter Officiales, & ſeruos prolongationem termini, concedere velit.

Dño Prælato in Gottring, &c. vt quamprimum ſe in Auſtriam

ſtriam ſupter Onaſum ad exequendam Reformationem conferat 1.Sept.1625.

Archiduci Leopoldo, &c. vt denominet eos, qui ſparſerint Suam Maieſtatem ſtatibus ſupra Onaſum, liberum exercitium conceſſuram, vel ipſe puniant 25. Martij 1625.

Vrbis Præfecto in Lunz,&c. vt in reponendis Eccleſiaſticis Parochijs, & beneficiatibus de Paſſauienſi Fundatione, nihil præiudiciale immiſcere permittat, ſed omnes vacātes Parochias iuxta proponendum aptum ſubiectum, Suæ Maieſtatis declaret, 14.Martij 1626.

Eidem Vrbis Præfecto,&c.nunciatur, non noſtræ Religionis ſtatus pro prolongatione termini ſe inſinuaſſe, qualē Suam Maieſtatem totaliter denegaſſe, ſuamq. Maieſtatē de reliquo in tradita Commiſſarijs inſtructionibus manere 6.Martij anno 1626.

Vrbis Præfecto in Lunz,&c. denunciatur Suam Maieſtatē antiquioribus ſupra Onaſum Prouincialibus,& prouinciæ Statibus, abſq.inſtituenda vlla tamen exercitia dilationem termini conceſſiſſe, ſicuti etiam ciuibus, ſi ſe ſub Catholicas prouincias ſint collaturi, de cetero prouinciales ob reddendum cenſum ad Suam Maieſtatem mittat,& ad vendenda illorum bona duos annos conſtituiſſe declaret, hac tamen ſemper conditione, vt ante, diſceſſum,& aduentum apud ſuos ſuperiores ſe inſinuent 30. Martii 1626.

Vrbis Præfecto in Lunz, &c. vt declaret quomodo Reformatio ſuccedat, 20.Decembris 1626.

Diploma, quod ſub vrbis Præfecto in Lunz eſt promulgatum, cui duodecim diuerſa puncta ſunt inſerta 23. Martii 1626.

Vrbis Præfecto in Lunz, &c. Suæ Maieſtati intimet quid & quomodo propter petitam Reformationis termini prolongationem de Antonio EcKhardten, ſit determinādum 6.April. 1626.

Adminiſtratori Paſſauienſi,&c. vt ordinet, ne Altaria,& Eccleſiaſtica paramenta diutius non benedicta, reconciliata maneant, ſed Decanis, & Parochis ſolita licentiæ dentur 6.April. 1626.

Vrbis

Digitized by Google

Vrbis Præfecto in Lunz, vt cum militum apud (vt dicitur) nouum ferrum, capitaneis pro commoditate Reformationis Religionis diſponat 18. April. 1626.

Godefrido de Salmburg, &c. expellat prædicantes in Vvalſen, apud S. Petrum, & ad pagum 28. Iulij 1627.

Domino Georgio Acatio Comiti in Loſſenſtain, vt apud ſuum ſectarium prædicantem ordinet, ne vllus ad ipſius conciones admittatur 26. Nouemb. 1624.

Vrbis præfecto in Lunz, vt omnes perſonas, cõciones ſectariorum prædicantium, tam acriter defendentes Viennã intra quatuor hebdomadas ad ſupremam Auſtriæ Cancellariam tranſmittat.

Vrbis Præfecto in Lunz, vt cum Reformatione Religionis ſummo cum feruore procedat, etſi ſectarij inhabitatores ſe non conuerterent intra quatuor hebdomadas de prouincia diſcedere faciat 4. Febr. 1627.

Georgio Gundi AcKer ſcribę, &c. ablegare, & prorſus dimittere apud ſe in Hidervvalſer exiſtentem ſectarium prædicantem, 28. Iulij an. 1627.

Vrbis Præfecto in Lunz, vt dimiſſionem ſectariorum prædicantium, ſcribarum, Præfectuum Officialium ſuo in nomine ſolumodo tamen in Lunz inſtituat 8. Martij an. 1627.

Commiſſarijs ſupra Onaſum, &c. vt de Ioanne Chriſtophoro Deurlein pro debito cenſu ſufficientem accipiant cautionem 2. Auguſti 1627.

Vrbis Præfecto in Lunz, &c. vt Paulo Geyrmann Suę Maieſtatis determinationem inſinuet 15. Sept. an. 1627.

Diploma ratione dimittendorum omnium ſectariorum præfectuum ſcribarum, ciuium, ſeruorum, qui ſe durante rebellione in prouincia Onaſi continuerunt 26. Martij 1627.

Delegatis Confeſſionis Auguſtanæ declaratur, ſuam Maieſtatem in incepta, & deliberata ſemel Reformatione perſiſtere, 5. Auguſti an. 1627.

Inſtructio pro Domino Abbbati in Krembſmunſter, & Domino Georgio Teuffel, quid apud Commiſſarios Auguſtanæ

ſtanæ Confeſſionis illis ſit per agendum 29.Martii 1627.

Vrbis Præfecto in Lunz,&c.vt ordinet,in litteris patentibus ſectariorum poni,illos ob Religionem diſcedere,Prouinciales vero abſq.vllo dando cenſu liberrimi permittantur 30.Martij an.1628.

Vrbis Præfecto in Lunz,&c.vt in Reformationis diplomã diligentiſſimè attendat,illaq.obſeruanda ſerio percipiat, & ſi fortaſſe accideret,vt aliquid ignominioſum contrã loqueretur,ſimiles Belingues acriter puniat, atq. prouinciales,qui dilationem termini expoſcunt, S. Maieſt. inſinuet 27.Iulij 1627.

Intimationis decretum Dño vrbis Præfecto Lunzij conceſſi non noſtræ Religionis ſtatibus vſq.ad primum diẽ Martij,termini 17. Ianuar.1628.

Statui Prælatorum ſupra Onaſum,declaratur,vt in ſuis conuentibus idoneos Sacerdotes eligant,vt in finibus,& locis vbi neceſſe erit ſuccurrere, atq. auxiliari poſſint 1. Febr. an.1628.

Vrbis Præfecto in Lunz,&c.vt Catharinam Reichlern ſine cenſu diſcedere permittat,15.April.1628.

Decretum concernens dilationem termini Prouincialium ſupra Onaſum,vſq.ad Dominicam Iudica,12.Febr.1628

Delegatis ſupra Onaſum denunciatur, Suam Maieſtatẽ Auguſtanis in communi terminum vſq. ad Dominicam Iudica prolongaſſe, 12.Feb.1628.

Decretum Commiſſarijs Auguſtanæ Confeſſionis ſuã Maieſtatem in ante conceſſo termino, ſicut etiam huc illucq.proficiſcendo,demum cum vendendis bonis totaliter perſiſtere, 18.Martij an.1628.

Digitized by Google

EX CANCELLARIA

Cameræ Aulicæ.

Digitized by Google

Mali

Digitized by Google

Fl. Cr. n.

MAlij, Boſtij, antea Hochhauſer nomina-. 10474.43.2.
tos ex conceſſione Cæſarea tenent.

RR. Patres Dominicani ad Sanctam Mariam Magdalenam.

Commorzanzkij antea ad Sturmb ſpectantia tenet.

Dominus Abbas in Konigſaal ſoluit ſupra 2331. tal. 20. Cr. ea.

Milicko antea Germanis de Hodiegovva ſpectantia. tenet

Dominus Abbas de Strohoff, vel monte Sion.

Zicloro antea Carolo Iorger ſpectantia. tenet.

Dominus Abbas de Strohoff ſupra quæ ſoluit. 10000. flor.

Zittenirn antea à Vvilhelmo de Rupavv poſſeſſa. tenet

Dominus Præpoſitus de Vviſcherhadt

Rareroco antea Ioanni Griesbockin ſpectantia. tenet.

Dominus Abbas de Plas.

Kralovvitren antea Ioanni Giresbockin ſpectantia. tenet

Dominus Abbas de Plas.

Chotez & Ibriſani antea Georgio Magel iam tenet.

Pragenſe Gapitulum ad omnes Sanctos in Pragenſi arce propria.

Rochovvez Trezeniovvez, media pars Auſch. & Liebeſchiz, antea Fratribus de Auſch pertinentiam.

Dominis Reuerendis Patribus Societatis Ieſu Pragæ à Sua Cæſarea Romana Maieſtate ad 400000. taleros donatæ fundationis relicta per.

FF Ciui-

Fl. Cr. ñ.

Ciuitas Theim, quæ antea vna Regia ciuitas fuit.
Ezervvne) quæ ante hac Ioanni de
NeuReichenavv) Kzetvvian.
Roſental, antea Floriano Griesbockin ſpectantia.
tenet.
Iſta bona omnia Dominus Archiepiſcopus Pragenſis.
Hollotrzevvij, & Beneſhavv, ante hac Ioanni Bartholomeo Schmudunger ſpectantia.
tenet
Abbas de Kladravv, propter aliquos pagos ad Dominium Epiſcopi Teiniz, taxata. 11206. tal. 20. Crucigeri.

Quæ, & quantæ pecuniæ Eccleſiaſticis, & Religioſis Pragæ ad meliorem ſui ſuſtentationem elargiri conceſſæ ſint.

Monaſterio Sancti Iacobi, ſingulis ſeptimanis 20. florenos, facit per annum. 1040. flor.
Item ſingulis hebdomadibus vnum dolium Albæ ceruiſiæ, vnum ſaccum tritici per annum facit. 900.
Porro pro alendis duodecim Franciſchanis Iuuenibus per annum facit. 1400.
Monaſterio Sanctæ Annæ ſingulis annis gratis. 216.40
Monaſterio Sancti Thomæ pro ſuſtentando certo numero Religioſorum ſingulis annis. 1750.
Sanctæ Mariæ ad Niues ex gratia ſingulis annis. 944.40.
Reuerendis Dominis Cappuccinis ſingulis annis. 304.20.
Sanctæ Mariæ Magdalenæ noua additio ſingulis annis. 3500.
RR. Dominis Ieſuitis per ſingulos menſes 500. taleros pro ædificiorum neceſſitate per annum facit. 7000.
Porro propter educandam, & inſtruendam iuuentutem ſingulis menſibus 200. taleros, per

annum

Fl. Cr. n.

annum portat. 2800.

Item illis ipſis Patribus, qui antea ex Dominio Chemez fuerunt ſoluti iam vero per ſingulos annos conceſſi. 2331.20.

Porro perſonis ſeruientibus apud Pragenſem arcē, vtporè Sacriſtano, Vicario, ſex muſicis, Præceptoribus 2. Cappellanis, duobus Cappellæ ſeruis, Organiſtæ, ipſiq. addictis, item pulſatori, Diſcantiſtis, & duobus ceras portantibus, ex gratia conceſſi, ſingulis annis 858. floreni, qui antea nunquam fuerunt expenſi, id eſt. 858.

Domino Prælato, & Capitulo Pragenſis arcis Eccleſiæ per annum, antea ab Vrbe ſoluti, nempe. 350.

Pauperibus in Hoſpitalibus ſupra Rothſchin vltra annum deputatum ſingulis annis ſunt conceſſi. 1274.

RR. Dominis Patribus Societatis Ieſu Pragæ, relictos a Domino Stephano Fabio Imperiali Quęſtore 3000. florenos, & cum cenſu. 4035.

Reuerendis Patribus Cappuccinis Viennæ, ab alijs in teſtamento deputatos. 1400.

Beatiſſimæ Virgini in Eull ratione antiquorum Reſtuum. 1201.

Dominis Ieſuitis Pragæ loco ſalarij. 2121.

Pro ſuſtentatione Eccleſiaſticorum & ſolutione fundationum.

In Eccleſiaſticos, & fundationes apud Pragenſem arcis Eccleſiam Cathedralem. 8301.49.1.

Item. 899.6.4.

Dominis Franciſcanis apud Sanctum Iacobum in antiqua Vrbe Pragæ. 4617.23.3

Item. 1609.29.

Virginum Monaſterio apud Sanctam Annam Pragæ, in antjqua ibidem ciuitate. 165. 6. 4.

	Fl. Cr. n.
RR.PP.Ieſuitis Pragenſibus	583.20.
Pro Hoſpitalibus,& pauperibus diuerſis vicibus.	235.20.
Pro veſtiendis aliquibus nouitijs apud Sanctum Iacobum in antiqua vrbe Pragæ.	116.40.
Patribus Cappuccinis pro ædificio Monaſterij.	575.
Domino Patri Prouinciali ad Sanctam Mariam ad Niues propter neceſſariò adhibendam medicinam.	100.
Monaſterio S.Iacobi donationis ergò.	150.
Monaſterio Sanctæ Agnetis.	60.
Monaſterio S.Thomæ.	100.
Dominis Cappuccinis in Prux pro ædificanda Eccleſia ſolutioneq; vnius paruæ domus.	490.
Monaſterio Sanctæ Annæ Pragæ.	128.50.
Dominicanis in Pilſen.	200.
RR.PP.Franciſcanis apud Sanctam Mariam ad Niues Pragæ pro quadam donatione.	200.
Ad ædificiũ Monaſterij Cappuccinorũ Viennæ.	12000.
Abbati in Emaus nouæ ciuitatis Pragæ.	4235.20.
Decano,& Capitulo Arcis Pragenſis Eccleſiæ.	350.
Conuentui apud Sãctam Agnetem, Pragę pro rogato per hebdomadam ſuſtentatione.	150.
Religioſis apud Sanctum Iacobum pro emendis lignis.	300.
Fr.Ioa.Baptiſtæ Sauotanti Hoſpitalium Commiſſario in Bohemia pro quadam additione.	475.
RR.PP. Ieſuitis profecturis in Thabor ciuitatem pro viatico.	140.
Magiſtro Andreæ Clementis Canonici Sancti Michaelis ad eandem Thabor ciuitatẽ proficiſcenti, loco viatici.	270.
Domino Patri Cappuccino Hyacintho nomine pro aliquo faciendo itinere.	240.
Reuerendo Patri Aleſio pro infirmitate ſua.	385.20.
Ioanni Chriſtophoro pro ædificijs Eccleſiarum in Alten Punzel.	3000.

RR.PP.

Fl. Cr. n.

Pro impreſſis quibusdam tractatibus. 100.

RR.PP.Societatis Ieſu in Cometavv pro annuo deputato 1936.florenorum 45. Crucigerorum 3. nummorum intereſſe. 11191.34.3.

Ob perſoluta capitalia,& ſuo intereſſe. 1551.40.

Intereſſe 20.m.Talerorum capitalis ſummæ. 16300.

Reuerendis Dominis Franciſcanis apud S. Iacobũ in antiqua Vrbe Pragæ, pro ſoluendo illorum deputato,annuorum 60.florenorum,& 40.Crucigerorum, & gratis in ſeptimana præſtandis 20. florenis vna cum vno ſacco tritici, & vno dolio ceruiſiæ,quantumuis quoq.pro ſuſtentandis 12.iuuenibus Franciſcanis, ſingulis menſibus ſoluendum 116. florenorum 40. Crucigerorum. 6216.52.3.

Capitalia, & intereſſe ad pios vſus. 523.30.5.

Religioſis Dominis Franciſcanis apud Sanctam Mariam ad Niues, nouæ ciuitatis, in Praga ſuſtentationem illorum hebdomadalium 18. florenorum. 1293.24.

Reuerendo Patri Prouinciali ibidem pro recuperanda ſanitate. 252.20.

Capitalia,& intereſſe ad pios vſus. 1836.27.5.

De Andrea Hueber, ciue, & mercatore in Ratſchin illis legatos, & ratione ciuitatis Glattavv ſolutos. 1166.40.

Ad Templi Structuram. 1934.

RR.PP.Cappuccinis Pragæ pro hebdomadali illorum 11.florenorum,& 40.Crucigerorum. 2562.15.3.

Ædificiorum ſuccurſui. 1400.

Dominis Cappuccinis Viennæ ob ipſorum Monaſterium. 1400.

Item. 12000.

RR.Dominis Cappuccinis in Prux pro ſoluenda vnius domunculæ ad ipſorum Eccleſiam. 1934.20.1.

Dominis Dominicanis Pragæ ad Sanctam Agne-

tem

	Fl. Cr. n.
tem, & Mariam Magdalenam pro annuo, 35. florenorum deputato.	215. 10.
Pro cenſu Tabulæ Prouincialis ſingulis annis 16. R. 10. Crucigeri	40. 50.
Elemoſinæ.	60.
Gratis loco petitæ hebdomadalis ſuſtentationis.	350.
Item.	58. 20.
Ratione illius, ad Cæſarea ipſi Bohemiæ Cameræ, tranſmiſſa mandata, conceſſæ fundationis, ſub dato Ianuarij 1623. annuorum 5000. Imperialium talerorum ſingula enim hebdomada 7. florenos pro deputato.	5895. 40.
Repertis Reſtibus.	750.
Dominis Dominicanis in Pilſen, pro tenendis quibuſdam Imperij perſonis ex gratia.	200.
RR. PP. Auguſtinianis apud Sanctũ Thomam Pragæ, pro ſuſtentandis certis nonnullis Iuuenibus Religioſis annui deputati 1500. florenorum.	303. 20.
Intereſſe 200. talerorum ad tenendos certos pueros comitantes Venerabiliſſimum Sacramentum.	70.
Item pro cenſu.	34.
Cenſu tabulæ Prouincialis Annuorum 34. florenorum. 36. Crucigerorum 4. Nummorum.	52. 20.
Monaſterio Virginum Sanctæ Annæ antiquæ Vrbis in Praga, ipſorum 23 florenorum. 20. Crucigerorum tanquam annui deputati.	328. 26. 4.
Prouincialis Tabulę cenſus annuorum 11. florenorum 40. Crucigerorum.	17. 30.
Item.	17. 30.
Religioſis ad 14. neceſſitatis ſuccurſores annuorum 246. florenorum, 27. Crucigerorum, & 3. nummorum inſuper deputati olei, vini, & tritici.	1231. 54.
Monaſterio, Carlshoff nuncupato in noua Ciuitate	

Pragæ

Fl. Cr n.

Pragæ intereſſe 1400. talerorum ſummę capitalis. 441.

Monaſterio S. Michaelis in Leittmariz pro annuo cenſu 50. florenorum. 150.

Fundationum Sanctorum Petri, & Pauli in Ideras nouæ ciuitatis Pragenſis pro cenſu tabulæ prouincialis, annuorum 23. florenorum 20. crucigerorum. 70.

Religioſis Sancti Franciſci ſtrictioris obſeruantiæ in Pullen ad ipſorum Templi ædificium 116. 40.

Dño Patri Dominico de Mantua Ordin. S. Dominici Viennæ. 100.

Abbati in Emaus nouæ ciuitatis in Praga 4233. 20.

Pro reparanda deuaſtatæ Beatiſſimæ Virginis Cappelę in Eijl. 116. 40.

Domino Parocho, Cantori, Scholaribus, Organiſtis ceræ, & annuorum 434. florenorum 4. Crucigerorum 4. nummorum pro deputato. 1619. 29. 2.

Pro Domino Cardinale de Dietrichſtain ratione ſoluendæ ipſi donatæ Domus HencKlenſis. 123333. 20.

Domino Erneſto Plateiſen de Plattenſtenſtain Canonico in Olmuz ob expenſas penſiones. 1000.

Item illos de Lundtenburg ablatos. 2000.

Propter conſtantem deuotionem aliqua recompenſatio, & ſatisfactio 12000.

Ad templum Beatiſſimę Virginis in Altenpunzel. 3000.

Item. 116. 40.

Ad Templum SS. Petri, & Pauli, in Vviſchradt nouę ciuitatis in Praga, intereſſe de 2000. talerorũ Imperialium, ſummę capitalis. 210.

Pro accepto, ad fortificandam ciuitatem Horto 1166. 40.

Ædeficio Pragenſis Arcis Eccleſię. 12263.

Fl. Cr. n.

Pro ſoluendis Archiepiſcopi Pragenſis fęlici memoria, derelictis famulis. 107. 20.

Triginta pauperibus perſonis in Hoſpitali ſupra Ratſchin Pragæ, vnicuiq. ſingulis hebdomatibus 1½ Crucigeros, & pro alijs inibi factis elemoſinis. 2920. 50.

Abbati in Konigſaal, loco preſtiti hactenus annui cenſus 1000 Talerorum. 197222. 17. 1.

Dño Eleemoſinario ad hebdomadalem diſtributionem in pauperes elemoſina facienda, 10. florenos. 1846.

Domino Decano, totiquè capitulo Eccleſiæ arcis Pragenſis. 700.

Item. 583.

Coraliſtis ibidem. 28.

Monaſterio S. Iacobi pro emendis lignis. 300.

Domino Abbati in Emaus Adamo Benedicto Barvvroſkii in coempta villa loco elemoſinę 4000. taleri donantur, id eſt. 4666. 40.

Sequuntur ea quæ Religioſis, & Eccleſiaſtis ad Cæſareas diuerſas Reſolutiones fuerunt elargita.

Iubente Cæſarea reſolutione de dato 5. Iulii anno 1621. PP. Societ. Ieſu ad reparandam Diuæ Virginis Congregationis Cappellam Viennæ ex appręhēſis rebellium bonis 2000. floreni bonę monetæ ſunt conceſſi, id eſt. 2000.

Volente Rom. Cæſarea Maieſtate ſub dato 5. Iulii anno 1621. ex diuerſis Auſtriæ territoriis, ad Templi Badenſis ſtucturam 4000. floreni, bonæ monetæ ſunt expenſi id eſt. 4000.

Cæſarea reſolutione mandante 26. Iulii anno 1621. Ioanni Vgroczii, Præpoſito, & Canoni-

co

Floreni Crucig.nūmi
co in Erlavv pro ſumma neceſſaria ſui ſuſtentatione ex ſuæ Maieſtatis Camera in Hedeliz fuerunt ſoluti. 400.

Iubente Cęſarea reſolutione, 31. Iulij an. 1621. ad monaſterium Cappuccinorum Viennæ, Hortus de Dño Ioanni Iacobo de Kueffſtain per 2000. florenos fuit coemptus, & ex rebellium appræhenſis bonis ſolutus, id eſt 2000.

Ad reſolutionem, & mandatum Cæſareum dedocto 26. Nouemb. an. 1621. Fratribus Miſericordiæ Viennæ, ad ædificium ipſorum Hoſpitalis, Hortus ex altera parte pontis Danubij, per mille florenos fuit coemptus, & ex rebellium confiſcatis bonis ſolutus, id eſt 1000.

Mandante Cæſarea reſolutione de dato 26. Nouēb. an. 1621. Virginum monaſterio Sanctæ Clare Viennæ, pro complenda pecuniarum ſumma ad emendam domum ex quæſtoratu Viennenſi elargiti. 300.

Ad mandatum Cęſareum 20. Decemb. 1621. fratribus Miſericordiæ ad partem Danubij pontis Viennæ, ob ipſorum beneficia in ægrotos, ad perficiendum ipſorum inceptum Hoſpitale, partim ex territorio Harmeltorff, partim ex futuris confiſcationibus 2000. floreni ſunt ſoluti, ideſt. 2000.

Poſcente Cæſareæ Aulicæ Cameræ decreto, & iubente, ſub dato 28. Decemb. 1621. Patribus Societatis Ieſu, Parochia in Horn, vna cum omnibus Eccleſiæ ornatibus alijſq. appertinentibus tradi ordinatum fuit, ad minimum taxata eſt. 1000.

Reſolutione Cæſareæ Aulicæ Cameræ iubente de dato 15. Ianuarij 1622. Virginum monaſterio Presburgi, loco elemoſinæ ex Cæſareo Quæſtoratu ibidem. 50. minora

 dolia

Floreni Crucig. nũmi

dolia vino reperta fuere elargita, taxata per. 90.

Sua Sacra Cæſarea Maieſtas iubente ipſorum reſolutione 21. April. 1622. clementiſſime conceſſit, vt Parocho in DroſKirchen Ioãni Reinhardtin, ad reparandum à Rebellibus ablatum Eccleſiæ ornatum ex ipſorum rebellium appręhẽſis bonis 400. floreni accipiantur. id eſt. 400.

Annuente Sacra Cæſarea Maieſtate Dño Abbati in MolcK ſub dato 29 Aprilis anno. 1622. Bona Starnbergenſia Pilach pro 30282. florenis conceſſa fuere. 30282.

Item iubente Sua Maieſtate illi ipſi Prælato Dominium Albrechtsberg poſſidere tamdiù conceſſum fuit, quandiù non fuerit ob 8450. florenos plus vltra ſolutos contentatur 8450.

Paſcente, & iubente Cæſarea reſolutione 14. Iunij an. 1622. Epiſcopo de Neutra Dño Ioanni Thelegdino poſſeſſio defuncti Franciſci Seres nobilis in Vngaria fuit tradita, taxata 5000.

Virtute Cæſareæ reſolutionis datæ 21. Iunii an. 1622. Dño Chriſtiano Lorenzo decano apud Sanctum Stephanum Viennæ pro ædificanda quadam Sacriſtia ad Diuam Virginẽ in Bronn, ex venturis punitionibus à 6. vſq. in 800. floreni conceſſi fuerunt, id eſt 800.

Aliiſq. iubentibus Cæſareis reſolutionibus de 23. Iulii an. 1622. pro continuandis ab Archiduce Maximiliano fęliciſſimæ memoriæ fundatis Neoſtadii diuinis ſeruitiis, ſingulis ãnis ex quæſtoratu Neoſtadienſi, vſq. commodiora remedia ſe præſentauerint ſunt deputati, 700.

Volente Sua Maieſtate ſub dato 7. Auguſti 1622. Capitulo in Erlavv, ad facienda Eccleſiæ ornamenta ex Hungariæ Camera expenſi ſunt. 300.

Ad Cæſareæ Aulicæ Cameræ mandatum Monialibus Presburgi 25. Auguſti 1622. pro ipſarum mona-

Floreni Crucig. nũmi

monaſterii neceſſitate, ſingulis diebus vnum põ dus ſalis conceſſum fuit. 60.

Iubente Cæſarea reſolutione 9. Septembris 1622. an. P. Matthiæ Beruth, Guardiano apud Sanctum Stanislaum in Groſſenglogavv, ad reparandum ſuum igne cõſumptum monaſterium ex futuris confiſcationibus 500. taleri, vna cum 60. arboribus aliis hinc non taxatis, ſunt conceſſi. 500.

Item de Sua Maieſtate illis ipſis monialibus 20. Septemb. 1622 centum currus lignorum, detrahendo ipſarum deputato conceſſi, & taxati pro. 200.

Porro S. Maieſtas virtute Cæſareę reſolutionis de dato 15. Octob. 1622. Patribus Cappuccinis in Marchiatu Morauiæ, ad recuperanda ipſorum monaſteria, & faciendos Eccleſiæ ornatus ex rebellium appræhenſis bonis 5000. floreni, bonę monetæ, conceſſi ſunt id eſt. 5000.

Iubente Cæſarea reſolutione 14. Octob. an. 1622. Dño Abbati in Strohaff Pragæ monaſteriũ MiliſsKo, quod ante aliquos annos præmonſtratenſes poſſederant, traditum fuit, & ad minimum taxatum ad. 2000.

RR. PP. Sancti Auguſtini Viennæ, virtute Cæſareæ reſolutionis 24. Octob. an. 1622. pro neceſſarijs veſtibus, & ſui ſuſtentatione ex varijs S. Maieſtatis territorijs 400. floreni bonæ monetæ fuere ſoluti, ideſt. 400.

Reſolutione Cæſarea mandante 15. Decemb. anno 1622. Patribus Societatis Ieſu Pragæ, defuncti Capitanei in Meluile Iacobi de Lepenez bona conceſſa fuere taxata ad 4000.

Virtute Ceſareæ reſolutionis Sua Maieſtas Patribus Societatis Ieſu in Lunz 12. Feb. an. 1623. præter illos, ad emendas pro ſcholis domus conceſſos 900. florenos etiam alios 600. florenos donauit, faciunt ſimul. 1500.

Iu-

Digitized by Google

Iubente Eccleſia Reſolutione 17. Martij an. 1625. Dñis Franciſcanis ad Sanctum Hieronymum Viennæ ratione Molartenſis legationis ex Imperiali bellico quæſtoratu ſoluti ſunt. 5000.

RR. PP. Sancti Franciſci Ordin. Minorum de Obſeruantia Viennæ, Sua Maieſtas 15. Decembr. 1628. ad perficiendum ipſorum monaſterium ex Auſtriæ territorijs 15000. floreni ſolui permiſit. 15000.

Virtute Cæſarei decreti 3. Maij 1623. Patribus Soc. Ieſu Pragę media pars bonorum Pechinenſium nomine Bernhardiz conceſſa, fuit taxata. 8000.

Volente Cæſarea reſolutione 8. Maij an. 1623. Conuentualibus apud Sanctum Iacobum Pragæ ad alios conceſſos 1200. florenos ad huc alij 800. floreni ita 2000. floreni fuerunt conceſſi, & ſoluti, id eſt. 2000.

Item ad Cęſaream reſolutionem, & mandatum 15. Maij an. 1623. VVenzelKinzki iniunctum fuit, PP. Societ. Ieſu Pragæ, illos à S. Maieſtate ſupra dominium Elumez ante hac deputatos 2000. taleros, diligenter perſoluere, id eſt. 2000. tal.

Iubente Cæſarea reſolut. 30. Maij 1623. DD. Ieſuitis in Brunn, in Morauia bona RezKovviz tradita fuere taxata per 8000.

Volente Cæſareo mandato 23. Iunij 1623. Patribus Ieſuitis Viennæ territorium, & Arcem Eggenburg, de moderno poſſeſſore accipere, & illis ad perpetuos annos tradere conceſſum fuit, taxata. 10000.

Dominis Franciſcanis, & Monialibus Presburgi 1000. floreni de Archiepiſcopo Colocenſi fuerunt deputati, pro quoq. ordine 500. iubente Cæſareo velle 10. Iulij 1623. elargiti fuere id eſt 1000.

In ſimili Franciſcanis in Raab. 1000 floreni de pręfato Archiepiſcopo vna cum vno dolio vini deputati

putati,& ad mādatum Cæſareum 10.Iulij 1623. ſoluti idem. 1000.

Et dolium vini taxatum per 60.

Sua Cæſarea Maieſtas 11. Iulij an. 1623. virtute Ceſareæ reſolutionis Fratribus Miſericordiæ ad alteram danubij partem Viennæ ad perficiendum ipſorum inceptum ædificium, & meliorem ſuſtentationem inibi cumulatim iacētium ægrotorum ex confiſcationibus 5000. florenos clementiſſimè concedendos ordinauit. 5000.

Volente Cæſarea reſolutione 21. Iulij an. 1623. monaſterio S.Thomæ in Brunn loco elemoſynæ 1000. floreni ex confiſcationibus Morauiæ ſoluti. 1000.

Iubente Cæſarea reſolutione de dato 31.Iulij anno 1623.Patribus Societatis Ieſu Presburgi,ad illorum ſuſtentationem ſingulis annis 500.floreni, ad arbitrium, & placitum tamen perſoluendi conceſſum fuit. 500.

In ſimili Patribus Societ.Ieſu 31. Iulij anno 1623. de Sua Maieſtate ad ipſius reſolutionem, ex defuncti Archiepiſcop. Colocenſis bonis 300.floreni conceſſi fuerunt. 300.

Non minus diuerſis ex reſolutionibus de dato eiuſdem,Patribus Societ.Ieſu in Tyrnavv, ex præfatis Epiſcopi derelictis bonis. 300.

Iubente Cæſarea reſolutione 7. Auguſti an. 1623. Fratribus Minoris Obſeruātię in Brunn, detritico in ipſorum monaſterio pro militibus reſeruato 2.ſacci,clementiſſimè conceſſi taxati. 16.

Patribus Societ.Ieſu in Agram,virtute Cæſareę reſolutionis 14.Sept.an.1623. ad conſequendum ipſorum inibi Collegium ſingulis annis, & donec magis idonea media ſe pręſentarint ex Quęſtoratu Nedeliz 2000. floreni optimæ monetæ clementiſſimè conceſſi,id eſt. 2000.

Man-

Digitized by Google

Fl. Cr. n.

Mandante Cæſarea Reſolutione 15. Septembr. anno. 1623. Sua Cæſarea Maieſtas Priori, & Conuentui S. Auguſtini Viennæ ad meliorem ſui ſuſtentationem, & ſumma neceſſitate vrgente 1000. florenos bonæ, monetæ ex bellico Quæſtoratu clementiſſimè conceſſos voluit id eſt. 1000.

Iubente Cæſarea reſolutione 19. Septemb. 1623. Religioſis S. Dominici Pragæ ad Sanctam Mariam Magdalenam, ad perficiendum monaſterium 750. floreni, quos ad quæſtoratum Aulicũ cum ſuis manibus ſe debere ſubſcripſerant, ex quæſtoratu Bohemico ſoluti fuere, id eſt. 750.

Dño Guardiano apud Sanctam Dorotheam in Breslavv, ex iuſſu Cæſareæ reſolutionis 5. Octob. 1623. annui 100. taleri, quos quinq. annis non acceperat, ſoluti ſunt id eſt. 500. taleri

Decimo quarto Octobris 1623. Viennæ Sua Sacra Cæſarea Maieſtas Patribus Societatis Ieſu Pragæ pro mutuis datis 50. m. florenis Cæſarea obligatio expediri ordinauit. 50000.

Ad mandatum Sacræ Cæſareę reſolutionis 2. Nouembris 1623. Dñæ Abbatiſſę ad Sanctum Georgium in Prágenſi arce territorium Barzanovviz pro 9219. taleris 55. crucigeris, & 5. nũmis tardi ordinatum eſt. 9219. tal. 55. cr. 5. n.

Iubente Cęſarea reſolutione 10 Nouemb. an. 1623. Sua Maieſtas Patribus Soc. Ieſu Vienne, pro finiendo Collegio, & vniuerſitate, Templo, & Scholis ad placitum, ſingulis annis 12. mil. florenos, mediam partem ex Quęſtoratu Hungarico Altemburgico mediam ex Viennenſi ſalis officio, per hebdomadam proportionabiliter ſolui ordinauit per annum. 12000.

Item ordinante Cęſarea reſolutione 27. Nouembr. 1623. Fratribus S. Franciſci Ordinis Minorum ad Sanctam Crucem Viennę certus numerus

tri-

tritici, vt potè media pars territorij Schvvarzenavv, per Pręfectum ibidem, conceſſa fuit. taxata per 200.

Ex mandato Cæſareo 2.Ianuarij an. 1624. Adamo Benedicto Barboroſki Abbati monaſterij Emaus Pragæ, bona Miſcovviz per 9005.taleros 45.crucigeros clemētiſsimè fuere cōceſſa id eſt 9005.tal. 45.cruig.

Monialibus ad S.Stephanum, & Ioſephū in Brunn virtute Cæſareę reſolutionis de dato 8.Febr. an. 1624.4000.floreni ex gratia ſoluti ſunt. 4000.

Conuentualibus Ordinis Sancti Dominici Pragæ ad Sanctā Mariam Magdalenā de S.Cęſ.Maieſt. 24 Feb. 1624.annui 3000. taleri pro meliori ſui ſuſtentatione clementisſimè ad perpetuum conceſsi, ideſt 3000.tal.

Iuſſu Cæſ.reſol.15.Martij 1624.minoribus Conuētualibus Sanctū Iacobum pragæ, ad ſui meliorē ſuſtentationem ſingulis annis 2000. taleri ex S. Maieſtas propriis Bohemiæ territoriis ſolui ordinati ſunt, id eſt. 2000.tal.

Volente Sacræ Maieſt.reſolutione de dato 30.Martii 1624.Domino Prælato in Cremb. Smunſter Iorgerentia bona Schornſtain emenda clementisſimè cōceſſa fuere taxata per.

Dn̄is Cappuccinis Viennæ iuſſu Cæſareę reſolutionis de dato 17.Apr.an. 1624. pro proſequendo incepto ipſorum ædificio 4000.floreni ex Bohemicis confiſcationibus ordinati ſunt. 4000.

Virtute Cæſareę reſolutionis 19.Iunii 1624.S.Cæſarea Maieſtas Dominis Franciſcanis Preſburgi, ſingulis annis pro elemoſina, vltra alios 100.adhuc alios 100.florenus clementiſs.cōceſſit, id eſt.

Epiſcopo, & capitulo in Agram S. C.M. 13. Iul.an. 1624.ad reſtaurandum combuſtum Templū 1000.clementisſimè ordinauit id eſt. 1000.

Rurſus iuſſu Cęſareę reſolutionis 18. Iulii anno

1624. Domino Abbati Monaſterii Emaus Pragę 4000. taleri, quos ob coemptam quãdam villam debebat, elemoſinę loco clementiſſimè donati fuere, id eſt. 4000. tal.

Iubente Cæſarea reſolutione 13. Septembris anno 1624. monaſterio Monialium Preſburgi pro magna ſui monaſterii neceſſitate ſal ex gratia donari, conceſſum fuit, taxatus. 60.

Virtute Cæſareæ Reſolutionis, 1. Octobris 1624. Decano, & Capitulo Sancti Stephani Viennæ, pro meliori ſui ſuſtentatione 2000. floreni ex Comitatibus, & Dominij Forchtenſtain, & Eiſerſtatt clementiſſimè conceſſi. 2000.

Volente Reſolutione 8. Febr. an. 1625. S. Cæſarea Maieſtas Dñis Franciſcanis, & Ieſuitis in Neuſſ conuenientem ſuſtentationem ex Epiſcopatu ibidem clementisſimè ordinauit.

Porro Sua Maieſtas poteſtate Cæſareæ Reſolutionis de dato 20. Febr. an. 1625. PP. Sancti Franciſci Cappuccinorum Neoſtadij pro finiendo ipſorum ibi Monaſterio 2000. floreni ex tributis, & cenſibus Viennenſibus clementisſimè ſolui ordinauit. 2000.

Iubente Cæſarea reſolutione 12. Martij an. 1625. Romanæ Ceſar. Imperatricis à Camera famulæ Leonoræ, ad monaſterium Monialium cęli portæ Viennæ ſuſceptæ pro Eccleſiaſtica date 500. floreni, ex Cæſareo quæſtoratu ſoluti. 500.

Ad Cæſ. Reſol. 18. Martij an. 1625. Domino Antonio Abbati in Crembs munſter, & ſuo monaſterio annuis ſexaginta currus ſalis, adhuc alios 60. fuerunt adiuncti taxati per

Porro ad Cæſaream reſolutionem 15. Martij 1625. Dñis Franciſcanis in Raab 1000. floreni ex ibidem quæſtoratu, qui ab alijs loco reſtuum donatu fuere, ſolui ordinatum fuit. 1000.

Po-

Poteſtate literarum Cæſarearum, 26. April. 1625. ordinatum fuit, vt Regiæ fundationi Viennæ de defūcta Imperatrice Anna deputati annui 500. floreni, ad magis certiorem ſolutionem ſupra quodā confiſcatum bonum delati fuerunt, hoc eſt. 500.

Mandante Cæſarea reſolutione 30. Aprilis 1625. Dño Abbati de Crembsmunſter donatam a Sua Maieſtate Helmhardti Iorgerenſis domum ipſo facto conſignari conceſſum fuit.

Dñis Capuccinis Viennæ, iubente Cæſ. reſolutione 3. Maij an. 1624. ad totalem ſui monaſterij perfectionem 4000. floreni de Imperatrice Anna deputati ex Camera Bohemica ſoluti fuere, id eſt, 4000.

Iuſſu Cæſareæ reſolutionis 14. Maij 1625. Religioſis Prioratus Sancti Ioannis Hieroſolymitani ad B. Virginē ex parua parte Pragæ, duæ, vt potè de Chriſtophoro Rodern. & Gaſparo LuncKen cōfiſcatæ domus pro extruendo alumnatu ex gratia conceſſæ, & taxatæ per

Virtute Cęſareæ reſolutionis 2. Iunij an. 1625. Sua Cæſ. Maieſtas Dño Prepoſito Elvvacenſi, debitæ ad circulum ſueuiæ per 20. menſes pecuniæ cōdonari ordinauit.

Iuſſu Cæſarei decreti, 13. Iunij an. 1625. RR. PP. Sancti Auguſtini Viennæ, certis de cauſis, & rationibus 1000. ex inferioris Auſtriæ dietæ conſenſu ſolui, ordinatum fuit. 1000.

Volente Cæſarea reſolutione 27. Iunii 1625. Decano, & capitulo Viennenſi ad Sanctumi Stephanum de Helmardtentium Iorgerentum in Hemaldts iacentibus vinis 200. amphoræ fuere conceſſæ, vnamquamq. amphoram per 5. florenos facit. 1000.

Iubente Cæſarea reſolutione de dato 28. Iunii

Fl. Cr. n.

anno 1625. Monialibus ad Sanctum Nicolaum Viennæ fundatæ annuæ 40. auectiones ſalis ex officio ſalis conceſſæ fuerunt, vnam auectionem per 2½ florenos facit. 100.

Non minus ad Cæſareum mandatum 1. Julij 1625. anno Fratribus Miſericordiæ Viennæ ex altera Danubij parte de vinis Helmhardiri Iorgerenſis 100. minora dolia fuerunt conceſſa, vnumquodquè dolium per 5. florenos taxatum, facit. 500.

Virtute Cæſareæ Reſolutionis, 17. Auguſti 1625. Religioſis Sancti Dominici ad Sanctum Iacobũ in Leuttmariz, iuxta triticum vinum, lignum, adhuc 2000. taleri aſſignati fuere. 2000. tal.

Patribus Carmelitenſibus Pragę, volente reſolutione Cæſarea 24. Auguſti 1625. ad inceptnm ipſorum ædificium 2000. floreni ſoluti, & elemoſina alijs Religioſis coæquales acceptati fuere, id eſt. 2000.

Patribus Societatis Ieſu Lunzij, bona, & arx Ottenshaimb in prouincia ſupra Anaſum, quæ appræhenſa de ſuperioribus duobus politicis ſtatibus tradita fuit taxata per.

Volente Cæſarea Reſolutione 4. Octob. an. 1625. Monaſterio Gottvvaij ad fundatum, & antea deputatum vinum adhuc 40. currus tantumquè ſalis donati, vnuſquiſq. currus taxatus per 2½ florenos facit. 100.

Iubente Cæſarea reſolutione 8. Octob. an. 1625. S. Maieſtas Domino Abbati in Strohoff in Praga ad ædificandum Templum Sancti Rocchi ibidem 2916. floreni 40. Crucigeri ſolui ordinauit. 2916. 40.

Cæſarea reſolutione ordinãte, de dato 17. Octobr. 1625. Patribus Ieſuitis ad ædificandum Collegium in Principatu Sileſiæ, Schonaichenſis punitio

nitio clementisſime conceſſa fuit, quæ ſi ſuam executionem non haberet, Caluinas Scholas de Schonaichenſibus fundatas illis conſignare coactos in.

Volente Cæſarea reſolutione 18. Octob. 1625. Patribus Franciſcanis in Eldenburg ad inceptum monaſterium 400. floreni ex quæſtoratu ibidẽ conceſſi fuere. 400.

Mandante Cæſarea reſolutione 5. Nouemb. 1625. Domino Archiepiſcopo Pragenſi, de ſuo prædeceſſore ibidem relicta debita, & contributiones clementisſime donata fuerunt.

Virtute reſolutionis Cæſareę de dato 12. Nouembr. an. 1625. ordinatum fuit, vt Patribus Carmelitanis Viennæ ad promouendum ipſorum monaſterium, ligna neceſſaria, & materialia ex ſuæ Maieſtatis officio ſtructuræ data fuerunt.

Virtute eiuſdem reſolutionis 22. Nouembr. anno 1625. pro amplificandis, & conſeruandis SS. Petri, & Pauli ſcholis in Groſglogavv de venditis bonis Thepla, 1000. talerorum, illuc adhiberi conceſſum fuit, ideſt, 1000. tal.

Volente Cæſarea reſolutione 5. Decembr. 1625. an. monaſterio Steirgarſten, ex Tanbergenſi Sylua ad ante hac conceſſas adhuc 42 arbores clementisſime conceſſæ fuere.

Cæſarea reſolutione iubente 28. Ianuarij an. 1626. ordinatum fuit, vt patribus Societ. Ieſu Viennæ 1000. florenorum à Breuneris relicta debita ex trigentario Hungarico Altenburgi ſoluerentur. 1000.

Ex iuſſu Cæſareę reſolutionis de dato 31. Ianuarij 1626. Fratribus Miſericordiæ ex altera Danubij parte pro tenendo ægrotis medico ſingulis annis 150. floreni ordinati fuerunt ex Vicedominio Viennenſi id eſt. 150.

Vir-

Digitized by Google

Virtute Cæſareæ reſolutionis, 8. Febr. an. 1626. Hieronymo Keck Decano in Glaz bona Eiferndorff donata fuerunt taxata per. 1000.

Reſolutione Cæſarea volente, Dñis Franciſcanis Presburgi 5. Martij an. 1626. conſuetum triticũ, & vinum ex bonis S. Georgij, & Poſſing in numero hactenus ſingulis annis vſato ordinatum fuit.

Ex iuſſu Cæſareæ reſolutionis 17. Martij an. 1626. Vvenceslao Kulishock Decano in Rhadiſch, aliquæ illi propriè, & ad 2142. flor. taxatę domus hac conditione clementiſſimè collatæ, & conceſſæ, vt ſimiles ad Eccleſiaſticam fundationem applicare vellet. 2142.

Volente Cæſarea reſolutione de dato 24. Martij an. 1626 Patribus Societ. Ieſu in Glaz, commenda ibidem tradita & conceſſa.

Virtute dictæ Cæſareę reſoſolutionis, illis ipſis patribus, ad complendum ipſorum ædificium, ſupra aliam acceptam ſatis magnam pecuniarum ſummam 12000. taleri ex varijs confiſcationibus conceſſi fuerunt, id eſt. 14400.

Iubente Cæſarea reſolutione, de dato 25. Martij 1626. Domino Cardinali de Harrach Archiepiſcopo Pragenſi, Bibliotheca in Honig Graz conce di ordinatum fuit.

Ex iuſſi decreti 26. Martij an. 1616. Patribus Societatis Ieſu Viennæ ad propoſitum, & inceptũ Templi ædificium ex ſuæ Maieſt. ſylua prope Hutteldorff. vſquè in 50. robur conceſſa fuerunt.

Ex mandato Cæſareo 7. Aprilis 1626. ordinatum fuit, vt patribus Societ. Carmelitanæ Diſcalceatorum Pragæ tam illos ad ipſorum ędificio deputatos 5000. florenos loco' elemoſinæ, & pro ſuſtentatione 2000. florenos aſſignatos, quam

alios

alios de comite de Alchaimb conſignatos 2000.
florenos ex Cæſarea Maieſtatis tributo Pragæ
ſolui ordinatum fuit facit. 9000.

Patribus Societatis Ieſu Viennæ ſua Sacra Cæſarea Maieſt. 20. Apr. 1626. ad incepta ædificia noui Collegii ex tributo Bohemiæ 6000. floreni clementiſſimè ſolui ordinauit . . . id eſt 6000.

Porro Sua Cæſ. Maieſtas, virtute Cçſareç reſolutionis 30. April. an. 1626. Religioſis Franciſcanis Viennç apud Sanctum Hieronymum pro incepto ipſorum çdificio 5000. floreni deputati Moraltenſis ex bellica Curia ſolui ordinauit. 5000.

Virtute decreti de anno 1626. Maii 11. illis ipſis Franciſcanis apud Sanctum Hieronymum loco deputatorum per menſem 40. maiorum panum, ſingulis annis, vnum ſaccum tritici dari conceſſum eſt. taxatum. 15.

Iubēte Cçſarea reſolutione, de dato 26. Maii 1626. Patribus Societ. Ieſu pro finiendo incepto noui Collegii çdificio ex Quçſtoratu Sileſię 6000. floreni ſoluti fuerunt. . id eſt. 6000.

Sua Sacra Cçſarea Maieſtas 27. Maii 1626. Dñis duobus Abbatibus in Herichſavv, & Camenz, Reſtuum à ſua celſitudine Archiduce Carolo veneranda memoria vſquè dato non ſolutum 18000. florenorum condonari, clementiſſimè ordinauit, id eſt. 18000.

In ſimili Sua Maieſtas de dato 28. Maii an. 1626. Dominis Abbatibus, vt potè PrucKenſi propè Znamib 5000. & Obravviz 640. floreni reſtiti clementiſſimè condonauit, id eſt. 5640.

Virtute decreti 30. Iunii 1626. Patribus Carmelitanis Viennç ad alteram Danubii partem ex Suç Maieſtatis propriis ſyluis, ſingulis annis 30. currus concedi ordinatum fuit.

Volente Cçſarea reſolutione de dato 1. Iulii anno 1626.

1626. Monialibus in Regia Viennenſi fundatione, deputati defuncta Imperatrice Anna 500. floreni, ex rebellium confiſcatis bonis ſoluti fuerunt. 500.

Iubente Cæſarea reſolutione 4. Iulii 1626. Cappuccinis in Olmuz, neceſsitas pro duobus equis in ædificãdo, & reſtaurando ipſorum monaſterio conceſſa fuit.

Patribus Societatis Ieſu in Grosglogavv, de ſua Maieſtate aſsignati ſunt ill. 70. m: taleri ex Schonaichenſi punitione accepti id eſt. 70000. tal.

Volente Cæſarea reſolutione data 7. Auguſti 1626. Coraliſtis Capituli Pragenſis ſingulis hebdomatibus 16. floreni, 30. Crucigeri conceſsi ſunt, id eſt. 16.30.

Cæſarea volente reſolutione dedato 11. Auguſti 1626 Dominis Auguſtinianis diſcalceatis Pragæ 2000. floreni Modernenſis ceſsionis pro ſumma neceſsitate reſtaurandi ſui Monaſterij vna cum aliquibus lapidibus in Regia Pragenſi arce inueniendis concedi ordinatum fuit, id eſt. 2000.

Sua Cæſarea Maieſtas, iuſſu Cæſareæ reſolutionis 22. Septembr. anno 1626. Patribus Societatis Ieſu in Znamib, & Iglavv. pro bono ipſorum Collegiorum aliquas domus, & bona conceſſit.

Fratribus Miſericordiæ ex altera Danubii parte Viennæ, virtute Decreti 22. Octorbris anno 1626. pro ipſorum neceſsitate 50. menſure ligni ex Suæ Maieſtatis syluis ordinatæ ſunt taxatæ. 150.

Iubente Cæſareę reſolutionis 17. Nouembris 1626. Sua Sacra Cæſarea Maieſtas Dominis Franciſcanis ad Sanctum Iacobum Pragæ, ſingulis hebdomatibus 20. florenos ſaccũ tritici, Doliũ Ceruiſiæ, vti ꝑ fundato ibidẽ Cæſareo Collegio per annum

Fl. Cr. n.

annum 2000. florenos dari conſenſit facit per annos ſingulos. 3040.

Inſuper Sua Cæſarea Maieſtas Virginum monaſterio ad Cæli portam Viennæ, Cæſaream obligationem expediri curauit ſub dato 17. Decembr. anno 1626. concernentem. 10350.

Ex iuſſu decreti, quinto Ianuarij anno 1627. pro reparanda turri Sancti Petri Viennæ ad conceſſos 100. florenos adhuc 50. ſunt ſoluti, facit. 150.

Mandante Cæſarea reſolutione, dedato 12. Ianuarij 1627. collegio Ferdinandeo in Piegg, Punitionem Idizla Herzavv. 4000. talerorum tradi ordinatum fuit, facit. 4666.

Dominis Franciſcanis Presburgi, virtute Cæſarei decreti, quinto Ianuarij 1627. vnum pondus ſalis ſingulis diebus conceſſum fuit facit per annum. 60.

Porro volente Cæſarea reſolutione de dato 8. Februar. anno 1627. de Sua Maieſtate Fratribus Ordinis Sancti Franciſci de Paula neceſſitas lignorum ordinata fuit.

Mandato Cæſareæ reſolutionis dedato 13. Februarij 1627. Franciſcanis ad Sanctum Hieronymum Viennæ, pro veſtitu, & emendo panno ex Cæſareo Vicedominio Viennæ 110. floreni ſoluti ſunt. 110.

Volente Cæſarea Reſolutione dedato decimoquinto Martij anno 1627. Sua Maieſtas Dominis Ieſuitis in Kuttenberg, pro incepto ipſorum collegio aliquarum confiſcatas domus donauit, & aſſignandas curauit taxatæ.

Patribus Carmelitanis diſcalceatis ex altera Da-

 nubij

nubij parte Viennæ, iuſſu decreti 9. Aprilis anno 1627. ad inceptum ipſorum ædificium, & plantandum hortum ex Viennenſi Porticu naues conceſſæ fuere taxatæ.

Ex iuſſu decreti decimoquarto Aprilis anno 1627. Virginum monaſterio ad Sanctam Clariam Preſburgi pro ipſorum monaſterio, vnum pondus ſalis ſingulis diebus conceſſum fuit taxatum. 60.

Iubente decreto dedato decimoquarto Aprilis anno 1627. Fraternitati Beatiſſimæ Virginis, apud Ieſuitas 100. taleros pro legato Domino Matthiæ, ex trigentario in Hungaria Altemburgi ſolui ordinatum fuit, id eſt. 150.

Virtute eiuſdem decreti dedato, quarto Maii anno 1627. Patribns Dominicanis Viennæ ex Moſerenſi ceſſione 250. talerorum Sua Cæſarea Maieſtas ex tributu Viennenſi, & ex tributi Tabor ſolui ordinauit, id eſt. 375.

Ex Iuſſu decreti dato decimo ſeptimo Maij, anno 1627. Dominis Cappuccinis Viennæ 150. arbores, ex Viennenſibus Suæ Maieſtatis ſyluis conceſſæ fuere, taxatæ per

Mandante Cæſarea Reſolutione dedato vigeſimo Maij anno 1627. Domino Abbati Schattenſi Viennæ, deputatas a Regina Eliſabetha trigeſima menſuras ſalis à quatuor annis neglectas ſolui, & impoſterum ſingulis à annis concedi ordinatum fuit taxatæ per annum.

Ex iuſſu decreti 21. Maij anno 1627. Sua Cæſarea Ma-

Maieſtas Dominis Cappuccinis Viennæ loco eleemoſinæ 400. florenos ex Prouincialium Quæſtoratu ibidem clementiſſimè ordinauit. 400.

Ex iuſſu decreti, de dato 29. Maij 1627. de Sua Maieſtate Patribus Societatis Ieſu Viennæ, pro finiendo ipſorum Collegio ibidem, ex trigentario Hungarico Altemburgi 2000. florenos ſolui ordinatum fuit, id eſt. 2000.

Item iuſſu decreti 31. Martij 1627. Sua Cæſarea Maieſtas Patribus Carmelitanis diſcalceatis Viēnæ, ſingulis annis ex ſyluarum quæſtoratu 55. menſuras ligni, conceſſit taxatas. 165.

Etiam pro reſtaurando, & amplificando Carmelitanorum monaſterio Pragæ in parua vrbe, de Sua Maieſtate aliquas domus coemi, & ex proprio Quæſtoratu ſolui ordinauit; ad ſummam circiter.

Dominis Patribus Cappuccinis Viennæ, ex mandato Cæſareo 17. Iunij anno 1627. loco deputati ligni 55. floreni ex Suæ Maieſtatis Vicedomino ſoluti ſunt, id eſt. 55.

Virtute Cæſareæ reſolutionis 1. Iulij anno 1627. Sua Maieſtas Patribus Dominicanis in Breſlavv, annum deputatum adhuc in tres annos clementisſimè extendi conceſsit, per vnum annum 100. florenos, facit per tres annos. 300.

Poteſtate Cæſarei priuilegij de dato ſecundo Auguſti anno 1627. Sua Cæſarea Maieſtas Seminario Societatis Ieſu Viennæ, domum in foro Himbergenſi habentem (vulgo domum Rimpelenſem dictam) vna cum omnibus appertinentijs, debitorum cenſuum, tributuum, contributionum, aliarumquè

poſtulationum totaliter liberam, quandiù præfatum Seminarium poſſederit pronunciari iuſſit.

Volente, & iubente Cæſareo decreto 11. Auguſti an. 1627. Patribus Carmelitanis, & Cappuccinis Viennæ, ex certis confiſcationibus 36. dolio minora pro vnaquaque parte 18. elargita fuere, taxata. 432.

Volente Cæſarea reſolutione dedato 28. Auguſti anno 1627. pauperibus hoſpitalibus ſupra Rathſin Pragæ pro ſuſtentanda vita ſingulis hebdomadibus 2 1. taleri, conceſſi, & ſoluti ſuere, id eſt. 24. 30.

Patribus Carmelitanis diſcalceatis Viennæ virtute decreti de 16. Septembr. anno 1627. pro monaſterij neceſſitate ſingulis annis ex mandato Cæſareo 15. menſuræ ſalis conceſſæ, & ſolutæ taxatæ. 10. 30.

Iubente Cæſareo decreto, de dato 16. Septembr. 1627. Dominis Cappuccinis Viennæ pro monaſterij neceſſitate ex Cæſareo Vicedominio ibidem aliquis numerus Lapidum conceſſus, & taxatus per.

Sua Cæſarea Maieſtas de dato 25. Septembris 1627. pro finita, & fundata fundatione Matrum de Ieſu Viennæ, pro meliori ſuî ſuſtentatione per annum, & ad perpetuum ex Imperiali quæſtoratu ibidem 600. florenos, ſingulis tribus menſibus 150. ſolui ordinauit, facit per annum. 600.

Reſolutione Cæſarea mandante, de dato 16. Octobris anno 1627. Patribus Franciſcanis, & Carmelitanis Viennæ ex confiſcationibus vnicuique parti 200. floreni loco Elemoſinæ conceſſi. 400.

De dato Cæſareæ reſolutionis 4. Ianuarij anno 1628.

1628. Patribus Franciſcanis ad Cœli portam in Pulſin, ad erigendum, & reſtaurandum funditus in rebellione deuaſtatum monaſteriũ, loco elemoſynæ ideſt. 1000.

Reſolutione Cæſarea de dato 19. Ianuarij anno 1628. Patribus ſeruorum Beatiſſimæ Virginis Pragæ pro incepto, & finiendo monaſterio 10000. florenos ex Bohemicis territoriis ſolui conceſſum fuit infra ſpatium quinquè annorum. 10000.

Cæſarea volente reſolutione de dato 21. Ianuarii anno 1628. Patribus Eremitanis Camaldolenſibus, pro ſuo in monte Kalemberg incepto ædificio, ex inferioribus Auſtriæ dominiis 1000. floreni clementiſſimè fuere conceſſi id eſt. 1000.

Adminiſtratori Decano, Seniori, ſcholaſtico aliiſquę capitularibus Cathedralis Eccleſiæ Budisſin, virtute Decreti 9. Februar. anno 1628. pro confiſcatis, & impignoratis eiuſdem fundationis recuperandis bonis 12000. floreni ex ſuperiori Marchionatu Luſatiæ ex gratia conceſſi fuere, id eſt. 12000.

Ex iuſſu Cæſareæ reſolutionis de dato 10. Februarii anno 1628. Religioſis Dominicanis Sancti Ægidii Pragæ ratione defuncti Franciſci Commengha da Saubole 8900. floreni ex Bohemicis quæſtoratibus ſoluendi de tempore in tempus donec finitus numerus ordinatum fuit id eſt. 8900.

Virtute Cæſareæ reſolutionis de dato 12. Febr. an. 1628. Patribus Societatis Ieſu Viennæ, ad ipſorum Collegium, Templum, & ſcholas, vna altera vice 6000. florenos, ex Bohemicis, & 6000 floren. ex ſiliſienſibus redditibus ex gratia ſoluẽdos

iuſſit,& ordinauit. 12000.

Volente Cæſarea reſolutione de dato 16. Februar. 1627. Capitularibus, & Miniſtris Arcis Eccleſiæ Pragæ pro ipſorum ſuſtentatione 2121. taleri conceſſi, id eſt. 2595.50.

Ex mandato Cęſareo 1. Martij an. 1628. ad reparandas campanas in Friderſpach ex tributu Stainenſi loco auxilij 300. florenos ſolui conceſſum fuit. 300.

Cæſarea reſolutione, de dato 1. Martij an. 1628. Patribus Eremitanis Camaldolenſibus pro ipſorum ſuſtentatione ſingulis ſeptimanis 18. floreni, ex Auſtriæ territorijs ordinato, id eſt per annum. 936.

Item ipſa volente reſolutione ijſdem Patribus Eremitanis in monte Kalemberg neceſſitas lapidum ex ipſis Suæ Maieſtatis dominijs etiam inhabitatio ad interim, vnius loci conceſſa fuit.

Porro virtute primum dictæ Cæſareæ reſolutionis Dominis Ieſuitis, ad ædificandum Collegium, & Scholas in noua ciuitate, Pragæ Templum Corporis Chriſti ibidem, vna cum vicinis domibus conſignatum fuit, taxatum ad minimum.

Domino Archiepiſcopo, & Cardinali de Harrach virtute Cæſarei decreti de dato 11. Martij anno 1628. pro meliori ſui ſuſtentatione 2000. floreni ex confinibus, & territorijs Bohemiæ ſoluti fuere, id eſt. 2000.

Volente Cæſarea reſolutione, de dato 13. Martij anno 1628. Domino Ioanni Cztiborkotvva Canonico Pragæ, & Præpoſito in Altenpurozel, ex Suæ Maieſtatis Bohemiæ redditibus, pro meliori ſui ſuſtentatione 1000. taleri ex gratia ordi-

ordinati, id eſt. 1166. 40.

Reſolutione Cæſarea de dato 24. Martij 1628. Sua Maieſtas ad reſtaurandam Fraternitatem Corporis Chriſti Pragæ, in paruo oppido ad Sanctum Thomam per annum 400. florenos partem mediam ex ſalis Viennæ, & partem aliam ex Bohemiæ redditibus ſoluendos ordinauit. 400.

Reſolutione iubente Cæſarea de dato 31. Martii anno 1628. Reuerendiſſimæ Virginis in monte albo Pragæ ad iuceptum ipſorum Templi, & Monaſterii ædificium neceſſitas lignorum ex Suæ Maieſtatis propriis ſyluis conceſſa fuit.

Religioſis Sancti Franciſci de Paula Pragæ virtute Cæſaraæ reſolutionis de dato 8. Aprilis anno 1628. ex Suæ Maieſtatis tributis in Bohemia loco elemoſinæ 3000. florenos ſolui ordinauit.

Ex mandato Cæſareo de dato 14. Aprilis, anno 1628. Patribus Societatis Ieſu Pragæ pro ſuſtentandis aliquibus alumuis ex vini, & ceruiſiæ redditibus in terris Podibroth, & Partovviz, ſingulis annis 900. taleri fuerunt conceſſi; facit, per annum. 1050.

Collegio Ferdinando ad Sanctum Iacobum Pragę virtute Cæſareæ reſolutionis de dato 17. Aprilis 1628. ex futura quadam confiſcatione 1000. taleri ſoluendi ordinatum fuit hoc eſt. 1833. 20.

Ex Cæſarea reſolutione de dato 22. Aprilis anno 1628. Reformatis Dominis Auguſtinianis Pragæ ex futuris punitionibus loco elemoſynæ 1000. taleros ſoluendos ordinatum fuit id eſt. 1166. 40

Reſolutione Cæſarea volente de dato 23. Maii anno 1628. Congregationi cunctarum anima-

rum

rũ fidelium in templo Sancti Spiritus Pragę, ad amplificandam eandem Congregationem ex Bohemico Quæſtoratu 500. floreni expenſi. 500.

Reſolutione Cæſarea volente 23. Maij anno 1628. Congregationi Flagellantium Pragæ, pro emendo, & prouidendo commodo loco ad propoſitæ Cappellæ ædificium, & melius proficiendo ſuum exercitium ex Bohemicis Quæſtoratibus 600. floreni fuere conceſſi, id eſt. 600.

De Sua dein Maieſtate, quædam domus Viennæ coempta, & Matribus de Ieſu ibidem donata fuit, quam antea Dominus Hoggen Miller poſſederat taxata per

Virtute Cæſareæ Reſolutionis de dato 24. Maij anno 1628. Auguſtinianis ad Sanctum Thomam in parua ciuitate Pragæ, ex Bohemicis quæſtoratibus 4000. floreni ſoluendi fuere. 4000.

Ex dono Cæſareo, de dato 13. Iunij 1628. Eccleſiaſticis in Bohemia, pro meliori ſui auxilio ad aliam ſalis cariorem venditionem conceſſorum nempè 45. Crucigerorum, adhuc ſupra quod uis dolium 15. Crucigeros addere, & Archiepiſcopo, & Cardinali Pragenſi concedere ordinatum fuit, & conceſſum.

Virtute decreti de 18. Iulij anno 1628. Sua Cæſarea Maieſtas Dominis Franciſcanis in Znamib Morauiæ ad ipſorum monaſterium ibidem pro auxilio 500. florenos ex Morauiæ contributionibus conceſſit, id eſt. 500.

Cæſarea volente reſolutione de dato 26. Iulij anno 1628. Sua Maieſtas Dominis Franciſcanis in ciuitate Moguntino ad inceptum Templi ædificium 100. taleros Imperiales ex Bohemię redditibus ſoluendos ordinauit, id eſt. 150.

Ex

Ex decreto Cæſareo 4. Auguſti 1628. Patribus Eremitanis Camaldolenſibus pro ædificando ipſorum monaſterio Suæ Maieſtatis propria terra, vulgo Dhienberg dicta conceſſa fuit.

Reſolutione Cæſarea volente, de dato 7. Auguſti anno 1628. ad emendum Eccleſiæ ornatum ad Sanctum Rocchum Pragæ, ex Bohemiæ quæſtoratu 1500. taleros ex gratia ſoluendos ordinatum fuit. id eſt. 1710.

Ex Cæſareo mandato de anno 1628. 14. Auguſti Matribus de Ieſu Presburgi ex Hungarica Camera 400. floreni clementiſſimè ſoluendi fuere. 400.

Cæſarea iubente reſolutione de dato 17. April. an. 1628. monaſterio S. Annæ in Praga ex redditibus Bohemiæ ſalis 500. florenos ſolui ordinatum fuit. 500.

Iuſſu Cæſareæ reſolutionis de dato 18. Auguſti an. 1628. Typographo in Neuſſ pro præſtito Patribus Ieſuitis labore 571. taleri, 20. Crucigeri ſex nummi ordinati fuerunt, hoc eſt. 685. 32. 6.

Reſolutione mandante Cæſarea de dato 25. Auguſti anno 1628. Dominis Ieſuitis Pragæ in domo profeſſionis ſingularis ſeptimanis 8. taleri Imperiales conceſſi, facit per annum 416. taleros id eſt. 624.

Item Sua Sacra Cæſarea Maieſtas illis ipſis Patribus, ex vnoquoque Bohemiæ Dominio ſingulis annis 2. ſaccos tritici, & 2. farinæ aſſignandos ordinauit.

Iubente porro Cæſarea reſolutione, de dato 30. Auguſti 1628. Domino Epiſcopo in Erla Iohanni Biber 2000. floreni fuere ordinati, id eſt. 2000.

Item illi ipſi annuè pro pretenſis quibuſdam decimis, quas Princeps Bethlehem Gabor in Sibenburga

Digitized by Google

Fl. Cr. n.

burga poſſidet ſolui 1500. florenos ordinatum fuit, & ad vitam eiuſdem Epiſcopi annuè 500. florenos ex Vngarica Camera tradi, hoc eſt. 2000.

Porro Cæſarea volente reſolutione, de dato 12. Septembris 1628. de Sua Maieſtate Patribus Sancti Franciſci Ordinis Minorum 1500. florenos, & Patribus Camaldulenzibus 10500. florenos ſolui ordinatum fuit, id eſt. 12000.

Iubente Cæſarea reſolutione de dato 16. Septembris anno 1628. Sua Sacra Cæſarea Maieſtas, Patribus Societ. Ieſu Viennæ, pro meliori ſui ſuſtentatione ex diuerſis Auſtriæ territorijs annuè, & vnoquoq. in particulari anno 1200. florenos ſoluendos ordinauit, id eſt. 1200.

F I N I S.

Digitized by Google

REGISTRVM.

$ A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq
Rr Sſ Tt Vu

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.
AA BB CC DD EE FF Gg HH II

a b

Oomnes ſunt duerniones præter EE II b terniones.

AVERSÆ
Ex Typographia Ægidij Longhi, M.DC.XXXI.
SVPERIORVM PERMISSV.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google